

Vodič kroz fondove Europske unije

NASLOV IZVORNIKA: A Guide to European Union Funding for NGOs – Accessing Europe's Largest Donor

IZDAVAČ IZVORNIKA: ECAS – European Citizens Action Service
83 rue du prince Royal
B-1050 Brussels, Belgija

TEL.: + 32 2 548 0490

FAX: + 32 2 548 0499

E-MAIL: publication@ecas.org

WEB STRANICA: <http://www.ecas.org>

AUTORI: Rose Omondi (1. i 4. poglavlje)
Juan Munevar i Rose Omondi (2. poglavlje)
Cecilija Lo Piparo Liljegren i Floriana Nappini (3. poglavlje)
Jan Soeltenfuss i Rose Omondi (5. poglavlje)

ODGOVORNI UREDNIK: Tony Venables

© ECAS 2005. Sva prava pridržana.

Ni jedan dio ove knjige ne može se reproducirati bez prethodnog pismenog odobrenja izdavača.

IZDAVAČ HRVATSKOG IZDANJA: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
Zagreb, Kušlanova 27
<http://zaklada.civilnodrustvo.hr>

ZA IZDAVAČA: Cvjetana Plavša-Matić

PRIJEVOD: Zorica Benci

DIZAJN I PRIJELOM: Ruta

NAKLADA: 1000

TISAK: MarkoM

ISBN: 953-99657-3-X

NAPOMENA: Skrećemo pozornost na to da službenici Europske komisije često prelaze iz jednog odjela u drugi i da se obavijesti o određenim programima mogu mijenjati. Obavijesti uključene u ovo izdanje odgovarale su pravom stanju u vrijeme tiskanja ove knjige. Možda ćete morati provjeriti web stranice općih uprava za ažurirane podatke i/ili nazvati telefonske brojeve navedene u knjizi.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 339.923(4-67 EU)

VODIČ kroz fondove Europske unije :
pristup najvećem europskom donatoru /
<autori Rose Omondi ... <et al.> ;
prijevod Zorica Benci>. - Zagreb :
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog
društva, 2005.

Prijevod djela: A guide to European Union
funding for NGOs.

ISBN 953-99657-3-X

1. Omondi, Rose

I. European Union — Ustroj i djelovanje

II. European Union — Fondovi

450830084

Vodič kroz fondove Europske unije

PRISTUP NAJVEĆEM EUROPSKOM DONATORU

11. izdanje

Predgovor hrvatskom izdanju

Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji,

pred vama je *Vodič kroz fondove Europske unije*, prva takva knjiga na hrvatskom tržištu koja na praktičan i jednostavan način omogućuje snalaženje i razumijevanje institucija Europske unije, važnih dokumenata, usvojenih politika, mogućnosti financiranja kroz unutarnje i vanjske proračunske stavke te adresar ključnih institucija Europske unije uz dodatne korisne informacije o institucijama Ujedinjenih naroda, zaklada i većih međunarodnih tvrtki koje razvijaju programe društveno odgovornog poslovanja.

Dodana vrijednost ovog *Vodiča* je u tome što daje pregled postupaka odobravanja potpora za udruge i druge nevladine, neprofitne organizacije uz korisne savjete kako na pravi način iskoristiti strukturne fondove, kohezijski fond i pretpristupnu pomoć što je od izuzetne važnosti za organizacije civilnoga društva u Hrvatskoj s obzirom da su pregovori o pristupanju upravo započeli.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva izdavač je hrvatskog izdanja ovog *Vodiča* dok je izdavač i autor izvornika na engleskom jeziku European Citizen Action Service (ECAS) iz Bruxelessa s kojim Nacionalna zaklada razvija višegodišnji program suradnje u području jačanja kapaciteta organizacija civilnoga društva u Hrvatskoj za procese europskih integracija.

Prema riječima ECAS-a u izvorniku: "Svrha je ovog vodiča osigurati pregled i prikupiti sve obavijesti razbacane po različitim internetskim stranicama mnogih odjela Europske komisije na jedno mjesto." *Vodič* se može koristiti kako bi se najprije pregledali i pronašli željeni programi, a za opširnije informacije na raspolaganju su adrese internetskih stranica na kojima su u pravilu opširnije informacije.

Poznato je da je Europska komisija najveći europski donator. Procjenjuje se da je 1 milijarda eura (od ukupnog proračuna koji iznosi oko 100 milijardi eura) na raspolaganju za projekte udruga i organizacija civilnoga društva. U proteklih desetak godina same su organizacije civilnoga društva, uz potporu Europskog parlamenta, učinile mnogo kako bi se iz proračuna, usmjerenog ponajprije na ekonomske strategije, povećalo izdvajanje za gotovo sva područja aktivnosti udruga građana.

Međutim, uz informaciju da je Europska komisija najveći europski donator knjiga skreće pozornost na pozitivne i negativne strane financiranja iz fondova EU. S jedne strane, negativni aspekti kriju se u vrlo strogom i administrativno složenom sustavu uključenom u ovaj postupak. Pristup koji je usvojila Komisija, kako stoji u knjizi, temelji se na mnogo «papirologije», potreban je velik oprez, vrlo razvijene vještine izrade projektnih prijedloga te sposobnosti upravljanja projektima i financijama. Takav pristup može imati obeshrabrujući utjecaj na male udruge. S druge strane, rad s fondovima EU može biti vrlo koristan jer ne samo da osnažuje kapacitet organizacija za financijsko upravljanje već ih i obvezuje da potraže partnere i na taj način šire svoje mreže na druge zemlje i drugačije tipove organizacija. A iskustvo koje se stječe u radu s fondovima EU olakšava rad i s drugim donatorima.

Nadam se da će vam *Vodič* postati svakodnevni priručnik i savjetnik u vašem radu na pripremi i predlaganju kvalitetnih projekata i programa nadležnim institucijama EU od kojih ćete i dobiti financijsku potporu za njihovu provedbu.

Želim vam u tome, puno uspjeha.

Cvjetana Plavša-Matić
upraviteljica Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva

 Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
Kušlanova 27, 10000 Zagreb
TEL: 01 23 99 100, FAX: 01 23 99 111
HTTP://zaklada.civilnodrustvo.hr

Sadržaj

(ECAS) – European citizen action service — 10	
1. POGLAVLJE – Uvod u fondove Europske unije — 14	
1.1. UVOD — 15	
1.2. UPOZNAVANJE S INSTITUCIJAMA EU — 17	
1.2.1. Institucije Europske unije — 18	
1.2.2. Postupak donošenja odluka — 20	
1.3. PRORAČUN EU — 21	
1.3.1. Objašnjenje proračunskih stavki — 21	
1.3.2. Politički prioriteti za 2005. — 23	
1.4. SAVJETI ECAS-A ZA PRIKUPLJANJE SREDSTAVA — 25	
1.4.1. Strategija – Kako pristupiti prikupljanju sredstava — 25	
1.4.2. 10 savjeta kako primijeniti strategiju — 29	
1.5. DODACI — 42	
1.5.1. Dva instrumenta EU za razvoj projekta — 42	
1.5.2. Ostali izvori informacija — 44	
2. POGLAVLJE – Kako dobiti financijsku potporu zaklada — 46	
2.1. DEFINIRANJE POJMA ZAKLADA — 48	
2.1.1. Funkcionalna definicija — 48	
2.1.2. Kategorizacija — 49	
2.2. PROFIL SEKTORA ZAKLADA — 50	
2.2.1. Prikaz sektora zaklada — 50	
2.2.2. Obilježja sektora zaklada — 52	
2.2.3. Sektor zaklada u novim državama članicama EU — 53	
2.3. KAKO OD ZAKLADA DOBITI FINANCIJSKU POTPORU — 55	
2.3.1. Postupak prijavljivanja — 55	
2.3.1.1. Preliminarno istraživanje — 56	
2.3.1.2. Osnove prijedloga projekta — 58	
2.4. PODUZEĆA KAO SPONZORI — 61	
2.4.1. Definicija i obilježja društvene odgovornosti poduzeća — 61	
2.5. PROFILI ZAKLADA I PODUZEĆA KAO SPONZORA — 62	
2.5.1. Zaklade — 62	
2.5.2. Poduzeća kao sponzori — 92	
2.5.3. Institucije i tijela UN-a — 95	
3. POGLAVLJE – Strukturni fondovi, kohezijski fond i pretpristupna pomoć — 100	
3.1. POLITIKE EU ZA DRUŠTVENU, EKONOMSKU I TERITORIJALNU KOHEZIJU — 103	
3.1.1. Strukturni fondovi — 106	
3.1.1.1. Neka osnovna načela — 106	
3.1.1.2. Tri prioritetna cilja — 109	
3.1.1.3. Instrumenti — 112	
3.1.2. Kohezijski fond — 117	
3.1.3. Tekuće programsko razdoblje i nove države članice — 119	
3.1.4. Podjela potpore EU kroz strukturne fondove — 125	
3.1.4.1. Nacionalni programi — 125	
3.1.4.2. Inicijative Zajednice — 126	
3.1.4.3. Inovativne mjere — 137	
3.1.5. Upute za prijavu za strukturne fondove — 139	
3.2. PRETPRISTUPNI FINANCIJSKI INSTRUMENTI — 143	
3.2.1. Instrument za strukturne politike u pretpristupnom razdoblju (ISPA) — 143	

3.2.2. Posebna pretpristupna pomoć za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD) — 147	5.3. PROGRAMI VANJSKOG FINANCIRANJA — 246
3.2.3. Politika europskog susjedstva — 150	5.3.1. Pomoć u hrani i aktivnosti potpore — 246
3.3. KORISNI LINKOVI I KONTAKTI — 161	5.3.2. Interventna humanitarna pomoć — 248
3.3.1. Osnovne informacije o strukturnim fondovima — 161	5.3.3. Izbjeglice — 251
3.3.2. Uredbe vezane uz strukturne fondove i kohezijski fond — 162	5.3.4. Migracije — 254
3.3.3. Projekti u različitim državama članicama i regijama — 162	5.3.5. Obnova i izgradnja — 254
3.3.4. Korisni kontakti u Komisiji — 163	5.3.5.1. Drugi programi obnove — 259
3.3.5. Korisne web stranice — 165	5.3.6. Suradnja s udrugama — 261
4. POGLAVLJE – Unutarnje proračunske stavke — 168	5.3.7. Podizanje svijesti — 263
4.1. POPIS UNUTARNJIH PRORAČUNSKIH STAVKI — 169	5.3.8. Okoliš — 265
4.1.1. Audio vizualne tehnologije, mediji, tisak, komunikacija i informiranje — 173	5.3.9. Zdravlje i obrazovanje — 271
4.1.2. Civilno društvo, europska udruženja, razvoj Europe, udruge — 180	5.3.10. Decentralizirana suradnja — 274
4.1.3. Obrazovanje, izobrazba, mladi i kultura — 185	5.3.11. Ljudska prava i demokracija — 276
4.1.4. Zapošljavanje i socijalna pitanja — 194	5.3.12. Protupješačke mine — 281
4.1.5. Energija i transport — 202	5.3.13. Suradnja sa specifičnim zemljopisnim područjima — 282
4.1.6. Proširenje EU — 208	
4.1.7. Poduzetništvo — 210	
4.1.8. Okoliš — 214	
4.1.9. Zdravlje i zaštita potrošača — 221	
4.1.10. Pravosuđe i unutarnji poslovi — 225	
4.1.11. Istraživanje, tehnološki razvoj — 231	
5. POGLAVLJE – Vanjske proračunske stavke — 236	
5.1. POPIS VANJSKIH PRORAČUNSKIH STAVKI — 237	
5.2. UPRAVLJANJE I VANJSKA POMOĆ — 240	
5.2.1. Opće uprave i službe koje se bave vanjskim financiranjem — 241	
5.2.2. Reforma upravljanja vanjskom pomoći — 244	

European Citizen Action Service (ECAS)

Tko smo mi?

ECAS je osnovan 1990. kao međunarodna neprofitna organizacija neovisna o političkim strankama, komercijalnim interesima i institucijama Europske unije. Osnovna zadaća ovog udruženja je omogućiti da se glas neprofitnih udruga i pojedinaca čuje u Europskoj uniji. ECAS pruža savjete o tome kako lobirati, prikupljati sredstava i kako štititi prava građana Europe.

To je veliko međusektorsko europsko udruženje koje ujedinjuje članice s različitih područja aktivnosti: s područja civilnih sloboda, kulture, razvoja, zdravlja i socijalne skrbi te općih razvojnih agencija civilnog društva.

ECAS-ova je adresa: 83 rue du Prince Royal, 1050 Brussels, a naš dokumentacijski centar dijeli prostorije s Europskim zakladnim centrom (European Foundation Centre – EFC) u 53 rue de Concorde.

ECAS-om predsjedava Mario Monti. Direktor Tony Venables predvodi dvanaestočlani tim.

Što možemo učiniti za vas?

Želite li razviti ili preispitati veze svoje organizacije s institucijama EU, potražiti mogućnosti za financiranje ili uspostaviti novo europsko udruženje ili mrežu?

Mi vam možemo pomoći da postignete svoje europske ciljeve brže i lakše zato što:

- naši zaposlenici uvijek su spremni pomoći, govore nekoliko jezika, stručnjaci su za lobiranje, prikupljanje sredstava i pravnu tematiku EU, a podržava ih dobro razvijena infrastruktura,
- možete imati mnogo koristi od sredstava EU poput tisuća udruga koje su već uspjele uz pomoć našeg *Vodiča kroz fondove Europske unije*,
- možete imati dobar pristup institucijama EU s različitih područja djelovanja i na razini europskih udruženja.

ECAS je motiviran da vam pomogne zato što nije samo komercijalni servis već je posvećen stvaranju otvorenijeg i šireg civilnog društva širom EU.

Što su naši ciljevi?

ECAS-ova su tri cilja⁰¹ sljedeća:

1. Civilno društvo

ECAS je zaslužan za širu zastupljenost udruga na europskoj razini, ali u odnosu s civilnim društvom institucije EU još se čine udaljenima, složenim i nejasnim. Mi vam možemo olakšati razumijevanje EU.

NAŠI SU PRIORITETI:

- razviti elektronski bilten za države članice
- osposobiti predstavnike udruga iz novih država članica EU i susjednih država kako bi postali stručnjaci za EU
- promicati bolji pristup udruga strukturnim fondovima.

2. Prava slobode kretanja građana

ECAS je savjetodavni servis za pojedince i udruge. Imamo otvorene savjetodavne linije i naš tim pravnih stručnjaka bavio se s više od 50 000 pritužbi.

NAŠI SU PRIORITETI SLJEDEĆI:

- voditi savjetodavnu službu za građane u suradnji s Europskom komisijom, uz visoku kvalitetu usluga i pružanje pomoći u rješavanju prekograničnih problema,
- promicati dvojno državljanstvo, nacionalno i europsko, koje se temelji na mjestu stanovanja i daje više od same slobode kretanja,
- organizirati konferencije i razviti suradnju među građanskim savjetodavnim službama.

⁰¹ U engleskoj verziji ECAS formulira svoja tri cilja kao tri C (three C's: civil society; citizens free movements rights; citizenship and governance).

3. Građani i upravljanje

ECAS-ova prva dva cilja ne mogu se postići bez trećeg: ne samo sramežljive reforme već revolucija institucija EU koja će ih učiniti otvorenim i odgovornim prema građanima.

NAŠI SU PRIORITETI:

- informirati građane o novom Ustavu EU koji jača njihova europska prava
- razviti istraživačke politike o transparentnosti i komunikaciji između EU i građana
- predložiti europski 'sporazum' između civilnog društva i institucija EU
- voditi kampanju za izvorno europsko državljanstvo

Jesmo li vas uvjerali?

Možda ste odlučili da ECAS odgovara vašim potrebama i da se želite pridružiti zajedničkim naporima u promicanju europskog civilnog društva. Ako je tako, molimo vas da razmislite o tome da postanete članom/članicom ECAS-a. Za detaljnije obavijesti, kontaktirajte nas na:

ZA PITANJA O ČLANSTVU: members@ecas.org

ZA OPĆE UPITE: info@ecas.org

POSJETITE NAŠU WEB STRANICU: www.ecas.org

1.1. Uvod

Svrha je ovog vodiča osigurati pregled i prikupiti sve obavijesti razbacane po različitim internetskim stranicama mnogih odjela Komisije na jedno mjesto. Ako koristite vodič kako biste pronašli programe koji vas zanimaju i zatim posjetite navedenu internet-sku stranicu, pronaći ćete više obavijesti o programu i ponudu za financiranje, ali količine informacija razlikuju se prema tome o kojem se odjelu radi. Dostupne su i obavijesti o tipovima projekata koji se financiraju.

Informacija je doista ključ za uspješno prikupljanje sredstava. Primjerice, ljudi često jure u Bruxelles u lovu na male iznose iz europskih proračunskih stavki zanemarujući milijune nepotrošenih eura za društveni, regionalni i ruralni razvoj u svojim zemljama. Ali i na tom se području znatno poboljšala informiranost širenjem web mreža nacionalnih vlada. Usprkos tome na sredstva EU još uvijek se gleda kao na posebno područje samo za povlaštene.

Također ćete morati odrediti pozitivne i negativne strane financiranja iz fondova EU. S jedne strane, negativni aspekti kriju se u vrlo strogom i administrativno složenom sustavu uključenom u ovaj postupak. Pristup koji je usvojila Komisija temelji se na mnogo "papirologije" i potreban je velik oprez, vrlo razvijene vještine izrade projektnih nacrti te sposobnosti upravljanja projektima i financijama. Ovo može predstavljati poteškoće udrugama koje zbog svojih ograničenih sredstava nemaju kapaciteta za takav posao. I ne samo to, već financijska pravila EU vrlo često postavljaju uvjet podnositeljima prijave da potraže sufinanciranje od zaklada i/ili drugih organizacija i jamstva od financijskih institucija bez čega se prijave automatski odbacuju. Takav pristup može imati obeshrabrujući utjecaj na male udruge. S druge strane, rad s fondovima EU može biti koristan. Iako je popunjavanje prijave prepuno izazova, to je i dobra vježba za strateško planiranje. Ne samo da pojačava kapacitet organizacije za financijsko upravljanje već i obvezuje udruge da potraže partnere i na taj način šire svoje mreže na druge zemlje i drugačije tipove organizacija. Iskustvo koje se stječe u radu s fondovima EU olakšava rad i s drugim donatorima.

1. POGLAVLJE

– Uvod u fondove Europske unije

Znamo da je Europska komisija najveći europski donator. Procjenjuje se da je 1 milijarda eura (od ukupnog proračuna koji iznosi oko 100 milijardi eura) na raspolaganju za projekte udruga, a i to je tek vrh ledenog brijega. U proteklih desetak godina same su udruge, uz potporu Europskog parlamenta, učinile mnogo kako bi se iz proračuna, usmjerenog ponajprije na ekonomske strategije, povećalo izdvajanje za gotovo sva područja aktivnosti udruženja građana. Ovo poglavlje objašnjava proračunske postupake. Problem nije nedostatak programa ili fondova koji odgovaraju na vrlo širok raspon aktivnosti. Naprotiv, gotovo svaki projekt koji sadrži europsku dimenziju i/ili se može povezati uz sredstva EU u zemlji, trebao bi pronaći odgovarajući program. Problem je, uglavnom, dobra strategija pristupa ovim fondovima.

Ako vi i vaša organizacija odvojite određeno vrijeme za usvajanje strateških pregleda i ispitajte pravila kako biste izbjegli klopke pri sklapanju ugovora, ne postoji razlog zašto biste i dalje propuštali prilike koje nude europski projekti. Zato smo u ovom uvodnom poglavlju ponudili neke korisne savjete o tome kako lakše pristupiti fondovima EU.

Za postavljanje ovog vodiča u pravi kontekst, potrebno je osnovno razumijevanje institucija EU i načina njihova rada.

1.2. Upoznavanje s institucijama EU

Nakon proširenja 1. svibnja 2004. Europska se unija sada sastoji od 25 država članica. Ovaj događaj, koji je bio najveće proširenje dosada, povijesni je trenutak za EU koja je započela kao mnogo manja zajednica šest država članica – Belgije, Francuske, Njemačke, Italije, Luksemburga i Nizozemske. Godine 1957. 'šestorka' je odlučila osnovati Ekonomsku zajednicu koja će se temeljiti na slobodi kretanja radne snage, roba i usluga. Ukinute su carine na tvorničku robu i do kraja desetljeća uvedene su zajedničke politike na području poljoprivrede i trgovine. Prvo proširenje bilo je 1973. i uz postojeću 'šestorku' uključilo je Dansku, Irsku i Ujedinjeno Kraljevstvo tvoreći veću zajednicu. Uz samo proširenje došlo je i do povećanja broja zadaća Zajednice: dobila je odgovornost za socijalna i regionalna pitanja te pitanja zaštite okoliša. Dogodila su se još četiri proširenja, ali nijedno nije bilo veliko kao posljednje – peto, koje se dogodilo 1. svibnja 2004. Nove su članice Europske unije: Cipar, Malta, Mađarska, Poljska, Slovačka, Letonija, Estonija, Litva, Češka i Slovenija.

Još dvije zemlje, Bugarska i Rumunjska, očekuju svoje pridruženje 2007. pod uvjetom da ispune političke i ekonomske uvjete. Pregovori koji se upravo odvijaju uključuju i druge dvije države: Hrvatsku i Tursku.

S povećanjem obveza tijekom godina, 1. siječnja 1993. potpisan je jedinstveni europski akt koji uspostavlja jedinstveno unutarnje tržište. Ugovor o Europskoj uniji potpisan u Maastrichtu 1992. stupio je na snagu 1. studenog 1993., dajući europskim integracijama potpuno novu dimenziju i pretvarajući tadašnju Europsku zajednicu, koja sada 'stoji' na tri stupa, u Europsku uniju. Stup Zajednice vodi se tradicionalnim institucionalnim postupcima. Uključuje vođenje unutarnjeg tržišta i zajedničke politike. Druga dva stupa uključuju za države članice EU, s jedne strane, vanjsku i sigurnosnu politiku i, s druge strane, unutarnje poslove koji pokrivaju suradnju policijskih i pravosudnih tijela.

Sljedeći ugovor potpisan je u Amsterdamu 2. listopada 1997. prilagođavajući i jačajući politike i snagu Unije, posebno na području suradnje pravosudnih tijela i zajedničke vanjske politike.

Europski parlament, neposredni demokratski glas Unije, dobio je nove ovlasti koje su ga potvrdile u ulozi zajedničkog zakonodavca. Nova reforma u Nici u lipnju 2000. donijela je novi ugovor, ali ga je u drugi plan potisnula Konvencija o budućnosti Europe. Ovo jedinstveno političko tijelo proširene Europe proizvelo je nacrt Ustavnog ugovora koji su 29. listopada 2004. potpisale vlade 25 država članica i triju država kandidatkinja (Bugarska, Rumunjska i Turška). Sada ga trebaju potvrditi navedene države potpisnice. Jednom kada ga potvrde, Ugovor može stupiti na snagu i početi se provoditi 1. studenog 2006. Novi Ustav čini Povelju ljudskih prava zakonskom obvezom.

1.2.1. Institucije Europske unije

EUROPSKA KOMISIJA

Prema zajedničkom pravilniku, države članice postavljaju povjerenike Europske komisije s mandatom na pet godina, a Komisiju treba potvrditi Parlament. Osnovne su zadaće Komisije sljedeće:

- zastupati interese Zajednice u cjelini i ne primati naputke od pojedinih država članica
- osigurati pravilnu primjenu uredbi i direktiva koje je usvojilo Vijeće
- koristiti gotovo isključivo pravo na inicijativu te intervenirati u bilo kojoj fazi pravosudnog postupka kako bi postigla dogovor unutar Vijeća ili između Vijeća i Parlamenta
- provoditi izvršnu funkciju primjene odluka donesenih od strane Vijeća ili Parlamenta (primjerice: proračun)
- koristiti znatne ovlasti u provođenju zajedničkih politika na područjima, primjerice: istraživanja i tehnologije, pomoći u razvojnim projektima i regionalnom povezivanju.

Komisija ima potporu javne uprave smještene uglavnom u Bruxellesu i Luxembourg. Ova se uprava sastoji od različitih odjela – općih uprava (DG – *Directorates General*) od kojih je svaka zadužena za primjenu zajedničkih politika i općih upravnih poslova u posebnim područjima. Komisija, kao čuvar svih ugovora, samostalna je u provođenju svojih posebnih prava.

Europski parlament ima zadaću ‘psa čuvara’ i, također, sve veću ulogu u pravosudnim postupcima. Izbori zastupnika za Europski parlament održavaju se na izravnim općim izborima svakih pet godina (prvi su održani u lipnju 1979.).

Najčešće Parlament dijeli svoju zakonodavnu ulogu s Vijećem: sudjeluje u oblikovanju nacrtu direktiva i uredbi te upućuje Komisiji amandmane koje treba uključiti u predložene nacрте. Parlament, također s Vijećem, dijeli ovlasti nad proračunom te ga može usvojiti ili odbiti. Jedna je od osnovnih zadaća Parlamenta pružanje političkog poticaja reformama. Parlament je ipak jedini europski forum koji predstavlja 450 milijuna ljudi. I konačno, Parlament odobrava predsjednika/cu Europske komisije i također ga/ju može opozvati dvotrećinskom potporom svojih članova.

Vijeće Europske unije glavna je institucija EU koja donosi odluke. Sastoji se od ministara iz država članica odgovornih za politike o kojima se raspravlja na određenim sastancima: vanjski poslovi, poljoprivreda, industrija, transport, zaštita okoliša itd. Vijeće predstavlja države članice i ozakonjuje pravne propise Unije (donosi uredbе, direktive i odluke). Vijeće je zakonodavac Unije iako ovu funkciju dijeli s Europskim parlamentom. Vijeće i Parlament također imaju zajedničku kontrolu nad proračunom Unije. Vijeće usvaja međunarodne ugovore koje pregovara Komisija. I konačno, odgovorno je za koordiniranje općih ekonomskih politika država članica. Materijale za rasprave Vijeća priprema COREPER, Odbor stalnih predstavnika država članica pri EU-u, kojem pomažu skupine državnih službenika iz odgovarajućih nacionalnih ministarstava. Rad Vijeća pomaže i Glavno tajništvo koje se nalazi u Bruxellesu.

Ostale su glavne institucije EU Sud EZ-a, zajedno s Prvostupanijskim sudom, Revizorskim sudom i Europskom središnjom bankom. Institucije EU podržavaju i druga tijela, primjerice: Gospodarski i socijalni odbor, Odbor regija, Europski pučki pravobranitelj i Europska investicijska banka. Postoji i niz europskih agencija, primjerice: za zaštitu okoliša, hranu, kontrolu kvalitete života i rada itd.

1.2.2. Postupak donošenja odluka

Većina propisa EU donosi se složenim postupkom suodlučivanja Vijeća i Parlamenta, u kojem Parlament ima pravo veta. Pravni su propisi EU u različitim oblicima:

Uredbe se primjenjuju u svim državama članicama bez obzira na granice i ne moraju se pozivati na nacionalne zakone. Direktive obvezuju države članice na ostvarenje ciljeva, ali ostavljaju odluku nacionalnim vlastima kako cilj Zajednice uklopiti u vlastiti pravosudni sustav. Odluke su administrativna oruđa koja koriste institucije Zajednice kako bi primijenila mjere na pojedincima, tvrtkama ili državama članicama. Zakonodavni postupak za instrumente opće valjanosti (uredbe i direktive) sastoji se od postupaka savjetovanja, suradnje, suodlučivanja i suglasnosti. U ustavnom ugovoru uredbe i direktive postat će europski zakoni i europski okvirni zakoni.

1.3. Proračun EU

Na koji se način odlučuje o proračunu? Za koje vremensko razdoblje?

Proračunski postupak određen je člankom 272 Ugovora o EZ koji utvrđuje faze i rokove koje moraju poštovati dvije institucije koje imaju ovlasti nad proračunom: Vijeće i Parlament. Prema Ugovoru, taj postupak traje od 1. rujna do 31. prosinca godine koja prethodi dotičnoj proračunskoj godini. Europska komisija priprema prijedlog nacrt proračuna u svibnju. Taj se nacrt predaje Vijeću koji ga, po potrebi, mijenja i usvaja i tada postaje službenim nacrtom proračuna (potkraj lipnja.) Zatim se prosljeđuje Europskom parlamentu čije ovlasti ovise o vrsti troškova. Za “*obvezne*” ili osnovne troškove (40% troškova koji se odnose uglavnom na poljoprivredno tržište), Parlament može samo predlagati amandmane, a Vijeće zadržava pravo određivanja konačnih iznosa. “*Neobvezne*”- neosnovne troškove (60% troškova) za sve proračunske stavke koje se tiču udruga, Parlament sam donosi amandmane na nacrt proračuna. Nakon što svaka institucija obavi dva čitanja, Europski parlament usvaja konačni proračun (rujan-listopad) koji zatim potpisuje predsjednik (studen-prosinac). Parlament ima više ovlasti kod usvajanja proračuna; njegova je zadnja riječ za troškove regija (Europski regionalni razvojni fond), mjere za borbu protiv nezaposlenosti, posebno za mlade i žene, (Europski socijalni fond) i kulturne i obrazovne programe (Erasmus, Socrates, novi fond za cjeloživotno učenje itd.) Nakon što je usvojio proračun, Parlament, također, kroz svoj Odbor za kontrolu proračuna, nadgleda njegovu uporabu. To znači da stalno prati upravljanje trošenjem, neprekidno poboljšava sustav sprječavanja, otkrivanja i kažnjavanja prijevara te mjeri učinke sredstava osiguranih iz proračuna Zajednice.

1.3.1. Objašnjenje proračunskih stavki

Svi koji su se koristili 10. izdanjem *Vodiča kroz europske fondove* već su se mogli upoznati s novom proračunskom nomen-

klaturom koja se temelji na načelu izrade proračuna prema aktivnostima (*Activity Based Budgeting*). Ta struktura predstavlja resurse Komisije prema politici temeljenoj prema područjima i aktivnostima. Glavna je namjera osigurati raspodjelu resursa kao politički uvjetovana postupka, a sukladno prethodno definiranim prioritetima i ciljevima. Proračunske stavke sada su kodirane prema novom sustavu:

PODRUČJA POLITIKA:

1. Ekonomija i financije
2. Poduzeća
3. Natjecanje
4. Zapošljavanje i socijalni poslovi
5. Poljoprivreda i razvoj sela
6. Energija i transport
7. Zaštita okoliša
8. Istraživanje
9. Informatičko društvo
10. Izravna istraživanja
11. Ribarstvo
12. Unutarnje tržište
13. Regionalne politike
14. Sustav poreza i carinske kontrole
15. Obrazovanje i kultura
16. Tisak i komunikacije
17. Zdravstvo i zaštita potrošača
18. Pravosuđe i unutarnji poslovi
19. Vanjski odnosi
20. Trgovina
21. Razvoj i odnosi s državama ACP (Azija, Karibi, Pacifik)
22. Proširenje
23. Humanitarna pomoć
24. Borba protiv korupcije
25. Politika koordinacije Zajednice i pravni savjeti
26. Uprava
27. Proračun
28. Revizija

29. Statistika
30. mirovine
31. Zalihe

Navest ćemo primjer koji pojašnjava kako je svako područje politike podijeljeno u skladu s novom terminologijom. Stara proračunska stavka B3-1001 (Socrates) redefinirana je kao stavka **15 02 02 02**:

POLITIKA: 15 (obrazovanje i kultura)

POGLAVLJE: 15 02 (obrazovanje)

ČLANAK: 15 02 02 (opće i više obrazovanje)

STAVKA: 15 02 02 02 (Socrates)⁰²

Razumijevanje ovog sustava uštedjet će vam vrijeme traženja opće uprave koju trebate kontaktirati za daljnje obavijesti o natječajima.

1.3.2. Politički prioriteti za 2005.

Neki ciljevi EU za 2005. odražavaju se kroz njene prioritete u proračunu za tu godinu. Prema dokumentu od 18. studenog 2004.,⁰³ od izvjestitelja Odbora o proračunu, Salvadora Garrige Polledoa, posebno je važno bavljenje interesima i prioritetima europskih građana, primjerice: zapošljavanjem, gospodarskim rastom i sigurnošću. Uz unutarnje poslove, prepoznala se i važnost jačanja vanjske uloge EU. Prioriteti koje je izglasao Europski parlament za 2005. uključuju:

- Lisabonsku strategiju s naglaskom na jačanje ekonomskog razvoja, održivog razvoja i stvaranja radnih mjesta. Ciljevi pod revidiranom strategijom uključuju prosječan godišnji rast od tri posto i šest milijuna novih radnih mjesta u sljedećih šest godina. Kako bi se to postiglo, potrošit će se, primjerice, preko 66 milijuna eura na malo i srednje poduzetništvo, preko deset milijuna eura za transeuropske mreže i preko četiri mili-

⁰² PE 331.944; RR/509681EN.dok.str.366.

⁰³ DT\547578EN.doc PE 350.034.

juna eura na politiku industrijske konkurentnosti. Uključena je i nova inicijativa za pilot-projekt kooperacije i izgradnje klastera malih i srednjih poduzetnika u vrijednosti do šest milijuna eura.

- Pravne propise i unutarnje poslove – posebno vezano uz suradnju na području imigracija, azila, migracija, terorizma i sigurnosti. Što se tiče unutarnje sigurnosti i slobode kretanja građana iz jedne države članice u drugu, uvedeni su veliki informacijsko-komunikacijski sustavi – SIS/SIS II (*Schengen Information System*) i VIS (*Visa Information System*) kako bi pomogli uspostavi zajedničkih pravila o kontroli. Troškovi će biti usmjereni na poboljšavanje ovih sustava, pogotovo radi pridruživanja deset novih država članica prošle godine. Drugi primjer, povezan s borbom protiv terorizma, novi je pilot-projekt o borbi protiv terorizma s početnim troškovima za prvu godinu od sedam milijuna eura.
- Informacijsku politiku – ovo se smatra jednim od najvažnijih oruđa u jačanju demokratskog sudjelovanja građana u aktivnostima Unije, jer će provođenje ove politike pomoći u osiguravanju informiranosti građana o aktivnostima EU. Daljnja 24 milijuna eura, uključujući i novi informacijski program (uveden 2004.) o “Debati o budućnosti EU” (ukupno devet milijuna eura), osigurava ovu politiku.
- Politiku povezivanja – potreba za poboljšanjem provedbe strukturnih fondova istaknula se kao važan čimbenik, pa je Europski parlament odlučio povećati doprinos u proračun za njeno provođenje. Tako će se pridonositi povezivanju Unije.
- Vanjske odnose koji i dalje predstavljaju prioritet. Primjerice, pomoć Iraku i potpora državama u razvoju. Jedna se nova aktivnost dodala je pilot-projektu: deset milijuna eura za pomoć u borbi protiv bolesti vezanih uz siromaštvo u državama u razvoju. Taj je napor dodatak već postojećim značajnim fondovima predviđenim za borbu protiv malarije i HIV/AIDS-a. Ove je godine za to predviđeno do 82.5 milijuna eura.

1.4. Savjeti ECAS-a za prikupljanje sredstava

Savjeti koji slijede bit će vam korisni ako se prvi put upuštate u ovu zadaću ili ste već imali nekoliko pokušaja u dobivanju sredstava od Komisije. Počet ćemo s osnovnim savjetima koji će vam dati smjernice za razvoj dobre strategije pristupanja fondovima EU, a zatim ćemo nastaviti s određenijim i praktičnijim koracima kako biste osigurali pravilno upravljanje i primjenu te zadaće.

1.4.1. Strategija – Kako pristupiti prikupljanju sredstava

IZBJEGAVAJTE KLASIČAN PRISTUP PRIKUPLJANJU SREDSTAVA I AKTIVNO SUDJELUJTE U POLITIKAMA IZA PRORAČUNA

Uvijek iznova savjetujemo da ne gledate na Komisiju kao na “kravu muzaru” – ona nije organizacija koja financira i proračun ne postoji tamo sam radi sebe. Kako su potrebe udruga za financiranje takve kakve jesu, ovaj se savjet, uglavnom, zanemaruje! Nemojte ni pomisliti, a još manje govoriti, o novcu pri prvom susretu s dužnosnicima Komisije ukoliko ne želite čuti: “Zašto bismo vam plaćali da budete Europljani?” Prvo što morate razumjeti jest da je cilj Komisije i proračuna potaknuti europske integracije, a to može, ali i ne mora odgovarati cilju vaše organizacije koji je borba protiv siromaštva u vašoj zemlji i u ostatku svijeta. Možda ćete uvjeriti Komisiju da vaša udruga može doprijeti do dijelova javnosti skeptičnih prema Europi. Početna je točka imati dobar osjećaj za raspon i granice mogućnosti EU. Prije određivanja vrsta projekata, preporučljivo je istražiti ugovore, pravne propise ili programe koje pokriva taj proračun. To neće biti gubitak vremena – to je jedini način da budete sigurni da ste na pravom putu i ako jeste, trebate navesti neke ideje iz programa kojima odgovara vaš projektni prijedlog. Neke natječaje, primjerice, za istraživačke programe, nećete razumjeti bez prethodnog proučavanja njihova programskog okvira. Naravno, mnogo je bolje ako niste samo marljiv skupljač sredstava, već i aktivan sudionik na konferencijama, pri lobiranju u

vašoj državi ili u europskim organizacijama. To će vam osigurati korisna osobna poznanstva i obavijesti o tome što se događa i gdje su pravi prioriteti (što nije uvijek vidljivo iz čitanja programa). Imajte na umu ono što vi možete ponuditi.

USVOJITE STRATEŠKI PRISTUP I ISPITAJTE SVE MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA

Davno su prošli dani kada je prikupljanje sredstava EU bila brza i jednostavna zadaća. Širok strateški pristup isplatit će vam se iako zahtijeva ulaganje nešto vremena i novaca. Primjerice, u Vodiču ćete pronaći mnoge europske programe i proračunske stavke koje odgovaraju tipičnim aktivnostima udruga – ljudska prava, kultura, mladi, zaštita okoliša, javno zdravlje, potrošači, socijalna politika – ali nije nužno da će jedina ili čak najbolja prilika za financiranje vaše organizacije biti u najočitijem programu. Razlog može biti u tome što mnoge proračunske stavke ili natječaji za udruge imaju mali ukupan iznos (primjerice: milijun do pet milijuna eura) i uvijek je previše takmaca za sredstva tih fondova, posebice među jakim europskim organizacijama ili mrežama.

Zato je potrebno pogledati iza samih naslova. Primjerice, umjetnička organizacija koja traži sredstva EU za obnovu kazališta u zapuštenoj gradskoj četvrti treba se usredotočiti ne samo na ciljanje i glavne programe poput okvirnih programa koji pomažu kulturu, proračunske stavke 15 04 02 01, već trebaju istražiti mogućnosti unutar sredstava socijalnih i regionalnih programa. Motiv za potporu nije kultura sama po sebi, već doprinos zapošljavanju i urbanoj obnovi, pa se tako može pokušati u programu URBAN II koji se financira iz strukturnih fondova ERDF-a.

Strateška će vas analiza vjerojatno dovesti do oko šest ili čak više mogućih interesnih područja, uključujući veće fondove EU pri čijem se stvaranju nije mislilo na udruge, ali u koje možete uklopiti svoje projekte. Ovdje mislimo na strukturne fondove u sadašnjih 25 članica (kao u primjeru navedenom gore) ili na iste pretpriступne fondove u državama kandidatkinjama. Ostali primjeri većih programa uključuju programe informiranja, programe osposobljavanja i usavršavanja poput novog programa cjeloživotnog učenja (koji će objediniti postojeće programe Socrates i Leonardo da

Vinci) i istraživanje i razvoj, koji će preuzeti društvene ciljeve bliskije udrugama, primjerice: državljanstva i upravljanja, socijalnih politika, sigurnosti hrane i zaštite okoliša. Udruge obično prikupe više sredstava za istraživanje od javnih vlasti, ali je njihovo sudjelovanje u znanstveno-istraživačkim okvirnim programima EU minimalno. Slično tome udruge koje se nisu prepoznale kao razvojne organizacije često se usmjere na sredstva koja se troše u EU i prevede činjenicu da ima mnogo više izvora financiranja za, primjerice, borbu protiv SIDE u državama u razvoju.

JASNO RAZLUČIVANJE RAZLIČITIH ZEMLJOPISNIH RAZINA ODLUČIVANJA O FONDOVIMA EU

Samo malim dijelom proračuna koji se odnosi na udruge upravlja izravno Europska komisija iz Bruxellesa. Kao što ćete vidjeti iz popisa adresa i *linkova* u Vodiču, riječ je tipično europskim projektima koji, uglavnom, uključuju partnere iz triju ili više država i koji su otvoreni posebno za europske organizacije ili mreže. Komisija sve više i više koristi nacionalne veze u državama članicama i svojim izaslanstvima u državama u razvoju. To je u suglasnosti s financijskim uredbama Komisije o primjeni proračuna koja dopuštaju podjelu ili decentralizaciju upravljanja. Najčešće će vaša organizacija trebati partnera iz neke države.

Postoje brojni europski programi za koje se adresa za molbu za financiranje nalazi u vašoj državi u ministarstvu ili u posebnoj agenciji koja vam može pružiti savjet ili tehničku potporu. Tako je s programima za mlade, programima obrazovanja i osposobljavanja i s vrlo zanimljivim inicijativama u zajednici u koje se ubrajaju osobine europskih programa i nacionalnih strukturnih fondova: INTERREG III, LEADER Plus, URBAN II i EQUAL.

Na kraju, tu je i lokalna razina u kojoj vaša udruga vjerojatno već ima potrebne veze u gradskom poglavarstvu ili regionalnom uredu od kojih može saznati koji se programi vode lokalno u okviru strukturnih fondova. U mnogim lokalnim upravama postoji odjel (koji se baš i ne predstavlja dobro) koji se bavi fondovima EU za regiju. Ostale korisne izvore informacija i naputke mogu dati članovi Europskog parlamenta koji su najaktivnije uključeni u regiju, sveučilište, europski informacijski centar ili ured. Morate tako-

der imati na umu kako vaša regija možda jest, a možda i nije ispunila kriterije za regionalne fondove. Ako jest, postoji mogućnost da vaša organizacija može sudjelovati u europskim fondovima bez potrebe za partnerima iz drugih država.

Također je važno razlikovati ne samo razlike u regionalnim razinama odlučivanja već i razlike u vrstama projekata koji mogu ostvariti potporu na svim razinama financiranja.

STVORITE VEZE I MREŽE – NE RADITE SAMI

Proizlazi da se mogućnost za pristup europskim fondovima znatno povećava ako ste dio učinkovite europske organizacije i/ili mreže i razvijate veze s Europskom komisijom. Iako vam je namjera raditi sa strukturnim fondovima u vašoj državi bez potrebe za europskim partnerstvom, svejedno ćete trebati veze ili barem neko znanje o tome kako Komisija razmišlja. Upute za strukturne fondove trebale bi udrugama dati sve potrebno oružje za pristup fondovima, ali nacionalne i regionalne vlasti ne vide uvijek potrebu za uključivanjem neprofitnog sektora i radije se usredotočuju na velike infrastrukturne projekte. Vaša organizacija može dobiti podršku od Komisije barem neslužbeno: to je potrebno u mnogim regijama EU i, svakako, u državama kandidatkinjama kako biste uvjerali vlasti da su udruge važne za financiranje. Također je korisno moći pozvati se na primjere projekata koje u drugim državama i regijama provode slične organizacije, a o kojima obavijesti možete prikupiti kroz svoju mrežu.

Umrežavanje može imati mnoge oblike. Za europske se fondove, europske organizacije i mreže podrazumijevaju, jer partnerstva već postoje. Stvaranje novih partnerstava samo radi prijavljivanja za određeni projekt vrlo rijetko uspije, a ako uspije, otežavaju provedbu projekta. Europske projekte obično provode tri ili više organizacija iste vrste iz različitih država, a jedan je partner vodeća organizacija i ona koja sklapa ugovore.

Partnerstvo ne znači nužno samo umrežavanje s drugim udrugama. Naprotiv, u mnogim programima, poput LEONARDA, dodana vrijednost vidi se u međusobnoj suradnji različitih organizacija, tvrtki, sveučilišta, udruženja i lokalnih vlasti. To isto osobito vrijedi za inicijative Zajednice i strukturne fondove. Aktivan rad u udruženju

s različitim organizacijama, bile one privatne ili javne, komercijalne ili neprofitne, novi je koncept za mnoge udruge, osobito u državama kandidatkinjama. Ali bez obzira na to, tu mogu postojati prednosti ako vam je stalo da ste potpisnik ugovora za projekt i odgovorni za financijsko vođenje i usklađivanje. Biti dio udruženja ili mreže trebalo bi učiniti lakšim pristup manjim i srednjim udrugama, ostavljajući zadaće upravljanja većim članicama skupine.

1.4.2. Deset savjeta kako primijeniti strategiju

Sada slijedi deset konkretnih koraka koje trebate slijediti u primjeni strategije. Imajte na umu da neki koraci mogu biti ponešto različiti ovisno o tome o kojem se projektu radi, ali to biste trebali sami primijetiti ako pažljivo pratite web stranice i čitate uvjete uz svaki natječaj.

PREPOZNAJTE PRAVE PRILIKE ZA FINANCIRANJE

Prvo, pratite redovito web stranice određene opće uprave Komisije, službena glasila ili pozive na sudjelovanje u natječajima. Ne postoji točan datum u godini niti jedna jedinstvena procedura. Ponekad se objavljuje poziv na iskazivanje interesa (neka vrsta pripreme faze odabira), natječaj (najčešći oblik potpora programa udruga) ili javno nadmetanje/nabava (komercijalnije i vezano uz ugovore o pružanju usluga). (ECAS osigurava redovite obavijesti o pozivima za podnošenje prijedloga i raspisivanju natječaja za svoje članice. Za detaljnije obavijesti obratite se sljedeću adresu: library@ecas.org).

PROUČITE FINANCIJSKU UREDBU I PROVEDBENA PRAVILA

Ako jeste ili namjeravate biti sveobuhvatno uključeni u projekte EU, financijska uredba i njezina provedbena pravila obvezno su štivo na kojem se temelje natječaj i ugovori. Primjerice, nova financijska uredba pruža definiciju potpora, različitih vrsta ugovora i kriterije za sufinanciranje i jamstva. Ovako se potpore definiraju u financijskoj uredbi:

“Potpore su izravni financijski doprinosi u donacijama iz proračuna za financiranje: a) akcija koje pomažu u ostvarivanju političkih ciljeva Europske unije ili b) djelovanja tijela čiji je cilj od općeg europskog interesa ili podupire politike Europske unije.”⁰⁴

Proučavanje financijske uredbe može biti iscrpljujuća zadaća, ali će vam se čitanje isplatiti. Financijska uredba zamijenila je stari priručnik. Uredbu potražite u javnom glasilu Europske zajednice, L248 od 16. rujna 2002. ili na web stranici:

www.europa.eu.int/comm/budget/docus/rf/EN/indice.htm.

Kako biste ju bolje razumjeli, trebate proučiti njezine provedbene propise dostupne u Uredu za izdanja EU na:

www.publications.eu.int

ADRESA: Office for Official Publications of the European Communities
2, Rue Mercier
L-2985 Luxembourg

TEL.: (352) 2929-1

E-MAIL: opoce-info-info@cec.eu.int

Zapamtite da se ova dva teksta – financijska uredba i provedbeni propisi moraju proučavati istovremeno.

BUDITE SIGURNI DA POSJEDUJETE POTREBNE VJEŠTINE IZRADE PROJEKTOG I PRORAČUNSKOG NACRTA

Odlučite hoćete li se prijaviti za potporu ili projekt nakon što ste proučili detaljne zahtjeve. Odgovaranje na natječaj ili na javna nadmetanja može zahtijevati mjesečno puno radno vrijeme za jednu osobu. Također može uključivati dugotrajne pregovore s partnerima o njihovim ulogama i proračunu. Taj se posao možda ne isplati ako svoje šanse za uspjeh niste ocijenili kao vrlo visoke. Zapamtite sljedeće:

- Ako vaš projekt podrazumijeva vanjsku potporu Komisije, primjerice, ako vaš projekt uključuje partnera iz treće zemlje, vi (ili određeni podnositelj prijave) morate znati kako upotrijebiti instrumente EU za razvoj projekta, primjerice: upravljanje projektom ciklusom (Project Cycle Management –

⁰⁴ Članak 108. Financijske uredbe.

PCM)⁰⁵ i logička matrica (*Logical Framework-Logframe*). Te instrumente koristi Komisija pri pripremi i procjeni projekata. (Pogledajte kraj ovog poglavlja, prilog I, u kojem su dane dodatne informacije o ovim instrumentima.)

- Odredite vrijeme, primjerice: treba vam cijeli jedan dan da pripremite cjelovit materijal. Zapamtite da podnositelj prijave (ili prijedlog projekta) mora jasno pokazati:
 - aspekte europske dodane vrijednosti
 - europsku dimenziju (ako se radi o prijedlogu o okviru nekog od programa Zajednice)
- Morate (ili osoba zadužena za proračun) znati ponešto i o tome kako će se projekti birati za financiranje i, također, što morate uključiti u predviđanje proračuna.

PAŽLJIVO PROUČITE ODABIR KRITERIJA I KAKO SE VREDNUJU

Zbog broja zahtjeva za financiranjem koje primi svake godine, Europska komisija može odbaciti one organizacije za koje smatra da nisu dorasle izvršenju zadatka. Financijska pomoć koju osigurava Komisija služi za promicanje ciljeva njenih politika. Dakle, financirat će se samo projekti koji podržavaju ciljeve Komisije. Projekt koji bi na bilo koji način mogao kompromitirati Komisiju neće se uzeti u obzir. Također je i vjerodostojnost organizacije koja traži potporu izuzetno važna. Poziv za slanje prijedloga uglavnom naznačuje pravila izvedivosti, što daje neke smjernice o glavnim kriterijima za odabir. Zato je važno da u svojem prijedlogu dokažete da je vaša organizacija potpuno sposobna izvršiti predloženi projekt, a to ćete učiniti tako da u svoj prijedlog uključite sljedeće:

- **Pravni status** – u svom prijedlogu morate navesti potpun službeni naziv, matični broj organizacije (gdje je potrebno), pravni status. Tražit će vas i vaše statute i službenu potvrdu o registraciji.
- **Financijsko stanje** – morate prikazati da je organizacija financijski sposobna tako da u prijedlog uključite i godišnje obračune prošle financijske godine zajedno s potvrdom o reviziji

⁰⁵ Priručnik koji analizira ovaj proces na raspolaganju je u ograničenim količinama na zahtjev u EuropeAid-u – Innovation unit: E-mail. pcm@cec.int

koja nije starija od tri godine kako biste dokazali da ste financijski sposobni provesti projekt.⁰⁶

- **Jamstvo** – sljedeća poteškoća mogao bi biti zahtjev za jamstvom ili potpisanim ugovorom, osobito ako je riječ o plaćanju unaprijed.⁰⁷ Financijske su institucije sve neodlučnije u davanju jamstava ako nisu potvrđene gotovinom ili imovinom.
- **Tehničke mogućnosti** – morate priložiti životopise djelatnika koji će raditi na projektu kako biste dokazali sposobnosti vaše organizacije.
- **Visoka kvaliteta i isplativost** – da bi dobio potporu, vaš projekt mora zadovoljavati oba ova kriterija. Komisija neće dodijeliti potporu jednoj organizaciji ako druga može obaviti isti posao, ali za manju cijenu. Komisija također zahtijeva da rezultati projekta budu mjerljivi, kako bi ga mogla pratiti i provjeravati.

ZAPAMTITE: Ako vaš projekt bude izabran, primit ćete pismo s ugovorom i standardnim uvjetima ugovora. Vratite ga odgovarajućem djelatniku Komisije i zatražite plaćanje unaprijed. Morate zapamtiti da, ako ne pošaljete zahtjev za plaćanjem, do isplate neće ni doći. Ovisno o tome o kakvoj se aktivnosti radi, možda će biti nužno tražiti dopuštenje da objavite svoja izvješća o aktivnostima i razvoju projekta jer, kako Komisija financira projekt, ona također posjeduje i intelektualna prava. Na to posebno moraju paziti organizacije koje su primile sredstva za izradu studija. Bilo koji proizvedeni materijal mora imati potvrdu o financiranju Komisije. Katkada je ona u obliku logotipa Europske unije.

UPOZNAJTE OSNOVNA PRAVILA PRORAČUNA I PRIHVATLJIVE TROŠKOVE

Vaš prijedlog proračuna vrlo je važan jer će ga Komisija koristiti za izračunavanje potpore koju ćete primiti ako vaš prijedlog bude prihvaćen. Zbog toga je vrlo važno da ne tražite premalo ili previše, jer bi vam se moglo dogoditi da ne dobijete dovoljno sredstava i da vam to oteža dovršavanje projekta. Primjer proračuna nalazi se na 23. i 24. stranici.

⁰⁶ Članak 136. Provedbenih pravila Financijske uredbe.

⁰⁷ Članak 182. Provedbenih pravila.

- **Prihvatljivi troškovi** (koje je moguće pravdati) – Komisija će osigurati sredstva samo za tzv. troškove koje je moguće pravdati. Zato morate u svom prijedlogu proračuna jasno odvojiti te troškove od ostalih (ako ih ima). Komisija definira izravne troškove koje je moguće pravdati kao one koji su neophodni kako bi se proveo projekt, odnosno troškove koji postoje samo zbog projekta. Prikažite te troškove u skladu s objašnjenjem kako ćete provesti projekt. Slijedi prikaz troškova koje Komisija smatra izravnim prihvatljivim troškovima. Brojevi u zagradama pokazuju gdje se troškovi mogu naći u primjeru prijedloga proračuna:
 - troškovi osoblja – jedinični trošak (po osobi) po danu za rad na projektu (1). (Zapamtite da, ovisno o kategoriji, postoje granice koliko možete tražiti.)
 - putni troškovi, troškovi smještaja i dnevnica (2). Trenutačno važeće dnevnice mogu se pronaći na web stranici Europe-aide-a: www.europa.eu.int/comm/europeaid/perdiem/index_en.htm
 - oprema – nova ili već korištena. Važno je znati da se cijena zemlje za primjerice iznajmljivanje rijetko uzima kao poželjni trošak. (3)
 - naplata financijskog servisa – naplate bankovnih transakcija, osiguranje
 - troškovi usluga vezani uz prihvatljive troškove, primjerice prijevoz
 - podugovaranje (4) (postoji granica u postocima u ukupnom trošku. Komisija neće prihvatiti da je, primjerice, 80% troška projekta namijenjeno glavnoj udruzi)
 - trošak promidžbe – širenja informacija (5)
 - ostali troškovi koji se pojavljuju u ugovoru o potpori, primjerice: revizije, prijevodi, izvješća, potvrde. (6)
- **Pričuvna sredstva** – primijetiti ćete da smo u naš primjer prijedloga proračuna uključili pričuvna sredstva. Komisija dopušta planiranje do 5% pričuvnih sredstava za razumne nepredviđene troškove. (8)
- **Opći troškovi** – u naš proračun uključili smo i 7% općih (režijskih, administrativnih) troškova, što ujedno predstavlja i mak-

simum za opće troškove.⁰⁸ Neke opće uprave mogu odrediti manji postotak ili uopće ne pokrivati opće troškove. Zato je važno da vrlo pažljivo čitate svaki natječaj posebno.

— **Ukupan prihod** – ukupan prihod mora odgovarati ukupnom trošku. Pod stavku prihoda trebate uključiti sljedeće:

- bilo koji novčani doprinos iz sredstava vaše organizacije (9)
- bilo koji novčani doprinos iz bilo koje druge organizacije (sufinancijera) (10)
- bilo koji prihod koji se može ostvariti projektom – u našem primjeru to je u obliku kotizacije koju plaćaju sudionici konferencije (11)
- potpora koju ste tražili od Komisije (12).

⁰⁸ Vidi članak 181. br. 2(a) Provedbenih pravila Financijske uredbe.

Troškovnik/Prihvatljivi troškovi

Osoblje (1)		broj dana	jedinični trošak	UKUPNO (€)
Supervizija	A	5	600	3000
Istraživanje	B	8	250	2000
Vježbenik	C	30	50	1500
Tajnik/ca	D	3	250	750
UKUPNO				7250

Putni troškovi i dnevnice (2)			jedinični trošak	
London-Pariz	SUDIONICI	5	125	625
Dusseldorf-Pariz	IZVJESTITELJ	1	62	62
Amsterdam-Pariz	IZVJESTITELJ	1	48	48
London-Pariz	IZVJESTITELJ	1	125	125
UKUPNO				860

Iznajmljivanje soba za sastanke (3)			jedinični trošak	
Velika soba za sastanke		1	1314	1314
Mala soba za sastanke		3	151	456
Soba za prevodioca		1	124	124
Projektor		1	85	85
Tehničko osoblje		1	350	350
UKUPNO				2329

Materijali za konferenciju (5)			jedinični trošak	
Programi, pozivnice		3000	0,25	750
Materijali za konferenciju		160	6,00	960
Sažeci				1500
UKUPNO				3210

Prevođenje			jedinični trošak	
Prevodioci (4)	3 JEZIKA	6	450,0	2700
Prevođenje programa i pozivnica (4)	1 JEZIK	3	80,0	240
Završno izvješće prijevoda (6)	1 JEZIK	12	76,0	912
Završno izvješće print (6)		12000	0,1	1200
UKUPNO				5052

Komunikacije (5)	jedinični trošak		
Poštarine	3000	0,9	2700
Tel., fax, e-mail			250
UKUPNO			2950
Ukupno			21651
Opći troškovi (7)	7%		1516
Pričuvna sredstva (8)	5%		1083
UKUPNO			24250
UKUPAN PRIHOD			
Kotizacija (11)	140	24	3360
Doprinos po podnositelju prijave (9)			2500
Doprinos drugih organizacija (10)			6265
Doprinos zatražen od Komisije (12)	50%		12125
SVEUKUPNO			24250

ZAPAMTITE: Neprihvatljivi troškovi – navodimo troškove koje Europska komisija uzima kao nepoželjne:

- stalni opći troškovi
- opće provizije za gubitke i moguće buduće potrebe
- dugovanja
- kamate
- svaki suvišan trošak ili bilo kakvo sumnjivo dugovanje.

ZAPAMTITE DA UKLJUČIVANJE VOLONTERSKOG RADA MOŽE BITI PROBLEMATIČNO

U našem primjeru planiranja proračuna, zbog određenog tipa aktivnosti za koje se tražila potpora, nismo uključili neplaćeni volonterski rad. No to može biti vrlo važno sredstvo za mnoge udruge i samim time i važan dio projekta za koji tražite potporu od Komisije. Ako vaš projekt uključuje volontere, to treba biti istaknuto u vašem proračunu. Njihovo uključivanje treba biti prikazano ekvivalentom u tržišnoj vrijednosti, odnosno, tako da se izračuna cijena tih usluga i uračuna u proračun. To treba biti navedeno odvojeno od poželjnih troškova. U natječaju se navodi hoće li Komisija osigurati sredstva za doprinose u naravi (*in kind*) poput ovog. Ako su doprinosi u naravi dopušteni, oni neće biti uključeni kao poželjni troškovi, već će sama potpora biti uvećana.

OSIGURAJTE SUFINANCIRANJE

Također se često zahtijeva dokaz o sufinanciranju u obliku pisma obveze. Mogući su problemi ako je ukupan proračun visok, a velik postotak, 20% – 50% ili više, treba prikazati kroz obvezu sufinanciranja (zato smo u vodič uključili poglavlje o zakladama.) Da Komisija financira u 100% iznosu, mnogo je češće iznimka nego pravilo. Doprinos Komisije obično je između 40% i 50%, ali može biti i od 10% do 80%. Zbog toga je važno da osigurate sufinanciranje kako biste pokrili ostale troškove, bilo iz vašeg proračuna ili iz vanjskih izvora. Ne trebate ni razmišljati o prijavi za sredstva Komisije dok niste pronašli i osigurali sufinanciranje. Bez dokaza o sufinanciranju, Komisija će automatski odbiti vaš prijedlog. Ako vaš prijedlog bude prihvaćen, svaki poziv za prijavu prijedloga projekata trebao bi jasno navesti postotak poželjnih troškova koji će Komisija osigurati. U prijedlogu proračuna koji prilažete uz prijavu morate navesti izvore iz kojih ćete primiti ostatak sredstava i navesti iznose za svaki pojedini izvor. Komisija također zahtijeva da imate pisani dokaz o sufinanciranju koji je obično u obliku pisma obveze u kojem sufinancijer izražava svoju namjeru da vam osigura sredstva.

SUSTAVNO PRATITE POŠTIVANJE OBVEZA IZ UGOVORA

Kako biste to mogli, pazite na sljedeće:

- **Redovito i točno vodite bilješke.** Neophodno je da imate rasporede i predračune za nabavljачe i partnere na način koji omogućava laku reviziju – trebate imati elektronske i tiskane primjerke. Uobičajeno je da uz završno izvješće budu predana i prihvaćena sva financijska izvješća prije nego što se obavi posljednja uplata.⁰⁹ Vaša organizacija mora biti spremna na kontrolu odjela Komisije ili čak Revizijskog suda.
- **Promjene u proračunu.** Glavno je pravilo da pokušate izbjeći promjene u proračunu. Ali, ako je promjena nužna i tiče se same prirode projekta, treba tražiti dozvolu Europske komisije prije no što se mijenja proračun. Ako je promjena jednostavna poput proračunskog transfera između stavki i radi se o manje od 10% porasta određene stavke, tada možete provesti promjenu, ali što prije morate obavijestiti Komisiju.

IZBJEGNITE UOBIČAJENE ZAMKE

Ako vam ne pođe za rukom da pratite i najmanje detalje pri vođenju projekta, mogli biste doživjeti razočarenje.

- Prvo, nakon što ste uložili toliki trud da napravite projekt i čekali toliko dugo da bude odobren, pod velikim ste pritiskom partnera i članova svoje organizacije da što prije započnete s projektom. Ovaj izazov morate izbjeći, jer bilo koji trošak koji nastane prije potpisivanja ugovora nećete moći pravdati. A i možda ćete morati pojašnjavati neke stvari prije potpisivanja ugovora. U svakom slučaju, ako vaš projekt ne slijedi ritam razvijanja predviđen ugovorom, to znatno povećava probleme priljeva sredstava. To vrijedi osobito otkako, po novom zakonu o financijama,¹⁰ Komisija ima 45 dana da izvrši plaćanje, a ako nije zadovoljna izvješćem ili napretkom, i taj rok može se produljiti. Ako partneri moraju čekati isplatu jer je projekt izašao iz zacrtanih okvira, kvaliteta je nesumnjivo ugrožena.

⁰⁹ Članak 97. Provedbenih pravila.

¹⁰ Vidi Uredbu Vijeća (EC, euratom) br. 1605/2002. od 25.6.2002. o Financijskoj uredbi primjenjivoj na opći proračun Europske zajednice – članak 83. (OJL 248 od 16.9.2002) i članak 106. provedbenih pravila Financijske uredbe – Uredba Komisije (EC, Euratom) br. 2342/2002. od 23.12.2002.

- Drugo, imajte na umu da ugovori štite financijske interese Komisije, a ne drugog potpisnika. Kad predajete svoj prijedlog, morate znati da, ako bude prihvaćen, postaje sastavni dio ugovora, zato ne nudite više nego što možete učiniti za određenu cijenu. Komisija mora prethodno pismeno potvrditi bilo kakvu znatnu promjena projekta, proračuna ili osoblja (druugo je pitanje hoće li ona prihvatiti promjenu.)
- Treće, imajte na umu kriterije eliminacije. Oni su navedeni u pozivima na natječaje i priručnicima koji su vam na raspolaganju. Uz ove uvjete, morate biti posebno pažljivi u svezi sa sljedećim stavkama koje možda nisu navedene dovoljno jasno:
 - **Retroaktivno plaćanje** – plaćanje se odobrava samo za projekt koji još nije počeo (kao što smo ranije napomenuli). Sredstva se mogu odobriti retroaktivno ako se smatra da je potpora neophodna kako bi se projekt pravilno dovršio, ali to se događa samo u iznimnim situacijama i zato se ne treba oslanjati na retroaktivno plaćanje.¹¹
 - **Dvostruko plaćanje** – kako bi se izbjeglo dvostruko plaćanje, u svojem prijedlogu morate navesti sva ostala sredstva koja imate i od koga ste tražili ili od koga imate namjeru tražiti. Organizacija ipak može zatražiti sredstva za dva različita projekta ili za različite segmente istog projekta.

Neke od zamki sasvim su formalne prirode, primjerice: zaboravili ste potpisati projektni prijedlog, ili priložiti statut organizacije, ili je prošao rok za prijavu. I u tim slučajevima prijedlozi se automatski odbacuju i uopće i ne dolaze do povjerenstava za odabir.

Ovo nisu nužno nepremostive prepreke, a možete ih izbjeći tako da ulogu potpisnika ostavite većoj organizaciji koja posjeduje značajnija sredstva.

U Dodatku II na kraju ovog poglavlja navedene su neke korisne web stranice posebno vezane uz dobivanje obavijesti o financiranju i potporama Europske komisije. Ostali korisni *linkovi* od općeg interesa (Dodatak III) nalaze se na kraju knjige.

¹¹ Vidi članak 112. Financijske uredbe.

SLIJEDITE ZAHTJEVE O IZVJEŠĆIVANJU

IZVJEŠĆIVANJE O PROJEKTU

Cjelovite obavijesti o Općim administrativnim pravilima možete naći na: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/cont_typ/st/cg_en.pdf

SLIJEDE IZVJEŠĆA KOJA ĆE VAM TREBATI:

- **Izvešće o razvoju projekta** – ovisno i o vrsti i trajanju projekta, morat ćete pisati izvješća o razvoju projekta, a ona mogu biti tjedna, mjesečna, tromjesečna ili polugodišnja. Izvešće obično mora imati četiri do šest stranica i mora biti napisano jezikom na kojem je ugovor.
- **Privremeno izvješće** – ovo se izvješće podnosi na polovici projekta. Uobičajeno je da izvješće nema više od 20 stranica, ali mora biti u tri kopije. Izvješće mora sadržavati izvršene aktivnosti i postignute rezultate. U evaluaciju možete uključiti bilo koje preporuke za budućnost projekta. Dodaci mogu biti uključeni ukoliko upućuju na završno izvješće. Vrste dokumenata koje možete uključiti u dodatke jesu: programi, izvješća, popisi sudionika, statistike o količini i vrsti proizvedenog materijala, primjerice: dokumenti, videokasete, softver, zajedno s podacima kako i kome su podijeljeni. Također trebate predati i preslike objavljenih članaka.
- **Financijska izvješća** – morate napraviti potpuno, revidirano, financijsko izvješće prije no što se može izvršiti bilo kakvo plaćanje. Obično se radi u tri primjerka prije roka određenog ugovorom. Određeni rok obično je tri mjeseca nakon datuma završetka projekta. Izvješću morate priložiti sve relevantne rasporede, predračune itd. Konačni proračun mora, što je moguće više, odgovarati prijedlogu proračuna. Ako dođe do bilo kakvih važnijih promjena, morate ih objasniti. Od završnog izvješća do prijedloga projekta mora postojati jasan trag revizije. Zapamtite da ista osoba mora potpisati ugovor i financijsko izvješće. Uz financijsko izvješće morate poslati pismo u kojem navodite pojedinosti o svojoj banci i računu, a kojim tražite konačnu isplatu. Morate napisati i je li se na sredstva koja vam je Komisija isplatila unaprijed ostvarila kamata.

Nakon što se odobrili završno financijsko izvješće, plaćanje bi trebalo uslijediti nakon 60 dana. Ipak, iskustvo je pokazalo da plaćanje može kasniti, što vašoj organizaciji može stvoriti financijske poteškoće. Budite spremni iskoristiti pričuvna sredstva ili čak zatražiti zajam od banke. Korisno je istražiti ostale mogućnosti financiranja poput zajma s niskim kamatnim stopama od štedionica ili zadružnih banaka ili uspostaviti jamstvene fondove s drugim udrugama.

1.5. Dodaci

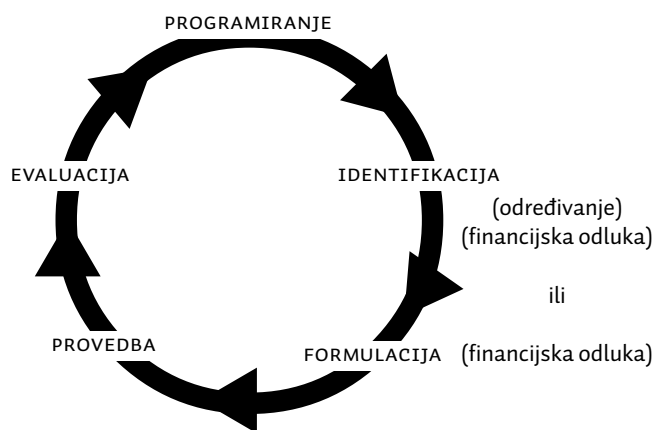
1.5.1. Dva instrumenta EU za razvoj projekata

UPRAVLJANJE PROJEKTNIM CIKLUSOM (PROJECT CYCLE MANAGEMENT – PCM)

Europska komisija usvojila je sustav upravljanja projektnim ciklusom (u daljnjem tekstu: PCM) 1992. PCM jest skup oruđa za dizajn i upravljanje projektom radi poboljšanja kvalitete projektnog dizajna i projektnog upravljanja, dakle, povećanja učinkovitosti pomoći. PCM koristi se uglavnom za učinkovitu provedbu politike vanjske pomoći Europske unije. PCM pomaže da:

- projekti podržavaju glavne ciljeve i politike EU i razvojnih partnera
- projekti budu u skladu s dogovorenom strategijom i s pravim problemima ciljne skupine, odnosno korisnika
- projekti budu izvedivi, što znači da se ciljevi realno mogu ostvariti u okviru ograničenja prostora u kojem se odvija projekt i sposobnosti organizacije koja provodi projekt
- da njegovi rezultati budu održivi.

Projekt Europske komisije ima pet osnovnih faza, kao što je prikazano na slici:¹²

¹² Prikaz kao na web stranici Europeaid:
www.europa.eu.int/comm/europeaid/qsm/project_en.htm

ZA ELEKTRONSKI PRISTUP PRIRUČNIKU POSJETITE:
www.europa.eu.int/comm/europeaid/qsm/documents/pcm_manual_2004/en.pdf

LOGIČKA MATRICA (LOGICAL FRAMEWORK APPROACH – LFA)

Ovo je oruđe projektnog dizajna i projektnog upravljanja kojim se može provjeravati unutarnja logika projekta. Logička matrice (u daljnjem tekstu: LFA) omogućava onima koji planiraju projekt njegovo praćenje i evaluaciju od samog početka. Sve ključne informacije o projektu stavljene su u jedan dokument, *Logframe*, koji daje kratak prikaz, osnovu za pripremu plana aktivnosti, razvoj sustava praćenja i okvir za evaluaciju. Ovo je osnovno oruđe koje se koristi u PCM-u. Slijedi prikaz logičke matrice:¹³

Logička matrica

FAZA ANALIZE

- ▼ **Analiza svih sudionika** – određivanje i karakterizacija glavnih sudionika; pristup njihovim kapacitetima
- ▼ **Analiza problema** – određivanje ključnih problema, prepreka i prilika; određivanje uzročnopoljsedinih odnosa
- ▼ **Analiza ciljeva** – razvoj rješenja iz ustanovljenih problema; određivanje načina za prekid odnosa
- ▼ **Analiza strategije** – određivanje različitih strategija za postizanje rješenja; odabir odgovarajuće strategije.

FAZA PLANIRANJA

- ▼ **Razvoj logičke matrice** – definiranje projektne strukture, testiranje njene unutarnje logike i rizika, formuliranje mjerljivih pokazatelja uspjeha
- ▼ **Raspored aktivnosti** – određivanje sekvenci i uvjetovanosti aktivnostima; određivanje trajanja aktivnosti i procjena odgovornosti
- ▼ **Raspored resursa** – razvoj inputa, rasporeda i proračuna iz rasporeda aktivnosti

ZA PODROBNJE OBAVIJESTI O MOGUĆIM METODAMA POSJETITE:
www.europa.eu.int/comm/europeaid/evaluation/methods/index.htm

¹³ Sa službene web stranice EU:
http://www.europa.eu.int/comm/europeaid/qsm/project_en.htm

1.5.2. Ostali izvori informacija

ZA PODROBNIJE OBAVIJESTI O FINANCIRANJU I POTPORAMA

- PRORAČUN EU
http://www.europa.eu.int/comm/budget/index_en.htm
- POTPORE I ZAJMOVI
http://www.europa.eu.int/grants/info/introduction_en.htm
- FINANCIRANJE I PRIJAVE, ODNOSNO POSTUPCI UGOVARANJA
http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/index_en.htm
- POSTUPCI I STANDARDNI DOKUMENTI (PRIRUČNICI ZA FINANCIRANJE)
http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm
- PROJEKTI I PROGRAMI (PODIJELJENI PREMA ZEMLJOPISNOM PODRUČJU I SEKTORU)
http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/index_en.htm
- FINANCIJSKA UREDBA PRIMJENJIVA NA OPĆI PRORAČUN EUROPSKE KOMISIJE
<http://europa.eu.int/comm/budget/docus/rf/EN/indice.htm>
- METODE EVALUACIJE
<http://www.europa.eu.int/comm/europeaid/evaluation/methods/index.htm>
- VANJSKO PREDSTAVLJANJE KOMISIJE
http://europa.eu.int/comm/external_relations/repdel
- EUROPSKA KOMISIJA U TREĆIM ZEMLJAMA
http://europa.eu.int/comm/external_relations/delegations/intro/web.htm
- PREDSTAVLJANJE EUROPSKE KOMISIJE U DRŽAVAMA ČLANICAMA
http://europa.eu.int/comm/represent_en.htm

ZA ODGOVARAJUĆE OPĆE UPRAVE EUROPSKE KOMISIJE

- EUROPSKA KOMISIJA
http://europa.eu.int/comm/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA OBRAZOVANJE I KULTURU
http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNA PITANJA
http://europa.eu.int/comm/dgs/employment_social/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA INFORMATIČKO DRUŠTVO
http://europa.eu.int/comm/dgs/information_society/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA
http://europa.eu.int/comm/dgs/environment/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA UNUTARNJE TRŽIŠTE
http://europa.eu.int/comm/dgs/internal_market/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA PRAVOSUĐE I UNUTARNJE POSLOVE
http://europa.eu.int/comm/dgs/justice_home/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA REGIONALNU POLITIKU
http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_en.htm
- OPĆA UPRAVA ZA ISTRAŽIVANJE
http://europa.eu.int/comm/dgs/research/index_en.html
- OPĆA UPRAVA ZA PROŠIRENJE
<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/ocp/index.htm>

Uloga zaklada postaje sve važnija na području prikupljanja sredstava. Predviđa se da u Srednjoj, Istočnoj i Zapadnoj Europi ima oko 200 000 zaklada koje predstavljaju važne partnere institucionalnim sredstvima nacionalnih vlada i EU.¹⁴

Zaklade imaju vrlo bogatu povijest rada s udrugama i među članovima civilnog društva. Od svog razvoja tijekom srednjeg vijeka zaklade su uvijek, na nekoj razini, bile uključene u dobrotvorni rad i socijalne aktivnosti. Iako su mnogi okrutni događaji u prvoj polovini 20. stoljeća vjerojatno umanjili ulogu zaklada, filantropski sektor u zadnja četiri desetljeća bio je vrlo živahan. Uspjeh američkog modela zaklade zajedno s ekonomskim oporavkom i političkom stabilnošću Zapadne Europe pridonio je ponovnoj uspostavi važnosti europskog sektora zaklada. U lipnju 2001., *White paper* (bijela knjiga) Europske komisije o europskom upravljanju¹⁵ predlaže stvaranje europskog zakonodavstva koje promiče rast zaklada, prepoznajući ih kao strateške partnere u razvoju jakog i održivog europskog civilnog društva. Ipak, kako bi ispunile svoj novi europski mandat, zaklade trebaju smanjiti nedostatak informacija o svojim aktivnostima u civilnom društvu. Sljedeći odlomak pokušava razjasniti neke nejasnoće koje okružuju financiranje zaklada.

2. POGLAVLJE

– Kako dobiti financijsku potporu zaklada

¹⁴ Karina Holly, "Journey Without Borders – Istraživanje i primjena na zaklade," *The International Foundation Directory 2003*, 12. izd. (London: Europa Publications, 2003.), str. 19.-22.

¹⁵ Komisija Europskih zajednica, "European Governance – A White Paper," *Europa web stranica*, 27. lipanj 2001., dostupno na: http://europa.eu.int/eurlex/en/com/cnc/2001/com2001_0428eno1.pdf (1. veljače, 2005.).

2.1. Definiranje pojma zaklada

Termin ‘zaklada’ prilično je nejasan. Kroz povijest termin ‘zaklada’ koristio se kako bi se objasnile različite vrste organizacija na različitim zemljopisnim lokacijama. Ovisno o kojoj se državi radi, pri definiranju zaklada razlikuju se ovlasti, koje ovise o pravnim aspektima, članstvu ili imovini. Ostali načini opisivanja zaklade uključuju vrste, namjenu, aktivnosti, način financiranja i vrstu imovine. Kako bi se izbjegla zbrka, budući tražitelji sredstava moraju imati na umu različite definicije i njihove implikacije.

Pojam ‘zaklada’ često se krivo koristi, što za tražitelje potpora stvari čini složenijima. U Istočnoj se Europi, primjerice, članska udruženja i korporacije ponekad nazivaju zakladama, a slična stvar događa se i u Njemačkoj i Švicarskoj s registriranim udruženjima ovisnima o vladi, ulagačkim obiteljskim zakladama, mirovinskim fondovima i lokalnim zdravstvenim fondovima. Zadaća određivanja što jest ili nije zaklada, može se učiniti mukotrpnom, ali je svakako neophodna ako članovi civilnog društva žele uspjeti u prikupljanju sredstava.

2.1.1. Funkcionalna definicija

Kao metodu razjašnjavanja stvari, Anheier je predložio definiciju koja obuhvaća sve aspekte organizacijske strukture.¹⁶ Mi zagovaramo uporabu ove definicije kao početnu točku u prepoznavanju legitimnih zaklada:

- zaklada mora biti tijelo koje ima vlastitu imovinu, s jedinstvenim statutom koji određuje svrhu njena postojanja
- zaklada mora biti pravna osoba koja nije pod vlašću ili utjecajem državnih tijela
- zaklada mora biti autonomno tijelo s mogućnošću vlastitih aktivnosti bez utjecaja ili odobrenja svojih donatora ili drugih čimbenika

¹⁶ Helmut Anheier, “Foundations in Europe: A Comparative Perspective,” *Foundations in Europe*, izd. A. Schlüter et al. (London : Directory of Social Change, 2001.), str. 35-81.

- zaklada mora biti neprofitno tijelo i mora napustiti sve komercijalne ciljeve, uključujući stvaranje profita za svoje članove, direktore ili vlasnike
- zaklada mora ispunjavati javne potrebe, a ne, jednostavno, služiti usko definiranoj agendi određene skupine

2.1.2. Kategorizacija

Mogućnost definiranja zaklada ključna je sposobnost koju tražitelji sredstava trebaju razviti ako žele da njihovi napori urode plodom. Jednom kad tražitelji sredstava definiraju što ustrojava zakladu, moraju klasificirati zaklade kako bi mogli ostvariti sve svoje potencijale. Postoje različite klasifikacijske sheme koje dopuštaju tražiteljima sredstava usporedbu profila zaklada te odluku koje su zaklade više u skladu s njihovim potrebama za financiranjem. Jedna takva metoda koristi vrstu kao ključno obilježje i djeluje na sljedeći način:

- **Zaklade koje dodjeljuju potpore:** darovne organizacije koje dodjeljuju sredstva za specifične namjene. Ove vrste zaklada češće su u SAD-u, nego u Europi.
 - PRIMJERI: Ford Foundation (SAD), Lever Hulme Trust (Velika Britanija), Volkswagen Stiftung (Njemačka), Bernard Van Leare Foundation (Nizozemska), Carlesberfond (Danska)
- **Operativne zaklade:** zaklade koje provode svoje vlastite programe i projekte
 - PRIMJERI: Institut Pasteur (Francuska), Pescatore Foundation (Luksemburg), Calouste Gulbenkian Foundation (Portugal)
- **‘Mješovite’ zaklade:** ove vrste zaklada provode svoje vlastite projekte i programe, a istodobno dodjeljuju potpore.
 - PRIMJERI: Fundacion BBV (Španjolska), Robert Bosch Stiftung (Njemačka)

Dostupne su također i druge metode kategorizacije zaklada koje treba primjenjivati istodobno, a ne u posebnim situacijama. Što je točnija kategorizacija i bolja usporedna analiza različitih profila zaklada, bolje su šanse odabira zaklade.

2.2. Profil sektora zaklada

Sektor zaklada veoma je različit i širok. Zaklade širom Europe financiraju tisuće različitih projekata i programa svake godine: od velikih međunarodnih neprofitnih programa do lokalnih građanskih inicijativa od usko specijaliziranih znanstvenih tema kao što je istraživanje osnovne stanice, do najopćenitijih i apstraktnih kao što su ljudska prava. Usprkos ogromnom broju zaklada, tražitelji potpora moraju postići bolje razumijevanje tog sektora i njegove dinamike kako bi primijenili uspješnu strategiju prikupljanja sredstava.

2.2.1. Prikaz sektora zaklada

Sljedeći prikaz pruža pregled sektora zaklada koristeći serije indikatora koje tražitelji potpora moraju uzeti u obzir pri stvaranju strategija prikupljanja sredstava.¹⁷

Država	Broj zaklada	Relativni postotak zaklada koje dodjeljuju potpore	Miješane vrste zaklada	Područje u kojem zaklada dodjeljuje potpore			Stopa razvoja sektora zaklada	Veličina sektora zaklada (5)
				Prvo	Drugo	Treće		
SAD	50,201	Većina				Visoka (2)		
Italija	1.300 (1)	15%	43%	Obrazovanje	Socijalne službe	Kultura i umjetnost	Visoka (2)	
Lihtenštajn	600 (1)							
Švedska	20.00-30.000							
Švicarska	8.000 (1)	5%		Obrazovanje	Socijalne službe	Kultura i umjetnost	Srednja (3)	
Danska	14.000 (1)							
Finska	2,522	50%	20%	Obrazovanje	Obrazovanje	Socijalne službe	Srednja (3)	
Njemačka	8,312	50% ¹	25% ¹	Obrazovanje	Socijalne službe	Kultura i umjetnost	Srednja (3)	
Nizozemska	1.000 (1)	Većina		Intelekt. usluge	Socijalne službe	Zdravstvo		
Norveška	2,989			Socijalne službe	Obrazovanje	Kultura i umjetnost		
Velika Britanija	8.800 (1)	Gotovo 100%		Socijalne službe	Kultura i umjetnost	Obrazovanje	Srednja (3)	
Portugal	664			Kultura i umjetnost	Zdravstvo	Obrazovanje	Visoka (2)	
Španjolska	6	5%		Socijalne službe	Obrazovanje	Religija	Visoka (2)	
Turska	9,326		Većina	Socijalne službe	Obrazovanje	Kultura i umjetnost	Visoka (2)	
Austrija	803		Većina	Obrazovanje	Socijalne službe	Niska (4)	Niska (4)	
Belgija	310	Nekoliko	Većina	Obrazovanje	Zdravstvo	Socijalne službe	Niska (4)	
Francuska	404			Zdravstvena služba	Socijalne službe	Obrazovanje	Niska (4)	
Grčka	500 (1)	Nekoliko	Nekoliko	Obrazovanje	Socijalne službe	Zdravstvo	Srednja (3)	
Irska	30	27%	3%	Stanovanje	Zdravstvo	Obrazovanje		
Luxemburg	143							

¹⁷ Informacije u ovom poglavlju prikupljene su iz različitih izvješća raznih država u Andreas Schlüter, Volker Then and Peter Walkenhorst, Eds., *Foundations in Europe, society Management and Law* (London: Directory of Social Change, 2001.).

(1) Približne vrijednosti. (2) Stope visokog rasta odnose se na promjene zakonodavnog okvira vezanog za zaklade (zakon E. G. Amato u Italiji, 1990.) ili brzi ekonomski razvoj (primjerice Španjolska i Portugal nakon pridruživanja EU). (3) Stope srednjeg rasta česte su u državama koje su povijesno imale veliku raširenost zaklada i duga razdoblja ekonomske i političke stabilnosti. (4) Niska stopa rasta rezultat je nerazvijenog zakonskog okvira koja uspostavu i razvoj zaklada čini teškim. (5) Mješovite mjere za imovinu, zaposleno osoblje i broj zaklada

2.2.2. Obilježja sektora zaklada

Sektor zaklada u cijelosti se naglo razvio tijekom posljednja četiri desetljeća 20. stoljeća dopustivši nam bolje razlikovanje nekih svojih trendova i obilježja. Tražitelji potpora trebaju uzeti u obzir ove tendencije kako bi bolje razumjeli dinamiku rada sektora zaklada.

Usprkos heterogenosti individualnih aktivnosti financiranja, čini se da se sektor zaklada u cjelini više usmjerava na određena područja aktivnosti. Prema Salomonu, obrazovanje i istraživanje dominantna su područja koja privlače oko 30% ukupnog financiranja zaklada. Odmah slijede socijalne usluge s 25% i zdravstvena skrb s 17% ukupne količine financija koje zaklade stavljaju na raspolaganje.¹⁸ Koliko god ove brojke govorele same za sebe, ne treba ih se sljepo držati jer će se postoci svakako razlikovati ovisno o uporabljenoj metodi kategorizacije.

Zbivanja na globalnoj sceni utječu na zaklade kao i na sve druge čimbenike u trećem sektoru. Predanost zaklada milenijским razvojnim ciljevima¹⁹ svakako će utjecati na veličinu fondova namijenjenih smanjivanju siromaštva²⁰ i projektima sprječavanja AIDS-a, a da ne uzimamo u obzir sredstva koja doniraju projektima održivog razvoja uopće. Usto događaji od 11. 9. 2001. povećali su interes zaklada za smanjivanje sukoba širom svijeta. Projekti i programi koji traže “praktična rješenja za sukobe i terorizam, iznad restrikcija koje uključuje dnevna politika”,²¹ vjerojatno će dobiti potporu zaklada. No događaji od 11. 9. 2001. postavili su i neke prepreke aktivnostima zaklada. “Prijetnja terorizma” učinilo je zaklade i vlade opreznijima u uporabi filantropskih potpora, što je dovelo do

18 L. Salomon, H. Anheiler, R. List, S. Toepfer and W. Sokolowski, Eds., *Global Civil Society: Dimensions of the Non-Profit Sector* (Baltimore: Johns Hopkins Institute for Policy Studies, 1999.).

19 United Nations Development Program, *Human Development Report 2003.: Millennium Development Goals – A Compact among Nations to End Human Poverty* (New York: UNDP, 2003.).

20 “Foundations meet to push health research forward for Millennium Development Goals,” *European Foundation Center Online*, 27. svibnja 2004., dostupno na web stranici: <http://www.efc.be/agenda/event.asp?EventID=1839> (1. veljače 2005.).

21 Bertelsmann Stiftung Newsletter.

zahtjevnijeg postupka evaluacije i oštrijih financijskih kontrola. Ozbiljni tražitelji potpora moraju biti svjesni ovih globalnih trendova i njihovog mogućeg utjecaja na svoje financijske aspiracije.

2.2.3. Sektor zaklada u novim državama članicama EU

Demokratske reforme iz devedesetih i postupak priključenja EU na početku trećeg milenija, stvorio je povoljnu političku i ekonomsku klimu za razvoj sektora zaklada u zemljama Srednje i Istočne Europe. Tijekom posljednjih 20 godina broj zaklada u zemljama Srednje i Istočne Europe drastično je narastao. U Mađarskoj, primjerice, pojavilo se više od 6300 zaklada u posljednje četiri godine,²² prešavši tako broj akreditiranih zaklada u nekim zemljama Zapadne Europe, primjerice Španjolskoj i Portugalu.

Predanost međunarodnih, a posebno zapadnoeuropskih zaklada uspostavi aktivnosti u Istočnoj i Srednjoj Europi znatno je pridonijela razvoju sektora zaklada u ovim zemljama. Inicijative kao što su Zaklada za civilno društvo, koju je financirao Institut Otvoreno društvo i još pet međunarodnih zaklada, osigurale su potrebnu infrastrukturu za razvoj trećeg sektora u tim novim državama članicama.²³ Ti međunarodni naponi pružili su povoljne političke uvjete za stvaranje nacionalnih okvira povoljnih za razvoj lokalnog sektora zaklada.

Zauzimanje međunarodnog sektora zaklada u novim državama članicama Istočne i Srednje Europe pomogao je u stvaranju političkih i institucionalnih promjena koje su išle u korist razvoju lokalnog sektora zaklada. U Češkoj, primjerice, nakon devet godina pregovora, *Foundation Investment Fund* (FIF), koji prima 1% od dionica privatizacije državne imovine, svoje prve potpore počeo je dodjeljivati u 2001.²⁴ Slične inicijative provodi vlada u Rumunjskoj u naporima za promicanjem razvoja lokalnih filantropskih aktivnosti.

22 Catherina Pharoah, “Foundations and Global Change,” *The International Foundation Directory 2003.*, 12. izd. (London: Europa Publications, 2003.), str. 15.-18.

23 Pavlína Kalousová, “Foundation Investment Fund Boosts Czech Foundations’ Income,” *Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe Online*, lipanj 2002., dostupno na web stranici: <http://www.ceetrust.org/news/3.html> (1. veljače 2005.).

24 Idem.

Uspostava nacionalnih okvira zaklada pomogla je razvoju “zaklada lokalne zajednice”. Najprije razvijane u SAD-u, zaklade lokalne zajednice pokušavaju usmjeravati sredstva lokalne zajednice na jačanje lokalnog civilnog društva i komunalnog razvoja. Poljska je jedan od pionira na tom području, razvivši od 1999. preko 17 zaklada lokalnih zajednica.²⁵ Rast zaklada lokalne zajednice pomoći će učvršćivanju održivosti sektora zaklada u novim državama članicama.

²⁵ The Transatlantic Community Foundation Network, “Program Description,” *The Transatlantic Community Foundation Network Online*, 2002., dostupno na web stranici: http://www.tcfn.efc.be/20_tcfn_project/texts/Program%20Description%20Phase%20II.pdf (1. veljače 2005.).

2.3. Kako od zaklada dobiti financijsku potporu

Zaklade predstavljaju važan izvor financiranja za udruge. One obično primjenjuju manje institucionaliziran pristup financiranju prihvatljiviji organizacijama koje imaju manje izvora financiranja ili onima koje traže sufinanciranje (vidi 1. poglavlje). Također, smatra se da zaklade uglavnom cijene osobne kontakte za razliku od neosobnog pristupa koji obično imaju europske institucije. Tražitelji potpora zato, u svojoj potrazi za sredstvima, u zakladama vide saveznike, a ne prepreke.

No organizacije i tražitelji potpora moraju, ipak, izbjegavati pogrešan dojam u odnosu na dobivanje financijske potpore od zaklada. Zaklade su ozbiljne organizacije koje financiraju ozbiljne projekte i programe. Kako bi bili uspješni, tražitelji potpora moraju prilagoditi svoje strategije prikupljanja sredstava mnogobrojnim zaprekama koje se kriju u postupku prijave za dobivanje financijske potpore od zaklada. Sljedeći odjeljak pokušava prikazati neke od postupaka prijavljivanja i najbolje načine pristupa zakladama.

2.3.1. Postupak prijavljivanja

Ako mu se pristupi neozbiljno, postupak prijavljivanja za dobivanje financijskih sredstava od zaklada može biti zbunjujući. Suprotno europskim institucijama, zaklade nemaju skup standardiziranih kriterija prijave. Zato tražitelji potpora moraju biti svjesni specifičnih zahtjeva, prije no što predaju projektne prijedloge. Nakon ove inicijalne faze, tražitelji potpora moraju mudro dizajnirati prijedlog projekta koji ispunjava sve uvjete donatora. Istraživanje Europskog zakladnog centra procjenjuje da donatori odmah odbacuju 90% zahtjeva za financiranjem.²⁶ Zato tražitelji potpora moraju biti vrlo pažljivi u procesu prijavljivanja ako žele biti uspješni.

²⁶ Holly, 21. također pogledajte komentare Williama Thomsona, predsjedatelja upravnog odbora Carnegie UK, Trusts in Charlie McConell, “Foundation shifts focus from grants to support for more sustainable change,” *Carnegie UKTrust Online*, 1. prosinca 2004., dostupno na web stranici: http://www.carnegieuktrust.org.uk/news_and_events/all_change (1. veljače 2005.).

2.3.1.1. Preliminarno istraživanje

Preliminarno istraživanje od presudne je važnosti zbog mnoštva prijavnih kriterija koje primjenjuju zaklade. Iskusni tražitelji potpora preporučuju da se 60% vremena potrebnog za razvoj projektnog prijedloga utroši na istraživanje i planiranje.²⁷ Ipak, da bi se istraživanje isplatilo, ono mora biti iscrpno, detaljno i organizirano. Navodimo neke od tema koje tražitelji sredstava moraju obaviti u svom preliminarnom istraživanju.^{xv}

O PROJEKTU

- Financira li zaklada područje vašeg projekta (primjerice: obrazovanje djece mlađe od 5 godina s Downovim sindromom)?
 - SAVJET: organizacije moraju definirati i točno odrediti područje bavljenja svog projekta prije no što krenu u bilo kakve aktivnosti prikupljanja sredstava. Organizacije trebaju izbjeci iskušenje određivanja područja svog projekta kako bi odgovarala zahtjevima i načelima donatora. Nadalje, organizacije moraju biti sposobne objasniti zašto je njihovo područje važno. To se može postići analizom procjene potreba.
- Prihvaća li zaklada samo projekte koji se odvijaju na posebnim zemljopisnim područjima (primjerice: predgrađima u Londonu)?
 - SAVJET: uz određivanje baze projekta, organizacije trebaju odrediti zemljopisni opseg svog projekta; odnosi li se projekt na lokalnu zajednicu, provinciju, regiju, je li nacionalan ili međunarodni? Opseg projekta mora biti jasno vezan uz podržje projekta i izbor aktivnosti.

²⁷ Ovo poglavlje spaja ECAS-ovo iskustvo s obavijestima danim u "Grantseekers," *Founders Online*, dostupno na web stranici: <http://www.fundersonline.org/grant-seekers/> (1. veljače 2005.); J.C. Geever, *Foundation Center's Guide to Proposal Writing*, 3. izd. (New York: The Foundation Center, 2001.); David Lopez, "Conceptos Basicos," *Justificacion Tecnica y Administrativa de Proyectos Subvencionados*, Centro de Estudios Ramon Areces Ed. (Madrid: Centro de Estudios Ramon Areces, 2003.).

- Podržava li zaklada vrste aktivnosti predložene u vašem projektu (primjerice: seminare za osposobljavanje)?
 - SAVJET: izbor aktivnosti mora biti rezultat analize procjene potreba kako bi se osigurala unutarnja koherentnost projekta. Aktivnosti ne treba prilagođavati kako bi odgovarale naputcima zaklade.
- Daje li zaklada potporu u iznosu traženom u vašem projektu?
 - SAVJET: pazite, neka svaki trošak bude vezan uz aktivnost ili potrebno ulaganje (za napatke o koherentnim proračunima vidi 1. poglavlje). Ako zaklada nema napatke o visini svojih potpora, tražitelj potpore trebao bi provjeriti prijašnje potpore za slične projekte. Ovo je dobar način procjene politike zaklade u svezi s visinom potpora.
- Traži li zaklada da vaš projekt bude izveden u partnerstvu s drugim organizacijama?
 - SAVJET: partneri se moraju birati na temelju tehničkog doprinosa projektu. Ipak, tražitelji potpora moraju poznavati aktivnosti svog partnera i njegove programe i interese izvan samog projekta. Važno je da se partneri i donatori međusobno uvažavaju.
- Traži li zaklada da projekt ima sudonatora?
 - SAVJET: morate znati u kojem je iznosu potrebno sufinanciranje i koji su izvori na raspolaganju. Pazite da među sudonatorima nema sukoba interesa. Također, imajte na umu da je izbor sudonatora uvijek podređen izboru vašeg glavnog donatora.

O DONATORU

- Imate li ispravne kontaktne podatke o donatoru?
 - SAVJET: uz osnovnu kontakt adresu, proučite organizacijsku strukturu zaklade kako biste mogli odrediti koji će vam podaci biti korisni.

- Je li zaklada operativna, dodjeljuje li potpore ili je mješovita?
 - SAVJET: kada tražite potpore od mješovitih zaklada, morate znati podržava li zaklada već neki sličan projekt.
- Prima li zaklada projektne prijedloge spontano ili objavljuje natječaj za projekte?
 - SAVJET: rijetko se preporuča spontano slanje prijave. Savjetuje se da zadobijete povjerenje donatora prije no što zatražite potporu.
- Koji su naputci za evaluaciju prijave i tko ih postavlja?
 - SAVJET: većina zaklada ima naputke za evaluaciju prijave. Obično ih određuje odbor povjerenika. Ako naputci nisu na raspolaganju, podnositelj prijave može proučiti sastav odbora povjerenika i tako ih približno odrediti.²⁸
- Izradite popis mogućih donatora u skladu s potrebama vašeg projekta.
 - SAVJET: provjerite sve moguće izvore uključujući uprave, naputke, mreže, krovne organizacije i istraživačke centre. Tražiteljima potpora savjetuje se da predaju šest do deset prijava za svaki projekt za koji očekuju potporu.²⁹ Pazite da vaš popis mogućih donatora odgovara zahtjevima navedenim u gornjem tekstu.

2.3.1.2. Osnove prijedloga projekta

Zbog svoje heterogene prirode, sektor zaklada nema standardni skup naputaka za sastavljanje prijave. Tražitelji potpora moraju zato biti pažljivi kako bi razumjeli naputke svakog pojedinog donatora. Prema istraživanju Europskog zakladnog centra i zaklade Compagnia di San Paolo, osnovni je razlog za odbacivanje

²⁸ U svojim istraživanjima 45 velikih europskih zaklada istraživači iz Compagnia di San Paolo i the European Foundation Center zaključuju da je odbor povjerenika uspostavio 88% evaluacijskih naputaka u 44% slučajeva. Vidi, European Foundations Center and Compagnia di San Paolo, *European Foundations and Corporate Funders: Evaluation Methods* (Brussels: European Foundation Center, 1998.) str. 8-9.

²⁹ Holly, 21.

prijedloga projekta neprilagođenost projekata naputcima.³⁰ Navodimo osnovne dijelove prijedloga projekata koji se obično nalaze u naputcima zaklada.

UVOD

- **Uvodno pismo** izražava vrstu i iznos tražene potpore, ciljeve projekta i usklađenost s naputcima zaklade, proračun i ime partnera i sudonatora. Obično se na temelju ovog dokumenta projekt odbacuje ili uzima u razmatranje.
- **Naslovna stranica i sadržaj** mora pružiti jednostavan pregled različitih dijelova projektnog prijedloga, uključujući numeraciju stranica.
- **Sažetak** pokriva sve dijelove projektnog prijedloga na jednoj stranici: u ovaj dio moraju biti uključene informacije o mogućim donatorima i stručnjacima, korisnicima i osoblju.

PROJEKTNII PRIJEDLOG

- **IZRAŽAVANJE POTREBA:** pregled problema kojim se bavi projekt. Uključuje podatke, statistike i druga istraživanja koja naglašavaju potrebu za rješavanjem problema.
- **CILJEVI:** ovo poglavlje objašnjava kako će se projekt baviti problemom. Daje pregled projektne ideologije i mjerljive ciljeve koje namjerava postići.
- **METODOLOGIJA I RASPORED:** izražava kako i gdje će se postići ciljevi. Metodologija mora biti povezana sa stručnošću vaše organizacije.
- **EVALUACIJA:** navodi instrumente koji se koriste i savjetodavna tijela uključena u postupak evaluacije. Također treba napomenuti i vanjske postupke evaluacije.

³⁰ EFC and Compagnia di San Paolo, 11.

- SAŽETAK PRORAČUNA: uključuje trajanje projekta, ukupne projektne troškove i raspoloživu zaradu.
- DETALJNI PRORAČUN: podroban financijski prikaz projekta koji treba uključivati troškove, ukupne troškove itd. Proračunska metodologija koja se koristi mora biti u skladu s naputcima zaklade (vidi 1. poglavlje za primjere).
- BUDUĆI PLANovi ZA FINANCIRANJE: opisuje izvore daljnjeg financiranja projekta jednom kad potpora završi i prikazuje strategiju za prikupljanje tih sredstava.

2.4. Poduzeća kao sponzori

Iako se koncept društvene odgovornosti poduzeća (DOP) suočava s velikim izazovima, svejedno promiče važnu raspravu o ulozi poduzeća u aktivnostima civilnog društva. U lipnju 2001. Europska je komisija objavila zelenu knjigu (*green paper*) gdje predlaže europski okvir za društvenu odgovornost poduzeća.³¹ Opsežan postupak konzultacija koji je uslijedio, omogućio je obuhvatniju definiciju društvene odgovornosti poduzeća i njenih obilježja.

2.4.1. Definicija i obilježja društvene odgovornosti poduzeća

Prema raspravama Europske komisije o ovoj temi, društvena odgovornost poduzeća jest koncept po kojem poduzeća uključuju socijalnu skrb i brigu za okoliš u svoje poslovne aktivnosti i u svoje kontakte sa sudionicima na volonterskoj osnovi.³² Ideja nije uspostaviti neovisno tijelo koje dodjeljuje potpore, već uvesti društvenu odgovornost u unutarnju politiku i upravljanje poduzećem. Neka su od osnovnih obilježja društvene odgovornosti poduzeća sljedeća:

- DOP je ponašanje poduzeća koje premašuje pravne zahtjeve, a koje je dobrovoljno usvojilo jer ga želi uvrstiti u svoje dugoročne interese.
- DOP je najuže povezana s konceptom održivog razvoja: poslovanje mora uključiti u svoje aktivnosti ekonomski, socijalni i okolišni učinak.
- DOP nije mogući dodatak na osnovne poslovne aktivnosti, radi se o načinu na koji se upravlja poslovanjem (potpore udrugama uključene su u unutarnji proračun poduzeća.)

³¹ Komisija Europskih zajednica, "Promoting a European framework for corporate social responsibility – Green Paper," *Europa Website*, srpanj 2001., dostupno na web stranici: http://europa.eu.int/comm/employment_social/socdial/csr/greenpaper_en.pdf (1. veljače 2005.).

³² Ibid.

2.5. Profili zaklada i poduzeća kao sponzora

2.5.1. Zaklade

● Zaklada: *Bernard Van Leer* (BVLf)

UKUPAN FOND: Iznos dodijeljenih potpora u 2002. bio je 14.8 milijuna eura za oko 150 projekata u 36 država

VRSTE POTPORA: Razvojni dugotrajni projekti. Prijave za ovu vrstu inicijativa obično potiče sama zaklada. Nema potpore za podršku pojedincima ili općim organizacijama. Ne nude potpore za izradu studija, istraživanja ili putovanja. Potpore se daju za projekte koji se tiču djece do osam godina starosti, i to u državama sposobnim za dodjele potpora.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Misija je BVLf-a da poboljša prilike djeci koja rastu u lošim socijalnim i ekonomskim prilikama. Potpore daje vladinim i nevladinim organizacijama za projekte brige o djeci u ranoj dobi i djeci u razvoju.

PODRUČJE FINANCIRANJA: U razdoblju od 2000. do 2006. BVLf dodjeljuje potpore u Brazilu, Kolumbiji, Češkoj, Egiptu, El Salvadoru, Njemačkoj, Grčkoj, Gvatemali, Mađarskoj, Indiji, Indoneziji, Izraelu, Jamaici, Keniji, Maleziji, Meksiku, Maroku, Mozambiku, Nizozemskoj, Nikaragvi, Nigeriji, Peruu, Poljskoj, Slovačkoj, Južnoj Africi, Tanzaniji, Tajlandu, Trinidadu i Tobagu, Turskoj, SAD-u, Ujedinjenom Kraljevstvu, Venezueli i Zimbabveu.

PRIJAVA: Zaklada rijetko uzima u obzir 'nepozvane' prijedloge. Ipak organizacijama koje žele istražiti mogućnost financiranja savjetuje se da ne izrađuju detaljan prijedlog, nego da predaju početni prijedlog za financiranje. Molimo da pošaljete samo kratak opis s osnovnim informacijama koje uključuju:

- informaciju o organizaciji
- ciljeve, strategije, korisnike, raspon, mjesto i trajanje projekta
- ukupan proračun i iznos koji potražujete

KRATAK OPIS POŠALJITE NA: The Bernard van Leer Foundation
P.O. Box 82334, 2508 EH The Hague, Netherlands
FAX: +31 70 350 2373

E-MAIL: proposal.administration@bvleerf.nl

JEZICI: Njemački, engleski, španjolski

KONTAKT: Mr. Peter LAUGHARN, Executive Director
Eisenhowerlaan 156, P.O.Box 82334, 2508 EH The Hague,
Netherlands

TEL.: +31 70 331 2200

FAX: +31 70 350 2373

WEB ADRESA: <http://www.bernardvanleer.org>

E-MAIL: registry@bvleerf.nl

● Zaklada: *Bertelsmann*

UKUPAN FOND: Ova zaklada ne dodjeljuje potpore. U 2001. ukupan iznos sredstava bio je 54.562,000 eura, a programski iznos bio je 44.112,000 eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada Bertelsmann osmišljava, pokreće, upravlja i provodi svoje vlastite projekte i surađuje s ostalim partnerima, primjerice: privatnim ili javnim institucijama. Njena interesna područja pokrivaju širok raspon tema: od ekonomije, politike, medija i kulture do zdravstvenih usluga, državne/javne uprave i filantropije.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: međunarodno. Strani projekti moraju uključivati kulturnu, znanstvenu ili društvenu korist za Njemačku.

WEB STRANICA: <http://www.bertelsmann.stiftung.de>

KONTAKT: Frank Pütman, Director Public Relations
Dr. Hendrik Müller-Reineke, PR-Referent
Bertelsmann Stiftung, Carl-Bertelsmann-Str. 256
D-33311 Gütersloh, Germany

TEL.: + 49 5241 81 8 1479

FAX: + 49 5241 81 68 1479

E-MAIL: hendrik.mueller-reineke@bertelsmann.de

E-MAIL: info@bertelsmann-stiftung.de

● Zaklada: *Bill i Melinda Gates*

UKUPAN FOND: Za 2004. godinu isplaćene su potpore u iznosu od 4.158,877,795 dolara. Ukupan fond dodijeljenih potpora od osnutka zaklade iznosi 7.017,937,236 dolara.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada podržava preventivan pristup i suradnju s vladom, filantropiju i neprofitna partnerstva. Prio-

ritet leži u potporama koje potiču dodatnu podršku i služe kao katalizator dugoročnih sustavnih promjena. Zaklada nudi nekoliko vrsta potpora od kojih je za njih najinteresantnija ona za globalni zdravstveni program. Ovaj program ima cilj smanjiti razliku među ljudima u zemljama u razvoju i razvijenim zemljama osiguravajući sredstva za ubrzanje napretka u znanosti, medicini i javnom zdravstvu.

PRIJAVA: Najprije provjerite zakladin zahtjev za prijedloge (na web stranici). Ako projekt ne odgovara nijednom pozivu, ali je u skladu s prioritetima zaklade, tada možete poslati upit. Pogledajte web stranicu za detaljnije obavijesti.

WEB STRANICA: <http://www.gatesfoundation.org>

● Zaklada: *Camelot*

UKUPAN FOND: Camelot je neovisna zaklada koja dodjeljuje potpore, a raspolaže s dva milijuna funti godišnje koje donira Camelot grupa kao dio svog programa društvene odgovornosti poduzeća.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Cilj je zaklade u razdoblju 2002. – 2009. potpora aktivnostima koje će pomoći marginaliziranim osobama u Ujedinjenom Kraljevstvu da se uključe u normalan život.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Male i srednje organizacije širom Ujedinjenog Kraljevstva koje rade s mladima u dobi od 11 – 25 godina, a koji su: mladi roditelji ili oni u opasnosti da postanu mladim roditeljima, mlade osobe koje traže azil, mladi ljudi s mentalnim bolestima i mladi ljudi s invaliditetom.

PRIJAVA: Prijavni obrasci dostupni su na web stranici. Postupak prijave podijeljen je u dvije faze i počinje popunjavanjem prijavnog obrasca u kojem se prikazuje nacrt projekta. Datumi rokova mogu se naći na njihovoj web stranici.

JEZICI: Engleski

WEB STRANICA: <http://www.camelotfoundation.org.uk>

KONTAKT: Ms. Julie GILSON, Grants Manager

Camelot Foundation, 11-13 Lower Grosvenor Place,
London, SW1W 0EX

TEL.: +44 20 7828 6085

FAX: +44 20 7828 6087

E-MAIL: info@camelotfoundation.org.uk

● Zaklada: *Charities Aid Foundation (CAF)*

UKUPAN FOND: Iznos proračuna potpora koji je bio na raspolaganju od 1. 5. 2003. do 30. 4. 2004. bio je ukupno 1.1 milijun funti. Financiranje je obično u obliku jednokratnih potpora.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Misija je CAF-a povećati količinu i protok sredstava i izvora financiranja za dobrotvorne i volonterske organizacije u Ujedinjenom Kraljevstvu i u drugim zemljama. Misija se ostvaruje:

- poticanjem kulture davanja za druge
- pružanjem odgovarajućih proizvoda i usluga.

PODRUČJE FINANCIRANJA: CAF djeluje širom Europe organizirajući i upravljajući projektima koji podržavaju razvoj volonterskog sektora. Zemljopisno područje: Ujedinjeno Kraljevstvo, Europa, SAD, Afrika, Indija, pacifička regija Azije i Južna Amerika.

PRIJAVA: Prijave se mogu predati na web stranicu ili *e-mailom*. Standardni obrasci i vodič također su vam na raspolaganju.

JEZIK: Engleski

WEB STRANICA: <http://www.cafonline.org>

KONTAKT: Sharon STEARNES, Executive Director, Philanthropy Services

Charities Aid Foundation, 25 Kings Hill, West Malling,
Kent, ME19 4TA, United Kingdom

TEL.: +44 1732 520000

FAX: +44 1732 520001

E-MAIL: enquiries@CAFonline.org

● Zaklada: *Charles Stewart Mott (CSM)*

UKUPAN FOND: U 2003. CSM dodijelio je ukupno 99,979,943 dolara za 501 potporu.

INTERES ZA FINANCIRANJE: CSM ima pet programskih područja od kojih su četiri zanimljiva udrugama koje traže sredstva u Europi: civilno društvo, zaštita okoliša, siromaštvo, istraživački i posebni projekti. U Srednjoj i Istočnoj Europi i bivšem Sovjetskom Savezu potpore se dodjeljuju dobrotvornim organizacijama koje pridonose razvoju demokratskog, pluralističkog društva. Raspoređene su u tri skupine: jačanje neprofitnog sektora, promicanje građanskih prava i odgovornosti te poboljšanje rasnih i etničkih odnosa.

Zaklada ističe da oni koji se prijavljuju za međunarodnu potporu moraju pokazati kako će njihov projekt biti od koristi za nekoliko zajednica i zato udruge ne bi trebale prijavljivati projekte koji su isključivo lokalni.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Većina je potpora koje dodjeljuje CSM za projekte u SAD-u, ali 20% sredstava predviđeno je za međunarodne projekte u Južnoj Africi, Srednjoj i Istočnoj Europi i Rusiji.

PRIJAVA: Zaklada nema standardni prijavni obrazac. Za prvi kontakt prihvatljivi su upiti koji uključuju kratak opis projekta. Sva korespondencija mora biti na engleskom jeziku i zaklada ističe da oni koji traže sredstva za Srednju i Istočnu Europu moraju slati pisma u dva primjerka. Na svim prijedlozima mora biti jasno istaknuto "GRANT PROPOSAL" (prijedlog za potporu), a ako se prijedlog odnosi na Srednju ili Istočnu Europu, mora se poslati u glavni ured zaklade; Flint, Michigan USA.

JEZIK: Engleski

WEB STRANICA: <http://www.mott.org>

KONTAKT: Središnji ured

Charles Stuart Mott Foundation
503 S. Saginaw St. Suite 1200
Flint, Michigan 48502-1851, U.S.A.
TEL.: +1 810 238 5651
TEL.: +1 810 766 1753

KONTAKT: Ured u Londonu:

Charles Stuart Mott Foundation
Fifth Floor, Cambridge House
100 Cambridge Grove
Hammersmith, London, W6 0LE

KONTAKT: Ured u Južnoj Africi:

Charles Stewart Mott Foundation
1st Floor, Braamfontein Centre
23 Jorissen Street, P.O. Box 32088
Braamfontein 2017 or 2001 (Airb)
TEL.: + 27-11-403-6934
FAX: + 27-11-403-7566
E-MAIL: [svi uredi] info@mott.org

● Zaklada: *Compagnia di San Paolo (CSP)*

UKUPAN FOND: U 2003. dodijeljene su 684 potpore u ukupnom iznosu od 108.5 milijuna eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Osnovne aktivnosti i programi CSP usmjereni su na područja znanosti, ekonomskih i pravnih istraživanja, obrazovanja, umjetnosti, kulturne baštine i zaštite okoliša, zdravlja i pomoći socijalno ugroženim skupinama.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Italija i međunarodno.

PRIJAVA: Informacije i prijavni obrasci dostupni su na web stranici, a dostavljaju se i na zahtjev. Potreban je i kratak opis projekta.

JEZICI: Engleski i talijanski

WEB STRANICA: <http://www.compagnia.torino.it>

KONTAKT: Dario DISEGNI, Coordinator of Institutional Relations and Communications
Compagnia di San Paolo
Corso Vittorio Emanuele II, 75, 10128 Turin, Italy
TEL.: +39 011 559 6911
FAX: +39 011 559 6976
E-MAIL: info@compagnia.torino.it

● Zaklada: *European Cultural Foundation*

UKUPAN FOND: U 2003. za potpore je odobreno 1.206,000 eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Europska zaklada za kulturu neovisna je neprofitna organizacija. Osnovana je da bi "promicala kulturne i obrazovne aktivnosti i multinacionalna istraživanja europskog karaktera".

Ona se zalaže za otvorenu, demokratsku Europu koja poštuje osnovna ljudska prava i kulturološke razlike svojih građana. Predana je važnosti kulturološke dimenzije u sklopu procesa širih europskih integracija. Europska zaklada za kulturu pokušava usaditi osjećaj europske pripadnosti svim građanima. Promiče umjetničke i kulturne aktivnosti u Europi i preko granica kao doprinos civilnom društvu. Prijaviti se za potporu mogu neovisne kulturne organizacije iz EU, Albanije, Bjelorusije, Bosne, Bugarske, Hrvatske, Makedonije, Moldavije, Rumunjske, Rusije, Srbije i Crne Gore, Slovenije, Turske i Ukrajine. Svi projekti trebaju uključivati barem jednu državu iz ove skupine.

PODRUČJE FINANCIRANJA:

A. Potpore za organizacije

Potpore se formiraju oko šest prioriteta zaklade.

1. Poticanje međukulturalnog dijaloga
 2. Poticanje sudjelovanja kroz umjetnost
 3. Osnaživanje kulturnog sektora
 4. Kulturna suradnja među novim granicama EU
 5. Projekti koji se usmjeravaju na izgradnju kapaciteta i prekograničnih 'kreatora politika' u kulturi
 6. Razvoj zajedničkog javnog i kulturnog europskog prostora
- Europska zaklada za kulturu također dodjeljuje potpore za inovativne paneuropske aktivnosti.

B. Potpore za pojedince

Pojedinci se mogu prijaviti za potpore kroz novi program mobilnosti nazvan "STEP beyond".

PRIJAVA: Sve prijave treba predati *online* Odjelu za potpore Europske zaklade za kulturu koristeći prijavni obrazac koji možete naći na web stranici. Dodatni materijali dobrodošli su u obliku dodatka koje se šalje poštom. Potpore se ne mogu obnavljati. Prijave koje pristignu nakon određenih rokova, ne uzimaju se u obzir.

JEZICI: Francuski i engleski

WEB STRANICA: <http://www.eurocult.org>

KONTAKT: Vanessa REED, Grants Officer
 Esther Claassen, Grants Administrator
 European Cultural Foundation,
 Jan van Goyenkade 5, 1075 HN Amsterdam, Netherlands
 TEL.: +31 20 573 3868
 FAX: +31 20 675 2231
 E-MAIL: eurocult@eurocult.org

● **Zaklada: *Fondation de France***

UKUPAN FOND: Programski obrt zaklade u 2003. bio je 58.5 milijuna eura. Ukupan broj potpora bio je 5900.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada ima pet osnovnih područja financiranja: nacionalna i međunarodna suradnja, zdravstvena i medicinska istraživanja, kultura, zaštita okoliša i dobrotvorne organizacije. Specifično žarište interesa svakog područja mijenja

se iz godine u godinu, ali vrijednosti vodilje zaklade ostaju iste: borba protiv izolacije i isključivanja iz društva, stvaranje veza između ljudi i njihova društva te poštovanje i očuvanje ljudskog dostojanstva. Zaklada dodjeljuje potpore objavljujući natječaj koji se može naći na web stranicama zaklade.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Francuska, Europa i zemlje u razvoju. Većinu projekata obavljaju francuske organizacije, a neki su natječaji ograničeni samo na njih. Programi koji su od posebne važnosti za organizacije čije sjedište nije u Francuskoj međunarodni su programi solidarnosti (*International Solidarity programme*). Zaklada posebno pomaže organizacije koji imaju projekte u zemljama u razvoju i Srednjoj i Istočnoj Europi i/ili u područjima gdje su se dogodile prirodne katastrofe ili katastrofe koje su izazvali ljudi.

PRIJAVA: Sve prijave moraju biti na francuskom, a standardni prijavni obrazac nalazi se na web stranici.

JEZIK: Francuski

WEB STRANICA: <http://www.fdf.org>

KONTAKT: Francis CHARHON, Chief Executive
 Fondation de France
 40 Avenue Hoche, 75008, Paris, France
 TEL.: +33 1 44 21 3100
 FAX: +33 1 44 21 3101
 E-MAIL: fondation@fdf.org

● **Zaklada: *Fondation Charles Léopold Mayer Pour le Progrès de l'Homme***

UKUPAN FOND: Ukupan fond za 2001. iznosi 7 milijuna eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada je usmjerena na sljedeća područja aktivnosti: budućnost planete, borba protiv isključivosti, znanost, tehnologija i društvo, država i društvo, društvo i globalizacija, kulturna razmjena i izgradnja mira.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: širom svijeta

PRIJAVA: Upute treba poslati poštanskim putem.

JEZICI: Web stranica na francuskom, španjolskom i engleskom.

WEB STRANICA: <http://www.fph.ch>

KONTAKT:

— Pierre Calamen, Director General

FPH Headquarters

Siège social

6 chemin de Longeraie

CH 1006 Lausanne

TEL.: +41 21 342 5010, Fax: +41 21 342 5011

— **Ured u Francuskoj**

38 Rue Saint-Sabin

Paris 75011

France

TEL.: +33 1 43 14 7575, Fax: +33 1 43 14 7599

E-MAIL: paris@fph.fr

● **Zaklada: Ford Foundation**

UKUPAN FOND: Iznos potpora za 2002. iznosila je 529.251.000 dolara.

U istoj godini dodijeljene su 2 484 potpore, a 16% od njih primilo je potporu prvi put.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Financiranje se osigurava u okviru sljedećih programa:

— Cilj je programa za izgradnju imovine i razvoj zajednica pomoć siromašnima i socijalno ugroženima da ostvare život u prihvatljivim socijalnim, financijskim, obrazovnim i ekološkim uvjetima.

— Program za mir i socijalnu pravdu bavi se informiranjem ljudi o njihovim pravima i obvezama u svijetu koji se mijenja, a u kojem su svi međusobno ovisni.

— Cilj je programa za obrazovanje, medije, umjetnost i kulturu prikazati kako mediji, umjetnost i kultura mogu biti pokretačka snaga pozitivne društvene promjene promicanja demokratskih vrijednosti i ljudskih dostignuća.

Zaklada Ford navela je četiri cilja, a to su jačanje demokratskih vrijednosti, smanjenje siromaštva i nepravde, promicanje međunarodne suradnje i napredak u ljudskim dostignućima. Općenito gledajući, zaklada daje prednost programima koji promiču interese manjinskih skupina i žena.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Iako se većina projekata koje podržava zaklada odvijaju u SAD-u, zaklada također daje značajna sredstva projektima europskih udruga u Africi, na Bliskom istoku, Aziji, Južnoj Americi, Rusiji te Srednjoj i Istočnoj Europi.

PRIJAVA: Početni prijedlog treba biti u obliku kratkog pisma. Ako zaklada pokaže interes za vaš prijedlog, zatražit će da predate službeni prijedlog (nemaju formalne prijavne obrasce). Podnosioci prijava koji nisu iz SAD-a trebaju predati svoje prijedloge najbližem uredu zaklade.

JEZIK: Engleski

WEB STRANICA: <http://www.fordfound.org>

KONTAKT: Barron M. TENNY, Executive Vice President, Ford Foundation

320 East 43rd Street, New York, NY 10017-USA

TEL.: +1 212 573 5000

FAX: +1 212 351 3677

E-MAIL: opće informacije:

office-of-communications@fordfound.org

UPITI O POTPORAMA: office-secretary@fordfound.org

● **Zaklada: Friedrich – Ebert Stiftung**

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada podržava programe na sljedećim područjima: političko i socijalno obrazovanje osoba iz različitih sredina kako bi se prenosile demokratske vrijednosti i stavovi; promicanje međunarodnog razumijevanja i suradnje s državama u razvoju; podupiranje znanstveno nadarenih i društveno angažiranih studenata i mladih istraživača u Njemačkoj i inozemstvu; znanstvena istraživanja unutar same zaklade te promoviranje istraživačkih projekata; promicanje umjetnosti i kulture kao elementa 'žive' demokracije.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Njemačka, Europa i međunarodno

PRIJAVA: Prijavu treba poslati izravno zakladi.

JEZIK: Njemački

WEB STRANICA: <http://www.fes.sk>

KONTAKT: Klaus-Peter Schneider, Head of Press and Information
 Godesberger Allee 149
 53170 Bonn
 Germany
 TEL.: +49 228 8830
 FAX: +49 228 88 3396
 E-MAIL: FES-BGD@eunet.yu

● **Zaklada: *Fundación BBVA***

UKUPAN FOND: Ukupan fond u 2001. iznosio je 10.193,165 eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada poklanja posebnu pozornost promicanju znanstvenih istraživanja u područjima društvenih znanosti, biomedicine i okoliša, a prioriteti su dani glavnim izazovima i prilikama koje se stvaraju u novom stoljeću.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Prioritetna područja: znanje o društvu i inovacijama; globalizacija; europsko ustrojstvo i politike EU; proučavanje Južne Amerike; mijenjanje društvenih vrijednosti i obrazovanja u novom mileniju; biomedicina i sustav zdravstvene skrbi; okoliš, gradski prostori i kvaliteta života, svijet umjetničkog stvaranja.

PRIJAVA: Projekti zaklade proizlaze iz zaklade potpomognute mrežom španjolskih i međunarodnih suradnika.

JEZICI: Španjolski i engleski

WEB STRANICA: <http://www.fbbva.es>

KONTAKTI: Sergio Missana

Palacio del Marqués de Salamanca
 10 Paseo de Recoletos, 28001 Madrid, Spain
 TEL.: +34 91 374 5400
 FAX: +34 91 374 8930
 E-MAIL: gtd@fbbva.es

● **Zaklada: *The German Marshall Fund of the USA (GMF)***

UKUPAN FOND: GMF ima proračun za dodjele potpora oko 11 milijuna dolara od kojih se 2 milijuna dolara troši na suradnike GMF.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Osnovni je cilj organizacije promicanje suradnje i razmjene praktičnih iskustava između Europe i SAD-a. Organizacija financira samo projekte koji uključuju osobe i institucije s obje strane Atlantika, a koji se bave temama važnim za jedne i za druge. Organizacija ima četiri područja financiranja: ekonomija; okoliš; imigracija i integracija te osobe koje utječu na politiku i javno mišljenje.

ZA PODROBNIJE OBAVIJESTI O PODRUČJIMA FINANCIRANJA VIDI WEB STRANICU GMF: <http://www.gmfus.org>

PODRUČJE FINANCIRANJA: Organizacija financira programe širom SAD-a i Europe.

PRIJAVA: Početni prijedlog treba biti kratko pismo na engleskom jeziku. Udruga treba jasno prikazati kako će prijedlog koji prilaže biti koristan za Europu i SAD. Prijedlog treba naznačiti namjeru projekta u odnosu na programe GMF; proračun; druge potencijalne izvore financiranja; kvalitetu podnositelja prijave; plan upoznavanja s rezultatima i praćenje. Prijedlog treba poslati u Washington DC ili u berlinski ured.

WEB STRANICA: <http://www.gmfus.org>

KONTAKT:

— **Ured u Washingtonu:**

Craig KENNEDY, President
 The German Marshall Fund of the United States
 1744 R Street, NW, Washington DC, 20009
 TEL.: +1 202 45 3950
 FAX: +1 202 265 1662

— **Ured u Berlinu:**

The German Marshall Fund of the United States
 Oranienburger Strasse 13/14, 10178 Berlin, Germany
 TEL.: +49 30 288 8130
 FAX: +49 30 2888 1310

— **Ured u Bruxellesu:**

Résidence Palace, Rue de la Loi 155 Wetsraat,
 1040 Brussels, Belgium
 TEL.: +32 2 235 2225
 FAX: +32 2 235 2226
 E-MAIL: info@gmfus.org

● **Zaklada: Heinrich Böll Foundation**

UKUPAN FOND: Godišnja potrošnja u 2002. iznosila je otprilike 35 milijuna eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Osnovana na načelu “‘Upetljavanje’ je jedini način da ostanete relevantni” (*Heinrich Böll*), ovo je federalno ustrojena zaklada sa 16 federalnih zaklada širom Njemačke. Kako je zakladu osnovala njemačka Stranka zelenih, njene vrijednosti i interes za financiranje odražavaju interese stranke. Sredstva zaklade angažiraju se na sljedećim područjima: promicanje ženske i rodne jednakosti, ekologija i održivost, razvoj demokracije i ljudskih prava, mediji i javne rasprave, kultura i razvoj.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: međunarodno. Glavno je usmjeravanje rada zaklade u Njemačkoj, iako se sredstva raspoređuju i za Afriku, Aziju, Karibe, Srednju i Južnu Ameriku, Srednju, Jugoistočnu i Istočnu Europu, Bliski istok i Sjevernu Afriku, Zapadnu Europu i SAD.

PRIJAVA: Udruge koje žele tražiti sredstva od zaklade trebaju poslati kratak opis projekta odgovarajućem regionalnom uredu.

WEB STRANICA: <http://www.boell.de>

KONTAKT:

— **Glavni ured:** Heinrich Böll Foundation, Hackesche Höfe

Rosenthaler Str. 40/41, 10178 Berlin, Germany

TEL.: +49 30 285 340

FAX: +49 30 285 34 109

E-MAIL: info@boell.de

— **Europska unija/Belgija**

Claude WEINBER

Heinrich Böll Foundation

15 Rue d’Arlon, B-1050, Brussels, Belgium

TEL.: +32 2 743 4100

FAX: +32 2 743 4109

WEB STRANICA: <http://www.boell.be/nav/25.htm>

E-MAIL: Brussels@Boell.De

● **Zaklada: Joseph Rowntree Charitable Trust (JRCT)**

Skrećemo pozornost na to da postoji i Joseph Rowntree Foundation i Reform Trust. Ipak, za potrebe ovog Vodiča najzanimljiviji je Charitable Trust, jer se bavi financiranjem europskih i međunarodnih programa.

UKUPAN FOND: Zaklada dodjeljuje oko 200 potpora godišnje u ukupnom iznosu od oko 4 milijuna funti. Potpore variraju od nekoliko stotina funti do preko sto tisuća funti te od jednokratnih do trogodišnjih.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada djeluje na sljedećim područjima: mir, rasna pravda, demokratski procesi, Irska, Južna Afrika, siromaštvo i ekonomska pravda, društvena odgovornost poduzeća, kvekeri. Pogledajte na odgovarajuće tablice politika dostupne u cijelosti na web stranici koja objašnjava što zaklada može ili ne mora financirati.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zaklada daje većinu svojih sredstava projektima koji se odvijaju u Ujedinjenom Kraljevstvu i Irskoj i projektima u Južnoj Africi. Ipak, zaklada također financira i projekte čiji je cilj utjecaj na politike EU (zaklada neće financirati projekte usmjerene na pojedine članice EU, osim UK i Irske) posebno u okviru svojih programa društvene odgovornosti poduzeća, rasne pravde i mira.

PRIJAVA: Web stranica zaklade sadrži iscrpnu listu informacija koje treba uključiti u prijavu. Tijekom godine postoje četiri roka koji se podudaraju sa sastancima zaklade. Prijave se trebaju poslati barem 10 tjedana prije sastanka. Informacije možete tražiti od tajnika/ce zaklade.

WEB STRANICA: <http://www.jrct.org.uk>

PRIMJERI NEHAVNIH POTPORA: borba Crkve protiv siromaštva; 60 000 funti za tri godine osnovnih troškova. The Fawcett Society; 20 000 funti za osnovne troškove ‘Prijatelji zemlje’, Škotska; 20 000 funti za projekt održivih zajednica.

KONTAKT: Stephen PITTAM, Secretary
 The Joseph Rowntree Charitable Trust
 The Garden House, Water End – York
 North Yorkshire, YO30 6WQ, United Kingdom
 TEL.: +44 1904 627810
 FAX: +44 1904 651990
 E-MAIL: jrct@jrct.org.uk

● **Zaklada: King Baudouin Foundation (KBF)**

UKUPAN FOND: Zaklada ima godišnji proračun od oko 39 milijuna eura, od čega je 84% namijenjeno projektima.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada djeluje tako da uspostavlja vlastite programe, a zatim objavljuje natječaje i poziva organizacije da sudjeluju u njima. Osnovni je cilj zaklade pronaći rješenje socijalnih problema poticanjem solidarnosti i financiranjem programa koji će dovesti do trajnih promjena. Tematska područja za razdoblje 2002.-2005. jesu: socijalna pravda, civilno društvo, upravljanje i financiranje, filantropija. Zaklada sebe vidi kao most između stručnjaka i građana.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zaklada radi s europskim organizacijama i ima jake interese u Srednjoj i Istočnoj Europi. Od 1993. financira zajedničke aktivnosti sa Zakladom Charles Mott, Europskom zakladom za kulturu i Zakladom Soros.

PRIJAVA: Zaklada ima različite prijavnice obrasce za svako od pojedinih programskih područja, primjerice: siromaštvo, civilno društvo. Udruge koje traže potpore za projekte u Srednjoj i Istočnoj Europi trebaju ispuniti odgovarajući obrazac ovisno o programskom području uz koje je vezan njihov program.

WEB STRANICA: <http://www.kbs-frb.be>

KONTAKT: Mr. Dominique ALLARD,
 Director of Funds and Contemporary Philanthropy
 The King Baudouin Foundation
 Rue Brederodestraat 21, 1000 Brussels, Belgium
 TEL.: +32 2 511 18 40
 FAX: +32 2 511 52 21
 E-MAIL: info@kbs-frb.be

● **Zaklada: Luso – American Development Foundation (FLAD)**

UKUPAN FOND: Između 1985. i 2003. sponzorirali su oko 10 000 projekata s iznosom od oko 95 milijuna eura. Krajem 2003. kapital zaklade bio je oko 139 milijuna eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Osnovni je cilj zaklade pridonijeti razvoju Portugala osiguravanjem financijske i strateške potpore za inovativne projekte promicanjem suradnje između portugalskog i američkog društva u područjima sklapanja poslova, obrazovanja, znanosti, tehnologije i kulture.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Iako je osnovna briga FLAD-a odnos između Portugala i SAD-a, zaklada također financira trilateralne programe s Europom i Mediteranom. Kao aktivan član Centra europskih zaklada (*European Foundation Centre*), FLAD sudjeluje i daje financijsku potporu mnogim konferencijama u kojima sudjeluju organizacije iz SAD-a i Europe.

PRIJAVA: Sve prijave treba poslati u glavni ured FLAD-a u Lisabonu. Prijave trebaju biti u obliku pisma, ne duljeg od 10 stranica.

WEB STRANICA: <http://www.flad.pt>

KONTAKT: Luso American Development Foundation
 Rua do Sacramento . Lapa, 21,
 1249-090 Lisbon
 Portugal
 TEL.: +351 21 393 5800
 FAX: +351 21 396 3358
 E-MAIL: fladport@flad.pt

● **Zaklada: Rockefeller Brothers Fund (RBF)**

UKUPAN FOND: Proračun za potpore za 2003. iznosio je 20.288,000 dolara.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Osnovni je cilj ovog fonda podržati i ojačati globalnu međuovisnost. Fond dodjeljuje potpore u osam područja, od kojih su tri zanimljiva i otvorena za udruge s područja Srednje i Istočne Europe. Prvo je područje program održivog iskorištavanja resursa, drugo je program neprofitnog sektora osmišljen za promicanje rasta filantropije u Srednjoj i Istočnoj Europi, a treće je područje program globalne sigurnosti.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Iako je osnovno područje financiranja SAD, fond je trenutačno usmjeren na tri osnovne lokacije: New York, Južna Afrika i Srbija i Crna Gora.

PRIJAVA: Početna prijava treba biti pismo na engleskom jeziku, dugo dvije do tri stranice, poslano na adresu navedenu ovdje. Pismo treba sadržavati kratak opis predloženog projekta te objašnjenje kako se taj projekt uklapa u osnovne ciljeve zaklade. Sinopsis proračuna, uključujući iznos koji tražite, također treba biti uključen. Upiti za financiranje rezmatraju se tijekom čitave godine.

JEZIK: Engleski

WEB STRANICA: <http://www.rbf.org>

KONTAKT: Benjamin R. SHUTE Jr., Secretary

Rockefeller Brothers Fund

437 Madison Avenue, 37th Floor

New York, NY 10022-7001, USA

TEL.: +1 212 812 4200

FAX: +1 212 812 4299

E-MAIL: info@rbf.org

● **Zaklada: *Stifelsen Riksbankens Jubileumfond* (SRJ)**

UKUPAN FOND: Ukupan fond zaklade u 2003. iznosio je oko 7 milijardi švedskih kruna.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada podržava švedska istraživanja prvenstveno na području humanističkih i društvenih znanosti. SRJ dodjeljuje potpore individualnim istraživanjima i istraživačkim timovima.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Švedska i međunarodno.

PRIJAVA: Prijave iz inozemstva moraju prikazati postojanje jasno određene suradnje švedskih znanstvenika ili istraživačkih instituta. Početni kontakt ostvarite predajom kratkog opisa projekta.

JEZICI: Švedski i engleski.

WEB STRANICA: <http://www.rj.se>

KONTAKT: Mats ROLÉN, Research Director

Tyrgatan 4, Box 5675, 11486 Stockholm, Sweden

TEL.: +46 8 5062 6400

FAX: +46 8 5062 6435

E-MAIL: rj@rj.se

● **Zaklada: *W. K. Kellogg Foundation* (WKKF)**

UKUPAN FOND: Ukupan fond zaklade zaključno s 31. kolovozom 2004. iznosio je 6,8 milijardi dolara. Tijekom financijske godine od 1. rujna 2003. do 31. kolovoza 2004 zaklada je dodijelila potpore u vrijednosti od preko 191 milijun dolara.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Potpore se dodjeljuju za četiri područja: zdravlje, sustav prehrane i razvoj sela, mladi i obrazovanje te volonterstvo. Osnovni je cilj zaklade "Pomoći ljudima kako bi oni pomogli sami sebi."

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: SAD, Južna Amerika i Karibi i šest južnoafričkih država.

PRIJAVA: Zaklada nema unaprijed pripremljene obrasce. Zato se zamolbe za potpore predaju elektronski, obrascem dostupnim *online*. Početni kontakt treba uključivati određene informacije. Više informacija možete pronaći na web stranici.

JEZIK: Engleski

WEB STRANICA: <http://www.wkkf.org>

KONTAKT: Mrs. Deborah A. Rey, Supervisor of Proposal Processing

W.K.Kellogg Foundation

One Michigan Avenue East, Battle Creek,

Michigan, 49017-4012, USA

TEL.: +1 616 968 1611

FAX: +1 269 968 0413

● **Zaklada: *Carpathian Foundation***

UKUPAN FOND: Ukupan fond u 2002. bio je 625,953 eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Promicanje dobrosusjedskih odnosa s graničnim državama (u Mađarskoj, Poljskoj, Rumunjskoj, Slovačkoj, Ukrajini).

PODRUČJE FINANCIRANJA:

Glavni programski interesi:

- jačanje kapaciteta
- integrirani razvoj seoskih zajednica
- prekogranična suradnja
- inovacije lokalne samouprave
- poboljšanje međuetničkih odnosa i promicanje kulturnog dijaloga u Eurokarpatskoj regiji.

Zemljopisno područje: granična područja Mađarske, Poljske, Rumunjske, Slovačke i Ukrajine.

PRIJAVA: Informacije o rokovima i natječajima nalaze se na web stranici. Početni kontakt ostvaruje se pismom.

JEZICI: Mađarski, poljski, rumunjski, slovački, ukrajinski i engleski.

WEB STRANICA: <http://www.carpathianfoundation.org>

KONTAKT: Alina BERNECKER, Deputy Director

Carpathian Foundation

Hlavná 70, 040 01 Kosice, Slovak Republic

TEL.: +421 55 622 1160

FAX: +421 55 625 1760

E-MAIL: cf@cfoundation.org

● **Zaklada: *Civil Society Development Foundation Prague* (CSDF)**

UKUPAN FOND: U 2003. na potpore je potrošeno oko 5 milijuna eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Jačanje demokracije i civilnog društva u Republici Češkoj.

PROGRAMSKA PODRUČJA: tri su osnovna prioriteta: razvoj civilnog društva i neprofitnog sektora, ljudska prava i program integracije Roma te programi za djecu i mlade. Zaklada također osigurava sredstva za razna područja: informiranje, osposobljavanje, okoliš, socijalna pitanja, ljudska prava, prava manjina itd.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Republika Češka

JEZICI: Češki i engleski

PRIJAVA: Postupak prijave *online*.

WEB STRANICA: <http://www.nros.cz>

KONTAKT: Head of the Grant Department Contact

Jeleni 15/196, 118 00 Praha 1, Czech Republic Address

TEL.: +420 233 356 173 Tel.

FAX: +420 233 354 708 Fax.

E-MAIL: grantove@nros.cz

● **Zaklada: *Nadacia pre Podporu Obeianskych Aktivit – Slovenska Republika* (SCDF)**

UKUPAN FOND: Iznos potpora za 2002. bio je 810,000 eura, a 1.517,111 eura i 1.256,735 eura dodijeljeno je razvojnim programima za manjine i programu razvoja civilnog društva.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Potpora civilnim aktivnostima slovačkih udruga stvaranjem uvjeta za njihov opći razvoj i, u skladu s time, potpora razvoju ukupnog civilnog društva u Republici Slovačkoj.

PROGRAMSKA PODRUČJA: CSDF dodjeljuje potpore sljedećim aktivnostima: obrazovanje, zdravlje, socijalne službe, okoliš, ljudska prava i manjine, zdravstvena i socijalna skrb, demokracija i kultura.

JEZICI: Slovački i češki.

WEB STRANICA: <http://www.changenet.sk/npoa>

KONTAKT: Katarina VAJDOVA, Director

Ruzova Dolina 6, 821 08 Bratislava 2, Slovak Republic

TEL.: +421 7 502 215 52,

FAX. +421 7 502 215 53

E-MAIL: npoa@changenet.sk

● **Zaklada: *The Egmont Foundation* (EF)**

UKUPAN FOND: U 2003. dodijeljeno je potpora u vrijednosti od 32,815,000 danskih kruna.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada prima sredstva Egmont grupe koja osigurava multimedijalan projekt za djecu. Rad zaklade temelji se na uključivanju djece i mladih u razvoj. Zaklada dodjeljuje sredstva u dvije osnovne linije: potpore projektima i pojedincima. No došlo je do promjene prema istraživačkim projektima kako bi se potaknule generacije novih i učinkovitijih modela.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zaklada dodjeljuje potpore isključivo u Danskoj.

PRIJAVA: Ne postoje rokovi, nego se prijave razmatraju kad pristignu. Početni kontakt ostvaruje se pismom.

JEZIK: Danski.

WEB STRANICA: <http://www.egmontfonden.dk>

KONTAKT: Groth, Director
 Egmont Fonden
 Stotte-og bevillingsadministrationen
 Overgaden oven Vandet 10 mezz.
 1415 Kobenhavn K, Denmark
 TEL.: +45 33 91 3644
 FAX: +45 33 91 3736
 E-MAIL: tol@dav.egmont.com

● **Zaklada: *Flemish Government – Cooperation Programme for Central and Eastern Europe***
 (Nizozemska vlada – Program suradnje sa državama Srednje i Istočne Europe)

INTERES ZA FINANCIRANJE: Programi i aktivnosti: skup dogovora za suradnju sklopljen na određeni rok (obično dvije godine) između Nizozemske i država partnera u primjeni ugovora.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Nizozemski promotori (organizacije, poduzeća, instituti itd.) mogu predstaviti projekt suradnje ako su smješteni u nekoj od sljedećih zemalja: Bugarskoj, Estoniji, Mađarskoj, Letoniji, Litvi, Poljskoj, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji ili Češkoj.

PRIJAVA: Na web stranici nalazi se prijavni obrazac s detaljnim objašnjenjem.

JEZICI: Flamanski i engleski.

WEB STRANICA: <http://www.vlaanderen.be>

KONTAKT: E-mail: projecten-bcoe@vlaanderen.be

● **Zaklada: Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga (LKF)**

UKUPAN FOND: U 2001. ukupan fond zaklade iznosio je 1.270, 676 eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Cilj je zaklade podržavati inicijative od općeg dobra u područjima obrazovanja i znanosti, umjetnosti i kulture, zaštite okoliša, zdravstvene i socijalne skrbi.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Poljska

PRIJAVA: Nacionalne prijave treba uputiti izravno u ured zaklade. Potrebna su dva mjeseca da se prijava obradi. Lokalne razvojne

projekte treba predati lokalnom uredu *Bank Handlowy w Warszawie S.A.* Za obradu ove prijave potrebno je sedam tjedana. Potpore se dodjeljuju samo neprofitnim organizacijama u Poljskoj.

JEZIK: Poljski

WEB STRANICA: <http://www.kronenber.org.pl>

KONTAKT: Krzysztof KACZMAR, Executive Director
 Ul Traugutta 7/9, 00950, Warsaw, Poland

TEL.: +48 22 826 8324

FAX: +48 22 692 5094

E-MAIL: poczta@kronenberg.org.pl

● **Zaklada: *Network of European Foundations for Innovative Cooperation – NEF*** (Mreža europskih zaklada za inovativnu suradnju)

NEF SE SASTOJI OD DESET EUROPSKIH ZAKLADA: *European Cultural Foundation, the Van Leer Group Foundation, Fondation de France, Charities Aid Foundation, Charles Stewart Mott Foundation, Compagnia di San Paolo, the Gabriel Foundation, Fundação Oriente, King Baudouin Foundation i Riksbankens Jubileumsfond.*

NEF omogućava svojim članovima da nađu zajednički cilj i udruže snage s drugim europskim zakladama sličnih interesa, čime se jača suradnja među zakladama na europskoj razini.

INTERES ZA FINANCIRANJE: U trenutku kada se uspostavi i postane samodovoljan i/ili postigne svoj cilj, projekt završava.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Trenutačni projekti uključuju neevidentirane radnike imigrante, znanost i društvo, kulturnu suradnju u Europi, istraživanje uloga zaklada, kakvu Europu trebamo, ulogu Europe u svijetu, jačanje partnerskih programa mladih i jačanje partnerskih programa mladih u Južnoj Americi.

PRIJAVA: Početni kontakt ostvaruje se pismom ili e-mailom.

WEB STRANICA: <http://www.nef-web.org>

KONTAKT: NEF

Residence Palace, block C, 4th Floor, office 4221

Rue de la Loi 155

1040 Brussels, Belgium

TEL.: +32 2 235 24 16

FAX: +32 2 230 22 09

E-MAIL: info@nefic.org
hywelc.jones@nefic.org
alexandre.kirchberger@nefic.org

● **Zaklada: Oranje fonds**

UKUPAN FOND: Potrošnja na europskoj razini u 2002. bila je 1.763,696 eura. Iznos potrošen za potpore u 2002. bio je 12.923,486 eura za 1635 potpora.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada preferira projekte koji su po svojoj prirodi inovativni i koji promiču ideju zajednice i samopomoći. Glavna su programska područja pomoć i skrb te kulturno-društveni rad.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Nizozemska, devet država Srednje i Istočne Europe te bivše nizozemske kolonije.

PRIJAVA: Prijaviti se možete bilo kada na standardnom prijavnom obrascu. Početni kontakt ostvaruje se pismom.

JEZICI: Nizozemski i engleski

WEB STRANICA: <http://www.oranjefonds.nl>

KONTAKT: Oranje Fonds

P.O. Box 90, 3980 CB Bunnik, Netherlands

TEL.: +31 30 656 4524

FAX: +31 30 656 2204

E-MAIL: info@oranjefonds.nl

● **Zaklada: Robert Bosch (RBF)**

Ukupan iznos utrošen na programe u 2002. bio je 44,7 milijuna eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Misija zaklade ublažavanje je svih vrsta patnji i promicanje moralnog, fizičkog i intelektualnog razvoja ljudi. Osnovne su teme: znanost u današnjem društvu; istraživanja koja se vode u institutima zaklade, zdravstvena zaštita i humanitarna pomoć; međunarodno razumijevanje Srednje i Istočne Europe; mladi, obrazovanje i civilno društvo.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Njemačka, Francuska, SAD i Srednja i Istočna Europa

PRIJAVA: Zaklada uglavnom stvara i provodi svoje vlastite programe. Podržava samo projekte s određenim rokom trajanja. Ne dodje-

luje institucionalne potpore ili potpore za upotpunjavanje pro-
računskih 'rupa'.

JEZICI: Njemački, engleski, francuski

WEB STRANICA: <http://www.bosch-stiftung.de>

KONTAKT: Stephanie RIEDER, Public Relations Officer

Robert Bosch Stiftung GMBH

Heidehofstrasse 31, 70184 Stuttgart, Germany

TEL.: +49 711 460 840

FAX: +49 711 460 841 094

E-MAIL: info@bosch-stiftung.de

● **Zaklada: Sasakawa Peace Foundation (SPF)**

UKUPAN FOND: Ako oduzmemo troškove aktivnosti projekata, na projekte u 2001. potrošeno je 603 milijuna jena.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Misija je zaklade očuvanje međunarodnog razumijevanja, razmjena i suradnja radi dobiti čovječanstva, razvoj zdravog međunarodnog društva i mira u svijetu. Programsko je područje od posebnog interesa za udruge EU: "očuvanje ljudske sigurnosti i osobne neprofitne aktivnosti".

PODRUČJE FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: međunarodno. Zaklada financira projekte u Mađarskoj, Poljskoj, Slovačkoj i Češkoj koji među Japanom i ovim državama promiču međusobnu razmjenu, kojom se pojačava uloga ovih država u 21. stoljeću i usmjerava uloga udruga u civilnom društvu. Financiranje je dostupno kroz Sasakawa fond za Srednju Europu (*Sasakawa Central Europe Fund – SCEF*).

PRIJAVA: Prijave se mogu predati u bilo kojem obliku ukratko prikazane na tri do četiri stranice u formatu A4. Nema posebnih rokova za prijave ni ograničenja na iznose zatraženih financijskih potpora. Prijave se prihvaćaju samo poštom i treba ih predati nekoliko mjeseci unaprijed.

JEZICI: Japanski i engleski

WEB STRANICA: <http://www.spf.org>

KONTAKTI: Grant Administration Section

Project Division

The Sasakawa Peace Foundation

The Nippon Foundation Bldg., 4th Floor,

1-2-2, Akasaka, Minato-ku, 107-8523
Tokyo, Japan
TEL.: +81 3 6229 5400
FAX: +81 3 6229 5470
E-MAIL: pat@spf.or.jp

● Zaklada: *The Soros Foundation*

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklade Soros neovisne su institucije osnovane u pojedinim državama i regijama kako bi inicirale i podupirale aktivnosti otvorenog društva. Inicijative otvorenog društva (OSI – *Open society initiatives*) središte su mreže zaklada Soros. Ova se zaklada sastoji od nacionalnih zaklada u Srednjoj i Istočnoj Europi, bivšem SSSR-u, Južnoj Africi i na Haitiju. Mreža je nedavno proširila svoj zemljopisni raspon na zaklade i inicijative u Africi, Latinskoj Americi, Karibima, Mongoliji, Južnoistočnoj Aziji, Turskoj i SAD-u. OSI također podupire određene projekte i u drugim djelovima svijeta. Misija je zaklade “pomoći u izgradnji infrastrukture i institucija neophodnih za otvorena društva”. Zaklada financira programe u Srednjoj i Istočnoj Europi na područjima kao što su mladi, mediji, civilno društvo, ljudska prava i humanitarna pomoć, znanost i medicina, umjetnost i kultura te ekonomsko restrukturiranje. Za detaljnije obavijesti o Zakladi Soros, mreži Otvoreno društvo i za adrese različitih ureda provjerite web stranicu: www.soros.org/about/overview

POJEDINE ADRESE I KONTAKTI ZAKLADE SOROS:

- **Open Society Fund Lithuania** (Zaklada Otvoreno društvo Litva)
Diana VILYTĖ, Executive Director,
Didzioji 5, LT 2001 Vilnius, Lithuania.
TEL.: +370 5 268 55 11
FAX: +370 5 268 55 12
WEB STRANICA: <http://www.osf.lt>
E-MAIL: fondas@osf.lt
- **Open Estonia Foundation** (Zaklada Otvoreno društvo Estonija)
Ms. Mall HELLMAN, Executive Director
Estonia Avenue 3/5, EE10143 Tallinn, Estonia

TEL.: +372 631 3791
FAX: +372 2 631 3796
WEB STRANICA: <http://www.oef.org.ee>
E-MAIL: postmaster@oef.org.ee

- **Open Society Foundation – Bratislava, Slovak Republic**,
(Zaklada Otvoreno društvo Bratislava, Slovačka)
Ms. Alena PANIKOVA, Executive Director
Bastova 5, 811 03 Bratislava, Slovak Republic
TEL.: +421 2 5441 6913 or 5441 4730
FAX: +421 2 5441 8867
WEB STRANICA: <http://www.osf.sk/Slovak/index.php>
E-MAIL: osf@osf.sk
- **Open Society Foundation (Nadace OSF Praha) – Prague** (Czech Republic) (Zaklada Otvoreno društvo Prag, Češka Republika)
Marie KOPECKA, Director
Seifertova 47, Praha 3, CZ-130 00, 811 03, Czech Republic
TEL.: +420 2 22 54 09 79
FAX: +420 2 22 54 09 78
WEB STRANICA: <http://www.osf.cz>
E-MAIL: osf@osf.cz
- **Open Society Foundation for South Africa**
(Zaklada Otvoreno društvo, Južna Afrika)
Ms. Zohra DAWOOD, Executive Director
1 Oakdale Road, Newlands 7700, South Africa
TEL.: +27 21 683 3489/3601
FAX: +27 21 683 3550
WEB STRANICA: <http://www.osf.org.za/>
E-MAIL: admin@ct.osf.org.za
- **Open Society Initiative for West Africa**
(Inicijativa Otvoreno društvo za Zapadnu Afriku)
Ms. Nana TANKO, Executive Director
Immeuble EPI, Boulevard du Sud X Rue des Ecrivains, Point E,
Dakar, Senegal
TEL.: +221 824 1024/1033/1036
FAX: +221 824 0942
WEB STRANICA: <http://www.osiwa.org>
E-MAIL: osiwa-dakar@osiwa.org

— **OSI Assistance Foundation – Turkey**

(Inicijativa Otvoreno društvo – Turska)

Mr. Hakan ALTINAY, Director

Cevdet Pasa Caddesi, Mercan Apt, no. 85, D.II, Bebek, Istanbul

80811, Turkey

TEL.: +90 212 287 9986

FAX: +90 212 287 9967

WEB STRANICA: <http://www.osiaf.org.tr/>

E-MAIL: info@osiaf.org.tr

● **Zaklada: Stefan Batory**

UKUPAN FOND: Ukupan fond u 2002. iznosio je 5.075,459 eura.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Ključni prioriteti zaklade:

- jačanje uloge i uključenosti civilnog društva
- promicanje građanskih sloboda i vladavine prava
- razvoj međunarodne suradnje i solidarnosti

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Poljska i Srednja i Istočna Europa

PRIJAVA: Potpore se dodjeljuju na temelju natječaja, a prijave ocjenjuje skup stručnjaka. Detalji o natječajima, programima i stipendijama objavljuju se u tisku, kvartalnom biltenu zaklade i na web stranici. Početni kontakt ostvaruje se pismom.

JEZICI: Poljski i engleski

WEB STRANICA: <http://www.batory.org.pl>

KONTAKT: Ana ROZICKA, Executive Director

Ul. Sapiezynska 10a, 00215 Warsaw, Poland

TEL.: +48 22 536 0200 (ili 09)

FAX: +48 22 536 0220

WEB STRANICA: <http://www.batory.org.pl>

E-MAIL: batory@batory.org.pl

● **Zaklada: Trust for Civil Society in CEE**

Zaklada za civilno društvo u Srednjoj i Istočnoj Europi nastala je u lipnju 2002. dotad neviđenim udruživanjem privatnih zaklada koje dodjeljuju potpore, kao nezavisna javna organizacija u skladu sa zakonima SAD-a. Trenutačno darovateljske organizacije uključuju: *Atlantic Philanthropies; Charles Stewart Mott Foundation; Ford Foundation; German Marshall Fund of the United States; Open Society Institute i the Rockefeller Brothers Fund.*

UKUPAN FOND: Zaklada će potrošiti oko 75 milijuna dolara tijekom slijedećih 10 godina za ostvarenje svog cilja.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Misija je zaklade podrška razvoju i dugoročnoj stabilizaciji civilnog društva i nevladinih organizacija u Bugarskoj, Češkoj, Mađarskoj, Poljskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Rumunjskoj. Zaklada ima tri cilja koja se međusobno podupiru:

- podrška legalnom, financijskom i političkom okruženju u kojem civilno društvo može rasti
- jačanje neprofitnih sektora u ciljanim državama kroz institucionalnu izgradnju kapaciteta
- potpora dugoročnoj financijskoj održivosti neprofitnih organizacija.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: Srednja i Istočna Europa. Programska područja: zaklada dodjeljuje dugoročne potpore domaćim neprofitnim organizacijama u sedam država koje zatim dodjeljuju potpore lokalnim udrugama. Ove partnerske organizacije obavljaju većinu programskih aktivnosti specifičnih za određenu državu, uključujući dodjelu potpora.

PRIJAVA: Zaklada ne zaprima prijave, jer djeluje samo kroz partnerske organizacije odabrane u svakoj od spomenutih država.

JEZIK: Engleski

WEB STRANICA: <http://www.ceetrust.org>

KONTAKT: Anna JAKUBIK

Head of Representative Office in Warsaw

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe

Representative Office

Solariego 1, 02-070 Warsaw, Poland

TEL.: +48 22 576 8090
 FAX: +48 22 825 8099
 E-MAIL: ceetrust@ceetrust.org

POPIS PARTNERSKIH ORGANIZACIJA ZAKLADE I PRIMATELJA
 POTPORA:

— **VIA Foundation**

Czech Republic
 Jelení 200/3, 118 00 Prague 1
 TEL.: +420 2 33 11 33 70
 E-MAIL: via@nadecevia.cz
 WEB STRANICA: <http://www.nadacevia.cz>

— **Stefan Batory Foundation**

Poland
 Sapieżyńska 10a, 00-215 Warszawa
 TEL.: +48 22 536 02 00
 E-MAIL: batory@batory.org.pl
 WEB STRANICA: <http://www.batory.org.pl>

— **Open Society Foundation (OSF)**

Slovakia
 Baštová 5, 811 03 Bratislava
 TEL.: +421 2 5441 4730
 E-MAIL: osf@osf.sk
 WEB STRANICA: <http://www.osf.sk>

— **Ekopolis Foundation**

Komenského 21, 974 01 Banská Bystrica
 TEL.: +421 48 4145 259
 E-MAIL: epce@changenet.sk
 WEB STRANICA: <http://www.ekopolis.sk>

TRUST GRANTEES:

— **Hungary Civil Society Development Foundation**

Mészöly u. 4. III/3, H-1117 Budapest
 TEL.: +36 1 385 3938
 E-MAIL: ctf@ctf.hu
 WEB STRANICA: <http://www.ctf.hu>

— **Hungarian Environmental**

Partnership Foundation
 Szerb u. 17-19, H-1059 Budapest
 TEL.: +36 1 411 3500
 E-MAIL: info@okotars.hu
 WEB STRANICA: <http://www.okotars.hu>

— **UMANOTERA** – Slovenian

Foundation for Sustainable Development
 Netekova 6, 1000 Ljubljana
 TEL.: +386 1 4397 100
 E-MAIL: info@umanotera.org
 WEB STRANICA: <http://www.umanotera.org>

● **Zaklada: Westminster Foundation for Democracy – WFD**

UKUPAN FOND: Zaklada prima godišnju potporu od 4.156,000 funti od Ministarstva vanjskih poslova Ujedinjenog Kraljevstva. Ukupan iznos za potpore u razdoblju 2003. – 2004. iznosio je 3,084,460 funti.

INTERES ZA FINANCIRANJE: WFD postoji da bi promicala razvoj demokracije širom svijeta. Daje potporu projektima koji potiču razvoj poštenih demokratskih država.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Prioritetna područja financiranja WFD su Srednja i Istočna Europa, države bivšeg Sovjetskog Saveza i neki dijelovi Afrike. Zaklada financira pojedince, nevladine udruge, sindikate, političke stranke i medije.

PRIJAVA: Za prijave treba rabiti prijavni obrazac WFD-a dostupan na web stranici ili na zahtjev. Odbor zaklade tijelo je koje donosi odluke vezane uz financiranje. Sastaje se četiri puta godišnje da bi razmatralo sve prijedloge pristigle u WFD.

WEB STRANICA: <http://www.wfd.org>

KONTAKT: Westminster Foundation for Democracy

David FRENCH, Chief Executive
 2nd Floor, 125 Pall Mall, London SW1Y 5EA
 TEL.: +44 207 930 0408
 FAX: +44 207 930 0449
 E-MAIL: wfd@wfd.org

2.5.2. Poduzeća kao sponzori

● Sponzor: *American Express Philanthropic Program (AEPP)*

UKUPAN FOND: U 2003 AEPP je odijelio potpora u ukupnoj vrijednosti od 30,9 milijuna dolara.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Osnovni je cilj zaklade poboljšati položaj zajednica u kojima radi tvrtka. Ima tri osnovna programska područja:

- Kulturno nasljeđe – cilj je ovog programa zaštita okoliša u kojem ljudi žive kako bi u njemu mogla uživati i buduća pokoljenja. Financiranju se i projekti koji uključuju promicanje nacionalne i regionalne kulture i umjetnosti.
- Ekonomska neovisnost – cilj je ovog programa omogućiti ljudima ekonomsku neovisnost pružanjem obrazovanja i osposobljavanja
- Službe u zajednici – projekti u ovom programu dobivaju sredstva samo ako ih preporučí zaposlenik American Expressa. U okviru ovog programa obično se financiraju akcije u obliku hitnih intervencija.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Većina sredstava usmjerena je na SAD, ali AEPP ima i odbor koji je zadužen za projekte u Europi. Svaka organizacija izvan SAD-a koja zatraži sredstva, mora biti sposobna dokazati svoj neprofitni status.

PRIJAVA: Naputci i upute za predaju prijedloga mogu se naći na web stranici.

JEZIK: Engleski

WEB STRANICA:

<http://www.americanexpress.com/corp/philanthropy>

KONTAKT: Connie HIGGINSON, Vice-President,
International Philanthropic Program,
World Financial Center,
New York, NY 10285-4803, USA
TEL.: +1 212 640 4649
FAX: +1 212 640 0326

● Sponzor: *Levi Strauss & Co/Levi Strauss Foundation (LSF)*

UKUPAN FOND: LSF financira programe širom svijeta gdje god posluje Levi Strauss & Co i u 2003. dodijelio je oko 11 milijuna dolara. U posljednja dva desetljeća zaklada je dala više od 26 milijuna dolara za skrb i prevenciju AIDS-a i dobila velik broj nagrada i priznanja za borbu protiv epidemije HIV-a. U skladu sa svojim programom, podupire i zaposlenike na volontiranje u dobrotvornim organizacijama. Više od 2 600 djelatnika u 2003. volontiralo je više od 20 000 sati u 71 dobrotvornoj organizaciji.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Zaklada želi pomoći da se čuje glas zajednica u kojima posluju, da dođe do promjene i hrabro se suočava s teškim socijalnim temama te pomaže ljudima kako bi riješili svoje probleme i probleme svojih zajednica. Zaklada ima tri osnovna programa:

- Sprečavanje širenja HIV/AIDS-a: kroz preventivne ciljne programe za žene i mlade, jer naročito tamo gdje se kreatori lokalnih politika ne bave time i dalje vlada snažna društvena podijeljenost prema HIV/AIDS.
- Povećanje prilika za ekonomski razvoj: podržavanjem razvoja radne snage, programima za mala poduzeća i inicijativama za poboljšanje imovinskog položaja žena i mladih.
- Osiguravanje pristupa obrazovanju: podržavanjem i financiranjem organizacija i programa koji mladima pružaju pristup obrazovanju ili ponovnim povezivanjem mladih ljudi sa školama ili učenjem kroz bavljenje umjetnošću i pohađenjem programa kreativnog izražavanja.

PODRUČJE FINANCIRANJA: LSF-ov program potpora usredotočen je prvenstveno na hitne potrebe zajednica diljem svijeta gdje žive i rade njihovi zaposlenici. Da biste vidjeli gdje Levi Strauss radi, provjerite web stranicu.

PRIJAVA: LSF ne prima prijave koje stižu izvan termina objavljenog natječajem, ali provjeravanjem web stranice može se saznati koje inicijative trenutno financiraju i kako se uključiti.

WEB STRANICA: <http://www.levistrauss.com/responsibility/foundation/index.htm>

KONTAKT: Zoltan Valcsicsak, Community Affairs Manager

Levi Strauss Europe, Middle East, and Africa,
Rakoczi ut 42, Budapest 1072, Hungary
TEL.: +361 327 76 00
FAX: +361 267 99 37
E-MAIL: ZValcsicsak@LEVI.com

● Sponzor: Nike

UKUPAN FOND: U financijskog godini 2004. Nike je dodijelio više od 37,3 milijuna dolara u gotovini ili u proizvodima neprofitnim partnerima širom svijeta.

INTERES ZA FINANCIRANJE: Misija Nike jest da ima “vodeću ulogu na području društvene odgovornosti poduzeća kroz programe koji odražavaju brigu za svjetsku obitelj Nike, potrošače proizvoda Nike i one koji pružaju usluge Nike-u”. Osnovna su im interesna područja: sport kao katalizator društvenog povezivanja (ciljano na mlade u nepovoljnom položaju), poboljšanje života u zajednicama u kojima žive i rade zaposlenici Nike-a, zaštita, očuvanje i poboljšanje okoliša. U središtu njegove pozornosti jačanje je mladih ljudi sportom i osvještavanjem o temama s kojima se u društvu suočavaju mladi ljudi.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Zemljopisno područje: međunarodno ili točnije 140 država u kojima posluje Nike. Nike posluje vrlo dobro u državama kandidatkinjama za pristup EU, posebno u Bugarskoj. Od 2001. Nike surađuje s Poslovnim forumom Bugarske (*Business Leaders Forum*) i započeo je vrlo vrijedan projekt investiranja u zajednicu čiji je cilj promicanje razvoja mladih i integracija izoliranijih krajeva Bugarske.

PRIJAVA: Pošaljite prijedlog na: Manager, Global Affairs, Nike, Inc. One Bowerman Drive, NRB-1, Beaverton, OR 97005 USA. Upute za prijave nalaze se na web stranici.

WEB STRANICA: <http://www.nikebiz.com/community>

KONTAKT: Oni koje zanimaju potpore u zemljama Beneluxa također mogu kontaktirati King Baudouin Foundation i Juliana Welzijn Fonds, jer je Nike partner tim zakladama.

Anna Maria RUGARLI
(menadžer za sve programe u regiji Europa)
Nike EMEA Brussels Office,

228 Avenue Louise, 4th floor, B-1050
Belgium
TEL.: +32 2 646 4405
FAX: +32 2 646 6908
E-MAIL: Anna.Maria.Rugarli@nike.com

2.5.3. Institucije i tijela UN-a

Izvori pomoći za nevladine su udruge i institucije UN-a. UN se sastoji od više od 30 povezanih organizacija koje rade zajedno kako bi pokušale iznaći rješenja problema koji su izazov čovječanstvu. To uključuje pitanja ljudskih prava, okoliša, borbe protiv bolesti, promicanja razvoja i borbe protiv siromaštva. Iako je financiranje koje organizacije UN-a pružaju izravno nevladinim udrugama ograničeno, udruge mogu imati neizravne koristi od fondova koji su na raspolaganju nacionalnim vladama i od nenovčanih doprinosa koje donosi rad s organizacijama UN-a. Ovdje je navedeno nekoliko velikih organizacija UN-a, a informacije o ostalim institucijama UN-a možete naći na web stranici: <http://www.un.org/overview/brief.html>

● Institucija UN-a: Svjetska banka (*World Bank – WB*)

MISIJA: U profesionalnoj i predanoj borbi protiv siromaštva radi ostvarivanja trajnih rezultata nastoji omogućiti ljudima da pomognu samima sebi i okruženju u kojem žive osiguravanjem sredstava, razmjenom znanja, izgradnjom kapaciteta i stvaranjem partnerstava u javnom i privatnom sektoru. Okupljanje nevladinih organizacija Europe i Srednje Azije (ECA – Europe and central Asia) održano je 31. 3. 2000. Ovu regiju čini 27 država. Ovo okupljanje održalo se u skladu s naporima WB-a za boljom suradnjom s civilnim društvom. Tom su prilikom odabrani predstavnici nevladinih udruga koji su postali članovima WB-a za područje ECA u radnoj grupi za razdoblje od dvije godine. Ukupan je broj članova radne grupe devet od kojih je sedam izabrano iz podregija i dvoje bez obzira na to iz koje su regije. Misija je ove grupe: “postojanje široke koalicije nevladinih udruga

koja želi usmjeriti napore udruga da utječu na rad Svjetske banke i prate njen rad u regiji ECA te omogućavaju komunikaciju među zainteresiranim stranama.”

POVEZANOST S NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA: Posljednjih godina povećala se suradnja Svjetske banke i nevladinih organizacija. Krajem 1997. 38% projekata Svjetske banke uključivalo je nevladine organizacije. One su više uključene u ranije, početne faze projekta, nego u kasnije razvojne faze. Svjetska banka obično surađuje s dvije vrste nevladinih udruga: “operativnim”, koje provode projekte vezane uz razvoj i “zagovaračke”, koje promiču određene ciljeve i zato žele utjecati na smjer razvoja politika Svjetske banke. Posljednjih je godina trend da Svjetska banka ne radi više s međunarodnim, već više s nacionalnim udrugama.

MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA: Banka rijetko daje potpore izravno udrugama. Umjesto toga udruge obično imaju koristi od zajma ili kredita koji nacionalna vlada primi od Svjetske banke. Banka ipak ima socijalni fond iz kojeg se financira sve veći broj projekata. Socijalni fond osigurava sredstva za “potprojekte, ovisno o potrebi, koje predlažu javne, privatne ili volonterske organizacije”. Svjetska banka ima i program malih potpora koji dodjeljuje potpore od 10.000 i 15.000 dolara aktivnostima koje pružaju informacije, primjerice: konferencijama, publikacijama. Ove potpore daju se samo zemljama u razvoju koje se bave društveno-ekonomskim razvojnim problemima, primjerice: siromaštvom, ljudskim resursima i razvojem privatnog sektora.

WEB STRANICA: <http://www.worldbank.org>

KONTAKT: Ima nekoliko kontakata za udruge koje žele više informacija o mogućnostima da Svjetska banka financira njihove projekte:

- Odjel za nevladine organizacije početno je mjesto za udruge koje traže informacije o projektima Svjetske banke
- Odbor nevladinih organizacija pri Svjetskoj banci održava formalne sastanke menadžera banke i voditelja udruga kako bi se raspravljalo o politikama. (Adresa navedena niže u tekstu.)

- Područni uredi – Svjetska banka ima 70 područnih ureda koji mogu dati specifične informacije o programima koji se odvijaju u određenim zemljama. Web stranica objavljena gore u tekstu vodi vas do pojedinih područnih ureda:

OPĆA ADRESA: World Bank

NGO-WB Committee

1818 H Street, NW, Washington DC 20433, USA

TEL.: +1 202 473 1000

● Institucija UN-a: Svjetska zdravstvena organizacija (*World Health Organisation – WHO*)

MISIJA: “Postignuće najviše moguće razine zdravlja za sve ljude. Zdravlje je, kako je definirano ustavom Svjetske zdravstvene organizacije, stanje ukupne fizičke, mentalne i društvene dobrobiti, a ne samo izostanak bolesti ili slabosti.”

VEZE S NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA: Svjetska zdravstvena organizacija ima skup načela za rad s nevladinim udrugama koji možete pronaći na njihovoj web stranici navedenoj kasnije u tekstu. Kako bi udruge radila s WHO-om i od njega primala sredstva, mora s njim biti u “formalnom odnosu”. Prije no što se može postići status formalnog odnosa, mora postojati razdoblje (obično u trajanju od dvije godine) tijekom kojeg udruge i WHO rade zajedno kako bi odredili područja svoje suradnje i sredstva koja su potrebna. Po završetku razdoblja “radnog odnosa” zajednički se vrednuje suradnja i određuje se hoće li se “radni odnos” razviti u “formalni odnos” ili neće. WHO obično ostvaruje formalne odnose samo s međunarodnim organizacijama, a nacionalne udruge mogu ostvariti formalne odnose ako su priključene međunarodnoj udruzi. U ovoj fazi udruge koje žele ostvariti suradnju trebaju poslati prijavu WHO-u. Ako ona uspije, izradit će se trogodišnji plan posla koji moraju napraviti udruge i WHO.

MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA: WHO dodjeljuje sredstva samo udrugama s kojima je u formalnom odnosu.

WEB STRANICA: <http://www.who.org>

KONTAKTI:

— WHO Headquarters

The Civil Society Initiative

World Health Organization

Avenue Appia 20, 1211 Geneva 27, Switzerland

TEL.: +41 22 791 27 90/36 37

TEL.: +41 22 791 13 80

WEB STRANICA: <http://www.who.int/civilsociety/relations/en/>E-MAIL: civilsociety@who.int

— WHO, Regional Office for Europe

Regional Adviser

External Cooperation and Partnerships

Scherfigsvej 8, DK-2100 Copenhagen, Denmark

TEL.: +45 39 17 17 17

FAX: +45 39 17 18 18

E-MAIL: postmaster@euro.who.intWEB STRANICA: http://www.who.int/civilsociety/who_contacts/en/

● **Institucija UN-a: Organizacija ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu**
(UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation)

MISIJA: “Pridonosi miru i sigurnosti u svijetu promicanjem suradnje među narodima kroz obrazovanje, znanost, kulturu i komunikaciju s ciljem daljnjeg univerzalnog poštovanja pravde, vladavine prava, ljudskih prava i osnovnih sloboda koje se osiguravaju za ljude svijeta bez obzira na rasu, spol, jezik, vjeroispovijest prema Povelji Ujedinjenih naroda.”

WEB STRANICA: <http://portal.unesco.org/en/ev.php>

URL_ID=3453&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

VEZE S NEVLADINIM UDRUGAMA: Jedan je od osnovnih načina na koji udruge mogu primiti potporu od UNESCO-a kroz Program aktivnosti. Cilj je ovog programa pomoć zemljama u razvoju. Program financira projekte na najnižoj razini čije su ciljne skupine one u nepovoljnom položaju: izbjeglice, osobe s invaliditetom (posebnim potrebama), žene i djeca.

MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA: UNESCO ima 188 članica od kojih 180

ima nacionalna povjerenstva. UNESCO financira samo projekte koje predstavi neka od članica i zato udruga koja želi tražiti sredstva treba predstaviti svoj prijedlog nacionalnom povjerenstvu u svojoj zemlji. Informacije o pojedinim nacionalnim povjerenstvima možete naći na web stranici. U razdoblju 2000. – 2001. proračun potpora UNESCO-a iznosio je 544 milijuna dolara.

WEB STRANICA: <http://portal.unesco.org/en/ev.php>

URL_ID=10625&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

KONTAKT: Head Office, UNESCO

Mr. Massoud ABTAHI

Chief of Section 7, place de Fontenoy, 75352 PARIS 07 SP, France

TEL.: +33 1 45 68 23 16

FAX: +33 1 45 68 55 40

3. POGLAVLJE – Strukturni fondovi, kohezijski fond i pretpristupna pomoć

Cilj je ovog poglavlja pružiti udrugama relevantne informacije o raznim europskim fondovima na teoretski i praktičan način. Zapravo, neophodna su oba načina kako bi udruge, prvo, pronašle svoj put kroz labirint mogućnosti za dobivanje financijske potpore EU (i kako bi izabrale najbolji i najprikladniji način za sebe) i, drugo, pripremile se za efikasno i uspješno prijavljivanje. S druge strane, u vrijeme pisanja ove knjige nekoliko je političkih i ekonomskih okolnosti znatno utjecalo na događaje vezane uz regionalne politike EU. Posebne je poteškoća vezana uz pisanje ovog Vodiča vrijeme. Novo se programsko razdoblje (2007. – 2013.) brzo približava i uvest će se, vjerojatno, nova pravila, programsko razdoblje 2000. – 2006. još je na snazi i nove države članice morat će se naglo prilagoditi brzim promjenama. Sukladno tome ovo će poglavlje pokušati prikazati najvažnije odlike oba čimbenika, trenutačne situacije i budućeg razvoja, kako bismo pružili udrugama praktičnu pomoć u uključivanju u programe koje financira EU.

Prvi dio ovog poglavlja kratko istražuje evoluciju regionalne politike EU i ističe najvažnija događanja koja, kako je ranije napomenuto, vrše pritisak na europsku kohezijsku politiku. Nakon uvodnog dijela, objasnit ćemo osnovna načela i instrumente kohezijske politike EU. Pozornost nije usmjerena samo na ciljeve i instrumente koji se koriste tijekom tekućeg programskog razdoblja nego i na one koje pruža Europska komisija za novo programsko razdoblje, koje predstavlja rezultat gore navedenih pritisaka. Ovo poglavlje uključuje sažetak (u obliku komparativne tablice) o razlikama u ciljevima i instrumentima između dvaju programskih razdoblja. S ciljem pružanja informacije koja će služiti kao osnova za prijavu za financiranje, nacrt projekata i stvaranje partnerstava među novim i starim državama članicama EU, ovaj ćemo dio zaključiti predstavljanjem osnovnih prioriternih područja u novim državama članicama EU za posljednje tri godine tekućeg programskog razdoblja.

Sukladno tome u poglavlju će se podrobnije analizirati inicijative Zajednice koje treba gledati u kontekstu već opisane promjene scenarija i inovativnih mjera. Sljedeći i vrlo važan dio ovog poglavlja dat će vam praktične savjete o tome kako se prijaviti za pomoć strukturnih fondova. Treba naglasiti da se natuknice u

ovom poglavlju znatno razlikuju od općih savjeta u drugim dijelovima ovog Vodiča. Zapravo, natuknice o tome kako se prijaviti za sredstva strukturnih fondova EU usmjerene su mnogo više na načela upravljanja fondovima i, posebice, na načela partnerstva, nego na standardne prijave za natječaj.

Poglavlje kratko opisuje i financijske pretpristupne instrumente usmjerene uglavnom na Rumunjsku i Bugarsku, s iznimkom financiranja iz programa PHARE koje je do kraja tekućeg programskog razdoblja dostupno i novim državama članicama.

Ovo poglavlje zaključuje dio o instrumentima 'novog susjedstva' (*New Neighbourhood Instruments*).

3.1. Politike EU za društvenu, ekonomsku i teritorijalnu koheziju

Preambula ugovora kojim je uspostavljena Europska zajednica (također poznat kao Rimski ugovor koji je 1957. potpisala tzv. 'šestorka', odnosno: Francuska, Njemačka, Italija, Belgija, Luksemburg i Nizozemska) pozivala je na jačanje gospodarstva u Europi i osiguravanje harmoničnog razvoja smanjenjem postojećih razlika među različitim regijama te brigu za slabije razvijene regije. Zato je na dnevnom redu Zajednice ekonomski razvoj slabije razvijenih regija Unije uvijek bio važna tema, iako s različitim ciljevima i usmjerenjem interesa u različita vremena. Općenito govoreći, možemo raspravljati o tome kako se europska regionalna politika, prolazeći kroz brojne važne promjene tijekom godina, (koje su iz temelja promijenile raspored i upravljanje fondovima) razvila iz politike preraspodjele i usputnih plaćanja u dinamičniju i aktivniju politiku čiji je cilj ljudskog kapitala u siromašnijim regijama Unije. Usprkos tome čini se da se i dalje događaju mnoge transformacije. Nekoliko situacija unutar EU trenutačno formira većinu njenih politika, uključujući i regionalnu politiku (druga najveća nakon Zajedničke poljoprivredne politike u proračunu EU). Dva najvažnija procesa koja trenutačno utječu na regionalnu politiku jesu proširenje EU i primjena Lisabonske strategije.

PROŠIRENJE

Kako je naznačeno u Trećem kohezijskom izvješću Europske komisije, proširenje će povećati bruto domaći proizvod (BDP) u EU za svega 5%, a s druge će strane populacija Unije narasti za gotovo 20%. Kao posljedica toga prosječni će BDP po glavi stanovnika u EU25 biti 12.5% niži nego prosječni BDP EU15. Dakle, proširenje neće samo povećati regionalne razlike unutar EU, već će i slabije razvijene regije koje trenutačno primaju sredstva EU učiniti 'nepodobnim' za daljnje primanje tih sredstava.

LISABONSKA STRATEGIJA

Lisabonska je strategija projekt postizanja uspješne i konkurentne europske ekonomije temeljene na znanju do 2010. Usvojili

su ga u ožujku 2000. šefovi država i vlada EU. Kako tvrdi Komisija, znanje i pristup znanju predstavljaju rastuću pokretačku snagu moderne napredne ekonomije. Dakle, sve dimenzije europske kohezijske politike moraju biti integralni dio Lisabonske strategije. Štoviše, da bi kohezijska politika bila uspješna i optimirala dodanu vrijednost, ulaganja treba koncentrirati u svega nekoliko prioriteta Zajednice koji održavaju Lisabonsku agendu (i Gotenburšku agendu o održivom razvoju).³³

PREOBLIKOVANJE KOHEZIJSKE POLITIKE EU

Razvoj ovih dvaju ključnih procesa nameće važno preoblikovanje europske kohezijske politike koja će u budućnosti morati naći ravnotežu među novim razvojnim izazovima i istodobnim smanjivanjem financiranja. Usprkos porastu potreba proširene Europe, nedavni prijedlog Europske komisije za financijsko razdoblje 2007. – 2013. održava troškove Zajednice ispod 1.24% BDP-a. S jedne strane, ove okolnosti zahtijevat će znatnu racionalizaciju i reorganizaciju intervencija Zajednice. S druge strane, one će otvoriti i nove mogućnosti relevantnim čimbenicima da postanu aktivniji i uključeni u postupak donošenja odluka u EU, pridonoseći njezinoj demokratizaciji. No u vrijeme pisanja ove knjige ishod ovih transformacija vrlo je nesiguran. Pregovori o prijedlogu Komisije za nove financijske perspektive i prijedlog novih uredbi o strukturnim fondovima (COM (2004.) 492 Final) pokazuju se kao veoma kontroverzni i teški. To ne iznenađuje, jer će uredbe o strukturnim fondovima slijediti rezultate pregovora o novim financijskim perspektivama (COM (2004.) 487 Final) i prilagođavati im se. Ishod ovih pregovora daleko je od toga da bude jasan. Kao što je već napomenuto, Komisija predlaže zadržati najviše 1,24% BDP-a. S praktične točke gledanja, ovaj će maksimum biti stvarno smanjenje raspoloživih sredstava za svaku državu i regiju, jer se proširenjem povećao broj regija koje trebaju strukturne intervencije i porasli različiti društveni i ekonomski problemi. U nekoliko

³³ Vidi stranicu XXVIII. 53. kohezijskog izvješća Europske komisije, "Novo partnerstvo za koheziju; međusobno približavanje, konkurentnost i suradnju", veljača 2004. Izvješće možete naći na web stranici: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion3/cohesion3_en.htm

situacija (konferencije za tisak, izvješća, govori, javna obraćanja itd.) službenici Komisije (posebice sami njeni povjerenici) istaknuli su važnost održanja ovog maksimuma kako bi EU mogla postići nekoliko svojih ciljeva, od kojih je povezanija Europa samo jedan (ostali temeljni ciljevi Unije vezani su uz ulogu EU kao globalnog partnera, provedbu Lisabonske i Gotenburške strategije, razvoj područja sigurnosti, slobode i pravde itd.). Svejedno, nije tajna da nekoliko država u Europskom vijeću ne podržava (djelomično ili u cijelosti) prijedlog Komisije. U vrijeme pisanja ove knjige činilo se da je Vijeće podijeljeno u tri velike skupine koje lobiraju za tri različita financijska scenarija:

- 1) skupina od šest država članica koja, uglavnom, uključuje 'neto pridonositelja' kao što su: Njemačka, Velika Britanija, Francuska i Švedska koje se zalažu za smanjenje proračuna EU na 1%
- 2) skupina država članica koje predlažu najviše između 1,2 – 1,15%
- 3) skupina država članica koja podržava prijedlog Komisije.

Zajedno s pregovorima o stvarnom smanjenju proračuna odvijaju se i rasprave o tome na što će se koncentrirati smanjenja, jednom kada (i ako) se postigne dogovor o snižavanju maksimuma. U tom smislu, iako se čini da su mišljenja vezana uz smanjenja međusobno različitija nego mišljenja koja podupiru ukupno smanjenje proračuna, čini se da se općenito prepoznaje kako će glavni čimbenik prilagodbe biti kohezivna politika, jer su pregovori o zajedničkoj poljoprivrednoj politici opozvani 2002. za čitavo naredno programsko razdoblje (do 2013.). Dakle, ako se postigne dogovor o smanjenju maksimuma, kohezivna će politika svakako doživjeti još radikalnije restrukturiranje. Cilj je svega ovdje navedenoga upozoriti čitatelja na trenutačni kontekst visoke nestabilnosti. Dapače, sljedeći odlomci, koji se približe bave razvojem načela i instrumenata kohezivne politike, ne mogu se potpuno iscrpiti usprkos pokušajima određivanja najvažnijih i najvjerojatnijih scenarija.

3.1.1. Strukturni fondovi

Kako bismo dali udrugama njima jasniju sliku raspoloživih mogućnosti EU-a, ovaj dio uključuje obuhvatan opis strukturnih fondova EU; od analize njihovih osnovnih načela do njihovih ciljeva i instrumenata.

3.1.1.1. Neka osnovna načela

Arhitektura strukturnih fondova temelji se na sklopu osnovnih načela određenih Uredbom Vijeća EU br. 1260/1999. No kao što je već ranije spomenuto, Europska komisija objavila je prijedlog nove uredbe za strukturne fondove (COM/2004/492 final) koja uvodi izmjene i pojednostavljenja.

Postojeći okvir počiva na sljedećim temeljnim načelima:

- **Usredotočenost:** usredotočenost mjera na tri prioriteta cilja, koji uzimaju u obzir: zemljopisnu usredotočenost prema prihvatljivosti pojedinih mjera, nacionalne i regionalne potrebe i prioritete Zajednice. Time bi trebalo ojačati cjelovit pristup razvoju, a ne cjepljanje aktivnosti.
- **Programiranje:** organiziranje, donošenje odluka i financijski postupci provode se kroz brojne faze primjene, na višegodišnjoj osnovi (2000.-2006.), zajedničkim akcijama Zajednice i država članica EU (uz učešće podnacionalnih zemljopisnih razina koje određuju države članice i koje smatraju odgovarajućima) kako bi se postigla tri prioriteta cilja strukturnih fondova.
- **Partnerstvo:** cilj je ovog načela postizanje što je moguće bliskije suradnje u svakoj državi članici između Komisije i odgovarajućeg organa vlasti na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini. Tu su od pripreme do faze provedbe uključeni i ekonomski i socijalni partneri koje je odredila svaka država članica. Partnerstvo je vitalan dio strukturnih fondova. Napredno širenje partnerstava započelo je 1989. kada je počelo uključivanje regionalnih i lokalnih vlasti. Daljnji napredak učinjen je tijekom programskog razdoblja od 1994. do 1999. kada su socijalni partneri otvoreno pozvani na sudjelovanje. I konačno, u 1999. part-

nerstvo se proširilo na druge relevantne organizacije, uključujući one koje rade na zaštiti okoliša i promicanju jednakosti muškaraca i žena. Ova promjena otvara vrata trećem sektoru, a posebice udrugama, da se uključe u programiranje i provedbu strukturnih fondova u trenutačnim državama članicama i ima veliko značenje za organizacije u novim državama članicama.

- Možemo dati nekoliko objašnjenja zašto Europska komisija podržava partnerski pristup. Prije svega, cilj je Komisije obnoviti upravljanje Europom na više razina kako bi postigla široku uključenost u formiranje politika EU i više otvorenosti i transparentnosti na svim razinama. Širi dijalog među Komisijom, državama članicama i regionalnim, odnosno lokalnim vlastima, također bi osigurao ukupnu koherentnost politika i zakonodavstva, primjerice energija, transport, okoliš... na svim razinama. Jako i predano lokalno ili regionalno partnerstvo pomaže mobilizaciji materijalnih ili nematerijalnih izvora te krojenju politika i aktivnosti koje bolje odgovaraju teritorijalnim potrebama. Sukladno tome, rad u partnerstvu pridonio bi demokratskijem stvaranju politika EU i provedbi programa. S druge strane, treba napomenuti da je uvođenjem načela supsidijarnosti svaka država članica odgovorna za provedbu partnerstva na nacionalnoj razini. Stoga se razina otvorenosti prema civilnom društvu i razina sudjelovanja udruga veoma razlikuje od države do države.
- **Dodanost (Additionality):**³⁴ kako bi postigli istinski ekonomski učinak, strukturni fondovi ne bi trebali zamijeniti javni ili drugi strukturni trošak države članice. Zato je osnovno pravilo da neka država članica mora zadržati svoju razinu troškova za svaki cilj, ne nižu od one u prethodnom programskom razdoblju, koju pak određuju opće makroekonomske prilike financiranja.

Predložena nova Uredba za sljedeće programsko razdoblje (2007. – 2013.) donosi brojne izmjene usmjerene, uglavnom, na pojednostavljenje ukupnog sustava strukturnih fondova. Premda

³⁴ Tri verifikacije: *ex-ante*, polugodišnja i *ex-post* u odnosu na strukturne troškove 1. cilja regija ili troškova na aktivnom tržištu rada izvan područja 1. cilja.

se ne smije zaboraviti kako se oko tih novih uredbi još uvijek pregovara, zanimljivo je ukazati barem na neke od najznačajnijih predloženih promjena:

- **Koncentracija:** Iako će bit ovog načela ostati uglavnom nepromijenjena (primjerice: zemljopisna koncentracija najsiromašnijih regija država članica), Komisija predviđa poseban naglasak na novim državama članicama i dodatno usmjerenje fondova na prioritete Lisabonske i Gotenburške strategije, na ‘konvergencijske regije’ (1. cilj) te na jačanje institucionalnih kapaciteta. Osim toga napuštanje mikrozonskog pristupa (*micro-zoning*) u korist utvrđivanja zemljopisnih i drugih oblika usmjerenosti tijekom izrade regionalnih programa omogućit će znatnu fleksibilnost i prilagodljivost fondova.
- **Programiranje:** Za ovo specifično načelo Komisija predviđa znatno pojednostavljenje na političkoj i operativnoj razini s manjim uključivanjem institucija EU u pojedinosti svakodnevnog upravljanja.
- **Partnerstvo:** Predložene izmjene načela partnerstva svakako su najvažnija novina, barem što se tiče udruga. Naime, novi prijedlog prvi put proširuje definiciju ovog načela kako bi se izričito obuhvatile i nevladine organizacije kao potencijalni aktivni akteri partnerstava.
- **Dodanost:** Ovo načelo još nije izmijenjeno.

Važno je napomenuti da je odnos Komisije i država članica podlozan **načelu supsidijarnosti**.³⁵ Ovo načelo uvedeno je Ugovorom iz Maastrichta, a znači da: “U područjima koja nisu pod njenom izravnom nadležnošću, Komisija može poduzeti akcije samo ako države članice same ne mogu postići ciljeve predloženih aktivnosti.” Jedna je od trenutačnih posljedica ovog načela to da njegova primjena ovisi o ‘upravljačkim vlastima’ koje postavlja država članica. Te upravljačke vlasti odabiru projekte za financiranje, praćenje i evaluaciju *ex ante* i *in itinere* njihove primjene.

³⁵ U područjima koja ne potpadaju pod njenu izravnu nadležnost, Komisija može poduzeti akcije, u skladu s načelom supsidijarnosti, samo ako države članice ne mogu postići ciljeve predloženih aktivnosti.

- **‘Upravljačko tijelo’** javno je ili privatno tijelo koje su na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini odredile države članice ili sama država članica kada vrši tu funkciju, kako bi upravljalo potporom dobivenom kroz strukturne fondove. Odgovornosti ovog tijela uključuju praćenje, osiguranje sigurne i pravovremene financijske provedbe, provođenje evaluacije i usklađivanje sa svim primjenjivim obvezama vezanim uz javnosti i pravne propise Zajednice. Programe provode postavljene nacionalne, regionalne ili lokalne vlasti, a redovno ih nadgledaju nadzorni odbori.
- **Nadzorni odbori.** Ove odbore uspostavlja svaka država članica u dogovoru s ‘upravljačkim tijelom’, a nakon konzultacija s partnerima. Sastoji se od predstavnika regija, država članica, ostalih odgovornih tijela i Europske komisije, koja ima savjetodavnu ulogu. Odbori nadgledaju provedbu, potvrđuju ili prilagođavaju programske strategije, ako je to potrebno, razmatraju i odobravaju kriterije za odabir aktivnosti koje se sufinanciraju i ispituju rezultate i postignuća provedbe.³⁶

3.1.1.2. Tri prioriteta cilja

U tekućem programskom razdoblju 2000. – 2006. potrošit će se 195 milijardi eura kroz strukturne fondove da bi se postigla sljedeća tri prioriteta cilja:³⁷

- **1. cilj:** promicanje razvojnih i strukturnih prilagodbi regija čiji je razvoj u zaostatku. 1. cilj prima 69,7% strukturnih fondova (135,9 milijardi eura) i financira u skladu s NUTS 2 (nomenklaturom teritorijalnih statističkih jedinica) razvojnu i strukturnu prilagodbu regija čiji je prosječni BDP po stanovniku manji od 75% prosjeka EU. Također pokriva slabo naseljena područja, koja je prethodno pokrivao 6. cilj (Finska i Švedska) i najudaljenije regije (primjerice: francuske prekomorske pokrajine). Gotovo 22,2% stanovnika Unije ima koristi od mjera ovog cilja. Nakon proširenja Unije, one regije koje, pre-

³⁶ Uredba Vijeća br. 1260/1999, članak 34.

³⁷ Uredba Vijeća br. 1260/1999, članak 1.

ma rezultatu statističkih podataka, neće više moći primati sredstva iz strukturnih fondova, primat će privremena pomoćna sredstva tijekom sljedećeg programskog razdoblja.

- **2. cilj:** podrška ekonomskoj i društvenoj pretvorbi u područjima koja se suočavaju sa strukturnim poteškoćama. 2. cilj prima 11,5 % strukturnih fondova (22,5 milijardi eura) i financira se kroz ERDF (Europski regionalni razvojni fond), ESF (Europski socijalni fond) i jamstva (EAGGF – Europski fond za usmjeravanje i jamstva u poljoprivredi). Područja koja odgovaraju su ona sa strukturnim problemima čija je društveno-ekonomska pretvorba (industrijski i uslužni sektor, slabo razvijena seoska područja, gradska područja s poteškoćama i zapostavljena područja ovisna o ribarstvu) i stanovništvo ili područje zadovoljavajuće. 2. cilj utječe na oko 18% ukupnog stanovništva EU: 10% u sektoru industrije i usluga, 5% u ruralnim područjima, 2% u gradskim područjima i 1% u priobalnim područjima. Slabo naseljena područja gdje je postotak zaposlenosti u poljoprivredi i postotak nezaposlenosti niži od prosjeka EU također zadovoljavaju. Nova područja koja pokriva 2. cilj, u usporedbi s prošlim programskim razdobljem (1994. – 1999.) gusto su naseljena urbana područja gdje je stupanj nezaposlenosti viši od prosjeka EU. Ova područja moći će tražiti financiranje ako budu imala problema kao što su visoka razina siromaštva, posebno loši ekološki uvjeti života, visok stupanj kriminaliteta ili niski standardi obrazovanja. Većina država članica, uključujući i najbogatije, zadovoljava 2. cilj. Područja koja više ne zadovoljavaju, postepeno će izlaziti iz programa tijekom naredne četiri godine.³⁸
- **3. cilj:** podrška prilagodbi i modernizaciji politika i sustava obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja. 3. cilj prima 12,3% strukturnih fondova (24,05 milijardi eura). Ovaj cilj uključuje sva područja koja ne pokriva 1. cilj i financira ga samo ESF. On pruža okvir politika koje osiguravaju stalnost svih aktivnosti za ljudske resurse u određenoj državi članici i određuje odnos prioriteta postavljenih u nacionalnom planu zapošlja-

³⁸ Uredba Vijeća br. 1260/1999, članak 4.

vanja.³⁹ 3. cilj uključuje širok raspon mjera osiguranja resursa za nacionalne i regionalne prioritete. Prikladne mjere uključuju borbu protiv nezaposlenosti, promicanje društvene integracije i jednakih prilika za žene i muškarce te mogućnosti zapošljavanja kroz stalno obrazovanje i osposobljavanje i mjere koje predviđaju ekonomske i društvene promjene.⁴⁰ Ovdje treba napomenuti da je, ovisno o određenoj temi, ovaj cilj od posebne važnosti za udruge.

Za novo programsko razdoblje, Komisija predviđa reorganizaciju ovih ciljeva u skladu s već spomenutim pritisecima te cilja na poboljšanje koherentnosti intervencija Unije. Komisija je odredila tri nova cilja koji će, obuhvaćajući dosadašnje ciljeve, maksimirati učinkovitost intervencija. Tri su nova cilja:

- **1. Konvergencija:** podrška gospodarskom rastu i stvaranju radnih mjesta u najmanje razvijenim državama članicama i regijama. Ovaj cilj odgovara 1. cilju i kohezivnom cilju i zadržat će sve njihove osnovne odlike. Ali ovaj novi cilj financirat će se samo kroz ERDF, ESF i Kohezijski fond, a nestat će EAGGF i FIFG (Financijski instrument za pomoć ribarstvu).
- **2. Regionalna konkurentnost i zapošljavanje: predviđanje i promicanje promjene.** Ovaj cilj uključit će trenutni 2. i 3. cilj, ali i dalje će se financirati i kroz ESF i ERDF. (Prema prijedlogu Komisije, ukupna sredstva za ovaj cilj trebaju biti 17,22% od ukupno 57,9 milijardi eura). Ovaj cilj temelji se na dvije vrste programa:
 - *Regionalnim programima* koji će pomoći regionalnim vlastima u predviđanju i promicanju ekonomskih promjena u industrijskim, urbanim i ruralnim područjima jačanjem konkurentnosti.
 - *Operativnim programima (financiranim kroz ESF)* koji će pomoći ljudima da shvate i usvoje ekonomske promjene u

³⁹ Plan koji postavlja kvalitativne i kvantitativne ciljeve politike zapošljavanja, a koji priprema svaka država članica svake godine u okviru Europske strategije zapošljavanja.

⁴⁰ Uredba Vijeća br. 1260/1999., članak 5.

skladu s političkim prioritetima europske strategije zapošljavanja podržavajući politike čiji je cilj potpuno zapošljavanje, kvaliteta i produktivnost na poslu i društvena uključenost.

- **3. Europska teritorijalna suradnja:** promicanje harmoničnog i uravnoteženog razvoja teritorija Unije.

Ovaj novi cilj uglavnom se zasniva na iskustvu inicijative Interreg za podršku harmonične i uravnotežene integracije teritorija Unije suradnjom oko tema važnih za Zajednicu na prekograničnoj, međunacionalnoj i međuregionalnoj razini. Ovaj cilj financirat će se isključivo kroz ERDF. Aktivnosti unutar ovog cilja usmjerit će se na uključene programe čiji je cilj provedba ključnih prioriteta Zajednice vezanih uz Lisabonsku i Goteburšku agendu. Sredstva za ovaj cilj biti će do 3,94% od ukupno 13,2 milijarde eura.

3.1.1.3. Instrumenti

Četiri strukturalna fonda i Kohezijski fond predstavljaju glavne financijske instrumente ove politike čiji su cilj specifična područja EU. Ukupno, ovi fondovi iznose oko 0,4% BDP-a EU.

PRIKLADNA PODRUČJA

U određivanju prikladnih područja za intervencije Zajednice, koristi se NUTS – nomenklatura teritorijalnih statističkih jedinica. NUTS je oformio Europski ured za statistiku (Eurostat) kako bi stvorio jedinstvenu i koherentnu metodu kategorizacije različitih administrativnih razina u državama članicama.⁴¹

⁴¹ NUTS je nomenklatura statističkih teritorijalnih jedinica temeljenih na administrativnoj podjeli koja postoji u državama članicama EU. Razina NUTS 2 pokriva 211 regija, a to su Provincias (Belgija); Regierungsbezirke (Njemačka); razvojne regije (Grčka); Comunidades autonomas and Ceuta y Melilla (Španjolska); Régions and Départements d'outre-mer (Francuska); regije (Irska); Regioni (Italija); Provinces (Nizozemska); Bundesländer (Austrija); Comissaoes de coordenacao regional and regioes autonomas (Portugal); Suuralueet (Finska); RiDOPmråden (Švedska); Counties and groups of unitary authorities (Ujedinjeno Kraljevstvo). Danska i Luksemburg same čine razinu NUTS 2. Za detaljnije obavijesti vidi: "European Regional Statistics Reference Guide: 2004 Edition" na web stranici: http://europa.eu.int/comm/eurostat/public/datashop/print-catalogue/EN?catalogue=Eurostat&product=KS-BD-04-001-_-N-EN

Da biste vidjeli u kojem ste prikladnom području i pronašli više informacija o raspoloživim sredstvima Zajednice u okviru strukturalnih fondova i (ako je primjenjivo) Kohezijskom fondu, posjetite web stranicu: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm.

Trenutačno postoje četiri strukturalna fonda:

1. Europski regionalni razvojni fond (ERDF)
2. Europski socijalni fond (ESF)
3. Financijski instrument za pomoć ribarstvu (FIFG)
4. Europski fond za usmjeravanje i jamstva u poljoprivredi (EAGGF)

EUROPSKI REGIONALNI RAZVOJNI FOND (ERDF)⁴²

ERDF-om upravlja Opća uprava za regionalnu politiku.

- ERDF pridonosi ekonomskoj i društvenoj koheziji ispravljanjem glavnih regionalnih neravnoteža i uključivanjem u razvoj i pretvorbu regija. U tom smislu ERDF također pridonosi promicanju održivog razvoja i stvaranju održivih poslova. Dakle, ERDF prvenstveno pridonosi programima u okviru 1. i 2. cilja, samostalno pridonosi inicijativama Zajednice Interreg III i URBAN te podržava inovativne aktivnosti na razini Zajednice koje pridonose pripremi inovativnih metoda i praksi stvorenih kako bi se poboljšala kvaliteta pomoći u okviru 1. i 2. cilja.

ERDF pruža potporu za:

- produktivna ulaganja za stvaranje i očuvanje stalnih poslova,
- ulaganja u infrastrukturu,
- unutarnji razvoj (lokalni razvoj, inicijative zapošljavanja i aktivnosti malih i srednjih poduzetnika),
- ulaganja vezana uz stvaranje konkurentnog i održivog okoliša za malo i srednje poduzetništvo,
- istraživanja i tehnološki razvoj,
- razvoj informacijskog društva,
- razvoj turizma i kulturna ulaganja,
- tehničku pomoć u okviru 1. i 2. cilja.

⁴² Uredba br. 1783/1999. Europskog Parlamenta i Vijeća.

Slijedeći Lisabonsku i Gotenburšku strategiju i uzimajući u obzir prinudnu racionalizaciju i restrukturiranje kohezijskih politika, Komisija je u svom Trećem kohezijskom izvješću predvidjela sljedeće glavne ciljeve kroz potporu ERDF-a koja počinje 2006.:

- modernizacija i različitost država članica i ekonomskih struktura regija s posebnim naglaskom na inovacije i poduzetništvo (naglašava obvezu stvaranja veza istraživačkih instituta i industrije, protežirajući pristup i korištenje ICT-a i poboljšavajući pristup financijama i praktičnom znanju (*know-how*))
- proširenje i nadogradnja osnovne infrastrukture (transporta, telekomunikacija, energetskih mreža itd.)
- zaštita okoliša
- jačanje nacionalnih i regionalnih institucionalnih kapaciteta (posebno vezanih uz upravljanje fondovima).

EUROPSKI SOCIJALNI FOND (ESF)⁴³

ESF-om upravlja Opća uprava za zapošljavanje i socijalne poslove.

ESF podržava mjere prevencije i borbe protiv nezaposlenosti i razvoj ljudskih resursa te društvenu integraciju u tržište rada, a radi promicanja visoke razine zapošljavanja, jednakosti spolova, održivog razvoja i ekonomske i društvene kohezije. ESF jedini pridonosi programima 3. cilja i inicijativi Zajednice EQUAL. Zato je glavni fond koji stoji na raspolaganju udrugama izvan područja 1. i 2. cilja. Pridonosi aktivnostima koje se sprovode u okviru europske strategije zapošljavanja i godišnjeg vodiča za zapošljavanje.⁴⁴

⁴³ Uredba br. 1784/1999. Europskog Parlamenta i Vijeća.

⁴⁴ Zaključak Europskog vijeća iz Amsterdama od lipnja 1997. i njegova Rezolucija o rastu i zapošljavanju, inicirali su provedbu Europske strategije o zapošljavanju, godišnji Vodič za zapošljavanje te postupak uspostavljanja nacionalnih planova aktivnosti za zapošljavanje. Europski vodič za zapošljavanje svake je godine odluka Vijeća nakon koje slijedi prijedlog Komisije; ovi vodiči moraju uvažiti u nacionalnim planovima aktivnosti (NAP), koji se procjenjuju kroz zajedničko izvješće o zapošljavanju Komisije i Vijeća radi sastavljanja sljedećeg godišnjeg vodiča. Od 2000. Vijeće, slijedeći prijedlog Komisije, izdaje posebne preporuke državama članicama kako bi bile u skladu s vodičem za zapošljavanje. Osim ovog općeg postupka usklađivanja politika, ova otvorena metoda koordinacije pokazala je svoju dodanu vrijednost u jačanju partnerstva i novih radnih metoda, kako na nacionalnoj razini, tako i na razini EU.

Mjere koje financira ESF dopunjuju nacionalne politike zapošljavanja i njihov zajednički okvir potpore; države članice određuju najbolje načine u kojima će financiranje ESF-a poboljšati nacionalno zapošljavanje i politike ljudskih resursa u skladu s europskom strategijom zapošljavanja.⁴⁵

Države članice mogu odlučivati o svojim prioritetima, a jedini je uvjet da moraju promicati aktivnosti u sljedećih pet politika:

1. razvoj i promicanje aktivnog tržišta rada za borbu protiv nezaposlenosti, prevenciju dugotrajne nezaposlenosti, pomoć pri uključivanju dugo nezaposlenih na tržište rada i potpora poslovnoj integraciji mladih ljudi te osoba koje se vraćaju na tržište rada nakon dugog izostanka;
2. promicanje društvene uključenosti i jednakih mogućnosti za sve koji pristupaju tržištu rada;
3. razvoj obrazovanja, osposobljavanja i savjetodavnog sustava kao dijela politike cjeloživotnog obrazovanja, kako bi se ojačala i održala mogućnost zapošljavanja, pokretljivosti i uključivanja u tržište rada;⁴⁶
4. poboljšanje sustava koji promiče osposobljenu i prilagodljivu radnu snagu, potiče inovativnost i prilagodljivost u organizaciji rada, podržava poduzetništvo i stvaranje novih radnih mjesta te jača ljudske potencijale u istraživanju, znanosti i tehnologiji;
5. promicanje boljeg pristupa i sudjelovanja žena na tržištu rada uključivanjem razvoja njihovih karijera i pristupa novim poslovima, poduzetništvu i smanjenju vertikalne i horizontalne segregacije na tržištu rada temeljene na spolu.

Treće kohezijsko izvješće Komisije predviđa novu ulogu za ESF-a, koji bi trebao postati glavnim financijskim instrumentom europske strategije zapošljavanja sa slijedećim ciljevima:

- poboljšanje kvalitete i prijemljivosti institucija tržišta rada, sustava obrazovanja i osposobljavanja te socijalnih službi i službi za skrb

⁴⁵ Države članice i dalje snose punu odgovornost za nezaposlenost.

⁴⁶ Razvoj lokalnog zapošljavanja stupa na snagu raznim programima na razini Zajednice i država članica.

- jačanje investicija ljudskog kapitala (primjerice: poboljšanje razine obrazovanja, prilagodba vještina radne snage i poboljšavanje jednakog pristupa tržištu rada)
- promicanje jačanja kapaciteta javne uprave
- važno je napomenuti da će programi u okviru ESF-a morati uzeti u obzir aspekte zapošljavanja koje trenutačno pokriva program EQUAL (primjerice: inovacije, jačanje, partnerstva i transnacionalne suradnje.)

Države članice mogu odlučiti koliko će sredstava raspodijeliti za posredničke udruge.⁴⁷ Štoviše, u okviru programa sufinanciranih pod 1. i 3. ciljem, ESF omogućuje sudjelovanje lokalnih partnera i udruga osiguravanjem programa malih potpora.⁴⁸

EUROPSKI FOND ZA USMJERAVANJE I JAMSTVA U POLJOPRIVREDI (EAGGF) – ODSJEK ZA USMJERAVANJE⁴⁹

Odsjekom EAGGF-a za usmjeravanje upravlja Opća uprava za poljoprivrednu politiku.

Odsjek EAGGF-a za usmjeravanje promiče prilagodbu poljoprivrednih struktura i mjere ruralnog razvoja. Treba ga promatrati u kontekstu nove ruralne razvojne politike, koja prepoznaje brojne nove uloge za poljoprivrednike, uključujući i one ruralnog naslijeđa. Stvaranje alternativnih izvora prihoda sastavni je dio nove politike. Samo će se udruge koje djeluju u ruralnim područjima u 1. ili 2. cilju moći prijaviti za potpore. EAGGF će osiguravati financiranje za inicijative Zajednice LEADER PLUS.

EAGGF promiče mjere:

- podrške dohotku poljoprivrednika i održavanja sposobnih poljoprivrednih zajednica u planinskim ili slabije razvijenim područjima.
- početne podrške kroz dodjelu poticajnih sredstava za mlade poljoprivrednike,

⁴⁷ Komisija, u svojoj Europskoj strategiji zapošljavanja COM (2001) od 23. siječnja 2001., naglašava važnost uske suradnje svih europskih institucija, nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlada te organizacija trećeg sektora.

⁴⁸ Članak 4.2. Uredbe (EC) 1784/1999. o ESF-u osigurava znatnu raspodjelu sredstava država članica za 1. i 3. cilj za globalne potpore, kojom će upravljati posrednička tijela za potporu udrugama i za lokalna partnerstva s malim potporama. Većina programa država članica raspodijelila je od 0.5% do 1% za ovu vrstu potpora.

⁴⁹ Uredba Vijeća br. 1257/1999.

- poboljšanja strukturalne učinkovitosti posjeda,
- poticanja uspostavljanja udruženja proizvođača,
- pretvorbe, diversifikacije (proširenje djelatnosti u proizvodnji), preorijentacije i poboljšanja kvalitete poljoprivredne proizvodnje
- razvoja ruralne infrastrukture,
- poticanja investiranja u turizam,
- ostale mjere poput prevencije od prirodnih katastrofa, obnova sela, zaštite ruralnog naslijeđa, razvoja i iskorištavanja šuma, zaštite okoliša i financijskog inženjeringa

FINANCIJSKI INSTRUMENT ZA POMOĆ RIBARSTVU (FIG)⁵⁰

FIG-om upravlja Opća uprava za ribarstvo.

Strukturne mjere fonda FIG-a posvećene su ribarstvu i sektoru voda te industriji koja prerađuje i prodaje te proizvode. Prikladne mjere uključuju strukturne mjere usmjerene uglavnom na:

- promicanje obnove i modernizaciju ribarske flote
- prilagodbu ribarskim nastojanjima
- socijalno-ekonomske mjere
- zaštitu resursa u obalnim vodama
- akvakulture
- preradu i prodaju ribe i drugih morskih proizvoda
- privremenu obustavu aktivnosti i ostale financijske naknade

Ovdje je važno napomenuti da u novom financijskom razdoblju (2007. – 2013.) posljednja dva instrumenta neće više izravno financirati nikakve programe, već će se uklopiti u ostale instrumente. U praksi, instrumenti kohezijske politike smanjit će se sa šest na samo tri (ERDF, ESF i Kohezijski fond).

3.1.2. Kohezijski fond

Kohezijski fond odvojen je od strukturnih fondova usprkos sličnim ciljevima.⁵¹ On financira projekte vezane uz okoliš i mrežu transeuropskog transporta u državama članicama čiji je BNP is-

⁵⁰ Uredba Vijeća br. 1263/1999.

⁵¹ Uredba Vijeća br. 1264/1999.

pod 90% prosjeka Zajednice. Za programsko razdoblje 2000. – 2006. raspodijeljeno je 18 milijardi eura. Četiri su države koje se trenutno mogu prijaviti za ovaj fond: Španjolska s oko 61% ukupnih sredstava, Grčka, Irska i Portugal. Slično kao i kod strukturnih fondova, kriteriji za prijavu za Kohezijski fond neće se mijenjati u sljedećem programskom razdoblju (i dalje će se moći prijaviti države koje imaju BNP ispod 90% prosjeka Zajednice). S druge strane, ciljevi Kohezijskog fonda ostat će u svojoj osnovi isti, čak i promjenama prema gotenburškim prioritetima (kad govorimo o infrastrukturi okoliša) kako je predložila Komisija.

Tablica koja slijedi ukratko prikazuje razvoj različitih instrumenata i ciljeva kako ih je predvidjela Komisija.

EVOLUCIJA INSTRUMENTATA I CILJEVA

PROGRAMSKA RAZDOBLJA	2000. – 2006.		2007. – 2013.	
CILJEVI	FINANCIJSKI INSTRUMENTI	CILJEVI	FINANCIJSKI INSTRUMENTI	
Kohezijski fond	Kohezijski fond	Konvergenција i konkurentnost	Kohezijski fond, ERDF	
1. cilj	ERDF, ESF, EAGGF- <i>naputci</i> , FIFG	Regionalna konkurentnost i zapošljavnje	ERDF, ESF	
2. cilj	ERDF, ESF	Europska teritorijalna suradnja	ERDF	
3. cilj	ESF			
INTERREG	ERDF			
URBAN	ERDF			
EQUAL	ESF			
LEADER +	EAGGF- <i>naputci</i>			
Ruralni razvoj i restrukturiranje sektora ribarstva izvan 1. cilja	EAGGF- <i>naputci</i> FIFG			
9 ciljeva	6 instrumenata	3 cilja	3 instrumenta	

IZVOR: Europska komisija "Treće kohezivno izvješće: Novo partnerstvo za koheziju", ožujak 2004.

3.1.3. Tekuće programsko razdoblje i nove države članice

Posljednje dvije godine tekućeg programskog razdoblja (2005. – 2006.) programi će se izvedoditi kao što je planirano za stare članice, a nove članice moći će se prijaviti za strukturne fondove. Dapače, oko 22 milijarde eura predviđeno je za deset novih članica EU u razdoblju od 2004. do 2006. Ipak, gdje se zahtijeva potpuno podudaranje sa zakonodavstvom EU i gdje su ispunjeni svi zahtjevi za primjenu strukturnih fondova, oni su na raspolaganju od 1. siječnja 2004. Štoviše, odabrana su brojna ograničena prioritetna područja i ciljevi za nove države članice (ovisno o specifičnim potrebama svake od njih), kako bi se maksimirao učinak investicija i umanjili problemi provedbe. Nedavno je Europska komisija sa svakom novom državom članicom dogovorila prioritetna područja i ciljeve za sljedeće tri godine. Vrlo je važno da udrugama u Uniji budu sasvim jasni ti prioriteti i ciljevi. Ova vrsta informacije iznimno je korisna za one udruge u novim državama članicama koje se žele prijaviti za sredstva. Istodobno, ova će informacija biti jednako korisna i za udruge u starim državama članicama koje žele stvoriti partnerstva s udrugama u novim državama članicama za područja u kojima će sredstva biti na raspolaganju. Sljedeći dio knjige ukratko prikazuje prioritete i ciljeve za svaku novu državu članicu i sredstva koja su na raspolaganju.

CIPAR

U razdoblju od 2004. do 2006. Cipar će imati koristi od 53,3 milijuna eura kojima će ga sufinancirati EU. Tijekom istog razdoblja Cipar će dobiti i dodatnih 54 milijuna eura na raspolaganje kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje bit će usmjeren na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti i ciljevi za sredstva Unije na Cipru:

- razvojne i strukturne prilagodbe:
 - a) održivi ruralni razvoj: stvaranje drugačijih ekonomskih temelja i poboljšanje društveno-ekonomskih uvjeta (doprinos EU iznosi 18,49 milijuna eura)
 - b) razvoj urbanih područja sa slabijim rastom: promicanje društveno-ekonomske regeneracije određenih urbanih područja u Nikoziji (doprinos EU iznosi 8,41 milijuna eura)

- modernizacija i promicanje zapošljavanja, obrazovanja i osposobljavanja
 - a) razvoj i promicanje politika aktivnog tržišta rada: promicanje zapošljavanja, jednakih prilika i pristupa tržištu rada, posebno za one ugrožene društvenim isključivanjem (doprinos EU iznosi 11,4 milijuna eura)
 - b) promicanje i poboljšanje obrazovnog sustava, sustava osposobljavanja i cjeloživotnog učenja: uvođenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija te modernih metoda učenja u sustav cjeloživotnog učenja (doprinos EU iznosi 10 milijuna eura)
- podrška sektoru ribarstva (doprinos EU iznosi 1,82 milijuna eura).

REPUBLIKA ČEŠKA

U razdoblju od 2004. do 2006. Češku EU sufinancira u iznosu od 1,525 milijardi eura. Tijekom istog razdoblja Češka će, također, dobiti dodatnih 936 milijuna eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti i ciljevi za sredstva Unije u Češkoj:

- 1. cilj (cijela država osim Praške regije): Pet operativnih programa:
 - Operativni program industrije i poduzeća (doprinos EU iznosi 261 milijuna eura)
 - Operativni program infrastrukture (doprinos EU iznosi 246 milijuna eura)
 - Operativni program razvoja ljudskih resursa (doprinos EU iznosi 319 milijuna eura)
 - Operativni program ruralnog razvoja i multifunkcionalne poljoprivrede (doprinos EU iznosi 174 milijuna eura)
 - Zajednički regionalni operativni program (doprinos EU iznosi 454 milijuna eura).
- 2. cilj: Programski dokument za Prašku regiju
 - Razvoj i transformacija gradskog okoliša (doprinos EU iznosi 54 milijuna eura)
 - Izgradnja budućnosti prosperiteta za odabrana područja (doprinos EU iznosi 16 milijuna eura).

ESTONIJA

U razdoblju od 2004. do 2006. Estoniju EU sufinancira u iznosu od 371 milijun eura. Tijekom istog razdoblja Estonija će dobiti i dodatnih 309 milijuna eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti i ciljevi za sredstva Unije u Estoniji:

1. Razvoj ljudskih resursa: podrška sustavu obrazovanja, sustav cjeloživotnog učenja za sve i jačanje kapaciteta javne uprave (doprinos EU iznosi 76,1 milijun eura)
2. Konkurentnost poduzeća: financijske mogućnosti i infrastruktura poslovanja, istraživanje, razvoj tehnologije i inovacija, turizam na nacionalnoj razini (doprinos EU iznosi 73,2 milijuna eura)
3. Poljoprivreda, ribarstvo i ruralni razvoj: (doprinos EU iznosi 69,3 milijuna eura)
4. Infrastruktura i lokalni razvoj: transportna infrastruktura, projekti infrastrukture okoliša, reorganizacija mreža bolnica, informatičko društvo (e-vlada, e-građani) i lokalni razvojni projekti sa društveno-ekonomskim učinkom (doprinos EU iznosi 138,1 milijun eura).

MAĐARSKA

U razdoblju od 2004. do 2006. Mađarsku EU sufinancira u iznosu od 1,995 milijardi eura. Tijekom istog razdoblja mađarska će dobiti i dodatnih 1,1 milijardu eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti i ciljevi za sredstva Unije u Mađarskoj:

1. Povećanje konkurentnosti proizvodnog sektora (doprinos EU iznosi 721 milijun eura, uključujući 304 milijuna eura za poljoprivredu i ruralni razvoj)
2. Promicanje zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa (doprinos EU iznosi 535 milijuna eura)
3. Poboljšanje infrastrukture transporta i zaštita okoliša (doprinos iznosi 14 milijuna eura)
4. Jačanje regionalnih i lokalnih potencijala (doprinos EU iznosi 338 milijuna eura)

LETONIJA

U razdoblju od 2004. do 2006. Letoniju EU sufinancira u iznosu od 626 milijuna eura. Tijekom istog razdoblja Letonija će također dobiti i dodatnih 515 milijuna eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti i ciljevi fondova Unije za promicanje razvoja i strukturnih prilagodbi u Letoniji:

- Promicanje teritorijalne kohezije: poboljšanje infrastrukture transporta, okoliša, turizama, informacijske i komunikacijske tehnologije, zdravstvene skrbi, obrazovanja i socijalnog sektora vezanog uz tržište rada kojem je posvećeno gotovo 33% proračuna (doprinos EU iznosi 203,8 milijuna eura)
- Poduzetništvo i inovacije: podrška razvoju inovacija i poslovne infrastrukture, malom i srednjem poduzetništvu, omogućavanju pristupa financijama i razvoju javnih istraživanja (doprinos EU iznosi 156,4 milijuna eura)
- Ljudski resursi i promicanje zapošljavanja: poboljšanje obrazovanja i osposobljavanja te podrška društveno isključenim skupinama u povratku na tržište rada (doprinos EU iznosi 132,7 milijuna eura)
- Razvoj ruralnih područja i ribarstva (doprinos EU iznosi 115,7 milijuna eura).

LITVA

U razdoblju od 2004. do 2006. EU sufinancira Litvu iznosom od 895 milijuna eura. Tijekom istog razdoblja Litva će također dobiti i dodatnih 608 milijuna eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti i ciljevi fondova Unije za promicanje razvoja i strukturnih prilagodbi u Litvi:

- Socijalna i ekonomska infrastruktura: poboljšanje infrastrukture transporta, energetike, zdravstva, obrazovanja, istraživačkih instituta, institucija tržišta rada i sličnih institucija društvenog sektora kojima je posvećeno gotovo 39% proračuna (doprinos EU iznosi 347,1 milijun eura)
- Razvoj ljudskih resursa: poboljšanje sustava obrazovanja i osposobljavanja, podrška društveno isključenim skupinama

u povratku na tržište rada, osposobljavanje i dodatna edukacija istraživača kako bi se povećala razina znanja u državi (doprinos EU iznosi 163,8 milijuna eura)

- Jačanje konkurentnosti poduzeća: poboljšanje poslovnih uvjeta, primjena mjera za podršku informatičkim tehnologijama i sektoru turizma (doprinos EU 135 milijuna eura).

MALTA

U razdoblju od 2004. do 2006. EU sufinancira Maltu iznosom od 63,2 milijuna eura. Tijekom istog razdoblja Malta će dobiti i dodatnih 22 milijuna eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti i ciljevi fondova Unije za promicanje razvoja i strukturnih prilagodbi na Malti:

- Strateška ulaganja i jačanje konkurentnosti: poboljšanje sektora okoliša s jakim naglaskom na kvalitetu vode i odlagališta otpada; podrška malom i srednjem poduzetništvu u proizvodnji i sektoru turizma (doprinos EU iznosi 39,5 milijuna eura)
- Razvoj ljudskih resursa: podrška uključivanju na tržište rada osoba s invaliditetom i razvoj sustava cjeloživotnog učenja (doprinos EU iznosi 8,8 milijuna eura)
- Ruralni razvoj i ribarstvo: poboljšanje proizvodnje i prodaje proizvoda, obnova i modernizacija ribarske flote, podrška *aquaculturi* i mogućnostima razvoja ribarskih luka (doprinos EU iznosi 7 milijuna eura)
- Posebna potpora otoku Gozo: poboljšanje infrastrukture transporta, podrška sektoru turizma i obnova obrazovnih centara (doprinos EU iznosi 6,5 milijuna eura).

POLJSKA

U razdoblju od 2004. do 2006. Poljsku sufinancira EU u iznosu od 8,276 milijardi eura. Tijekom istog razdoblja Poljska će također dobiti i dodatnih 4,179 milijardi eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Osnovni su prioriteti sredstava Unije u Poljskoj sljedeći:

1. Sektor poduzetništva (doprinos EU iznosi 1,251 milijardi eura)
2. Ljudski kapital (doprinos EU iznosi 1,470 milijardi eura)

3. Infrastruktura (doprinos EU iznosi 1,163 milijarde eura)
4. Regionalni i ruralni razvoj (doprinos EU iznosi 4,363 milijarde eura).

SLOVAČKA

U razdoblju od 2004. do 2006. EU sufinancira Slovačku iznosom od 1,041 milijardi eura. Tijekom istog razdoblja Slovačka će dobiti i dodatnih 570 milijuna eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Strategija fondova EU usmjerena je na četiri prioriteta: povećanje konkurentnosti, promicanje stvaranja novih radnih mjesta, podrška uravnoteženom regionalnom razvoju i poljoprivrednom i ruralnom razvoju. Ovi prioriteti primijenit će se kroz sljedeće operativne programe:

- Industrija i službe: podrška razvoju industrijske proizvodnje, bolja integriranost istraživanja i razvoja u industrijsku proizvodnju, poboljšanje učinkovitosti energetskog sustava i promicanje turizma (doprinos EU iznosi 151,2 milijuna eura)
- Ljudski resursi: povećanje fleksibilnosti tržišta rada, smanjenje nezaposlenosti i rizika društvene isključenosti najugroženijih društvenih skupina, posebice zajednice Roma (doprinos EU iznosi 282,5 milijuna eura)
- Osnovna infrastruktura: uravnoteženje regionalnog razvoja poboljšanjem pristupnosti, poboljšanje ekoloških uvjeta i obnova lokalne infrastrukture (doprinos EU iznosi 422,4 milijuna eura)
- Poljoprivreda i ruralni razvoj: poboljšanje učinkovitosti poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda, modernizacija proizvodnje poljoprivrednih i ribarskih proizvoda te poboljšanje kvalitete života ruralnog stanovništva (doprinos EU iznosi 183 milijuna eura).

SLOVENIJA

U razdoblju od 2004. do 2006. Sloveniju EU sufinancira iznosom od 237,5 milijuna eura. Tijekom istog razdoblja Slovenija će dobiti i dodatnih 189 milijuna eura kroz Kohezijski fond. Dio financiranja za svako područje usmjerit će se na tehničku potporu. Os-

novni su prioriteti i ciljevi fondova Unije za promicanje razvoja i strukturnih prilagodbi u Sloveniji sljedeći:

- Promicanje proizvodnog sektora i konkurentnosti: početne potpore i potpore malom i srednjem poduzetništvu, promicanje *klastera* i tehnoloških mreža te pojačana potpora regionalnom razvoju turizma (potpora EU iznosi 129,2 milijuna eura)
- Razvoj ljudskih resursa i zapošljavanje: potpora uključivanju na tržište rada ljudima s posebnim potrebama, razvoj sustava cjeloživotnog učenja i poboljšanje kvalitete i pristupa obrazovanju i osposobljavanju (potpora EU iznosi 72,7 milijuna eura)
- Restrukturiranje poljoprivrede, šumarstva i ribarstva: poboljšanje proizvodnje i prodaje proizvoda, obnova i modernizacija ribarske flote (potpora EU iznosi 25,3 milijuna eura).

3.1.4. Podjela potpore EU kroz strukturne fondove

Potpore EU osigurana kroz strukturne fondove može se podijeliti u tri kategorije:

1. Nacionalni programi (osnovni)
2. Inicijative Zajednice
3. Inovativne mjere.

3.1.4.1. Nacionalni programi

Nacionalni su programi tzv. "osnovica" strukturnih fondova i uzimaju preko 90% proračuna EU, koji se dodjeljuje specifičnim odgovarajućim područjima da bi se ispunila tri posebna prioritetna područja (koja se definiraju za određeno programsko razdoblje).

Na samom početku tekućeg programskog razdoblja svaka država članica izrađuje nacrt razvojnog plana u skladu s trima područjima, ističući prioritetne potrebe za postizanje ciljeva, zajedno sa strategijom, planiranim prioritetnim aktivnostima, njihovim specifičnim ciljevima, potrebnim financijskim sredstvima i predaje ga Europskoj komisiji. Plan nakon odobrenja Komisije dobiva ime Okvir za podršku Europske unije (*Community Support Framework*) i podijeljen je u operativne programe. To su dokumenti koji

sadrže stalan skup prioriteta i višegodišnje mjere koji se mogu primijeniti u jednom ili više strukturnih fondova.⁵²

3.1.4.2. Inicijative Zajednice

Inicijative Zajednice sastoje se od posebnih programa dizajniranih za promicanje inovacija, partnerstava i razvoj suradnje država i regija. Zato ti programi teže integraciji s osnovnim programima koji se primjenjuju u okviru ciljeva strukturnih fondova. Za inicijative same Zajednice predviđeno je 5,35% strukturnih fondova. Iako se radi tek o malom postotku ukupnih fondova, fondovi inicijativa Zajednice često su udrugama pristupačniji nego osnovni strukturni fondovi.⁵³ Postoje četiri inicijative Zajednice, a to su:

1. Interreg III
2. LEADER plu
3. EQUAL
4. URBAN II

INTERREG III

Inicijativa Zajednice Interreg uvedena je 1990. kako bi razvila prekograničnu suradnju i prebrodila probleme izoliranosti područja na unutarnjim i vanjskim granicama EU. Sufinanciranje Zajednice u okviru inicijative Interreg III iznosi 4,875 milijardi eura u razdoblju od 2000. do 2006., a u obliku zajmova, potpora i tehničke pomoći. Osnovni je cilj Interrega III podrška transnacionalnim, prekograničnim i međuregionalnim suradnjama koje pridonose ravnoteži i održivom razvoju čitavog područja EU. Vjerojatno se važnost ove inicijative povećava s postupkom proširenja EU. Države u tranziciji trenutačno mogu sudjelovati u linijama B i C inicijative Interreg III. Treće države koje sudjeluju u inicijativi Interreg III mogu primiti financijsku pomoć za svoju suradnju iz programa PHARE – CBC nacionalnih PHARE; programa ISPA (Instrument za strukturne politike u pretprijetnom razdoblju) i SAPARD (Posebna pretprijetna pomoć za poljoprivredu i ruralni raz-

⁵² Uredba Vijeća br. 1260/1999., članak 9.

⁵³ Uredba Vijeća br. 1260/1999., članak 20.

voj), zajedno s programima TACIS i MEDA. Kandidati koji ispunjavaju uvjete moraju poduzeti zajedničke inicijative kroz stvarnu suradnju te stvoriti zajedničke administrativne strukture (uključujući ne samo javna tijela već i privatne čimbenike, socijalne partnere i organizacije trećeg sektora) za pripremu i promoviranje ovih programa, odabir aktivnosti, opće upravljanje, koordinaciju, evaluaciju, reviziju i nadzor.

Nakon 1. svibnja 2004. nove države članice mogu sudjelovati u trima programima inicijative Interreg III. Kao posljedica toga, već postojeći programi ažurirani su radi proširenja EU, a stvorena nova linija A inicijative Interreg III uključila je i nove članice. U odnosu na postojeće programe Komisija je predložila smanjenje amandmana na minimum. Tako su upravljačke strukture odgovorne za aktualne programe zadržale svoju ulogu nakon proširenja. Glede novih programa, države članice sudionice imaju zadaću odlučivati o tome tko će upravljati programima. Kako bi pomogla novim državama članicama u preuzimanju odgovornosti i izradi nacрта programa unutar linije A inicijative Interreg III, u skladu s pravilima strukturnih fondova i smjernicama inicijative Interreg, Komisija je izdala Vodič koji je podijeljen u četiri poglavlja i pruža sljedeće obavijesti:

- 1. POGLAVLJE: navodi obavijesti koje treba uključiti u novi program Interreg
- 2. I 3. POGLAVLJE: daje obavijesti o evaluaciji *ex-ante* i zaključivanju programa
- 4. POGLAVLJE: pruža specifične obavijesti o amandmanima na postojeće programe i nudi savjete vezane uz programe o vanjskim granicama EU.

Vodič se nalazi na web stranici:

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/interreg37documents/practical_guide_for_interreg_14_3_03_en.pdf

Tri linije inicijative Interreg III:

- **Linija A (prekogranična suradnja):** promiče cjelovit regionalni razvoj među susjednim graničnim regijama, uključujući vanjske granice i granice na moru, promiče zajedničke strate-

gije za održivi teritorijalni razvoj (poticanje poduzetničkog duha i razvoj malog i srednjeg poduzetništva, promicanje uključivanja na tržište rada i društvene uključenosti, zaštite okoliša, razvoja ljudskih resursa, poboljšanja transporta itd.) Područja financiranja:

- Sva NUTS 3 područja unutarnjih i vanjskih teritorijalnih granica EU. Susjedna područja također mogu biti uključena u prekograničnu suradnju programa NUTS.

- Neka priobalna područja

Prioritetne su aktivnosti ove linije sljedeće:

- promicanje urbanog, ruralnog i priobalnog razvoja
- jačanje poduzetničkog duha
- razvoj malog i srednjeg poduzetništva (i u sektoru turizma)
- razvoj inicijativa lokalnog zapošljavanja
- pomoć pri uključivanju na tržište rada i pri društvenoj integraciji
- inicijative za poticanje zajedničke uporabe ljudskih resursa, poticanje znanstveno-istraživačkih aktivnosti, obrazovanja, komunikacije, zdravstvene i civilne zaštite
- mjere za zaštitu okoliša, poboljšanje učinkovitosti energentskog sustava i obnovljivih izvora energije
- poboljšanje transporta, obavijesnih i komunikacijskih mreža i usluga, energetskog sustava i sustava voda
- jačanje suradnje u pravnim i administrativnim područjima
- jačanje ljudskih i institucionalnih potencijala za prekograničnu suradnju.

- **Linija B inicijative Interreg III (međunacionalna suradnja):** postizanje međunacionalne suradnje i potpora skladnoj teritorijalnoj integraciji područja Zajednice promicanjem širokog udruživanja europskih regija koje će biti aktivne u održivom i usklađenom razvoju EU.

Područja financiranja: čitavo područje EU i susjedna područja. Područja su grupirana ovako: Zapadno Sredozemlje, alpska područja, Jugozapadna Europa, Sjeverozapadna Europa, Sjeverno more, Baltičko more, sjeverno područje, Srednja Europa i dunavske države, Jadran i Jugoistočna Europa, Grčka te četiri talijanske regije (Sicilija, Kalabريا, Basilicata, Puglia), Atlant-

ski luk, Kanari, francuski prekomorski departmani, Azorsko otočje te Madeira.

Interreg III poklanja posebnu pozornost perifernim područjima i otočnim zajednicama. Daje mogućnost promicanju suradnje regija koje se suočavaju sa sličnim problemima – primjerice planinska područja.

Prioriteti:

Projekti međunacionalne suradnje moraju uzeti u obzir sljedeće:

- iskustva koja možemo polučiti iz Interreg II C
- prioritete za politike Zajednice (posebno one koji se odnose na transeuropske mreže)
- preporuke iz Europskog svemirskog razvojnog plana (*European Spatial Development Plan – ESDP*).

U ovom kontekstu prioriteti su sljedeći:

- elaboracija strategije operativnog svemirskog razvoja na međunacionalnoj razini, uključivanje suradnje među gradovima te ruralnih i urbanih područja, sa željom promicanja policentričnog i održivog razvoja
- promicanje učinkovitog i održivog sustava transporta te poboljšanje pristupa informatičkom društvu, s posebnim naglaskom na promicanje komunikacije među otočnim i perifernim regijama
- promicanje očuvanja okoliša i kvalitetnog upravljanja prirodnim resursima, posebno resursima vode

Za najudaljenije regija prioriteti su sljedeći:

- promicanje bolje ekonomske integracije i suradnje tih regija i regija u drugim državama članicama i
- poboljšanje veza i suradnje s državama smještenim u njihovim širim zemljopisnim regijama (Karibi, Južna Amerika, Atlantski ocean, sjeverozapadna Afrika, Indijski ocean).

- **Linija C inicijative Interreg III:** poboljšanje regionalnog razvoja i kohezijskih politika i tehnika međuregionalnom suradnjom. Ovoj liniji dodijeljen je mnogo manji iznos (oko 6% proračuna inicijative Interreg III). Sve regije EU moći će sudjelovati u ovoj liniji, pa i države kandidatkinje. Planirane su tri vrste programa:

1. Okvir regionalnih aktivnosti za nekoliko projekata koji uključuju barem tri različite regije iz barem dvije države članice
2. Pojedinačni projekti suradnje
3. Mreže za razmjenu iskustava i prijenos praktičnog znanja ('*know-how*').

Područja prioriternih aktivnosti:

- Suradnja u mnogim sektorima koje je odredila Komisija, primjerice: u sektoru istraživanja, tehnološkog razvoja, poduzetničkog duha, informatičkog društva, turizma, kulture i okoliša.
- Razmjena iskustava i primjera dobrih praksi među državama članicama i s trećim državama, koje se tiču prekogranične i međunacionalne suradnje unutar linija A i B inicijative Interreg III.

Za sljedeće programsko razdoblje (2007. – 2013.) i, kao posljedica gore spomenutih promjena europskih regionalnih intervencija, inicijativa Interreg uključit će se u jedan od tri nova cilja (u europsku teritorijalnu suradnju) i u potpunosti će se financirati kroz ERDF (Europski regionalni razvojni fond).

LEADER PLUS

Promiče ruralni razvoj inicijativama lokalnih skupina i cilj mu je poticanje inovativnih mjera, i javnih i privatnih, uključenih u sve sektore ruralnih aktivnosti na lokalnoj razini. Jak naglasak stavlja se na međuteritorijalnu i međunacionalnu suradnju i umrežavanje ruralnih područja.

Korisnici financija lokalne su skupine (*Local Action Groups* – LAG) i druga kolektivna tijela. Ove skupine moraju se sastojati od reprezentativnih partnera izabranih iz različitih društveno-ekonomskih sektora na određenom području. LAG djeluje na malim ruralnim područjima koja, uglavnom, nemaju više od 100 000 ni manje od 10 000 stanovnika u najnaseljenijem dijelu. Iznimka u ovom pravilu može se prihvatiti u područjima sa visokom ili niskom gustoćom naseljenosti.

U razdoblju od 2000. do 2006. na raspolaganju je 2,02 milijuna eura sredstava Unije iz EAGGF-a. Doprinosi EAGGF-a mogu biti

do 75% u regijama u okviru 1. cilja i do 50% u ostalim područjima. LEADER plus usmjerava se radije na integrirane strategije koje žele iskoristivati sve potencijale lokalnih ekonomija u cijelosti, nego korištenje tradicionalnog pristupa 'sektor po sektor'. LEADER plus podržava pristup 'od lokalnih zajednica prema višim strukturama vlasti' ('*bottom up*') u lokalnom teritorijalnom razvoju i stavlja jak naglasak na: aktivno učešće lokalne zajednice; (ii) suradnju i umrežavanje lokalnih područja radi razmjene iskustava i znanja. Sva ruralna područja unutar EU mogu se prijaviti za financiranje iz LEADER-a plus. Također, postojat će mogućnost sufinanciranja zajedničkih ruralnih razvojnih projekata grupa LEADER-a plus unutar istih država članica, ali i među državama članicama.

Prioritetne su teme za LEADER plus sljedeće:

- Postizanje konkurentnosti ruralnih proizvoda i usluga korištenjem tehnologije i praktičnog znanja (*know-how*)
- Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima
- Optimalno korištenje prirodnih i kulturnih resursa
- Stvaranje boljih mogućnosti za žene i mlade u ruralnim područjima.

U skladu s tim moći će se poduzimati tri osnovne vrste aktivnosti u okviru programa LEADER plus:

- Objedinjene pokusne strategije razvoja za ruralna područja koja ovise o vertikalnom pristupu i horizontalnom partnerstvu:
 - Lokalni teritorijalni pristup – odabrana područja moraju prikazati svoje kapacitete za potporu predloženom razvojnom projektu.
 - Vertikalni pristup i horizontalna partnerstva – lokalne skupine moraju stvoriti partneri iz različitih društveno-ekonomskih sredina, a partneri im također trebaju biti takvi. Lokalne skupine moraju biti sposobne izraditi nacrt i primijeniti razvojnu strategiju za svoje područje koristeći lokalno uspostavljene baze.
 - Predviđena razvojna strategija mora se sastojati od globalnog pristupa temeljenog na interakciji čimbenika, sektora i projekata. Mora prikazati svoje temelje i koherenciju s pod-

ručjem, svojim ekonomskim mogućnostima, svojim održivim značajkama (u odnosu na okoliš), svojim predloženim eksperimentalnim značajkama i specifičnostima i originalnošću u odnosu na aktivnosti osnovnih programa, kao i provedbene značajke predloženih metoda.

- Suradnja ruralnih područja unutar države ili među državama članicama:
 - Uključene su obje suradnje; međuteritorijalna i međunacionalna. Suradnja mora spajati financijske i ljudske resurse nekoliko partnera koji će izraditi nacrt plana djelovanja utemeljenog na strategiji teritorijalnog razvoja svake skupine. Suradnja je moguća samo kad postoji predanost jasno određenoj temi. Mora se prikazati i dodana vrijednost za područje.
- Umrežavanje ruralnih područja u okviru Europskog observatorija ruralnih područja:
 - Sva ruralna područja EU i čimbenici ruralnog razvoja umrežit će se kako bi se omogućila razmjena i prijenos iskustava i potakla međuregionalna i međunacionalna suradnja.

S novim programskim razdobljem LEADER plus će se uklopiti u osnovno programiranje. Točnije, uključit će se u novi 3. cilj (europska teritorijalna suradnja) i financirat će se kroz ERDF.

EQUAL

Cilj mu je ispitati nove pristupe kako bi odgovorio na potrebe isključenih ili diskriminiranih skupina na tržištu rada na temelju spola, rase ili etničkog podrijetla, religije ili vjere, poteškoća (zdravstvenih poteškoća), godina ili seksualne orijentacije. EQUAL se financira iz ESF-a i daje prednost aktivnom i preventivnom pristupu tržišta rada s jednakim prilikama za sve. Inicijativa će primiti 2.847 milijardi eura tijekom razdoblja 2000. – 2006.

Prihvaćena je inicijativa Komisije za borbu protiv diskriminacije i nejednakosti na tržištu rada koje podjednako utječe na one koji traže posao kao i na one koji su već na tržištu rada. Uzima u obzir i društvenu i profesionalnu integraciju tražitelja azila. Cilj mu je

podrška tržištu rada otvorenom za sve, a želi istaknuti primjere dobre prakse kako bi se osigurala dobra promidžba rezultata. EQUAL također želi na višoj razini uključiti i poslovni sektor, jer u prošlosti dobri projekti nisu doveli do pravih poslovnih mogućnosti. Daljnji je cilj osigurati bolju suradnju malih promotora i promidžbu dobrih praksi tako da lokalni ili sektorski partneri pripreme i primijene projekate. Provođit će se specifične aktivnosti i osnovni programi spolne jednakosti kako bi se uklonila diskriminacija zasnovana na spolu, rasi, religiji, poteškoćama i seksualnoj orijentaciji. Najmanji dio aktivnosti mora se usmjeriti na tražitelje azila. Razinu aktivnosti odredit će svaka država članica posebno, ovisno o razini ovog problema.

EQUAL se primjenjuje na cijelom području EU. Primjenjivat će ga partnerstvo za razvoj koje mora uključivati međunacionalnu suradnju s bar još jednim partnerstvom za razvoj iz druge države članice, a može uključivati i suradnju sa sličnim projektom iz države koja nije članica, ali se može natjecati za financiranje u okviru programa PHARE, TACIS ili MEDA.

Partnerstva za razvoj (Development Partnership – DP) mogu se uspostaviti na teritorijalnoj ili sektorskoj razini. Zemljopisna (teritorijalna) partnerstva mogu uključivati javne vlasti, tijela odgovorna za jednakost spolova, privatne kompanije, udruženja poslodavaca, sindikate, centre za osposobljavanje i usmjeravanje, sveučilišta ili više škole, lokalne urede javnih agencija za zapošljavanje i udruge. Sektorska partnerstva mogu uključivati poslodavce i sindikate, odgovarajuće javne vlasti, resorna ministarstva, institucije za osposobljavanje i razvoj i udruge. Države članice mogu odabrati jednu ili obje vrste partnerstava koje će odgovarati odabranim tematskim područjima. Partneri dogovaraju i definiraju strategiju koju treba slijediti i načine postizanja ciljeva.

Postoje četiri vrste aktivnosti obuhvaćene programom EQUAL:

- **1. aktivnost: Uspostavljanje partnerstava za razvoj (DP) (teritorijalno ili sektorski) i međunacionalna suradnja.**
 - Cilj je 1. aktivnosti pomoći u stvaranju ili uspostavi trajnog, učinkovitog razvojnog partnerstva i dati dodanu vrijednost međunacionalnoj suradnji.

- Vodič pri odabiru: DP mora pokazati inovativnost, cjelovit pristup i osposobljenost. Uspostavljaju se baze podataka za nalaženje partnera i tako pomaže zainteresiranima za DP u pronalaženju bar jednog partnera iz druge države članice sa sličnim interesima, kako bi mogli pregovarati o zajedničkom cilju, zajedničkom radnom programu i mehanizmima za međunacionalnu suradnju.
- **2. aktivnost: Provedba radnih programa partnerstava za razvoj:** Svako partnerstvo za razvoj predajom Ugovora o partnerstvu za razvoj i Ugovora o međunacionalnom partnerstvu mora prikazati sljedeće:
 - Transparentnost: partnerstvo za razvoj mora dokazati da ima potrebna sredstva za sufinanciranje i mora biti spremno javno objaviti rezultate.
 - Kapacitete (sposobnosti) svojih predstavnika: svako partnerstvo za razvoj mora prikazati svoje kapacitete (sposobnosti) za mobiliziranje različitih javnih čimbenika, privatnog sektora i udruga, kako bi mogli raditi zajedno.
 - Smisao za suradnju: partnerstvo za razvoj mora prikazati svoju namjeru da se uključi u međunacionalnu suradnju i sudjeluje u nacionalnim aktivnostima i aktivnostima EU koje se odnose na umrežavanje, promidžbu rezultata i osnovne politike. Ovo trebaju zajednički organizirati upravljačke vlasti i različita partnerstava za razvoj na tematskoj osnovi.
- **3. aktivnost: Tematsko umrežavanje, promidžba dobrih praksi i utjecaj na nacionalne politike:** CIP (Community Initiative Programme – Program inicijativa u Zajednici) određuje vrste aktivnosti koje treba provoditi, a koje trebaju uključivati: tematsko umrežavanje partnerstava za razvoj kako bi se osigurao pokazatelj dobre prakse; unutarnju promidžbu dobre prakse;
 - mehanizam koji osigurava učinak na nacionalnu politiku zapošljavanja i Europsku strategiju zapošljavanja.
- **4. aktivnost: Tehnička potpora:** Tehnička potpora, čiji proračun ne smije prelaziti 5% sredstava CIP-a koji sufinancira Europski socijalni fond (ESF), na raspolaganju je za potporu provedbe 1. – 3. aktivnosti. Ova vrsta potpore također financira i nadzor, reviziju i evaluacije aktivnosti.

Nakon proširenja, inicijativa EQUAL također će uključivati 10 novih članica i one će moći sudjelovati u drugom krugu inicijative EQUAL. Samo su se Češka i Mađarska mogle uključiti u prvi krug 2001. – 2002. S novim programskim razdobljem, inicijativa EUQAL neće se više financirati iz ESF-a, već će se uklopiti u područje Europske teritorijalne suradnje i u cijelosti će ga financirati ERDF.

Za detaljnije obavijesti o inicijativi EQUAL vidi web stranicu: http://europa.eu.int/comm/employment_social/equal/index.cfm

URBAN II

Inicijativa URBAN za razdoblje od 2000. do 2006. djeluje na polju ekonomske i društvene reintegracije gradova čiji razvoj opada i uništenih urbanih područja. Doprinos ERDF-a za URBAN iznosi 700 milijuna eura. ERDF može pridonijeti do 75% u ukupnim troškovima regije u okviru 1. cilja i 50% u ukupnim troškovima drugih regija.

URBAN II ima dva osnovna cilja:

- poticanje izrade i provedbe inovativnih strategija ekonomske i društvene reintegracije malih i srednjih gradova i nerazvijenih područja u opadanju u velikim gradovima;
- jačanje i razmjena znanja i iskustava o regeneraciji i održivom urbanom razvoju u EU.

Inicijativom URBAN II želi se odrediti i provesti sasvim nove inovativne strategije za održivu ekonomsku i društvenu obnovu promicanjem novih aktivnosti i vidljive promjene u nekim urbanim područjima na prostoru EU. Također stavlja poseban naglasak na izgradnju kapaciteta, veću lokalnu autonomiju, potiče ciljane akcije i bolju mogućnost usredotočenost na područja s posebnim potrebama (područja koja zahtijevaju posebnu skrb). Spaja širok raspon projekata čiji je cilj poticanje ekonomije i zapošljavanja.⁵⁴ Određeno je 70 programa koji će stvoriti okvir za sve aktivnosti koje će se odvijati u urbanim područjima. Svaki će program imati i programsku nadopunu koja će voditi do konkretnih projekata.

⁵⁴ Ex post evaluaciju aktivnosti URBAN između 1994. – 1999., koja će utvrditi dobru praksu i pouke koje treba izvući iz tog razdoblja, Komisija je pokrenula 2002. godine.

Programi moraju odgovarati sljedećim načelima:

- Dostatna kritična masa populacije i podrška struktura koje će podržavati određivanje i provedbu inovativnih i održivih urbanih razvojnih programa i kreativan pristup urbanom upravljanju i održivoj promjeni.
- Jako lokalno partnerstvo koje će definirati izazove, strategije, prioritete i raspoložive izvore i koje će provoditi, nadzirati i evaluirati strategiju. Partnerstva trebaju biti široka i učinkovita i trebaju uključivati ekonomske i socijalne partnere, udruge i skupine građana, uključujući one aktivne na području zaštite okoliša.
- Povezanost strateškog plana određenog područja s ekonomskom i socijalnom sigurnošću te povezanost okolišne i prostorne mreže i strategije sa širim urbanim područjem ili regijom.
- Integracija ekonomskih, društvenih, sigurnosnih, okolišnih i transportnih aspekata, uključujući jednakost u pristupu poslu i osposobljavanju, na jako zatvorenim i izdvojenim područjima.
- Promicanje jednakih prilika za muškarce i žene.
- Promicanje provedbe strategija EU za okoliš i pravosuđe na lokalnoj razini.
- Nadopuna osnovnoj potpori u okviru strukturnih fondova i ostalih programa EU.
- Veća kvaliteta predanih programa postignuta mogućnošću odabira projekata na natječajima.

Strategije se moraju oslanjati na neke od sljedećih prioriteta:

- Reaktiviranje i različita uporaba napuštenih industrijskih objekata radi zaštite okoliša;
- Ugovori o poduzetništvu i zapošljavanju;
- Izrada i vidljivo poboljšanje načina obrazovanja i osposobljavanja isključenih osoba;
- Razvoj znatno učinkovitijeg, ekonomski isplativijeg i manje štetnog za okoliš cjelovitog sustava transporta;
- Smanjivanje količine otpada i njegova prerada; učinkovito upravljanje vodama i smanjenje buke;

- Razvoj potencijala tehnologija informatičkog društva.

U odabiru gore navedenih prioriteta, strategija mora prikazati predanost organizacijskoj promjeni, sudjelovanju u upravljanju, osposobljavanju i izgradnji kapaciteta koji se mogu iskoristiti za reforme na lokalnoj i široj razini. Razvijat će se mehanizam kojim će se otkrivati i patentirati inovacije i dobre prakse; razvijat će se strukturirana razmjena iskustava, nadzor i evaluacija. Ovom mehanizmu dodijeljeno je do 2% ukupnih sredstava (koja iznose 700 milijuna eura).

Inicijativa URBAN II uključit će se i u područje nove europske teritorijalne suradnje za sljedeće programsko razdoblje.

3.1.4.3. Inovativne mjere

Inovativnim mjerama koje uključuju izradu studija, pilot-projekte i razmjenu iskustava namijenjeno je 0,4% ukupnih sredstava strukturnih fondova. Inovativne aktivnosti pridonose pripremi inovativnih metoda i praksi koje se provode kako bi se poboljšala kvaliteta potpora u okviru triju prioriteta ciljeva. Svako polje aktivnosti financira se samo jednim strukturnim fondom.⁵⁵

Cilj je financiranja u okviru ERDF-a (Europskog regionalnog razvojnog fonda) povećanje regionalne konkurentnosti podizanjem regionalne tehnološke konkurentnosti i stvaranjem radnih mjesta za koja su potrebne visoko razvijene vještine. Sve regije obuhvaćene 1. i 2. ciljem mogu se prijaviti za dobivanje potpora za inovativne aktivnosti.

ERDF pridonosi financiranju:⁵⁶

- studija, koje potiče Komisija, za određivanje i analiziranje regionalnih razvojnih problema i rješenja, s posebnim osvrtnom na uravnotežen i održiv razvoj cijelog područja EU, uključujući Europske svemirske razvojne perspektive;
- pilot-projekata kako bi se odredile ili ispitale nove regionalne i lokalne razvojne mogućnosti, s osvrtnom na njihovo uključivanje u potpore nakon prikaza njihove izvedivosti;

⁵⁵ Uredba Vijeća br. 1260/1999., članak 22.

⁵⁶ Uredba br. 1783/1999. Europskog Parlamenta i Vijeća, članak 4.

- razmjena iskustava vezanih uz inovacije s ciljem upotrebe i prenošenja iskustava dobivenih na regionalnom ili lokalnom planu.

ESF (Europski socijalni fond) podržava aktivnosti čiji je cilj primjena Europske strategije zapošljavanja, zaštitu i borbu protiv nezaposlenosti, razvoj ljudskih resursa i potpora socijalnoj integraciji u tržište rada.

ESF posebno pridonosi financiranju inovativnih mjera, primjerice:⁵⁷

- inovativnih aktivnosti i pilot-projekata koji se odnose na tržište rada, zapošljavanja, stručnog osposobljavanja. Treba imati na umu da se raspon ove vrste inovativnih aktivnosti ESF-a može proširiti na mjere koje sufinanciraju drugi fondovi kako bi se pokrile sve potrebne mjere za provedbu inovativnih mjera u okviru tih drugih fondova;
- izradi studija, tehničkoj potpori i razmjeni iskustava s višeznačnim učinkom;
- aktivnosti usmjerenih, u okviru socijalnog dijaloga, na zaposlenike poduzeća u dvije ili više država članica i prijenos posebnih znanja vezanih uz područja intervencije Europskog socijalnog fonda.

EAGGF (Europski fond za usmjeravanje i jamstva u poljoprivredi) – Odjel za jamstva financira izradu studija vezanih uz programe ruralnog razvoja.⁵⁸

I na kraju, FIG (Financijski instrument za pomoć ribarstvu) pridonosi inovativnim aktivnostima koje uključuju međunarodne aktivnosti i uspostavu mreža aktivnosti u sektorima i područjima koja ovise o ribarstvu i poljoprivredi.⁵⁹

⁵⁷ Uredba br. 1784/1999. Europskog Parlamenta i Vijeća, članak 6.

⁵⁸ Uredba Vijeća br. 1263/1999., članak 45.

⁵⁹ Uredba Vijeća br. 1263/1999., članak 2.

3.1.5. Upute za prijavu za strukturne fondove

Prijava za financiranje iz strukturnih fondova dug je postupak i ponekad vas može razbjesniti. Strpljenje, ustrajnost i čvrsta vjera u ideju koju se predlaže ipak će se isplatiti.

Vaši prvi koraci u **prijavi za potporu strukturnih fondova u osnovnom okviru** trebaju uključivati:

- Istraživanje o strukturi tvrtke koja je lokalni partner.
- Nabavljanje primjerka provedbenog programa i dopunskog programa (dokument koji sadrži detaljne elemente strategije potpore dizajniran u provedbenom programu.)
- Organiziranje sastanka s voditeljem partnerstva ili s jednim od odbora predstavnika zajednice.

Ako imate ideju za projekt za koji mislite da bi se mogao financirati u okviru strukturnih fondova, dobro je uzeti u obzir sljedeće:

- Vaš projekt mora se odvijati na području na kojem je primalac sredstava – nije dovoljno samo da vaša organizacija bude locirana u tom području.
- Vaš projekt mora izvršavati aktivnosti navedene u programskom dodatku.
- Vaš projekt mora postići dodatnu vrijednost koju je moguće prikazati – potpore se neće dodjeljivati projektima koji se odvijaju bez tog segmenta.
- Mora biti jasno da vaš projekt treba sredstva i da se bez tih sredstava neće moći odvijati.
- Mora biti jasno kako će se projekt sufinancirati – mora se navesti drugi izvor sredstava, osim Komisije, koji nadopunjuje proračun (privatni izvori, zaklade, drugi donatori itd.)

Postoje tri moguća scenarija u kojima se mogu naći udruge u odnosu na strukturne fondove i zato postoje tri različita skupa savjeta koja je dobro uzeti u obzir.

Prvo, ako vaša udruga ima ideju za projekt koji bi mogao primiti sredstva iz strukturnih fondova, ali su potrebne preinake, uputno je kontaktirati tajništvo upravljačkog tijela i predstaviti im svoju ideju. Oni će vam možda moći pomoći u stvaranju konkretnijeg

projekta i informirati vas o prihvatljivosti vaše ideje.

Drugi scenarij: ako vaša udruga ima ideju za projekt koji može primiti sredstva, imate odgovarajuća sredstva za sufinanciranje, ali još uvijek postoje prepreke koje treba premostiti. Tu je, prvo, problem samog popunjavanja obrasca. Iako se to možda čini jasno, obrasci koji se koriste za financiranje vrlo su dugi i komplicirani. Udruge često nemaju tehnička i financijska sredstva kao velike privatne kompanije i ne može se uvijek očekivati da uspiju bez pomoći. Stoga, ako trebate pomoć ili savjet pri ispunjavanju obrasca, tajništvo upravljanja može vam pomoći. Štoviše, ako vaša udruga treba konzultantski savjet vezan uz strukturne fondove, trebate provjeriti u tajništvu upravljanja mogu li vam oni pružiti tu pomoć. Također, ako imate ideju, ali vam nedostaju odgovarajuća sredstva za sufinanciranje, trebali biste kontaktirati tajništvo upravljanja odgovorno za program (nacionalni program, inicijativu Zajednice ili inovativnu aktivnost) i tražiti pomoć i savjet.

Treće: to je situacija u kojoj je udruga dovršila proces prijave i treba moći aktivno čekati. Čekanje na odgovor može trajati dugo, ali to ne treba biti izgubljeno vrijeme, već se ono može iskoristiti za planiranje. Dobro je da stalno provjeravate u kojoj je fazi vaša prijava. Također je dobro biti u kontaktu s vašim članovima Europskog parlamenta koje obavještavate o tome koliko dugo traje postupak. Ako je teško dobiti obavijest od tajništva upravljanja, trebate uspostaviti drugi način komunikacije; ili kontaktirati lokalne političke čimbenike, nacionalne članove Parlamenta, vaše predstavnike u Parlamentu ili se obratiti izravno Komisiji. Važno je imati na umu da su svugdje, gdje su udruge uključene u tijela koja mogu provoditi aktivnosti, tamo i sredstva, i da se traženjem sredstava ne nameću upravi.

U svakom slučaju, odbor za praćenje uspostavlja se za svaki program. Svaki odbor nadgleda provedbu projekta, uključuje se u odabir projekata i trebao bi biti sastavljen od različitih tijela. Udruge se trebaju pokušati uključiti ili bar dobro predstavljati svoje interese. Organizacije koje se žele uključiti u ove odbore trebaju kontaktirati odgovorne za operativni program. Prijava za sredstva iz **inicijativa Zajednice i inovativnih mjera** može dugo trajati i zato što vaša prijava mora odgovarati svim zahtjevima i postupcima.

Jedan od načina kako to naučiti jest da vaša organizacija sudjeluje u konzorciju kao jedan od partnera. To vam je dobra prilika da vidite i učite radeći s glavnim podnositeljem prijave. Ako je vaša prijava uspješna, ova vrsta iskustva može biti dragocjena.

Sljedeći savjeti mogu biti od pomoći:

- Prvo, trebate stupiti u vezu s nacionalnim koordinatorom kako biste dobili obavijesti o kriterijima za bilo koju inicijativu koja vas zanima. Morate dokazati da će vaše aktivnosti biti inovativne i da će dovesti do višestrukih učinaka. Već postojeći posao ne smije se duplicirati, a korist mora nadilaziti pojedince i područja o kojima se radi.
- Osnovno je pravilo da morate potvrditi barem 25% odgovarajućih fondova za sufinanciranje projekta.
- Ako je vaša inicijativa međunarodne prirode, morate provjeriti koji je najmanji broj međunarodnih partnera potreban da biste se mogli prijaviti.

Kad govorimo o ovom posljednjem, međunarodne partnere često je teško naći, a još je teže naći one prave. Ipak, to nije 'nemoguća misija'.

- Kao što je već istaknuto ranije, morate razumjeti važnost partnerskog pristupa, učiti kako se radi zajedno s drugima iz različitih sektora (javnog, privatnog i trećeg sektora) na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Projekti obuhvaćeni strukturnim fondom, inicijative zajednice i inovativne mjere često su takvih tehničkih i financijskih razmjera da je za jednu udrugu vrlo teško ih primjeniti;
- Može postojati udruga koja se bavi sličnim poslom na vašem području, a ima iskustvo međunarodnog partnerstva i možda može i htjeti podijeliti s vama svoju mrežu ili kontakte;
- Ako je moguće, uložite vrijeme u upoznavanje partnera prije ulaska u ugovorni odnos. Projekti mogu krenuti ukrivo ako podjela odgovornosti nije jasna od samog početka;
- Nikad nemojte zaboraviti da je korisno pitati ECAS za pomoć ili pristup drugim krovnim europskim savjetodavnim

tijelima.

Slijede važni savjeti o tome kako graditi uspješna partnerstva:

- **Jaka potpora zajednice** – privatne osobe moraju biti spremne uključiti se u rješavanje problema. Ipak, najbolje partnerstvo nije nužno ono koje najjače uključuje. Suprotno tome uspješna partnerstva obično se formiraju oko određenog skupa osnovnih partnera čiji je strateški upliv neophodan i koji nude najveća ili strateški važna sredstva.
- **Prepoznata i legitimna uloga svakog čimbenika** – svaki čimbenik mora imati jasnu ideju o koristima za svoju organizaciju koje proizlaze iz suradnje i nijedan se partner ne treba previše isticati.
- **Orijentiranost na rezultate** – partneri trebaju definirati ciljeve. Svoje izvore trebaju udružiti, prihvatiti određeno vodstvo i stvoriti funkcionalnu strukturu.
- **Određena razina autonomije**, unatoč elementu javnog financiranja
- Jasna, stalna i učinkovita **komunikacija/sustav umrežavanja** među partnerima
- **Fleksibilnost** – strukture partnerstva trebaju se mijenjati s promjenom uvjeta.

3.2. Pretpristupni financijski instrumenti

Nakon 1. svibnja 2004. i do kraja 2006. nove države članice te Rumunjska i Bugarska još uvijek će se moći prijavljivati za financiranje iz programa PHARE. Što se tiče dvaju pretpristupnih financijskih instrumenata, uvedenih za pomoć državama u pripremi za članstvo u EU-u, oni će biti na raspolaganju samo Bugarskoj i Rumunjskoj, a novim je državama članicama na raspolaganju prava strukturna pomoć. Dva su pretpristupna financijska instrumenta:

- program ISPA (okoliš i transport)
- program SAPARD (poljoprivreda i ruralni razvoj).

3.2.1. Instrument za strukturne politike u pretpristupnom razdoblju (ISPA)

ISPA je dizajniran za pomoć državama kandidatkinjama u dostizanju infrastrukturnih standarda EU-a na dva osnovna polja:

- transport
- okoliš.

Tijekom razdoblja od 2000. do 2006. 1.040 milijardi eura svake godine (po cijenama iz 1999.) na raspolaganju je za projekte u državama kandidatkinjama. Sljedeći su ciljevi programa ISPA:

- pomoć državama kandidatkinjama u dostizanju standarda u okolišu EU;
- proširenje i povezivanje sustava transporta s trans- europskim transportnim mrežama;
- upoznavanje država kandidatkinja s politikom i postupcima strukturnih i kohezijskih fondova EU.

DRŽAVE KOJE PRIMAJU POMOĆ:

Program ISPA otvoren je za Bugarsku, Rumunjsku, a od siječnja 2005. godine. Hrvatska također može iskoristiti fond ISPA.

ISPA: FINANCIJSKA PREDVIĐANJA ZA SVAKU DRŽAVU U MILIJUNIMA EURA

	2004.	2005.	2006.	UKUPNO
Bugarska	135	147	158	440
Rumunjska	316	342	368	1 026
Hrvatska		25	30	55
Ukupno	451	489	526	1 466

SEKTORI KOJI ĆE PRIMATI POMOĆ

Postoje tri sektora koja pokriva program ISPA, a to su okoliš, transport i tehnička potpora. ISPA financira glavne projekte vezane uz okoliš, posebice one koji se odnose na zagađenje vode, upravljanje otpadom i zagađenje zraka. Što se tiče transporta, cilj je ISPA izgradnja i popravak infrastrukture transporta u državama kandidatkinjama i stvaranje veza s transportnim mrežama Unije.

Kad govorimo o udrugama – one koje se bave temama okoliša mogle bi pružiti tehničku potporu ili pripremne studije unutar projekata ISPA. Tehnička potpora ima ključnu ulogu u osiguravanju visoke razine kvalitete projekta, s aspekta upravljanja i utjecaja.

KAKO SE PRIJAVITI ZA SUFINANCIRANJA PROJEKATA U OKVIRU PROGRAMA ISPA?

Primatelji potpora iz programa ISPA jesu vlade država kandidatkinja. Komisija će uzeti u obzir samo prijave primljene preko nacionalnog ISPA koordinatora. Prijave se **podnose putem** standardnih prijavnih obrazaca. Projekt mora biti dio ulaganja programa ISPA u sektor koji je prihvatila država kandidatkinja, a podržala Komisija. Prijavu će pregledati služba Komisije i (ako je potrebno) raspraviti s državom kandidatkinjom. Kada Komisija projekt bude smatrala prihvatljivim, tražit će mišljenje Upravljačkog odbora koji se sastoji od predstavnika država članica. Nakon što primi pozitivno mišljenje Upravljačkog odbora, Komisija usvaja projekt i državi kandidatkinji predaje na potpis Memorandum o financiranju.

PRAKTIČNA PITANJA

Kako bi se mogle prijaviti za financiranje iz programa ISPA, udruge trebaju slijediti određene korake. Prvo, trebaju provjeriti osnovne dokumente i obavijesti o programu ISPA kako bi ustanovile sektore koje pokriva potpora ISPA, a odgovaraju njihovim aktivnostima: trebaju otkriti tehničke i financijske uvjete, pravila o nabavi, način raspodjele sredstava i osnovne čimbenike uključene u postupak. Osnovni su dokumenti o procedurama u okviru programa ISPA: priručnik ISPA, priručnik i praktični vodič kroz ugovorne procedure DIS (Decentralized Implementation System – decentralizirani sustav provedbe). Ove dokumente, zajedno sa drugim obavijestima, naći ćete na web stranici:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/docum_en.htm#manuals

DALJNJE OBAVIJESTI:

Podrobnije obavijesti o mogućnostima financiranja u okviru programa ISPA možete dobiti od uprave ISPA u Općoj upravi za regije pri Europskoj komisiji, u delegaciji država kandidatkinja EU i kod nacionalnih koordinatora ISPA u državama kandidatkinjama.

Vidi adrese na:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/contacts_en.htm#2

Uprava H

Programi i projekti u Francuskoj, Poljskoj, Portugalu, Sloveniji i programu ISPA

— Luis RIERA FIGUERAS – Director

FAX: +32-2-296.10.96

TEL.: +32-2-296 50 68

E-MAIL: luis.riera-figueras@cec.eu.int

— Erich UNTERWURZACHER

(Unit H4) – Head of Unit ISPA

FAX: +32-2-299 44 45

TEL.: +32-2-299 39 64

E-MAIL: erich.unterwurzacher@cec.eu.int

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/regionalPolicy/index_en.htm

Delegacije Europske komisije:

- Bugarska
Dimitris KOURKOULAS, voditelj Delegacije
Moskovska Street 9, 1040 Sofia
TEL.: (+359)2-933 52 40
FAX: (+359)2-933 52 33
E-MAIL: mailto@delbgr.cec.eu.int
WEB STRANICA: <http://www.evropa.bg/>
- Hrvatska
Vincent Degert, voditelj Delegacije
Masarykova 1, 10000 Zagreb
TEL.: (+385)1 4896 500
FAX: (+385)1 4896 555
E-MAIL: mailto@delhrv.cec.eu.int
WEB STRANICA: <http://www.delhrv.cec.eu.int/en/index.htm>
- Rumunjska
Jonathan SCHEELE, voditelj Delegacije
Str. Jules Michelet nr.18, sector 1, 71297 Bucuresti
TEL.: (+40)1-203 5400
FAX: (+40)1-203 2453
E-MAIL: delegation-romania@cec.eu.int
WEB STRANICA: <http://www.infoeuropa.ro/delegatie/index.htm>

Nacionalni koordinatori za ISPA-u:

- Bugarska
c/o Boriana PENCHEVA
Ministry of Finance, Management of EU Funds
Directorate
102 Rakovski Street – 1040 Sofia
TEL.: (+359)2 9859 2900 // 2901 or (+359)2 980 6401
FAX: (+359)2-987 9888 ili (+359) 2 9859 2928
E-MAIL: b.pencheva@minfin.bg
- Hrvatska
c/o Marija Pejčinović Burić,
Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
Petrečićev trg 2, Zagreb

- TEL.: 385 1 4599 360
FAX: 385 1 4599 460
E-MAIL: marija.pejcinovic@mei.hr
- Rumunjska
c/o Eugen TEODOROVICI
Ministry of Public Finance
Bvd. Libertatii 12, Bucuresti 5
TEL.: (+40)21 335 98 77
FAX: (+40) 21 335 98 88
E-MAIL: eugen.teodorovici@mfinante.gov.ro

3.2.2. Posebna pretpristupna pomoć za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD)

Program SAPARD kao dio pretpristupne pomoći državama kandidatkinjama pruža pomoć na području poljoprivrede i ruralnog razvoja. Program SAPARD otvoren je trima državama kandidatkinjama – Bugarskoj, Rumunjskoj i Hrvatskoj. Bugarska i Rumunjska nastavit će koristiti će se programom SAPARD do kraja tekućeg programskog razdoblja (31. prosinca 2006.). Kada te države postanu članice, stajat će im na raspolaganju koristi od drugih instrumenata poticanja ruralnog razvoja. Hrvatska će imati koristi od programa SAPARD u 2005. i 2006. godini, a nakon toga od novog pretpristupnog instrumenta pod nazivom IPA. Taj se instrument sastoji se od 5 komponenti, od kojih je jedna predviđena za ruralni razvoj.

Program SAPARD ima dva osnovna prioriteta: pomoći svakoj državi u provedbi *acquis communautaire* i u rješavanju prioriteta i specifičnih problema vezanih uz razvoj održivog sektora poljoprivrede i ruralnog područja. Suprotno drugim mjerama, programom se SAPARD upravlja isključivo na nacionalnoj razini, a Komisija nije uključena ni u jednoj fazi.

Za druge pretpristupne programe potpore, SAPARD predstavlja pomoć u postizanju ključnih prioritarnih politika istaknutih u pretpristupnim partnerstvima i nacionalnim programima za usvajanje *acquisa*. U sektoru poljoprivrede i hrane to se osobito odnosi na:

- usklađivanje *acquis-a* u poljoprivredi
- provedbu veterinarskih – fitosanitarnih i marketinških zahtjeva
- podizanje razine standarda proizvodnje hrane
- restrukturiranje sektora poljoprivrede i hrane kako bi se poboljšala konkurentnost
- provedbu koherentnih politika strukturnog i ruralnog razvoja

Ukupni je proračun SAPARD-a za svaku godinu, u sedam godina programskog trajanja (2000. – 2006.), 529 milijuna eura. Raspodjela za svaku državu temelji se na sljedećim kriterijima: broj poljoprivrednika, ukupno poljoprivredno područje i BDP po stanovniku, koji se temelji na usporednoj kupovnoj moći i specifične situacija ruralnih područja.

U financiranju programa, doprinos Zajednice može biti do 75% ukupnih javnih troškova, iako to može narasti do 100% za tehničku potporu.

VIŠEGODIŠNJI UGOVORI O FINANCIRANJU

Taj ugovor uspostavlja način upravljanja Zajednice i kontrolu pravila za program SAPARD tijekom cijelog razdoblja programa (2000.-2006.), ugovor se temelji na trima načelima istaknutim u Biltenu Komisije, od siječnja 2000.

- 1) Potpuna decentralizacija upravljanja programom i prijenos svih dužnosti na agenciju uspostavljenu pod punom odgovornošću svake pojedine države
- 2) Financijski aranžmani bazirani na različitim potrebama
- 3) Primjena odobrenja EAGF – Odjela garancija financijskih procedura

MJERE KOJE FINANCIRA PROGRAM SAPARD

Mjere koje se mogu financirati pomoću SAPARD-a mogu biti sljedeće: investicije u poljoprivredna imanja, poboljšanje proizvodnje i marketinga, poboljšanje strukture kakvoće, veterinarske kontrole i kontrole bilja, metode poljoprivredne proizvodnje koje čuvaju okoliš, ekonomska različitost, uspostava pomoći farmama i servisima koji upravljaju farmama, uspostava grupa proizvođača,

obnova i razvoj sela, poboljšanje i preraspodjela zemljišta, stvaranje i ažuriranje zemljišnih knjiga, poboljšanje strukovne izobrazbe, razvoj i poboljšanje ruralne infrastrukture, upravljanje resursima vode, mjere u šumarstvu i tehnička potpora.

Udruge koje traže svoje mogućnosti u okviru programa SAPARD, trebaju pristupiti samo onim mjerama koje idu u područje njihovih aktivnosti. Mjere kao što su ekonomska različitost, uspostava grupa proizvođača, obnova i razvoj sela, poboljšanje strukovne izobrazbe i tehnička potpora vjerojatno će odgovarati aktivnostima udruga.

KAKO SE PRIJAVITI ZA SUFINANCIRANJE PROJEKATA U OKVIRU PROGRAMA SAPARD?

Sljedeći načelo decentraliziranog upravljanja pretprijetnim potporama, nacionalno tijelo tj. nacionalna agencija za program SAPARD, zadužena je za upravljanje projektima u okviru programa SAPARD. Zato se projektni prijedlozi moraju predavati nacionalnoj agenciji SAPARD. Praktičnu odgovornost za projekte imat će država kandidatkinja, dok će provedba programa biti pod kontrolom i nadzorom Komisije.

PRAKTIČNA PITANJA

Praktični vodič kroz ugovorne procedure financirane iz glavnog proračuna EU u kontekstu vanjskih aktivnosti nalazi se na stranicama: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/pg/npg_en.doc

uzimajući u obzir da je SAPARD potpuno decentraliziran, sve natječaje objavljuje agencija SAPARD na nacionalnoj razini. Za dodatne obavijesti treba kontaktirati Delegaciju Europske komisije ili lokalne agencije u svakoj državi kandidatkinji.

Opća uprava za poljoprivredu:

- International Affairs II,
Mr. Joao PACHECO, Director
TEL.: +(32) 2 2961528 ili +(32) 2 2952308
- AGRI.A.II.2 Enlargement.
European Neighbourhood Policy

Mr. Rudy VAN DER STAPPEN

Deputy Head of Unit

TEL.: +(32) 2 2954509 ili +(32) 2 2962515

— SAPARD Unit EII.4

Mr. Jorge CASQUILHO

TEL.: +32-2-296 03 04

FAX: +32-2-295 17 46

E-MAIL: Jorge.casquilho@cec.eu.int

AGENCIJE SAPARD U DRŽAVAMA KANDIDATKINJAMA:

http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/countries/index_en.htm

3.2.3. Politika europskog susjedstva (ENP)

Posljednje proširenje Europske unije od svibnja 2004. za deset novih država članica promijenilo je vanjske granice Unije. Sada imamo nove susjede i postaje sve važnije razviti politiku prema suradnji i dobrim odnosima s tim državama. Odnosi između EU i većine novih susjeda uglavnom su već prilično dobro razvijeni. Ipak, još nije postignut puni potencijal tih odnosa. Nadalje, nakon posljednjeg proširenja, još je važnije izbjeći krivo doživljavanje novih granica kao liniju koja isključuje iz područja mira, stabilnosti i napretka koji su karakteristični za EU. Prema dokumentu Komisije “Šira Europa – susjedstvo: Novi okvir za odnose s istočnim i južnim susjedima”, bilješka 39: - Europska unija “trebala bi razviti zonu naprednog i prijateljskog susjedstva (...) s kojim Europska unija uživa bliske, mirne odnose suradnje.” Bilješka 40: “Odnosi sa susjednim državama zasnivat će se na međusobnoj predanosti zajedničkim ciljevima kao što su vladavina prava, dobro upravljanje, poštivanje ljudskih prava, manjinskih prava, načela tržišne ekonomije i održiv razvoj.” Bilješka 41: “To će pridonijeti pretvaranju granica u područja suradnje i time ojačati međusobno povjerenje.”

Države koje su uključene u ovu politiku istočni su susjedi EU (Bjelorusija /bilješka 42/ Ukrajina i Moldavija), države Južnog Kavkaza (Gruzija, Armenija i Azerbejdžan) i države Istočnog i Južnog Mediterana (Maroko, Alžir, Tunis, Libija, Egipat, Izrael, Jor-

dan, Libanon, Sirija i područja pod palestinskom upravom.) Također, strateško partnerstvo bit će razvijeno s Rusijom, a temeljit će se na stvaranju četiri zajednička prostora, dok, za sada, države kandidatkinje (Bugarska, Rumunjska, Turska i Hrvatska) i druge potencijalne kandidatkinje Zapadnog Balkana neće biti obuhvaćene tom politikom. Dobro je spomenuti da prijedlog politike europskog susjedstva ima drugačiji cilj od dosadašnje tradicionalne razvojne pomoći ili politike smanjivanja siromaštva, pa čak i same politike suradnje. Dakle, to je integracijska politika; tim više što je njen cilj voditi ove države izvan EU da s Unijom dijele sve osim institucija, pa i unutarnje tržište. To je politika kojoj je cilj jačanje osjećaja zajedničkog vlasništva od strane EU i država korisnica koje su također pozvane da doprinesu sufinanciranjem i da budu aktivno uključene u programiranje svih intervencija.

Ipak, kako se situacija u susjednim državama razlikuje od jedne do druge države – u geografskom smislu, potrebama, resursima, itd, EU pristup zasnivat će se na različitostima.

S financijskog gledišta, koncept te nove politike logično će osloviti znatnu racionalizaciju i, u budućnosti, bolju integraciju postojećih financijskih instrumenata, koja djeluje unutar i izvan granica EU nakon 2006. godine. Zato će MEDA i dio TACIS-a biti mijenjani europskim susjedstvom i instrumentima partnerstva (European Neighbourhood and Partnership Instruments – ENPI) koji će dopustiti djelomičnu integraciju sa strukturnim fondovima (točnije s Europskim regionalnim razvojnim fondom (ERDF) u okviru novog cilja Europske teritorijalne suradnje) pružajući zajedničko sufinanciranje za projekte međugranične suradnje koje će promicati partneri iz EU i iz susjednih država. To će biti tako u slučaju da prijedlog Europske komisije za financijske perspektive za razdoblje 2007.-2013., o kojem se raspravlja, bude odobren od Vijeća i Parlamenta.

AKCIJSKI PLANOVI

Akcijski planovi glavni su instrumenti za provedbu ciljeva politike europskog susjedstva i mogu se usporediti s trogodišnjim ili petogodišnjim radnim programima. Metoda koju koristi Komisija je definirati skup prioriteta zajedno s državama partnerima. Ti

akcijski planovi razlikovat će se za svaku državu, odražavajući specifičnu ekonomsku i političku situaciju, geografsku lokaciju, odnos s EU, interese i potrebe svake države, ali u isto vrijeme poštivat će se skup zajedničkih načela i vrijednosti koje su u skladu s ciljevima politike europskog susjedstva.⁶⁰ Akcijski planovi temelje se na postojećim ugovornim odnosima i okvirima s partnerskim državama, koji jačaju te odnose i doprinose dodatni uzlet i fokus. Akcijski planovi trebali bi istaći predanost zajedničkim vrijednostima i načelima na obje strane granice u sljedećim područjima:

- jačanje političke suradnje i bavljenje zajedničkim prijetnjama sigurnosti i sprječavanje sukoba
- ekonomska reforma i razvoj i učinkovita tržišna ekonomija;
- unutrašnje tržište, uključujući liberalizaciju trgovine, suradnju na poljima kao što je energija i transport
- suradnja na polju pravosuđa i unutarnjih poslova
- razvoj infrastrukturnih mreža i tržišta energije, transporta i telekomunikacija, i suradnja na području okoliša
- politike koje promiču međuljudske kontakte na polju obrazovanja, istraživanja, razvoja i kulture, i putem postepenog otvaranja određenih programa Zajednice i agencija.

Akcijski planovi osnova su za programiranje pomoći koja će se temeljiti na prioritetima koji su navedeni od strane svake države u tim planovima za idućih 3-5 godina. Svaki će akcijski plan naznačiti vremensko razdoblje u kojem se treba baviti različitim temama. Ova bliska suradnja pri utvrđivanju prioriteta doprinosi dodanu vrijednost ne samo Komisiji, već i državama partnerima, a posebno će pridonijeti produbljivanju odnosa i jačanju predanosti zajedničkim vrijednostima i jačanju volje i kapaciteta za provedbu dogovorenih prioriteta.⁶¹

Monitoring provedbenog procesa provodit će tijela uspostavljena pod ugovorom o partnerstvu i suradnji ili ugovorom o udruživanju, koji će objediniti predstavnike iz država članica, Eu-

⁶⁰ Dokument Komisije, Politika europskog susjedstva – Strateški dokument, COM (2004) 373 Final, 12. svibanj 2004.

⁶¹ Dokument Komisije, Politika europskog susjedstva – Strateški dokument, COM (2004) 373 Final, 12. svibanj 2004.

ropske komisije i partnerskih država. Postupci koji će biti korišteni bit će slični onima redovitih izvješća za države kandidatkinje. Komisija će biti zadužena za periodična izvješća o napredovanju i područjima koja zahtijevaju veće napore i ulaganja. Ovisno o tome kakva će biti ta izvješća, akcijski planovi mogu se revidirati i prilagoditi kako bi bolje odgovarali problemima i potrebama. Dvije godine nakon odobravanja akcijskog plana, Europska komisija pripremit će središnje izvješće u suradnji s visokim predstavnikom o temama vezanim uz političku suradnju i zajednički vanjsku sigurnosnu politiku.

Kako bi se moglo odgovoriti na izazove nastale proširenjem, Komisija u dokumentu “Izgradnja puta za instrument novog susjedstva” izrađuje prijedlog u dva koraka kako bi poboljšala međugraničnu i regionalnu/međunacionalnu suradnju na vanjskim granicama EU. Taj pristup u dva koraka temelji se na poboljšanoj koordinaciji postojećih programa za međugraničnu suradnju i uspostavi novog instrumenta za sljedeće financijsko razdoblje jačanja suradnje s novim državama susjedima.

Prvih sedam akcijskih planova odobreno je prošle godine u prosincu (Ukrajina, Moldavija, Izrael, područja pod Palestinskom upravom, Jordan, Maroko, Tunis) a ostali, s Libanom, Egiptom i tri države Južnog Kavkaza Gruzija, Armenija i Azerbajdžan, trenutno su u fazi pripreme.

PRVA FAZA

Prvi dio pristupa u dva koraka koji predlaže Komisija bio bi razvoj Programa europskog susjedstva koji bi se temeljio na postojećem zakonodavstvu i financijskom okviru međugranične suradnje za razdoblje 2004.-2006. To bi značilo poboljšanje suradnje između postojećih financijskih i pravnih instrumenata kao što su CARDS, TACIS, INTERREG, MEDA i PHARE. Taj je pristup neophodan jer su financijske perspektive i proračunske alokacije za ove programe već određene do kraja 2006. Zbog toga je nužno da EU ispuni svoje obveze u tekućem programskom razdoblju (2000.-2006.)

Za razdoblje 2004.-2006., ukupni iznos određen za Programe susjedstva pod programima vanjske pomoći kao što su TACIS, MEDA, PHARE i CARDS za vanjske granice iznosi 225 milijuna

eura.⁶² Dodatnih 700 milijuna eura bit će osigurano iz programa INTERREG za unutarnje granice.

Zašto je važna ova koordinacija? Sustav koji se sada koristi ne pogoduje zajedničkom radu čimbenika na različitim stranama EU granica jer su okviri i procedure za svaki program različite. Na primjer, postojeći programi ne dopuštaju zajedničke programe na vanjskim granicama Europske unije. To znači da se moraju primijeniti dva različita programa koji pokrivaju različite strane granice. Umjesto toga, čini se da će Programi novog susjedstva dopuštaju jedinstvenu aplikaciju i postupak odabira kroz jedinstveni poziv za prikupljanje projekata na obje strane granice. Ti programi financirali bi se kroz alokacije koje su već određene u postojećim programima, a njih će pripremati relevantni sudionici s obje strane granice.

U dokumentu *Instrument novog susjedstva* određeni su sljedeći ciljevi za Programe novog susjedstva i za buduće Instrumente novog susjedstva:

- promicanje održivog ekonomskog i socijalnog razvoja na graničnom području
- zajednički bavljenje zajedničkim izazovima
- osiguravanje djelotvornih i sigurnih granica
- promicanje lokalnih aktivnosti “Ljudi za ljude”

Programi susjedstva podržavat će širok spektar aktivnosti kao što su:

- infrastruktura u sektorima kao što su transport, okoliš, energija, granični prijelazi, elektronička komunikacija
- ulaganje u ekonomsko i socijalno povezivanje (produktivna ulaganja, razvoj ljudskih resursa, infrastruktura vezana uz poslovanje, suradnja na područjima kao što su istraživanja, tehnologija i inovacije); aktivnosti “Ljudi za ljude” (kulturna i obrazovna razmjena i suradnja)
- promicanje upravljanja i kretanja ljudi te potpora institucionalnoj izgradnji (uključujući pravosuđe i unutarnje poslove, upravljanje granicama i carinom i odgovaranje na ostale zajedničke izazove.)

Što se tiče sudjelovanja susjednih država u formiranju Progra-

62 90 milijuna eura iz programa PHARE; 75 milijuna eura iz programa TACIS; 45 milijuna eura iz programa CARDS, te 45 milijuna eura iz programa MEDA.

ma susjedstva, ono će biti osigurano uspostavom odgovornog tijela za Programe susjedstva na nacionalnoj razini, uključujući širok krug partnera na regionalnoj i lokalnoj razini te u nevladinom sektoru. Taj je sustav vrlo sličan onome koji je napravljen u državama članicama za strukturne fondove, a posebno u okviru Programa inicijativa zajednice INTERREG II.

Europska komisija zatražila je od nacionalnih vlasti u susjednim državama da odrede predstavničko tijelo za programe na lokalnoj i regionalnoj razini. Potpuna suradnja u ovim državama moći će se primijeniti tek onda kada se Komisiji vanjski partneri potvrde službenu prijavu.

Svaki Program susjedstva imat će dva odbora:

- **Odbor za monitoring** sa zadatkom osiguravanja političkog i financijskog pregleda aktivnosti programa
- **Odbor programskog odabira** sa odgovornošću za proces odabira.

Pravila koja upravljaju strukturom odbora osigurat će uravnoteženo članstvo od strane svih država sudionica i Komisije.

Za unutarnju komponentu svakog Programa susjedstva bit će uspostavljeno **Upravno tijelo** (odgovorno tijelo prema pravilima strukturnih fondova.) U slučaju vanjske komponente, uspostavljeno je **Ugovorno tijelo**. U slučaju centraliziranog upravljanja, ta će uloga biti dana delegaciji Komisije. Ako je upravljanje decentralizirano, ulogu će dobiti odgovarajuće tijelo prema preporuci partnerske države, a nakon dogovora s Komisijom.⁶³

Uspostavljena je **Zajednička tehnička uprava** na unutarnjoj strani granice koja će se baviti administrativnim zadacima, a bit će odgovorna posebno za zaprimanje projektnih aplikacija, provođenje inicijalne procjene aplikacija i pružanja preporuka **Odboru programskog odabira**. Osoblje Zajedničke tehničke uprave biti će također iz susjednih država.⁶⁴

63 *Working Paper* Europske komisije, 23. 10. 2003. Final, “Naputak o pripremi Programa susjedstva na vanjskim granicama država članica i država kandidatkinja”.

64 *Working Paper* Europske komisije, 23. 10. 2003. , “Naputak o pripremi Programa susjedstva na vanjskim granicama država članica i država kandidatkinja”.

Odbor za monitoring odlučit će kada se objavljuju pozivi za prikupljanje projektnih prijedloga koje mora objaviti Zajednička tehnička uprava. No, putem odgovarajuće procedure, neke će projekte biti moguće predložiti izravno Odboru za monitoring.

Prijedloge projekata treba slati upravi koja je zadužena za prvu procjenu projekata. Uprava će pripremiti i osigurati preporuke Odboru programskog odabira.

Između unutarnjih i vanjskih elemenata projekta bit će nekih razlika koje odražavaju različita pravila za dodjelu potpora:

- **Unutarnja strana granice:** Upravno tijelo izdaje pismo, koje se temelji na pravilima strukturnih fondova o potpori, dodjeljuje projektu sredstva ERDF-a.
- **Vanjska strana granice:** Odgovarajuća služba Komisije prihvaća ili odbija odluku Odbora programskog odabira.

Ugovorno tijelo uzet će u obzir ovu odluku kad izdaje ugovor partneru s vanjske strane granice.

PROCES PRIJAVE I ODABIRA

Programi susjedstva temeljit će se na jedinstvenom sustavu prijave i postupku odabira s obje strane granice. Po jedan prijavni formular koristit će se za svaki projekt. Prijavni formular mora jasno razdijeliti poslove koji će se obavljati s unutarnje i vanjske strane granice Europske unije. Sukladno tome, projektni proračun mora biti podijeljen na unutarnji i vanjski, jasno označavajući predviđene troškove za aktivnosti koje će se odvijati unutar i izvan granica EU. To je važno jer će se aktivnosti s različitih strana granice financirati iz različitih programa. Na primjer, program koji uključuje Finsku, Estoniju i Rusiju primio bi sredstva iz dva programa. Aktivnosti koje se odvijaju u proširenoj Europi (Finska i Estonija) financirat će se putem Programa inicijativa zajednice, INTERREG II. Aktivnosti u Rusiji moći će ostvariti potpore iz sredstava TACIS CBC Projekta susjedstva koji će zamijeniti središnje upravljani Program malih potpora. Zato se proračun mora razdijeliti na unutarnji i vanjski dio.

Sljedeći Programi susjedstva predloženi su u dokumentu *Instrumenti novog susjedstva*:

PROGRAM SUSJEDSTVA	UKLJUČENE DRŽAVE
SJEVER	Finska, Švedska, Norveška, Rusija
KARELIA	Finska, Rusija
JUGOISTOČNA FINSKA/RUSIJA	Finska, Rusija
ESTONIJA/LATVIJA/RUSIJA	Estonija, Latvija, Rusija
LATVIJA/LITVA/BJELORUSIJA	Latvija, Litva, Bjelorusija
LITVA/POLJSKA/RUSIJA	Litva, Poljska, Rusija
POLJSKA/UKRAJINA/BJELORUSIJA	Poljska, Ukrajina, Bjelorusija
MAĐARSKA/SLOVAČKA/UKRAJINA	Mađarska, Slovačka, Ukrajina
SLOVENIJA/MAĐARSKA/HRVATSKA	Slovenija, Mađarska, Hrvatska
MAĐARSKA/RUMUNJSKA	Mađarska, Rumunjska
SRBIJA I CRNA GORA	Srbija i Crna Gora
ITALIJA/JADRAN	Italija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora, Albanija
ITALIJA/ALBANIJA	Italija, Albanija
GRČKA/ALBANIJA	Grčka, Albanija
GRČKA/MAKEDONIJA	Grčka, Makedonija
ŠPANJOLSKA/MAROKO	Španjolska, Maroko
GIBRALTAR/MAROKO	Velika Britanija, Maroko
RUMUNJSKA/UKRAJINA	Rumunjska, Ukrajina
RUMUNJSKA/MOLDAVIJA	Rumunjska, Moldavija
BUGARSKA/SRBIJA I CRNA GORA	Bugarska, Srbija i Crna Gora
BUGARSKA/MAKEDONIJA	Bugarska, Makedonija
BALTIČKO MORE	Njemačka, Danska, Švedska, Finska, Estonija, Letonija, Litva, Poljska, Norveška, Rusija, Bjelorusija
CADSES	Njemačka, Austrija, Italija, Grčka, Češka, Slovačka, Slovenija, Poljska, Mađarska, Rumunjska, Bugarska, Hrvatska, Srbija i Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Albanija, Ukrajina, Moldavija
ZAPADNI MEDITERAN	Italija, Francuska, Španjolska, Portugal, Velika Britanija, Malta, (Maroko, Alžir, Tunis)
ARCHIMED	Grčka, Italija, Malta, Cipar, (Turska, Egipat, Izrael, Libanon, Sirija, Palestina, Jordan)

INFOMACIJSKI KANALI

Opširnije informacije o programima, uključujući adrese regionalnih upravnih vlasti, možete naći na:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/prordn/indeks_en.cfm

DRUGA FAZA

Ako tekući pregovori završe bez velikih promjena u odnosu na prijedloge Europske komisije, politika europskog susjedstva bit će se od 2007. poduprta povećanim i usmjerenijim sredstvima iz Instrumenta europskog susjedstva i partnerstva. Potpora za ovu politiku narast će s 8.5 milijardi eura (2000. - 2006.) na 14.9 milijardi eura za sljedeće financijsko razdoblje od 2007. do 2013. godine. Sve države uključene u politiku europskog susjedstva moći će se prijaviti za potporu iz tog novog instrumenta. Ideja je novog instrumenta pojednostaviti dobivanje potpore kako bi se podržala koherentnost i stalnost vanjskih aktivnosti i poboljšali rezultati s raspoloživim sredstvima.

Ciljevi su prijedloga Komisije od rujna prošle godine:

1. Stvaranje područja napretka i prijateljskih susjedskih odnosa u državama članicama i partnerskim državama.
2. Osigurati potporu za zajednički interes država članica i partnerskih država za promicanje međuregionalne suradnje.
3. Promicanje temeljnih vrijednosti Europske unije putem dijaloga i suradnje.

Područja financijske potpore pridonijet će jačanju suradnje i ekonomske integracije između država članica EU i partnerskih država kroz aktivnosti na polju institucionalne izgradnje, dobrog upravljanja, održivog socioekonomskog razvoja i sloboda, sigurnosti i unutarnjih poslova.

Temeljna načela Programa europskog susjedstva preuzeta su iz iskustva strukturnih fondova, a to su:

1. Partnerstvo
2. Višegodišnji programi
3. Sufinanciranje

Potpora će se uglavnom odvijati putem tri vrste programa:

1. Nacionalni ili višenacionalni regionalni ili podregionalni programi suradnje između EU i jedne partnerske države, ili između EU i skupine partnerskih država;
2. Tematski programi (bilateralni ili multilateralni koji se bave zajedničkim problemima);
3. Zajednički programi međugranične suradnje, bilateralni ili multilateralni.

Što se tiče prve dvije vrste programa, ostaje da se vidi koliko će iscrpna i stalna biti primjena partnerskih načela. Iz preliminarnih ispitivanja odobrenih akcijskih planova proizlazi da se, osim u slučaju Maroka, suradnja s EU od strane partnerskih država smatra problemom kojim se isključivo bave vlade, a uključenost trećeg sektora i civilnog društva je vrlo slaba ili ne postoji. U tom smislu, vrlo je važno da Europska komisija izvrši nužan pritisak na nacionalne vlade kako bi pronašle više sudioničke i demokratskije pristupe za provedbu programa kojima je cilj jačanje veza s Unijom.

S druge strane, u trećoj vrsti projekata, vjerojatnije je da će se dogoditi aktivno sudioništvo podnacionalnih čimbenika, uključujući udruge. Komisija gleda na međugraničnu suradnju kao na strateško oruđe koje će smanjiti popratne učinke pojačane kontrole na novim granicama i doživljavanje Europe kao tvrđave. Pomoću programa međugranične suradnje, Komisija želi promicati istinsku suradnju između regionalnih i lokalnih vlasti i udruga iz EU i iz partnerskih država, kako bi imali koristi od zajedničkog razvoja graničnih područja, kao i jačanja lokalne demokracije.

Zajednički programi međugranične suradnje imat će različite oblike i mogu biti bilateralni ili multilateralni; ako su im cilj kopnene granice ili važne pomorske rute, ili multilateralni; ako se odnose na zaljevska područja (Mediteran, Baltičko ili Crno more).

Podnositelji prijava za ove programe zajedničke suradnje uključuju međunarodne institucije i njihove agencije, regionalne i lokalne vlasti, regionalne i međuregionalne organizacije, udruge, mreže udruga, sveučilišta, zaklade, medije itd., u ovisnosti o podrobnim pravilima koja će uspostaviti Europska komisija zajedno s EU i partnerskim državama.

Za detaljnije informacije obratite se *'task force-u'* za politiku Europskog susjedstva:

Opća uprava za vanjske odnose (DG External Relations)

- Secretariat. Horizontal Issues.
Deputy Head of the Task Force
Rutger Wissels
- Egidio Canciani (egidio.canciani@cec.eu.int)
– financijski instrumenti
- Heike Gerstbrein (heike.herstbrein@cec.eu.int)
– akcijski planovi, politička i konceptualna pitanja, koordinacija
- Head of Unit Sectoral Policies
Andreas Herdina (andreas.herdina@cec.eu.int)

Za kontakt podatke pogledajte web stranicu:

http://europa.eu.int/comm/world/enp/task_force_en.htm

3.3. Korisni linkovi i kontakti

3.3.1 Osnovne informacije o strukturnim fondovima

- EUROPSKI REGIONALNI RAZVOJNI FOND
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/prord/prord_en.htm
- EUROPSKI SOCIJALNI FOND
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/prord/prords/prdsb_en.htm
- EUROPSKI FOND ZA POLJOPRIVREDNO USMJERAVANJE I JAMSTVA
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/prord/prords/prdsc_en.htm
- FINANCIJSKI INSTRUMENT ZA USMJERAVANJE U RIBARSTVU
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/prord/prords/prdsd_en.htm
- KOHEZIJSKI FOND
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/procf/cf_en.htm
- INSTRUMENT ZA STRUKTURNE POLITIKE U PRETPRISTUPNOM RAZDOBLJU
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/ispa_en.htm
- INICIJATIVE ZAJEDNICE
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/intro/regions5_en.htm#3
- INOVATIVNE AKTIVNOSTI
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/intro/regions5_en.htm#5

3.3.2. Uredbe vezane uz strukturne fondove i kohezijski fond

- UREDBE O STRUKTURNIM FONDOVIMA 2000.-2006.
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/reguLen.htm
- UREDBE O KOHEZIJSKOM FONDU 2000.-2006.
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/cf_en.htm
- PRIJEDLOZI NOVIH UREDBI O STRUKTURNIM FONDOVIMA 2007.-2013.
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/intronewreglo713_en.htm
- UREDBE VEZANE UZ PRETPRISTUPNI PROGRAM ISPA
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/ispa_en.htm
- UREDBE VEZANE UZ PRETPRISTUPNI PROGRAM SAPARD
http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/leg/index_en.htm

3.3.3. Projekti u različitim državama članicama i regijama

- INFORMACIJE O EUROPSKOJ REGIONALNOJ POLITICI (INICIJATIVE, PROJEKTI, FONDOVI) U SVAKOJ DRŽAVI ČLANICI
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm
- PRIMJERI EUROPSKOG REGIONALNOG RAZVOJNOG FONDA I KOHEZIJSKOG FONDA – USPJEŠNI PRIMJERI
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/projects/stories/index_en.cfm
- AKTIVNOSTI EUROPSKOG SOCIJALNOG FONDA U DRŽAVAMA ČLANICAMA
http://europa.eu.int/comm/employment_social/esf2000/member_states-en.htm

3.3.4. Korisni kontakti u Komisiji

Opća uprava za regionalnu politiku (DG Regional Policy):

Rue du Père de Deken 23, 1040 Brussels, Belgium
POŠTANSKA ADRESA: Rue de la Loi/Wetstraat 200, 1049 Brussels, Belgium

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

E-MAIL: dgregio@info regio.cec.eu.int

— Directorate A – Resursi

J-M SEYLER,

TEL.: +32-2-295 46 81, Fax: +32-2-295 39 01

— Directorate B – Konceptija i reforma kohezijske politike, koordinacija, pravna pitanja, fond solidarnosti

R. HALL

TEL.: +32-2-295 44 01, FAX: +32-2-296 62 35

— Directorate C – Tematski razvoj, utjecaj, evaluacija i inovacijske aktivnosti

J-C LEYGUES,

TEL.: +32 2-296 54 37, FAX: +32 2-296 24 03

— Directorate D – Teritorijalna suradnja, akcije u urbanim sredinama i zapostavljenim regijama

E HELANDER,

TEL.: +32-2-296 11 16, FAX: +32-2-299 24 30

— Directorate E – Programi i projekti u Austriji, Danskoj, Njemačkoj, Latviji, Slovačkoj, Švedskoj i Velikoj Britaniji

J. PALMA ANDRES,

TEL.: +32-2-295 42 36, FAX: +32-2-296 23 72

— Directorate F – Programi i projekti u Belgiji, Češkoj Republici, Estoniji, Finskoj, Irskoj, Luksemburgu i Španjolskoj

K MATHERNOVA,

TEL.: +32 2-299 22 12, FAX: +32 2-296 23 96

— Directorate G – Programi i projekti na Cipru, u Grčkoj, Mađarskoj, Italiji, Malti i Nizozemskoj

A. CECCHI LANG,

TEL.: +32 2-298 45 44, FAX: +32 2-296 23 96

- Directorate H – Programi i projekti u Francuskoj, Poljskoj, Portugalu, Sloveniji i ISPA
L. RIERA,
TEL.: +32 2-295 18 10, FAX: +32 2-296 57 82
- Directorate I – Revizija
N. MARTYN,
TEL.: +32-2-295 80 59, FAX: +32-2-296 57 82.

Opća uprava za zapošljavanje i socijalne poslove

(DG Employment and Social Affairs):

Rue Joseph II 27 & 37, 10000

Brussels, Belgium

POŠTANSKA ADRESA: Rue de la Loi/Wetstraat 200, 1049

Brussels, Belgium

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/index_en.html

E-MAIL: empl-info@cec.eu.int

- Directorate A/4 – ESF koordinacija
Mr. Xavier PRATS MONNE,
TEL.: +32 2 296 12 30
- Directorate B/4 – Inicijative Zajednice
Mr. Jean-François LEBRUN,
TEL.: +32 2 296 03 32
- Directorate D – Prilagodljivost, socijalni dijalog i socijalna prava
Mr. Bernard JANSEN,
TEL.: +32 2 295 76 04
- Directorate G – Horizontalna i međunarodna pitanja
Ms. Luisella PAVAN-WOOLFE,
TEL.: +32 2 295 66 38
- Directorate G/2 – Proširenje i međunarodni odnosi
Mr. Jean-Paul TRICART
TEL.: +32 2 299 05 11
- Directorate G/4 – Komunikacija
Mr. Adam TYSON
TEL.: +32 2 296 60 56

Opća uprava za poljoprivredu (DG Agriculture):

Rue de la Loi 130, 1040 Brussels, Belgium

POŠTANSKA ADRESA: Rue de la Loi/Wetstraat 200, 1049

Brussels, Belgium

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

E-MAIL: agri-library@cec.eu.int

- Directorate AII/4 – Odnosi s poljoprivrednim udrugama (Relations with agricultural NGOs)
Mr. Gerard KIELY,
TEL.: +32 2 298 74 27
- Directorate AII/2 – Proširenje, Europska politika susjedstva (Enlargement, European Neighbourhood Policy)
Mr. Rudy VAN DER STAPPEN,
TEL.: +32 2 295 45 09

Opća uprava za ribarstvo (DG Fisheries):

Rue de la Loi 170, 1040 Brussels, Belgium

POŠTANSKA ADRESA: Rue de la Loi/Wetstraat 200, 1049

Brussels, Belgium

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/policy_en.htm

E-MAIL: fisheries-info@cec.eu.int

- Directorate D/2 – Komuniciranje i informiranje (Communication and Information),
Ms. Chiara GARIAZZO,
TEL.: +32 2 299 92 55

3.3.5. Korisne web stranice

- TREĆE IZVJEŠĆE O EKONOMSKOJ I SOCIJALNOJ KOHEZIJI:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion3/cohesion3_en.htm
- REGIONALNA POLITIKA I LISABONSKA STRATEGIJA:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/themes/lisbon/lisbon_en.htm

- PHARE
<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/phare/index.htm>
- POZIVI ZA PRIJAVU PRIJEDLOGA ZA VANJSKU I PRETPRISTUPNU POMOĆ EUROPSKE ZAJEDNICE:
<http://europa.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>
- DNEVNO ELEKTRONSKO PRIMANJE PRIJEDLOGA:
<http://ted.publications.eu.int/CD/application/pif/resources/shtml/common/home/home.html>
- PRAKTIČNI VODIČ KROZ PROCEDURE UGOVORA PHARE, ISPA I SAPARD:
http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm
- PHARE IZDANJA:
<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/phare/publist.htm>
- PROGRAMI PREKOGRANIČNE SURADNJE:
<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/phare/programmes/index.htm>
- INTERREG III
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/interreg3/index_en.htm
- ISPA
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/ispa_en.htm
- SAPARD
http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm
- LINKOVI NA NACIONALNE WEB STRANICE EU15 KOJI PRUŽAJU INFORMACIJU O EUROPSKOM I REGIONALNIM RAZVOJNIM PROGRAMIMA:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/gateway/index_en.cfm
- LINKOVI DO NACIONALNIH UPRAVA:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm?pay=other

- LINKOVI NA NACIONALNE WEB STRANICE DRŽAVA KANDIDATKINJA KOJI SADRŽE DOKUMENTE ZA STRUKTURNE I KOHEZIJSKI FOND:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/themes/doc/progdoc.doc

4. POGLAVLJE

Unutarnje proračunske stavke

4.1. Popis unutarnjih proračunskih stavki

AUDIOVIZUALNE TEHNOLOGIJE, MEDIJI, TISAK, KOMUNIKACIJA I INFORMIRANJE	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Borba protiv ilegalnog i štetnog sadržaja na Internetu	09 03 03	pm*
Informiranje građana putem medija	16 02 02	9m
Informacijski letci	16 05 01	19,6m
Tehnologije informatičkog društva	09 04 01	986,9m
MedijaPlus (mjere za promicanje razvoja audiovizualne industrije)	15 05 01 01	79,13m
Medijska izobrazba (mjere za promicanje razvoja strukovne izobrazbe u audiovizualnoj industriji)	15 05 01 02	7,44m
Prince – informatička i komunikacijska strategija	22 04 01	5,6m

CIVILNO DRUŠTVO, EUROPSKA UDRUŽENJA, RAZVOJ EUROPE, UDRUGE	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Udruženja i federacije od europskog interesa	15 06 01 04	1,32m
Europski <i>Think tank</i>	15 06 01 05	0,4m
Potpore europskim <i>Think tank</i> -ovima i organizacijama koje unaprjeđuju ideju Europe	15 06 01 03	2,505m
Institucije specijalizirane za odnose EU - treće države	19 02 02	1,223m
Mjere koje pomažu civilnom društvu	15 06 01 01	3,81m
Potpora međunarodnim nevladinim organizacijama mladih	15 07 01 02	2,31m
<i>Twinning</i> u EU	15 06 01 07	12,5m

OBRAZOVANJE, IZOBRAZBA, MLADI I KULTURA	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Suradnja s državama nečlanicama u obrazovanju i strukovnoj izobrazbi	15 02 03	3m
E-izobrazba	15 02 02 04	12,98m
Erasmus Mundus	15 02 02 05	25m

Programski okvir za potporu kulturi	15 04 02 01	31,9m
Leonardo de Vinci	15 03 01 02	205,3m
Socrates	15 02 02 02	351,1m
Mladi	15 07 02	106,73m
ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA PITANJA		
	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Analiza i studija o socijalnoj situaciji, demografiji i obitelji	04 04 02 01	3,2m
Mjere Zajednice za postizanje spolne jednakosti	04 05 02	11m
ENEA, pilot projekt – aktivno starenje i mobilitet starijih osoba	04 04 08	pm
Slobodno kretanje radne snage, koordinacija sustava socijalne sigurnosti i mjere za migrante, uključujući migrante iz trećih država	04 04 03	3,5m
Industrijski odnosi i socijalni dijalog	04 03 03 01	16,4m
Mjere za prevenciju i borbu protiv diskriminacije	04 04 04	18,058m
Mjere za prevenciju i borbu protiv socijalnog isključivanja	04 04 04 02	19,3m
Ženske organizacije	04 05 02	0,35m
ENERGIJA I TRANSPORT		
	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Financijska potpora projektima od zajedničkog interesa u Međunacionalnoj energetske mreži	06 03 02	21,5m
Europski program 'INTELIGENTNE ENERGIJE' 2003.-2006.	06 04 01	54,257m
Europski program 'INTELIGENTNE ENERGIJE' 2003.-2006., vanjska stavka - Coopener	06 04 02	4,925m
Potpora politikama i predviđanju znanstvenih i tehnoloških potreba	06 06 03	6,8m
Održivi energetske sustavi	06 06 02 01	132,4m
Održivi energetske sustavi	08 06 01 01	110m

PROŠIRENJE EU	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Ured tehničke pomoći za informatičku razmjenu (TAIEX) – aktivnosti u okviru tranzicijskih mogućnosti	22 03 02	8 m
Tranzicijske mogućnosti za izgradnju institucija nakon priključenja	22 03 01	121,4m
PODUZETNIŠTVO		
	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Horizontalna istraživanja aktivnosti vezanih za malo i srednje poduzetništvo	08 08 01 02	116,9m
Program za poduzeća i poduzetništvo, s naglaskom na malo i srednje	02 02 03 01	25,9m
Istraživanje i inovacije	02 03 01	64,8m
Potpora malom i srednjem poduzetništvu u novom financijskom okruženju	02 02 03 02	8m
OKOLIŠ		
	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Program aktivnosti Zajednice na području zaštite građana	07 03 06 01	5m
Program aktivnosti Zajednice za promicanje NVO-a aktivnih prvenstveno na području zaštite okoliša	07 03 02	7,3m
Doprinos međunarodnim aktivnostima na području zaštite okoliša	07 02 01	8,03m
Okoliš i održivost	10 02 02	10,25m
LIFE III (financijski instrument za okoliš 2000.-2004.) – projekt na području Unije – 1. dio (zaštita prirode)	07 03 03	67,923m
LIFE III (financijski instrument za okoliš 2000.-2004.) – projekt na području Unije – 2. dio (zaštita okoliša)	07 03 04	67,614m

ZAŠTITA ZDRAVLJA I POTROŠAČA	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Napredna genetika i njena primjena u zdravlju	08 02 01 01	298,9m
Borba protiv osnovnih bolesti	08 02 01 02	322,5m
Aktivnosti Zajednice u korist potrošača	17 02 01	19,07m
Javno zdravlje (2003.-2008.)	17 03 01 01	51,3m

PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
AGIS, Okvirni program za policiju i pravnu suradnju na pitanjima kriminala	18 05 01 02	15,745m
Program suradnje na civilnim pitanjima	18 06 01 02	3,75m
Integracija državljana iz država nečlanica	18 03 06	5m
Mjere za borbu protiv nasilja nad djecom, adolescentima i ženama – DAPHNE 2	18 04 01 02	9.685m
Program istraživanja i evaluacije o poštovanju temeljnih ljudskih prava	18 04 03	1,0m
Pomoć žrtvama kršenja ljudskih prava	19 04 02	pm (7 m u pričuvi)

ISTRAŽIVANJA, TEHNOLOŠKI RAZVOJ	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Građani i upravljanje društvom temeljenom na znanju	08 07 01	61,1m
Znanost i društvo	08 10 01 04	21,8m
Posebne mjere za potporu međunarodnoj suradnji	08 08 01 03	85,5m
Podrška politikama i predviđanje znanstvenih i tehnoloških potreba	08 08 01 01	122,2m

* pm – KRATICA ZNAČI: proračun još nije utvrđen. (op. ur.)

4.1.1 Audiovizualne tehnologije, mediji, tisak, komunikacije i informacije

09 03 03 Borba protiv ilegalnog i štetnog sadržaja na internetu

PRORAČUN: pm – (9,5 milijuna eura u pričuvi)

OPIS: Cilj je tog programa uspostaviti operativne mjere i tehnike kako bi se ispravili negativni učinci ilegalnog i štetnog sadržaja na Internetu, uključujući dječju pornografiju preko globalnih informativnih mreža, a da se u isto vrijeme poštuju osnovne slobode izražavanja i nesmetan protok informacija. Postoje tri linije aktivnosti: stvaranje sigurnije okoline; razvoj sustava filtera i podobnosti; poticanje aktivnosti osvještavanja kako bi ljudi bolje razumjeli i koristili internet. Dio ovih sredstava koristit će se za financiranje informativnih kampanja (televizija, radio i tiskovine) o lošim i štetnim učincima dječje pornografije na Internetu.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Javne ili privatne organizacije koje rade u tom području aktivnosti.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, države EEA/EFTA

KAKO SE PRIJAVITI: Daljnje informacije o prikupljanju prijedloga i uvjetima za predaju prijedloga možete dobiti javljajući se na niženavedene adrese. Standardni prijavnji obrazac i programski vodič možete naći na internetskoj stranici Akcijskog internetskog plana Safer, koja je navedena u produžetku teksta.

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/information_society/activities/sip/index_en.htm

KONTAKT: Mr. Richard SWETENHAM

European Commission

DG Information Society

Safer Internet Action Plan

Office EUFO 1194

Rue Alcide de Gasperi

L-2920 Luxembourg, Luxembourg

TEL.: +352 430 13 29 63 or +352 4301 32400

FAX: +352 430 13 40 79 or +352 4301 34079

E-MAIL: iap@cec.eu.int

16 02 02 Informiranje građana putem medija

PRORAČUN: 9 milijuna eura

OPIS: U želji da svim građanima Europe budu dostupne obavijesti o radu institucija Komisije, ta proračunska stavka ima cilj djelovati tako da o svome radu informira široku javnost.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Institucije Europske unije, vanjski uredi Europskog parlamenta, predstviništva Komisije, nadzorna tijela čija je uloga osiguravanje pluralizma, nepristranosti i jednakost u radijskom i televizijskom prikazivanju država članica i sve druge organizacije i tijela unutar EU država članica koje informiraju stanovnike Europe o Europskoj uniji.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: 50% od poželjnih troškova

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu prijedloga bit će objavljeni na internetskoj stranici na kojoj također možete naći upute za prijavu i standardni prijavni obrazac. Za opširnije informacije pogledajte web stranicu ili kontaktirajte Opću upravu za tisak i komunikaciju, kontakti navedeni u produžetku teksta.

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/press_communication/grants/index_en.htm

KONTAKTI: Mr. Alain DUMONT, Head of Unit

European Commission

DG Press and Communication – B3

TEL.: +32 2 295 38 49/ +32 2 299 90 03

E-MAIL: Press-B@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM PODACIMA: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/press_communication/index_en.htm

16 05 01 Informacijski letci

PRORAČUN: 19,6 mil. eura

OPIS: Proračunska stavka pokriva:

- financiranje informacijskih i dokumentacijskih letaka širom Europe (Europski info-punktovi i ruralni info-forumi)
- javne ili privatne organizacije koje podržavaju rad ureda Komisije u državama članicama

- financiranje glavnih nacionalnih informacijskih središta kojima zajednički upravljaju države članice
 - obučavanje osoba koje će preuzeti odgovornosti za letke i zadatke vođenja mreža
 - financiranje Međunarodne federacije europskih domova
- Proračunska je stavka također namijenjena i financiranju aktivnosti za službe savjeta građanima. Uočeno je da kampanje s osnovnim informacijama ne mogu adekvatno i učinkovito informirati građane o njihovim individualnim pravima, npr. o području slobodnog kretanja osoba. Već postojeće mreže za obavještanje građana mogu poslužiti kao veza između građana i (proširene) EU, pokrivajući različite teme zakonodavstva EU i druge različite prekogranične probleme.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Javne ili privatne organizacije, glavna nacionalna informacijska središta, info-središta u državama članicama čiji je cilj pružanje informacija o EU građanima Europe.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: 50% poželjnih troškova

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prikupljanje prijedloga bit će objavljeni na internetskoj stranici na kojoj također možete naći upute i standardni prijavni obrazac. Za dodatne informacije pogledajte web stranicu ili kontaktirajte Opću upravu za tisak i komunikaciju – kontakti su navedeni u produžetku teksta.

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/press_communication/grants/index_en.htm

KONTAKT: Mr. Khalil ROUHANA, Head of Unit

DG Press and Communication

Unit 2: Strategy for IST research activities

B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 295.37.40

FAX: + 32 2 299 69 02

E-MAIL: khalil.rouhana@cec.eu.int ili lst@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM PODACIMA: <http://www.cordis.lu/isty>

09 04 01 Tehnologije informatičkog društva

PRORAČUN: 986.9 milijuna eura

OPIS: Glavna uprava informatičkog društva Europske komisije igra ključnu ulogu u formiranju prilika za napredne i lako dostupne tehnologije informatičkog društva koja bi se nametnula europskom poslovanju i društvu. Taj je proračun osobito usmjeren na istraživanje i tehnološki razvoj o politici informatičkog društva. Cilj mu je pridonijeti formulaciji politika za društvo temeljeno na znanju kako je dogovoreno na Vijeću u Lisabonu 2000. godine i Vijeću u Stockholmu 2001. godine, uključenim u Plan aktivnosti E-Europa. Također ima cilj pojačati inovativnost i konkurentnost Europskog poslovanja i industrije i pridonijeti većoj koristi za građane Europe. Specifični ciljevi projekta trebaju uključivati:

- udruživanje snaga u područjima gdje je Europa vodeća u industrijskim i tehnološkim aspektima
- osiguravanje konkurentnosti Europe u tim aspektima
- istražiti nove mogućnosti i odgovarati na hitne potrebe
- osigurati da razvoj tehnologija ima rezultat nove proizvode i službe

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Mala i srednja poduzeća, korisnike IST i industrijske opskrbljivače, akademske istraživačke laboratorije, organizacije uspostavljene u državama kandidatkinjama i ne-EU partnere koji su već određeni u specifičnim programima.

PODRUČJE FINANCIRANJA: 25 država članica i države EFTA Europske unije.

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/information_society/activities/index_en.htm;

KONTAKT: Mr. Gérard COMYN, Head of Unit
European Commission
Information Society Directorate-General
A.2: Strategy for IST research activities
Rue de la Loi 200
B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 299 4346

15 05 01 01 MediaPlus (mjere za promicanje razvoja audiovizualne industrije)

PRORAČUN: 79.13 mil. eura

OPIS: Ta proračunska stavka ima namjeru poticati distribuciju i razvoj audiovizualnih djelatnosti u Europi te ojačati produkcijske tvrtke. Osnovni ciljevi su usmjereni na kino i televizijsku produkciju, kreativni dokumentarni program, animirane filmove i multimediju. Vrste aktivnosti uključuju financijsku potporu u obliku povratnih uvjetovanih predujmova i potpora koje slijede pozivi za prijavu projekata.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Europske produkcijske ili distribucijske tvrtke. Uvjeti se razlikuju ovisno o vrsti potpore. U svakom slučaju, projekti trebaju biti predani Komisiji na temelju poziva za prijavu projekata. Projekte ocjenjuju međunarodni odbori.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države sudionice: države članice, države EFTA.EEA (Island, Norveška, Lihtenštajn) (PECO države također, ovisno o ugovoru)

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu projekata objavljuju se u Biltenu. Smjernice daje Komisija i, u svakoj državi koja je sudionica programa, ured za medije (Media Desk) i područni uredi.

ADRESU UREDA ZA MEDIJE ZA VAŠU ZEMLJU MOŽETE NAĆI NA:
http://europa.eu.int/comm/avpolicy/media/desk_en.html

Možete također pisati na poštansku ili e-adresu navedenu ovdje.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/avpolicy/media/index_en.html

KONTAKT: Mr. Costas DASKALAKIS, Head of Unit
European Commission
Directorate-General Information Society
1040 Brussels

TEL.: + 32 2 296 35 96

FAX: +32 2 299 92 14

E-MAIL: info-media@cec.eu.int

www.europa.eu.int/comm/avpolicy/media/index_fr.html

15 05 01 02 **Medijska izobrazba (mjere koje promiču razvoj strukovne izobrazbe u audiovizualnoj industriji)**

PRORAČUN: 7,44 m

OPIS: Proračunska stavka za medijske programe izobrazbe pruža potporu za stalni (i početni) program **strukovne izobrazbe** kojemu je zadaća podučiti profesionalce u audiovizualnoj industriji poslovnom upravljanju, tehnikama pisanja scenarija i novim tehnologijama.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Javna ili privatna tijela koja vode programe izobrazbe (treninge): profesionalna udruženja, sveučilišta, produkcijske kompanije, itd.

PODRUČJA FINANCIRANJA: Države sudionice: 25 država članica, države EFTA_EEA (Island, Norveška, Lihtenštajn) i države kandidatkinje EU.

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu projekata objavljuju se u Biltenu. Upute za prijavu daje Komisija i, u svakoj državi koja je sudionica programa, ured za medije (Media Desk) i područni uredi.

ADRESU UREDA ZA MEDIJE ZA VAŠU ZEMLJU MOŽETE NAĆI NA:
<http://europa.eu.int/comm/avpolicy/media/desk.en.html>
 Pisati možete na poštansku ili elektroničku adresu navedenu u produžetku teksta.

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/avpolicy/media/desk.en.html>

KONTAKT: Mr. Costas DASKALAKIS, Head of Unit
 European Commission Directorate-General Information Society, 1040 Brussels
 TEL.: + 32 2 296 35 96
 FAX: +32 2 299 92 14
 E-MAIL: infso-media@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA: http://www.europa.eu.int/comm/avpolicy/media/index_fr.html

22 04 01 **Prince – Informatička i komunikacijska strategija**

PRORAČUN: 5,6 mil. (2,4 mil. u pričuvi)

OPIS: Financiranje prioriternih informacijskih mjera o politikama Zajednice osnovni je cilj ove proračunske stavke. Odnosi se na kampanju "Proširenje: izazov za Europu" koja treba ojačati učinkovitost komunikacije i dijaloga među stanovnicima EU i institucijama Zajednice o temi EU proširenja i uske suradnje s vlastima u državama članicama. U 2004. godini prioriteti će biti podizanje svijesti diljem Europe o proširenju Unije. Također se uzima u obzir pristupanje 10 novih država članica u 2004. godini. Kampanja će obuhvatiti nacionalne strategije 25 država.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Javne vlasti 25 država članica.

KONTAKT:

— Mr. Wenceslas de Lobkowicz, Head of Unit
 European Commission Directorate-General Enlargement
 Enlargement Information Unit
 CHAR 06/236
 TEL./FAX: +322 29 9 17 77
 E-MAIL: enlargement@cec.eu.int

ili

— Ms. Susanne CANZLER, Information Centre Manager
 Enlargement and Phare Information Centre
 Rue Montoyer 19 / Montoyerstraat 19
 B- 1000 Bruxelles / Brussel
 TEL.: + 32 2 545 90 10

4.1.2 Civilno društvo, europska udruženja, razvoj Europe, udruge

15 06 01 04 Udruženja i federacije od europskog interesa

PRORAČUN: 1, 32m

OPIS: Ta proračunska stavka odnosi se na udruženja i federacije građana Europe koje su posebno aktivne na polju daljnjeg razvoja europskih integracija i podizanja javne svijesti o Europskoj uniji. Ali, sredstva se ne mogu koristiti za financiranje operativnih troškova organizacija korisnika. Također bi trebala pokrivati aktivnosti koje se odražavaju na europskoj razini na etičke i duhovne vrijednosti i temelje europskih integracija.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Udruge koje se prijave za financiranje iz ovog proračuna moraju djelovati barem u jednoj od država članica.

ROKOVI: Rokovi su istaknuti u pozivima za prijavu projekata koji se objavljuju u Biltenu i na web stranici Opće uprave za obrazovanje i kulturu: http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/association/call_en.pdf

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/association/index_en.html

KONTAKT:

— Mr. Antonio KOSMOPOULOS (Head of Unit)

European Commission

DG Education and Culture

Unit 2, VM-2 04/4

Sector "Partnership with civil society"

200 rue de la Loi, B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 299 93 35/298 74 99

FAX: +32 2 299 93 02

E-MAIL: Eac-soc-civile@cec.eu.int

— Mrs. Edit Genser, Project manager

TEL.: +32 2 298 16 04

E-MAIL: Edith.Genser@cec.eu.int

15 06 01 05 Europski *think tankovi*

PRORAČUN: 0, 4 mil. eura

OPIS: Predviđeno za *think tank* institucije koje izravno pridonose istraživanju politika o europskim integracijama.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Samo *think tankovi* koji su odabrani. Ta informacija objavljena je u Biltenu Europske unije. (OJL53 od 23.02.2004.) Za dodatne informacije kontaktirajte Komisiju.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija

KONTAKT: eac-info@cec.eu.int

15 06 01 03 Potpore europskim *think tankovima* i organizacijama koje unaprjeđuju ideju Europe

PRORAČUN: 2.505 mil.

OPIS: Taj program ima namjeru pokriti troškove aktivnosti i operacija *think tankova* koji izravno pridonose istraživanjima o politikama europskih integracija i organizacijama koje aktivno rade na europskog suradnji. Također je namjera pokriti troškove aktivnosti i operacija organizacija koje aktivno rade na polju europskih integracija.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Iako je financiranje aktivnosti organizacija koje se bave europskim integracijama ograničeno na organizacije spomenute u Biltenu Europske unije – (OJL53 od 23.02.2004), ova stavka ostavlja prostora i za druge organizacije koje se mogu prijaviti za financiranje aktivnosti kojima je cilj izravno pridonositi istraživanjima o raznim oblicima politika europskih organizacija i onih koje rade na europskoj suradnji. Za dodatne obavijesti kontaktirajte Komisiju.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

KONTAKT:

— Mr. Antonios KOSMOPOLOS, Head of Unit

TEL.: +32 2 299 93 35

E-MAIL: antonios.kosmpolos@cec.eu.int

— Mrs. Maria Louisa ANNASTOPOULOS

TEL.: +32 2 296 12 39/296 21 13

19 02 02 **Institucije specijalizirane za odnose između Europske unije i trećih zemalja**

PRORAČUN: 1.223m

OPIS: Potpora iz tog proračuna odnosi se na proračune različitih centara, instituta i mreža koje su prepoznali stručnjaci za vanjsku politiku i odnose između Europske unije i drugih regija. Potpora će pomoći u pokrivanju troškova istraživanja, seminara, kontakata, publikacija i tema uključenih u odnose između Europske unije i određenih regija. Predviđa se detaljna analiza određenih odnosa između EU i Azije, Južne Amerike, Mediterana, Balkana i nezavisnih država bivšeg Sovjetskog Saveza. Određene aktivnosti uključuju:

- izradu studija i analize politike EU i određenih regija
- izradu dokumenata za raspravu
- okrugle stolove
- seminare o posebnim temama
- think tankovi
- različite publikacije
- razvoj web stranice
- suradnju s medijima

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Istraživački instituti, organizacije koje nadziru odnose EU i drugih regija, javna i privatna tijela koja rade u tom području. Posebna pozornost polaže se na određene institute i organizacije, primjerice Institut političkih studija u Moskvi, mediteranska i euroarapska suradnja, Južno-američki centar za odnose s Europom (Celare), Europski centar za globalu međuovisnost i solidarnost (sjeverno/južni centar) i Europski institut za azijske studije.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Najviše 70% operativnih troškova unutar kalendarske godine u kojoj je potpora dodijeljena.

KONTAKT: Mr. Petros Mavromichalis
European Commission
Directorate-General External Relations
Rue de la Loi 200
B-1049 Brussels

15 06 01 01 **Mjere koje pomažu civilnom društvu**

PRORAČUN: 3.81m

OPIS: Ta proračunska stavka namijenjena je financiranju mjera koje pomažu civilnom društvu, posebice potporama udruga civilnog društva. Također pokriva potpore financiranja stalnih radnih programa tijela koji pokrivaju opće europske interese, posebice organizacije koje predstavljaju manjine, starije i migrante.

KONTAKT: Mr. Antonios Kosmopoulos, Head of unit

Mrs. Ida Angius, Project manager for NGO
European Commission
Education and Culture Directorate General
Sector "Partnership with civil society"

VM-2 4/04

Rue de la Loi 200

B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 299 93 35/298 74 99 (Mr. Kosmopoulos)

TEL.: +32 2 299 27 14 (Mrs. Ida Angius)

FAX: +32 2 299 93 02

E-MAIL: Ida.angius@cec.eu.int

Eac-soc-civile@cec.eu.int

WEB STRANICA: www.europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_fr.htm

15 07 01 02 **Potpora međunarodnim nevladinim organizacijama mladih**

PRORAČUN: 2.31m

OPIS: Proračun je namijenjen za odobravanje potpore međunarodnim nevladinim organizacijama koje sveobuhvatno rade s mladim ljudima, posebno na svim razinama njihovih organizacija uključujući tijela koja donose odluke.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Međunarodne organizacije mladih koje rade u europskom kontekstu, imaju pravni status te su nevladine, neprofitne organizacije čiji je osnovni cilj rad za dobrobit mladih ljudi. Moraju imati organizacije-članice aktivne u najmanje osam država u niže navedenim zemljama.

PODRUČJE FINANCIRANJA: 25 država članica EU, države EFTA/EEA, države kandidatkinje za EU.

KAKO SE PRIJAVITI: Sve prijave moraju biti na službenom prijavnom obrascu, te u dvije kopije. Prijavni obrazac dostupan je na sljedećoj adresi:

www.europa.eu.int/comm/youth/indeks_en.html

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: 50% ukupnog godišnjeg proračuna.

KONTAKT:

— Mr. Pierre MAIRESSE, Head of Unit

European Commission

DG Education and Culture

Unit D.5 - Youth Policies and Programme

Rue de la Loi 200, (B7 3/26), B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 20 09/295 92 09

— Mrs. Michelle GROMBER

TEL.: +32 2 298 68 77

FAX: +32 2 299 40 38

E-MAIL: ingyo@cec.eu.int

15 06 01 07 *Twinning* u Europskoj uniji

PRORAČUN: 12, 5m

OPIS: Europska komisija dodjeljuje potpore *twinning* projektima koji uključuju edukativne programe o europskim temama. Prioritet je stavljen na događaje koji uključuju gradove i općine u državama kandidatkinjama, nove *twinning* programe, projekte koji uključuju male općine u geografski zapostavljenim područjima, multilateralnim događajima i projektima koji uključuju mlade ljude ili zapostavljene skupine. Dio tog proračuna namijenjen je poticanju veza između perifernih, planinskih i otočnih regija EU. Dio sredstava može se iskoristiti za evaluaciju tih aktivnosti financiranih iz ove stavke.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Lokalne i/ili regionalne vlasti u državama članicama Europske unije.

KAKO SE PRIJAVITI: Prijava mora biti na standardnom obrascu. Postoje dva različita obrasca za dvije različite vrste aktivnosti. Upute i obrasci dostupni su web stranici:

<http://europa.eu.int/comm/towntwinning/call/call/call.en.pdf>

ROKOVI: Postoji pet različitih faza. Rokovi za faze 1. – 3. su već istekli.

Rok za 4. fazu je 1. travnja 2005., a rok za 5. fazu je 1. lipnja 2006.

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/towntwinning/call/call.en.html>

KONTAKT: Mr. Antonios KOSMOPOULOS

European Commission

Directorate-General for Education and Culture – Youth,

Civil Society and Communication

Town-twinning sector

VM-2 4/35

Rue de la Loi 200

B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 299 93 35/ 299 86 45

FAX: +32 2 296 23 89

E-MAIL: antonios.kosmpoulos@cec.eu.int

4.1.3 Obrazovanje, izobrazba, mladi i kultura

15 02 03 Suradnja s državama nečlanicama u obrazovanju i strukovnoj izobrazbi

PRORAČUN: 3 m

OPIS: Ta stavka pokriva aktivnosti u okviru ugovora o suradnji EU i SAD-a i Kanade. Te aktivnosti su: komparativni studiji o kvaliteti i umijećima; uspostava programa razmjene studenata, profesora i administratora; promicanje suradnje među institucijama; pomoć za uspostavu odnosa između sektora određene industrije i sveučilišta; promicanje suradnje s privatnim sektorom u razvoju i proširenju programa i razvoja komplementarnih mjera i brzih rezultata promidžbe.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Visokoobrazovne institucije ili organizacije strukovne izobrazbe u 25 država članica EU, SAD-a i Kanadi. Također i industrijske i poslovne skupine, nevladine udruge, izdavači, odjeli vlada, gospodarske komore i istraživački instituti u istom zemljopisnih području.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, SAD i Kanada.

KAKO SE PRIJAVITI: U pripremi i provedbi projekta moraju sudjelovati

vati najmanje tri visokoobrazovne institucije ili organizacije za izobrazbu na obje strane iz barem tri različite države članice Europske zajednice i tri različite države SAD-a (EU/SAD ugovor) i najmanje iz dvije različite provincije Kanade (EU/Kanada ugovor). Vodeće institucije u EU i SAD-u moraju predati zajednički prijedlog Općoj upravi za obrazovanje i kulturu (u EU/SAD ugovoru). U slučaju EU/Kanada ugovora, zajednički prijedlog mora se predati Općoj upravi za obrazovanje i kulturu, kanadskim vlastima (HRSD). Vodeća EU institucija treba se prijaviti Komisiji za financiranje troškova nastalih od strane vodećih i partnerskih organizacija. Za upute, obrasce i dodatne informacije, navedene su adrese i kontakt podaci.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Europska zajednice uobičajeno ne bi smjela prijeći više od 75% odobrenog proračuna.

WEB STRANICE: http://europa.eu.int/comm/education/programmes/eu-usa/index_en.html ili http://europa.eu.int/comm/education/programmes/eu-canada/index_en.html

KONTAKT:

- Mr. Augusto GONZALEZ, Head of Unit
European Commission
Directorate General for Education and Culture
Unit EAC-A-5
B-1049 Brussels
FAX: +32 2 295 57 19
- Mr. Diego Sammaritano, Programme Manager
TEL.: +32 2 299 00 23
FAX: +32 2 295 57 19
E-MAIL: eac-3C-cooperation@cec.eu.int

15 02 02 04 E-izobrazba

PRORAČUN: 12, 98m

OPIS: Ta se stavka proračuna odnosi na:

- istraživanje i promicanje načina i sredstava korištenja e-učenja za jačanje socijalne kohezije, individualnog razvoja, poticanje međukulturalnog dijaloga, i borbu protiv novog oblika diskriminacije poznatog kao digitalna podijeljenost

- promicanje i razvoj korištenja e-izobrazbe kao činitelja cjeloživotnog učenja u Europi
- iskorištavanje potencijala e-izobrazbe za poticanje europske dimenzije u edukaciji
- omogućavanje djelotvornije suradnje na polju e-izobrazbe između država članica i različitih programa zajednice
- osiguravanje mehanizma za poticanje poboljšanja kvalitete proizvoda, službi, učinkovitije promidžbe i razmjene dobrih praksi

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Međunarodne organizacije koje razvijaju aktivnosti na polju e-izobrazbe. Na inicijativu Komisije, stručnjaci iz trećih zemalja mogu biti pozvani da sudjeluju u konferencijama i na sastancima.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU, države kandidatkinje i države EEA-EFTA.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu projekata objavljuje se u Biltenu i na web stranici. Za dodatne informacije stoje na raspolaganju niže navedeni podaci.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/education/policies/ntech/ntechologies_en.html

KONTAKT:

- Mrs. Maruja GUTIERREZ DIAZ
Mr. Sergio CORTI (Deputy Head of Unit)
TEL.: +32 2 299 39 26/295 63 92
- Mr. E. RIVIERE GOMEZ
TEL.: +32 2 299 19 83
FAX: +32 2 295 78 30
European Commission
Directorate General for Education and Culture
DG EAC A1
Rue Belliard 7
B-1049 Bruxelles
E-MAIL: sergop.corti@cec.eu.int ili elarning@cec.eu.int

15 02 02 05 Erasmus Mundus

PRORAČUN: 25m

OPIS: Ta se stavka odnosi na promicanje europskog sustava visokog školstva koje je privlačno unutar granica EU i izvan njih. Služi za poticanje većeg internog zanimanja za stjecanjem europskih kvalifikacija i/ili iskustva među diplomiranim studentima i visokoobrazovanim akademikima širom svijeta te daje nove mogućnosti za stjecanjem visokog obrazovanja. Također treba poticati djelotvorniju suradnju između Europske zajednice i institucija trećih zemalja, te povećati pokretljivost iz EU kao dio programa europskih studija.

KAKO SE PRIJAVITI: Taj program provodit će Europska komisija putem poziva za prijavu koji će biti objavljen u Biltenu i na web stranici (detalji navedeni niže u tekstu). Prijave za sve aktivnosti treba poslati Komisiji. Studenti i učenici koji žele predati svoje prijave za sudjelovanje u Erasmus Mundus Masters tečaju (sa školarinom ili bez školarine) moraju se prijaviti izravno odabranom Erasmus Mundus Masters zajednici koji nudi određen tečaj.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Ta je stavka otvorena za: institucije visokog školstva, studente koji su stekli prvi stupanj na visokoobrazovnoj instituciji, akademike i profesionalce koji predaju ili provode istraživanja, zaposlenike izravno uključene u visoko obrazovanje i ostala javna ili privatna tijela aktivna na području visokog školstva (za aktivnosti 4, vidi već navedeni opis).

PODRUČJE FINANCIRANJA: 25 sadašnjih država EU i nove države članice EU, države kandidatkinje za EU, države Europskog ekonomskog područja/države EFTA i sve ostale zemlje svijeta (treće zemlje)

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/education/programmes/mundus/index_en.html

KONTAKT: Mrs. Ingrid RIGLER
 DG Education and Culture A5
 Rue de la Loi, 200,
 B-1049 Brussels
 TEL.: +32 2 299 21 52
 E-MAIL: EAC-Erasmus-Mundus@cec.eu.int

Ili

Nacionalni kontakti za program koji se mogu naći na web stranici Erasmus Mundusa.

15 04 02 01 Programski okvir za potporu kulturi

PRORAČUN: 31.9m

OPIS: Ta se stavka odnosi na aktivnosti vezane uz:

- promicanje kulturnog dijaloga i znanja o kulturi i povijesti naroda Europe
- pomaže mobilnosti umjetnika, stvaralaca, drugih čimbenika i profesionalaca na polju kulture, s posebnim naglaskom na mlade, socijalno zakinite i kulturnu raznolikost
- razvoj novih oblika kulturnog izražavanja; dijeljenja i korištenja, na europskoj razini, zajedničko kulturno naslijeđe od europske važnosti
- promiče znanje i potiče najbolje prakse koje se tiču očuvanja tog naslijeđa
- poboljšava pristup kulturi i potiče što je moguće veći broj građana Europe da sudjeluju u kulturi
- potiče međukulturni dijalog i europsku i ne-europsku kulturnu razmjenu i razmjenu građana, posebno podrškom projektima udruženja i lokalnih agenata koji potiču takvu razmjenu
- ističući ulogu kulture u socijalnom i ekonomskom razvoju; financira aktivnosti održavanja i očuvanja u smislu zajedničkih kulturnih mjesta od europske važnosti

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Umjetnici, djelatnici u kulturi, privatni i javni promotori kulture, kulturne mreže, kulturne institucije država članica i ostalih država sudionica

PODRUČJE FINANCIRANJA: 25 država članica EU, države EFTA/EEA, države kandidatkinje za EU.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu projekata objavljuje se u Biltenu i na web stranici Opće uprave za obrazovanje i kulturu. Dodatne informacije, prijavitni obrazac i upute mogu se naći na sljedećoj web stranici.

WEB STRANICA: www.europa.eu.int/comm/culture/eac/indeks_en.html

KONTAKT: Mr. Harald HURTUNG

Culture Policy and Framework Programme
 Directorate General for Education and Culture
 B-100 – Bureau 5/21
 B-1049 Brussels
 100 rue Belliard
 TEL.: +32 2 296 54 50
 FAX: +32 2 296 69 74
 E-MAIL: herald.hartung@cec.eu.int ili
 eac-culture@cec.eu.int

15 03 01 02 Leonardo da Vinci

PRORAČUN: 205,3 mil. eura

OPIS: Cilj tog programa je promicanje znanja i jačanje europske suradnje na područjima izobrazbe i obučavanja. Ta se stavka odnosi na:

- pomoć međunacionalnoj pokretljivosti osoba u području **strukovne izobrazbe**, osobito za mlade i one zadužene za obučavanje
- pomoć pilot-projektima koji se zasnivaju na međunacionalnim partnerstvima za razvoj inovacija i kvalitetu strukovne izobrazbe
- promicanje jezičnih vještina, uključujući one koje se najmanje koriste i one za jezike koji se najmanje uče, i razumijevanje različitih kultura u kontekstu strukovne izobrazbe

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu projekata organizira se na razini Zajednice i objavljuje u Biltenu Europske komisije. Poziv opisuje programske prioritete za određeno razdoblje i operativne dogovore. Više informacija o sudjelovanju u projektu Leonardo da Vinci možete dobiti kontaktirajući Leonardo da Vinci nacionalnu agenciju.

(Također možete kontaktirati eac-info@cec.eu.int)

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Privatne, javne ili polujavne organizacije i institucije koje se bave strukovnom izobrazbom (pojedinci se ne mogu prijaviti).

PODRUČJE FINANCIRANJA: Sve države članice EU, države EFTA koje su članice EEA: Island, Lihtenštajn i Norveška pod uvjetima iz EEA ugovora i države kandidatkinje EU.

WEB STRANICA: www.europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/leonardozen.html

KONTAKTI: Tehnička pomoć – Uredi Socrates, Leonardo da Vinci and Youth

Rue de Trèves, 59-61
 B – 1000 Bruxelles/Brussels

TEL.: +32 2 233 01 11

FAX: +32 2 233 01 50

E-MAIL: leonardo@socleoyouth.be

— Mrs. Margarita GAMEIRO

European Commission,
 Education and Culture Directorate-General, Directorate
 Vocational Training

200 rue de la Loi, B-1040 Brussels

TEL.: +32 2 296 58 62/296 54 06

FAX: +32 2 233 01 50

E-MAIL: leonardo-helpdesk@cec.eu.int ili

margarita.gameiro@cec.eu.int

KONTAKTE VIDI NA: <http://www.europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/leonard2/nalist2.en.html>

15 02 02 02 Socrates

PRORAČUN: 351.1m

OPIS: Glavni je cilj programa Socrates ojačati europsku dimenziju obrazovanja na svim razinama, poboljšati znanje europskih jezika, promicati suradnju i pokretljivost kroz obrazovanje, poticati inovativnost i jednake mogućnosti u svim sektorima obrazovanja. Proračunska stavka odnosi se na:

- potporu međunacionalnoj mobilnosti osoba u području obrazovanja u Europi
- poticaj za korištenje informatičkih i komunikacijskih tehnologija u području obrazovanja
- potpora stvaranju mreže međunacionalne suradnje za razmjenu iskustava i dobrih praksi
- promicanje jezičnih vještina i razumijevanje različitih kultura
- poticaj inovativnim pilot projektima temeljenim na međunacio-

nalnom partnerstvu stvorenom s ciljem poticanja inovativnosti i kvalitete obrazovanja

- već započeto poboljšanje referentnih podataka Zajednice kroz promatranje i analize politika nacionalnog obrazovanja, promatranje i promidžbu dobrih praksi i inovativnosti i širu razmjenu informacija

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: U većini slučajeva, studenti, profesori, itd..., individualno mogu u programu sudjelovati samo kroz svoje matične institucije, mada postoje iznimke (primjerice *comenius* jezični suradnici). Za detaljnije informacije o tome tko se može prijaviti doznajte na internetskoj stranici: http://www.europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/particip_en.html

PODRUČJE FINANCIRANJA: 25 država članica, države EFTA – EEA; Island, Lihtenštajn, Norveška i države kandidatkinje.

KAKO SE PRIJAVITI: U Socratesu postoje dvije vrste aktivnosti:

- “centralizirane aktivnosti” koje vodi Komisija. Prijavni obrazac za centralizirane aktivnosti nalazi se na internetskoj stranici Socratesa.
- “decentralizirane aktivnosti” koje vode nacionalna agencije. Prijavni obrazac za decentralizirane aktivnosti možete naći kod vaših nacionalnih agencija, a adrese potražite na sljedećoj adresi: http://www.europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/nat-est_en.html

KONTAKT: Ms. Priscilla ROTONDO

Communications Department

Socrates, Leonardo & Youth Technical Assistance Office

Rue Colonel Bourg 139 Kolonel Bourgstraat

B - 1140 Brussels, BELGIUM

TEL.: +32 2 233 02 34

TEL.: +32 2 233 0111 (Helpdesk)

FAX: +32 2 233 01 50

E-MAIL: p.rotondo@socleoyouth.be

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:

<http://www.socleoyouth.be>

15 07 02 Mladi

PRORAČUN: 106, 73 m

OPIS: Područje na koje se odnosi:

- podršku mladima za međunacionalnu pokretljivost
- podrška za korištenje informatičkih i komunikacijskih tehnologija na polju mladih
- potpora razvoju mreža suradnje na europskoj razini koja omogućuje reciprocitet razmjene iskustava i dobrih praksi
- potpora međunacionalnih projektima koji promiču ‘europsko državljanstvo’ i sudjelovanje mladih ljudi u njegovom razvoju
- promicanje jezičnih vještina i razumijevanja različitih kultura
- potpora pilot projektima koji se zasnivaju na međunacionalnim partnerstvima koja potiču inovaciju i kvalitetu u području mladih
- stvaranje metoda analiziranja i praćenja politika mladih i njihovog razvoja te metoda za promidžbu dobrih praksi na europskoj razini

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Grupe mladih, neprofitne i nevladine organizacije, javne vlasti i ostale s iskustvom na području mladih i neformalnog obrazovanja. Moraju dolaziti iz država sudionica u programu.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU, države EFTA – EEA i države kandidatkinje. Do određene granice i pod određenim uvjetima također mogu se prijaviti i partneri iz drugih dijelova svijeta.

KAKO SE PRIJAVITI: Da biste sudjelovali u većini projekata, neophodno je uspostaviti partnerstvo s jednim ili više partnera, ovisno o pravilima koja prevladavaju i razlikuju su u ovisnosti o tome iz koje države dolazi partner. Poziv za prijavu projekata objavljuju se u Biltenu EU-a i na web stranici Opće uprave za obrazovanje i kulturu. Prijave se mogu slati izravno Europskoj komisiji ili putem nacionalnih odjela relevantnoj nacionalnoj agenciji.

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/education/youth.html>

KONTAKT: Mr. Pierre MAIRESSE

European Commission

Directorate-General for Education and Culture, D-1

Youth Unit

Rue van Maerlant, 2

B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 20 09/295 92 09

FAX: +32 2 299 40 38

E-MAIL: e.ballhaussen@socrates-youth.be

— Technical assistance – Socrates, Leonardo

59-61 rue de Treve – 1000 Brussels

TEL.: +32 2 233 01 11

FAX: +32 2 233 01 50

E-MAIL: youth@socleoyouth.be

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:

<http://www.socleoyouth.be>

NACIONALNI KONTAKTI:

http://europa.eu.int/comm/youth/program/natage_en.html

4.1.4. Zapošljavanje i socijalna pitanja

04 04 02 01 Analize i izrada studija o socijalnoj situaciji, demografiji i obitelji

PRORAČUN: 3, 2m

OPIS: Ta će stavka financirati projekte – programe koji:

- analiziraju učinak starenja populacije, posebno u smislu potreba i ponašanja
- istraživanje o starijim manjinama – migrantima
- istraživanje o starenju i etničkoj pripadnosti
- analiziraju učinak demografskih promjena na EU i politike država članica
- formuliraju preporuke za prilagodbe ekonomskim i drugim politikama da bi spriječili negativan učinak starenja društva
- uvode mjere i programe na europskoj i nacionalnoj razini za sprječavanje negativnog učinka starenja društva
- analiziraju položaj djece i njihove zaštite od potencijalnih rizika
- analiziraju dječje teme, samohrano roditeljstvo i socijalnu isključivost
- analiziraju spregu između pismenosti i socijalne isključivosti
- identificiraju i analiziraju bilo koju postojeću vezu između tehnološkog razvoja i posljedica na društvo.

Dio te stavke podržava osnovno financiranje ('hladni pogon') udruga i predstavnika europskih mreža u državama članicama EU. Također osigurava sredstva za Europski dan osoba s invaliditetom uz potporu predstavnika Europske udruge osoba s invaliditetom.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Udruge, uključujući mreže aktivne u promicanju i zaštiti obiteljskih i dječjih prava u državama članicama EU.

KONTAKT: Mr. Costas FOTAKIS

European Commission - DG Employment and Social Affairs

E1- Social and Demography Analysis

Rue Joseph II - 27, 01/112

B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 295 02 06

FAX: +32 2 299 38 90

E-MAIL: empLe1_courrier@cec.eu.int

04 05 02 Mjere Zajednice za postizanje spolne jednakosti

PRORAČUN: 11 m

OPIS: Cilj je te stavke podrška aktivnostima koje promiču jednake mogućnosti, uključujući zakonodavni aspekt. Vrste aktivnosti koje su uključene:

- programi obuke i promidžba dobrih praksi u području jednakosti
- bolje razumijevanje i znanje o izravnoj i neizravnoj diskriminaciji temeljenoj na rodu
- podrška aktivnostima koje mjere i evaluiraju djelotvornost raznih oblika politike i praksi koje se provode
- podržavanje i razvoj vještina ključnih čimbenika

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Lokalne i regionalne vlasti; tijela koja promiču rodnu jednakost; socijalne partnere; udruge; sveučilišta i istraživačke institute; nacionalne ureda za statistiku; medije.

PODRUČJE FINANCIRANJA: EU, države kandidatkinje, države EFTA – EEA.

KONTAKT:

- Mrs. Marie C. DONNELLY, Head of Unit
European Commission
Directorate General for Employment and Social Affairs
Unit for Equality for women and men
TEL.: +32 2 296 03 32
- Mrs. Elena BAVIERA
TEL.: +32 2 296 12 74
FAX: +32 2 296 62 80 / 97 70
E-MAIL: elena.baviera@cec.eu.int ili
empl-info@cec.eu.int

04 04 08 ENEA, pilot projekt - aktivno starenje i mobilnost starijih

PRORAČUN: pm

OPIS: Vrsta aktivnosti koje se financiraju uključuje međunacionalne programe razmjene za starije koji kratkotrajno ostaju u drugoj državi članici. Aktivnosti su usmjerene na starije u nesigurnoj situaciji zapošljavanja ili zbog rizika socijalne isključivosti i/ili imaju cilj promicanje uloge starijih kao aktivnih sudionika i/ili jačanje kohezije među generacijama. Osnovni je cilj financirati inicijative koje promiču aktivno starenje uključujući pristup tržištu rada. Ovdje je također namjera financirati mjere koje potiču uspostavu programa razmjene za starije kroz posebne organizacije koje razvijaju izvore mobilnosti i promjene infrastrukture, uključujući putovanja.

KOGA SE MOŽE FINANCIRATI: Sva tijela u javnom i /ili privatnom sektoru i institucije uključene u promicanje uloge starijih ljudi kao doprinosa društvu: nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, socijalni partneri, oni koji pružaju socijalne servise, udruge, sveučilišta i istraživački instituti. Za dodatne informacije, obratite se upitom na poštansku ili elektroničku adresu.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/employment_social/calls/proposal.2005_en.cfm

KONTAKT: Mr. Constantinos Fotakis

European Commission
DG Employment and Social Affairs
Unit E.1. - Social and Demography Analysis
Office: J-27 - 1/122
Rue de la Loi 200
B-1049 Brussels
TEL.: +32 2 295 02 06
FAX: +32 2 299 38 90
E-MAIL: empl-e1-unite@cec.eu.int

04 04 03 Slobodno kretanje radne snage – koordinacija sustava socijalne sigurnosti i mjera za migrante, uključujući migrante iz trećih zemalja

PRORAČUN: 3,5 mil. eura

OPIS: Ta proračunska stavka također se može koristiti za spontano sufinanciranje nekoliko konferencija koje se tiču Uredbe br. 1408/71 i nekoliko tehnoloških projekata koji ubrzavaju i pojednostavljaju administrativne procedure u svrhu poboljšanja sustava traženja prava, kalkulacije i isplate potpora prema Uredbama (EEC) br. 1408/71 i (EEC) br. 574/72. također financira udruge koje se brinu za interese radnika imigranata. Neke od aktivnosti koje će pokrivati:

- aktivnosti s ciljem pružanja boljih javnih servisa
- aktivnosti s ciljem identificiranja problema socijalne sigurnosti radnika imigranata
- aktivnosti s ciljem unaprijeđenja informacija i kampanja za podizanje javne svijesti o programima dodatnih mirovina za radnike imigrante
- aktivnosti s ciljem ubrzanja administrativnih procesa u svrhu poboljšanja sustava ostvarenja prava

KOGA SE MOŽE FINANCIRATI: Javne organizacije: ministarstva, lokalne regionalne vlasti, sveučilišta ili istraživačke institute, organizacije poslodavaca – posloprimaca aktivne na socijalnom području.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: U posebnim slučajevima do 80%.

KAKO SE PRIJAVITI: Za dodatne informacije obratite se upitom na poštansku adresu.

KONTAKT: Mr. Robertus CORNELISSEN, Head of Unit

Directorate General Employment and Social Affairs

DG EMPL DIR E

Rue de Geneve, 1

B-1049 Brussels

JII 27 1/242

TEL.: +32 2 295 76 67,

FAX: +32 2 299 8077

E-MAIL: robertus.cornelissen@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/index_en.htm

04 03 03 01 **Industrijski odnosi i socijalni dijalog**

PRORAČUN: 16,4 mil. eura

OPIS: Poticanje sudjelovanja socijalnih partnera u Europskoj strategiji zapošljavanja. Također pokriva i:

- potpore za promicanje socijalnog dijaloga na međuindustrijskoj i sektorskoj razini
- sastanci, konzultacije, pregovori i druge aktivnosti s ciljem razvoja stručnosti i razmjene informacija na europskoj razini
- pilot projekti s ciljem razvoja pravila ponašanja i socijalnih karakteristika kako bi se osiguralo poštovanje osnovnih socijalnih i radničkih prava
- promicanje jednakog učešća žena u tijelima koja donose odluke, sindikatima i organizacijama poslodavaca

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Europske organizacije koje sudjeluju u socijalnom dijalogu i koje su integralni dio struktura socijalnih partnera država članica, te imaju kapacitete za pregovaranje ugovora.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, države kandidatkinje i države EFTA – EEA.

KONTAKT: Mr. Jackie MORIN, Head of Unit

European Commission

Directorate-General for Employment and Social Affairs

Directorate D

J37 3/21, Rue de Geneve, 1 – 1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 11 45 / 296 89 96

FAX: +32 2 296 97 71

E-MAIL: jackie.morin@cec.eu.int

WEB STRANICA:

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/social_dialogue

04 04 04 **Mjere za prevenciju i borbu protiv diskriminacije**

PRORAČUN: 18,058 mil. eura

OPIS: Podrška i nadopuna naporima na razini Zajednice i u državama članicama poticanju mjera prevencije i borbe protiv diskriminacije bez obzira na to je li iz rasnih ili etičkih, religijskih, vjerskih razloga, zbog invaliditeta, godina ili seksualne orijentacije. Dio ovih sredstava namijenjen je potpori osnovnih troškova za udruge i predstavnike europskih mreža koje sudjeluju u prevenciji i borbi protiv diskriminacije u Zajednici i državama članicama te poticanju civilnog dijaloga na ovom polju. Aktivnosti koje pokriva ta proračunska stavka jesu:

- izrada studija i razvoj kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja i mjera u skladu s nacionalnim zakonom i praksama i evaluacijom antidiskriminacijskog zakonodavstva i praksi
- analize čimbenika vezanih uz diskriminaciju
- međunacionalna i mrežna suradnja na europskoj razini između partnera aktivnih u prevenciji i borbi protiv diskriminacije

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Javna i privatna tijela i institucije uključene u borbu protiv diskriminacije mogu predati svoj prijedlog za *matching* sredstva Komisiji posebno ako su:

- države članice
- lokalne i regionalne vlasti i organizacije
- tijela za promicanje jednakih prava

- socijalni partneri
- nevladine organizacije
- sveučilišta i istraživački instituti
- nacionalni uredi za statistiku
- mediji.

Što se tiče međunacionalnih aktivnosti, samo one koje uključuju barem tri države članice mogu se javiti za potporu Zajednice, ali prioritet je dan aktivnostima koje uključuju barem 4 ili 5 država članica. Samo neprofitne organizacije koje doprinose borbi protiv diskriminacije iz rasnih ili etičkih, religijskih, vjerskih razloga, zbog invaliditeta, godina ili seksualne orijentacije i sastavljene su od predstavnika potencijalnih žrtava diskriminacije, mogu predati prijedlog za financiranje osnovnih troškova.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Za međunacionalne aktivnosti, financijski doprinos neće prelaziti 85% ukupnih troškova. Od organizacija se traži da osiguraju minimum od 15% sredstava sufinanciranja u gotovini. Doprinosi u robi ne uzimaju se u obzir. Što se tiče financiranja osnovnih troškova na europskoj razini za nevladine udruge, doprinos neće prelaziti 90% ukupnih troškova. Od organizacija se traži da osiguraju sufinanciranje od minimalno 10% u gotovini.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu prijedloga objavljuje se na niže navedenoj web stranici Opće uprave za zapošljavanje i socijalna pitanja, te u Biltenu. Također možete pogledati na stranicu o osnovnim pravima: [http:// europa.eu.int/comm/employment_social/calls/tender_en.cfm](http://europa.eu.int/comm/employment_social/calls/tender_en.cfm)

KONTAKT: Mrs. Barbara NOLAN, Head of Unit

DG Employment and Social Affairs
Anti discrimination Unit DG EMPL.D.4.
Rue Joseph II n°37 -J 37 2/23
B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 0755/299 38 37

FAX: +32 2 295 18 99

E-MAIL: empl-antidiscrimination@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/index_en.hm

04 04 02 02 Mjere za prevenciju i borbu protiv socijalnog isključivanja

PRORAČUN: 19, 3 mil. eura

OPIS: Poticanje suradnje između država članica za borbu protiv socijalne isključenosti osnovni je cilj ove stavke. Osnovni su ciljevi programa:

- promicanje sudjelovanja i pristupa izvorima, proizvodima i službama za sve
- prevencija isključivanja
- pomoć najugroženijima
- mobilizacija svih sudionika

TKO MOŽE OSTVARITI FINACIJSKU POTPORU: Lokalne i regionalne vlasti; organizacije koje rade na promicanju jednakih prava svih skupina društva, socijalni partneri; udruge; sveučilišta i istraživački instituti; nacionalni uredi za statistiku; mediji

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice, države kandidatkinje, države EFTA/EEA.

KAKO SE PRIJAVITI: Vidi na web stranicu Opće uprave za zapošljavanje, te Bilten.

WEB STRANICA:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/calls/tender_en.cfm

KONTAKT: Mr. Armindo SILVA

DG Employment and Social Affairs

Unit E/2 – J-27, 01/34

200 rue de la Loi

B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 02 31

FAX: +32 2 299 80 76

E-MAIL: armindo.silva@cec.eu.int ili
empl-e2@cec.eu.int

04 05 03 Ženske organizacije

PRORAČUN: 0,35 mil. eura

OPIS: Ova stavka odnosi se na troškove ženskih organizacija koje ne financira Europski ženski lobi.

TKO MOŽE OSTVARITI FINACIJSKU POTPORU: Ženske organizacije

koje nisu dio Europskog ženskog lobija, koje promiču ulogu žena u društvu, jednake mogućnosti za žene i koje su uključene u borbu protiv diskriminacije.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU.

KONTAKT: Mrs. Fay DEVONIC, Head of Unit
European Commission
Directorate General for Employment and Social Affairs
Unit for Equality for women and men
Rue de Spa 3, 00/23A,
B-1049 Brussels
TEL.: +32 2 295 6151
FAX: +32 2 299 80 83
E-MAIL: empl-info@cec.eu.int ili
empl-antidiscrimination@cec.eu.int
WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:
http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/publications/index_en.html

4.1.5 Energija i transport

06 03 02 **Financijska potpora projektima od zajedničkog interesa u Međunacionalnoj energetske mreži**

PRORAČUN: 21,5 mil. eura

OPIS: Odnosi se na troškove ekonomskih i tehničkih studija izvedivosti, pripremu i evaluaciju i izradu evaluacijskih studija i kamatne potpore, jamstvene pozajmice ili izravne potpore za projekte od zajedničkog interesa određene prema smjernicama koje je donijelo Vijeće Europe. Cilj je jačanje sigurnosti opskrbe energijom kroz uspostavu i razvoj Međunacionalne energetske mreže i također doprinos konkurentskim aktivnostima na energetskom tržištu.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Javne vlasti ili privatne institucije pravno osnovane u državama članicama EU. Za dodatne informacije kontaktirajte Komisiju.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu prijedloga i natječaji objavljuju se na web stranici i u Biltenu.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/dgs/energy-transport/index_en.html

KONTAKT: Mr. Alexandros SOTIRIOU
European Commission
Energy & Transport DG
Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Brussels
TEL.: + 32 2 295 90 03
FAX: + 32 2 295 58 43
E-MAIL: alexandros.sotiriou@cec.eu.int

06 04 01 **Europski program INTELIGENTNE ENERGIJE (2003.-2006.)**

PRORAČUN: 54.257 mil. eura

OPIS: Aktivnosti i mjere koje se financiraju jesu:

- primjena srednjeročnih i dugoročnih strategija koje promiču održiv razvoj, sigurnost opskrbe, konkurentnost i zaštitu okoliša. Vrste aktivnosti mogu uključivati: zajedničke analize, razvoj standarda, etiketiranje, sustavi certifikata, nadzor razvoja tržišnih i energetske trendova
- stvaranje ili proširene struktura i instrumenata za razvoj održive energije, uključujući regionalno i lokalno planiranje i upravljanje energijom
- razvoj financijskih proizvoda i tržišnih instrumenata
- promicanje sustava održive energije i opreme
- razvoj struktura za informiranje, obrazovanje i provedbu programa obuke te promidžbu *know-how* i najboljih praksi uključujući sve potrošače, te suradnju s državama članicama putem operativne mreže na međunarodnoj razini i razini Zajednice
- nadzor primjene i učinaka politike Zajednice na polju održive energije
- evaluacije učinaka aktivnosti i projekata koje je financirao program

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Privatna i javna tijela

la koja poduzimaju inicijative na području obnovljivih izvora energije, učinkovitosti energije i energetske aspekata prijevoza. Potiče se sudjelovanje malog i srednjeg poduzetništva.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, države EFTA/EEA i države kandidatkinje.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu prijedloga i natječaji objavljuju se na web stranici i u Biltenu.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Financiranje ne smije iznositi više od 50% ukupnih troškova aktivnosti ili mjera, a ostalo snose javni ili privatni izvori (ili kombinacija obaju izvora).

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index_en.html

KONTAKT: Kare RUDSAR

European Commission

Directorate-General for Energy and Transport

Unit: Promotion and Dissemination of programme results

Rue de mot 24

B-1040 Brussels

Office 4/20

European Commission – B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 79 90

FAX: + 32 2 296 60 16

E-MAIL: TREN-Intelligentenergy@cec.eu.int

06 04 02 **Europski program INTELIGENTNA ENERGIJA (2003.-2006.), vanjska stavka – Coopener**

PRORAČUN: 4.925 mil. eura

OPIS: Financiranje Coopenera, vanjske stavke ovog proračuna. Aktivnosti će biti usmjerene na mjere i tehnike razvoja u Zajednici koje su sposobne za prenošenje na zemlje u razvoju, na promicanje *know-how* i na prijenos tehnologija Zajednice u te zemlje.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Privatna i javna tijela u EU, EEA/EFTA i državama kandidatkinjama s inicijativama na području obnovljivih izvora energije, učinkovitosti energije i energetske aspekata prometa. Organizacije iz zemalja u razvoju moraju biti supotpisnice u ovom programu. Potiče se sudjelovanje malog i srednjeg poduzetništva.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, države EEA i države kandidatkinje.

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu prijedloga i natječaji objavljuju se u Biltenu EU i na web stranici.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Financiranje ne smije iznositi više od 50% ukupnih troškova aktivnosti ili mjera, a ostalo financiraju javni ili privatni izvori (ili kombinacija obaju izvora).

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:

http://europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index_en.html

KONTAKT: E mail: tren-intelligentenergy@cec.eu.int

06 06 03 **Potpora politikama i predviđanju znanstvenih i tehnoloških potreba**

PRORAČUN: 6, 8 mil. eura

OPIS: Pomoć razvoju i početku istraživačkih aktivnosti posebno kad se znanstvene i tehnološke potrebe pojave u područjima Zajedničkih poljoprivrednih politika (CAP - *Common agricultural policy*), održivog razvoja koji se tiče ciljeva Zajednice vezanih za okoliš, promet i energiju i ostalih politika Zajednice kao što su zdravlje, regionalni razvoj, obrazovanje, kultura, rodna jednakost, zaštita potrošača, slobode, sigurnost i pravda, vanjski odnosi, uključujući politike koje potiču proširenje.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Udruge, međunarodne organizacije, javne i privatne vlasti, istraživačke timove pravno uspostavljene u EU, države kandidatkinje i države EFTA/EEA s posebnim interesom i konkurentnošću u istraživačkim aktivnostima, a posebno u navedenim područjima.

KAKO SE PRIJAVITI: Potrebno je izravno kontaktirati Komisiju.

PODRUČJE FINANCIRANJA: EU, države kandidatkinje i države EFTA

KONTAKT:

— Mr. William CANNELL

European Commission

Euratom FP6 Information Desk

Directorate General Reserach

Rue de Genčve, 1, B-1140 Bruxelles

TEL.: +32 2 296 09 52

E-MAIL: william.cannell@cec.eu.int

— Dr Gianpietro VAN DE GOOR
 Commission européenne - DG RESEARCH
 Direction B - Structuring the European Research Area
 Anticipating Scientific and Technological Needs (NEST activity)
 Office: SDME 2/129
 B-1049 Brussels
 TEL.: + 32 2 295 74 74
 FAX: +32 2 299 31 73
 E-MAIL: rtd-nest@cec.eu.int
 WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:
<http://www.cordis.lu/nest>
 NACIONALNI KONTAKTI:
<http://www.cordis.lu/fp6/getsupport.htm>

06 06 02 01 Održivi energetske sustavi

PRORAČUN: 132, 4 mil. eura

OPIS: Namjena je tog programa jačanje znanstvenih i tehnoloških kapaciteta Europe za primjenu održivog razvoja na njenom području. Proračunska stavka u skladu s tim pokrivat će sljedeća područja:

- upravljanje potrebama za energijom i zalihama obnovljivih izvora energije u visokorazvijenim zajednicama, uključujući velike mogućnosti primjene obnovljivih izvora energije, zgrade s visokim stupnjem brige za okoliš i poligeneraciju
- čišći gradski prijevoz pomoću alternativnih goriva
- čestice goriva
- nove tehnologije za energetske vektore, raspodjela zaliha energije na europskoj razini, uključujući hidrogensku tehnologiju
- nove i napredne koncepte tehnologija koje koriste obnovljive izvore energije
- uklanjanje ugljičnog dioksida pomoću instalacija za čišće gorivo

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Europske organizacije koje predstavljaju skupine mjerodavnih istraživača ili tržišnih čimbenika. Međunarodne organizacije s istraživačkim aktivnostima koje se bave posljedicama energetske politike na okoliš, međuovisnošću u opskrbi energijom i međugraničnim pitanjima energije i okoliša.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija
 WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/rtd/wp_revision/index_en.htm
 KONTAKT:
 — Karl KELLNER, Head of Unit
 European Commission
 Directorate-General for Energy and Transport
 Rue De Mot 24, B-1049 Brussels
 TEL.: +32 2 295 24 10/295 40 32
 E-MAIL: karl.kellner@cec.eu.int
 — Mr. William GILLET, assistant
 TEL.: +32 2 299 56 76
 E-MAIL: william.gillett@cec.eu.int ili
info@managenergy.net

08 06 01 01 Održivi energetske sustavi

PRORAČUN: 110 mil. eura

OPIS: S istim osnovnim ciljem kao i prethodno navedena stavka proračuna, ova se stavka odnosi na:

- upravljanje potrebama za energijom i zalihama obnovljivih izvora energije u visokorazvijenim zajednicama, uključujući velike mogućnosti primjene obnovljivih izvora energije, zgrade s visokim stupnjem brige za okoliš i poligeneraciju.
- čišći gradski prijevoz pomoću alternativnih goriva
- čestice goriva
- nove tehnologije za energetske vektore, raspodjela zaliha energije na europskoj razini, uključujući hidrogensku tehnologiju
- nove i napredne koncepte tehnologija koje koriste obnovljive izvore energije
- uklanjanje ugljičnog dioksida pomoću instalacija za čišće gorivo

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Europske organizacije koje predstavljaju skupine mjerodavnih istraživača ili tržišnih čimbenika. Međunarodne organizacije s istraživačkim aktivnostima koje se bave posljedicama energetske politike na okoliš, međuovisnošću u opskrbi energijom i međugraničnim pitanjima energije i okoliša.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija

WEB STRANICA: [http://www.europa.eu.int/comm/dgs/energy_](http://www.europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/rtd/wp_revision/index_en.htm)

[transport/rtd/wp_revision/index_en.htm](http://www.europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/rtd/wp_revision/index_en.htm)

KONTAKT: Mr. Michel POIREAU

TEL.: +32 2 295 14 11/296 18 84

+32 296 68 82

E-MAIL: Michel.poireau@cec.eu.int ili

rtd-energy@cec.eu.int

4.1.6 Proširenje EU

22 03 02 Ured tehničke pomoći i razmjene informacija (TAIEX) – aktivnosti u okviru tranzicijskih mogućnosti

PRORAČUN: 8 mil. eura

OPIS: Ta se stavka odnosi na troškove višenamjenskih programa za države članice kojima je kratko trajala tehnička pomoć. Ova pomoć bit će osigurana putem:

- seminara
- radionica
- studijskih posjeta
- programa obuke i seminara
- prijevoda
- osiguravanjem alata i proizvoda
- bilo koji drugi oblik tehničke pomoći u kontekstu približavanja pravnoj stečevini EU

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Ured tehničke pomoći i razmjene informacija.

KORISNICI: Administratori iz vladinih i nevladinih javnih uprava u državama kandidatkinjama, državni službenici koji rade u parlamentima ili zakonodavnim vijećima, profesionalna i gospodarska udruženja koja predstavljaju socijalni partneri kao i predstavnici sindikata i udruženja poslodavaca, državni službenici koji rade u upravama na regionalnoj razini i udruženjima lokalnih vlasti, suci i odvjetnici, prevoditelji, revizori zakonodavnih tekstova.

POMOĆ/SAVJET: Ured ne daje savjete privatnim osobama ili pojedinih tvrtkama. Molbu za savjet ili pomoć možete poslati izravno poštanskim putem, elektronskim putem na e-adresu ili faksom ili ga usmjerite kroz koordinacijsko ministarstvo – misiju države ili predstavništvo u Bruxellesu (podatke o kontaktima na nacionalnoj razini možete naći na web stranici).

PODRUČJE FINANCIRANJA: 10 novih članica i države članice EU.

WEB STRANICA: <http://taiex.cec.eu.int/>

KONTAKT: Mrs. Bridget Czarnota, Head of Unit

European Commission

Directorate-General Enlargement

Technical Assistance Information Exchange Office

CHAR 5/74

B -1049 Bruxelles/Brussels

TEL.: +32 2 296 73 07 / +32 2 296 73 08

FAX: +32 2 296 68 40

22 03 01 Tranzicijske mogućnosti za izgradnju institucija nakon priključenja

PRORAČUN: 121, 4 mil. eura

OPIS: Europska komisija predložila je u svom strateškom dokumentu od 9. listopada 2002. (COM(2002)700 final) stvaranje tranzicijskih mogućnosti za aktivnosti izgradnje određenih institucija tijekom razdoblja 2004.-2006. godine. Namjena je tih mogućnosti nastavak potpore novim članicama u njihovim naporima da ojačaju administrativne kapacitete kako bi mogli provoditi zakonodavstvo Zajednice i poticati razmjenu dobrih praksi. Ta proračunska stavka financirat će aktivnosti u sljedeći područjima:

- pravo i unutarnji poslovi (jačanje pravnog sustava, kontrola vanjskih granica, antikorupcijska strategija, jačanje kapaciteta primjene zakona)
- financijska kontrola
- zaštita financijskih interesa Zajednice i borba protiv prijevara
- unutrašnje tržište, uključujući graničnu uniju
- okoliš

- veterinarske službe i izgradnja kapaciteta uprave vezane uz sigurnost hrane
- upravne i kontrolne strukture za poljoprivredu i ruralni razvoj, uključujući sustav integrirane uprave i kontrole (IAC)
- statistika
- jačanje javne uprave u skladu s potrebama prepoznatim u nadzornom izvješću.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU.

KONTAKT: Ms. Susanne CANZLER, Centre manager
Enlargement and Phare Information Centre
Rue Montoyer 19 / Montoyerstraat 19
B- 1000 Bruxelles / Brussel

TEL.: +32 2 545 90 10

FAX: +32 2 545 90 11

E-MAIL: enlargement@cec.eu.int

4.1.7 Poduzetništvo

08 08 01 02 Horizontalna istraživanja aktivnosti vezanih uz malo i srednje poduzetništvo

PRORAČUN: 116, 9 mil. eura

OPIS: Velika se važnost pridaje mogućnostima pomoći europskom malom i srednjem poduzetništvu da ojača svoje tehnološke kapacitete te da razvije svoje operativne sposobnosti na europskoj razini kao i nacionalnoj razini. To je svrha ove proračunske stavke.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Mala i srednja poduzeća u državama članicama EU.

KAKO SE PRIJAVITI: Svake godine Opća uprava za poduzetništvo objavljuje Bilten u kojem predstavlja svoje ciljeve za godišnji program i programe potpora vezane uz njih uključujući popis planiranih aktivnosti i popis *ad-hoc* potpora (za aktivnosti koje mogu obavljati samo određeni korisnici). Drugi je korak poseban poziv za prikupljanje projekata. Predaja projekata moguća je samo kao odgovor na taj poziv. Sve potrebne informacije za prijavu nalaze se u pozivu za prijavu projekata koji će biti objavljen u Biltenu i na web stranici.

WEB STRANICA: <http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/fundig/indeks.htm>

KONTAKT: Mr. Thomas ARNOLD

European Commission

DG RTD M/04 – Research and SMEs

TEL.: +32 2 299 40 62

E-MAIL: research-sme@cec.eu.int ili

Maria.Vigliarolo@cec.eu.int

WEB STRANICA: www.cordis.lu/fp6 ili

<http://www.cordis.lu>

02 02 03 01 Program za poduzeća i poduzetništvo, s naglaskom na malo i srednje

PRORAČUN: 25, 9 mil. eura

OPIS: Ta se stavka odnosi na troškove primjene politike Zajednice koja podupire poduzetništvo, a osobito malo i srednje bez obzira na njihov zakonodavni oblik, uključujući ona uključena u komercijalnu i distribucijsku trgovinu i obrtni sektor, turizam, suradnju, zajednička društva i udruženja koja žele razvijati pune potencijale za zapošljavanje, rast i konkurentnost. Prioritet su mala poduzeća i mali poslovi. Projekti/programi trebali bi:

- osigurati i analizirati primjere dobre prakse malih i srednjih poduzeća koja već provode projekte društveno odgovornog poslovanja na volonterskoj osnovi; analize se trebaju proširiti na države kandidatkinje
- razviti moguće alate za podršku poduzećima koja se bave relevantnim aktivnostima
- osigurati malim i srednjim poduzećima učinkovite alate i prakse i osigurati primjenu koncepta koherentnosti na primjerice razini europskih tvrtki
- održavati regionalna i nacionalna događanja koja uključuju relevantna predstavnička tijela i podižu svijest o društveno odgovornom poslovanju.

CILJEVI PROJEKATA TREBAJU BITI: identifikacija najboljih alata, poticanje i ohrabivanje poduzeća da uvede projekte društveno odgovornog poslovanja na volonterskoj osnovi, istraživanje

mogućih rezultata konkurencijske dobiti, osiguranje da mala i srednja poduzeća prihvate koherentni i učinkovit pristup, izgradnja i jačanje vještina društveno odgovornog poslovanja, upravljanja i razmjenu iskustava i uspješnih metoda.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Mala i srednja poduzeća država članica EU.

KAKO SE PRIJAVITI: Sve potrebne informacije nalaze se u pozivu za prijavu projekata. Ti pozivi bit će objavljeni u Biltenu i na web stranici.

WEB STRANICA: <http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/funding/indeks.htm>

KONTAKT: Mrs. Ithigenia POTTAKI

European Commission
DG RTD B/03 – Research and SMEs

TEL.: +32 2 299 0681

E-MAIL: ENTR-SME-ENVOY@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:

<http://www.cordis.lu/fp6> ili

www.cordis.lu

NACIONALNI KONTAKTI:

[http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_](http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=SME+NCP&PASSVAR:TITLE=Horizontal+research+activities+involving+SMEs)

[PRINT&QM_EN_FNC_D=SME+NCP&PASSVAR:TITLE=](http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=SME+NCP&PASSVAR:TITLE=Horizontal+research+activities+involving+SMEs)

[Horizontal+research+activities+involving+SMEs](http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=SME+NCP&PASSVAR:TITLE=Horizontal+research+activities+involving+SMEs)

02 03 01 Istraživanja i inovacije

PRORAČUN: 64.8 mil. eura

OPIS: Ta je stavka namijenjena promidžbi rezultata istraživanja vezanih za primjenu Šestog okvirnog programa EU (2002.-2006). Istraživačke aktivnosti moraju poštivati osnovna etička načela, uključujući zahtjeve za dobrobit životinja. Cilj je tih aktivnosti promicanje tehnoloških inovacija, korištenje rezultata istraživanja, prijenos znanja te uspostava poslova vezanih uz tehnologiju. Aktivnosti koje su usmjerene na promicanje uloge žena u znanosti i istraživanju imat će posebnu pozornost. Ta stavka također snosi troškove znanstvenih i tehnoloških sastanaka na visokoj razini, te konferencije, radionice i seminare od europskog interesa.

KONTAKT:

— Jean-Noël DURVY, Head of Unit

European Commission

Directorate General Enterprise

Directorate A – Enterprise policy / Innovation Policy

B-1049 Brussels

TEL.: + 352 430 13 36 10 / 37 11

— Mr. German VALCARCEL-RESEALT DEDOYA

TEL: + 32 2 299 07 16

E-MAIL: agniezka.turynska@cec.eu.int ili
rtd-eurotom@cec.eu.int

WEB STRANICA:

<http://www.cordis.lu/fp6>

NACIONALNI KONTAKTI:

[http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=](http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=innovation+NCP&PASSVAR:TITLE=Researsearch+activities+involving+SMEsch+and+Innovation)

[FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=innovation+](http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=innovation+NCP&PASSVAR:TITLE=Researsearch+activities+involving+SMEsch+and+Innovation)

[NCP&PASSVAR:TITLE=Researsearch+activities+](http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=innovation+NCP&PASSVAR:TITLE=Researsearch+activities+involving+SMEsch+and+Innovation)

[involving+SMEsch+and+Innovation](http://dbs.cordis.lu/fepcgi/srchidadb?CALLER=FP6NCP_PRINT&QM_EN_FNC_D=innovation+NCP&PASSVAR:TITLE=Researsearch+activities+involving+SMEsch+and+Innovation)

02 02 03 02 Potpora malom i srednjem poduzetništvu u novom financijskom okruženju

PRORAČUN: 8 mil. eura

OPIS: Stavka namijenjena financiranju tehničke pomoći, posebno mjerama izgradnje institucija i treningu. Posebna pozornost poklanja se prekograničnoj suradnji između financijskih institucija i malog i srednjeg poduzetništva u novim državama članicama, državama kandidatkinjama i državama koje graniče s proširenom Unijom. Programi/projekti trebali bi imati cilj:

- potporu stvaranju partnerstava i mreža između lokalnih i regionalnih banaka, gospodarskih komora, regionalnih razvojnih agencija i ostalih lokalnih i regionalnih vlasti uključenih u financiranje malog i srednjeg poduzetništva
- koordinaciju projekata koje financiraju PHARE, TACIS, CARDS i Medijski program

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Da bi se projekt mogao prijaviti za financiranje, projektom mora upravljati bilo

koja od sljedećih međunarodnih institucija: Europska investicijska banka (EIB), Europski investicijski fond (EIF), Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Vijeće Europske razvojne banke u suradnji s Kreditanstalt für Wiederaufbau. Prioritet je stavljen na male kredite za nova ili već postojeća mala poduzeća.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU, države kandidatkinje i države koje graniče s proširenom Unijom.

KONTAKT: European Commission

Directorate General Enterprise

Mr. Jean-Noel Durvy, Head of Unit

SC 274/20, B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 35 82/296 95 12/295 23 88

FAX: +32 2 296 62 84

E-MAIL: entr-financing-smes-entr-innov@cec.eu.int

4.1.8 Okoliš

07 03 06 01 Programi aktivnosti Zajednice na području zaštite građana

PRORAČUN: 5 mil. eura (2,4 mil. u pričuvi)

OPIS: Stavka je namijenjena financiranju troškova vezanih uz primjenu suradnje Zajednice na zaštiti građana u interventnim situacijama te mjerama kojima je cilj priprema postupaka djelovanja u takvim situacijama. Također financira potpore za projekte i aktivnosti na području zaštite građana u višegodišnjem programu (2000.-2004.) čiji je cilj jačanje načina zaštite građana u situacijama katastrofa u državama članicama, a osobito:

- prevencije, predviđanja, otkrivanje, pripremu odgovora i neposrednu brigu nakon katastrofe i analize socioekonomskih posljedica katastrofa
- radionice, tečajeve, razmjene i 'posudbu'/sekundiranja stručnjaka i vježbe za unaprijeđenje suradnje država članica
- pilot projekte koji jačaju kapacitete, brzinu i djelotvornost u interventnim situacijama, informacije i aktivnosti podizanja svijesti uključujući konferencije na temu zaštite građana
- projekte za uspostavljanje paneuropskog sustava ranog upo-

zoravanja vezanog za nedostatke vode i interventne situacije izazvane poplavama i potresima

- mobilizaciju stručnjaka za potporu državama članicama i trećim zemljama koje su suočene s prirodnim ili tehnološkim katastrofama

Također omogućuje jačanje suradnje među državama članicama u zaštiti građana od terorističkih i bioterorističkih prijetnji.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Europska komisija u uskoj suradnji s državama članicama.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

KONTAKT: Mrs. Pia BUCELLA

European Commission

Environment DG

Information Centre

Office: BU-9 01/11

B - 1049 Brussels

TEL.: +32 2 295 70 99/299 22 49

FAX: +32 2 299 03 14

E-MAIL: pia.bucella@cec.eu.int

07 03 02 Program aktivnosti Zajednice za promicanje nevladinih organizacija aktivnih prvenstveno na području zaštite okoliša

PRORAČUN: 7,3 mil. eura

OPIS: Financira troškove potpora udrugama aktivnih prvenstveno u području zaštite okoliša. Vrste troškova su održavanje 'hladnog pogona', godišnji programi i projekti. Namjera mu je pridonijeti daljnjem razvoju i primjeni EU politike o okolišu, kao i zakonodavstva, te povećati učešće civilnog društva u raspravama o okolišu na europskoj razini. Također snosi troškove izrada studija, analitičke preglede i sastanke stručnjaka koji podržavaju operativne aktivnosti.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Udruge čije se osnovne aktivnosti temelje na zaštiti okoliša.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU, države kandidatkinje i balkanske države.

KONTAKT:

- Mr. Stefan Welin
European Commission
Environment DG, Unit A/3 – Legal Affairs and Governance
Office: BU-5 6/148
200, Rue de la Loi, B - 1049 Brussels
TEL.: +32 2 296 69 18
FAX: +32 2 299 10 68
E-MAIL: env-ngo@cec.eu.int
- Simona Senesi
Secrétaire ONG
Office: BU 5 6/130
Avenue de Beaulieu, 5, B-1049 Brussels
TEL.: +32 2 295 50 80
FAX: +32 2 299 10 68
E-MAIL: simona.senesi@cec.eu.int
WEB STRANICA:
www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm

07 02 01 Doprinis međunarodnim aktivnostima na području zaštite okoliša

PRORAČUN: 8, 03 mil. eura

OPIS: Ta stavka promiče mjere zaštite okoliša, utječe na međunarodne odgovore koji se suočavaju s globalnim i zajedničkim problemima okoliša, potiče potpunu integraciju brige o okolišu u sve aspekte vanjskih odnosa Zajednice. Također financira doprinose mnogim međunarodnim konvencijama i pripremnim aktivnostima za buduće međunarodne ugovore koji uključuju Zajednicu; financijsku pomoć zemljama u razvoju i udrugama koje sudjeluju u pripremnim aktivnostima za buduće ugovore; nastavku aktivnosti oko ratifikacije Protokola iz Kyota i Montreala koji se odnose na klimatske promjene i zaštitu ozonskog omotača.

Stavka financira i nastavak aktivnostima Svjetskog sumita o održivom razvoju iz 2002. te učešću u aktivnostima trgovine i okoliša u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) i ostalim

međunarodnim forumima, uključujući suradnju s međunarodnim organizacijama – UNEP, UN/CDS, OECD i uspostavu jakih EU stupova – ‘pillars’ za okoliš u Euromediteranskom partnerstvu.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Udruge aktivne na području okoliša u državama članicama EU.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu bit će objavljen u Biltenu i na web stranici, a otvoren je do 07. svibnja 2004.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm

KONTAKT:

- Mr. Jill HANNA (assistance to developing countries)
TEL.: +32 2 295 32 32
E-MAIL: jill.hanna@cec.eu.int
- Mr. Jurgen LEFEVERE
TEL.: + 32 2 296 65 25
E-MAIL: juergen.lefevere@cec.eu.int
- Mrs. Françoise VILLETTE
TEL.: +32 2 296 87 12
FAX: + 32 2 296 99 70/ 296 95 57
E-MAIL: francoise.villette@cec.eu.int
- Mrs. Anne BURRILL (enlargement, neighbouring countries)
TEL.: + 32 2 295 43 88
FAX: + 32 2 299 41 23
E-MAIL: Anne.Burrill@cec.eu.int

10 02 02 Okoliš i održivost

PRORAČUN: 10,25 mil.

OPIS: Strateški je cilj tog programa promicanje znanosti i tehnologije okoliša kako bi se poboljšala naša kakvoća života i potaknuo rast, konkurentnost i zapošljavanje, uz odgovaranje na potrebe za održivim upravljanjem resursima i zaštitom okoliša. Ključne su aktivnosti:

- održivo upravljanje i kakvoća vode
- globalne promjene, klima i biološka raznolikost

- održivi morski eko sustavi
- gradovi sutrašnjice i kulturno naslijeđe

ZA PODROBNIJE OBAVIJSETI VIDI WEB STRANICU:

<http://www.cordis.lu/eesd/src/overview.htm#1>

ZA DODATNE OBAVIJESTI KONTAKTIRAJTE NACIONALNI URED –

PODACI NA: <http://www.cordis.lu/fp5/src/ncps.htm>

ili Europsku komisiju

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Udruge koje se bave okolišem, mala i srednja poduzeća te ostala pravna tijela uspostavljena u državama članicama EU i državama kandidatkinjama.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, države kandidatkinje.

KONTAKT: European Commission

EESD InfoDesk

Mrs. Leonore KLEMCHEN

EESD InfoDesk

Square Frere Orban

B-1040 Brussels

TEL.: +32 2 295.04.15

FAX: +32 2 296 30 21

E-MAIL: eesd@cec.eu.int

07 03 03 **Life III (financijski instrument za okoliš – 2000-2004.) – projekti na području Zajednice – 1. dio (zaštita prirode)**

PRORAČUN: 67, 923 mil.

OPIS: Financijski doprinos osobitim mjerama koji se odnose na zaštitu prirode i imaju cilj očuvanje prirodnih staništa i vrsta divlje flore i faune.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Sva pravna tijela iz država članica EU i država kandidatkinja, osobito udruge i tijela javne vlasti. Za dodatne obavijesti kontaktirajte Komisiju.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU i države kandidatkinje u Srednjoj i Istočnoj Europi.

ROK: Kontaktirajte Komisiju.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Financijska potpora Zajednice je najviše 50% od poželjnih troškova.

WEB STRANICA: <http://www.europa.eu.int/comm/environment/life/life/nature.htm>

KONTAKT:

— Mr. Bruno JULIEN, Head of Unit

European Commission

DG ENV.D.1

BU-9 02/1

B-1049 Brussels

TEL.: +32 2 295 61 33/295 43 20

— Mr. Angelo SALSI

TEL.: +32 2 296 93 76

FAX: +32 2 296 95 56

E-MAIL: nature@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:

<http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

07 03 04 **Life III (financijski instrument za okoliš – 2000.-2004.) – projekti na području Zajednice – 2. dio (zaštita okoliša)**

PRORAČUN: 67, 614 mil.

OPIS: Cilj je programa doprinos razvoju inovativnih tehnika i metoda kao i razvoj politike okoliša Zajednice. Ta proračunska stavka financira sljedeće projekte:

- integraciju brige za okoliš i održivi razvoj u razvitak i planiranje korištenja zemlje, uključujući urbane i obalne dijelove
 - promicanje održivog razvoja podzemnih i površinskih voda
 - razvoj 'čistih' tehnologija s naglaskom na prevenciju i smanjenje emisije plinova
 - prevencija, ponovno korištenje i recikliranje raznovrsnog otpada, te osiguranje kvalitetnog upravljanja otpadom
 - osiguranje integriranog pristupa proizvodnji, distribuciji, korištenju i razvoju proizvoda koji brinu za okoliš
- Stavka financira i pripremne aktivnosti usmjerene na razvoj novih ili revidiranih politika okoliša Zajednice. Za dodatne obavijesti o programu:

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/life/life/environment.htm>

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Iako je fond otvoren za sva pravna tijela uspostavljena u državama članicama EU i nekim državama kandidatkinjama, predviđa se i potiče sudjelovanje malih i srednjih poduzeća, udruga i tijela javne vlasti.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU i države kandidatkinje u Srednjoj i Istočnoj Europi.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Sufinancijska potpora Zajednice može biti do 30% za projekte koji ostvaruju znatne neto prihode, 50% u ostalim slučajevima.

KAKO SE PRIJAVITI: Prijedlozi projekata trebaju se predati na standardnim prijavnim obrascima nacionalnim uredima za program LIFE – Okoliš. Prijavni obrasci mogu se naći na web stranici Europske komisije.

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/life/envir/infopk/index-en.htm>

**ZA DODATNE OBAVIJESTI O PRIJAVI PROJEKATA POSJETITE
TAKOĐER:** http://europa.eu.int/comm/environment/life/funding/life-env_call2004/index.htm

KONTAKT:

— Mr Bruno JULIEN, Head of Unit
European Commission
DG ENV.D.1
BU-9 02/1
B-1049 Brussels
TEL.: +32 2 295 61 33/295 43 20

— Mr. Angelo SALSI
TEL.: +32 2 296 93 76
FAX: +32 2 296 95 56
E-MAIL: nature@cec.eu.int
WEB STRANICA S OPĆIM OBAVIJESTIMA:
<http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

4.1.9. Zdravlje i zaštita potrošača

08 02 01 01 Napredna genetika i njena primjena u zdravlju

PRORAČUN: 298, 9 mil.

OPIS: Naglasak je na istraživanju koje ima cilj donošenje osnovnog znanja putem prijave kako bi se omogućio stvaran i stalan napredak medicine i poboljšanje kakvoće života. Istraživačke aktivnosti odnose se na sljedeće aspekte:

- razvoj baze znanja, oruđa i resursa kako bi se osiguralo temeljno znanje i osnovna oruđa za djelotvornu genetiku u svim organizmima
- primjena znanja i tehnologija na području genetike i biotehnologije za zdravlje

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Osobito se potiču na sudjelovanje mala i srednja poduzeća. Međunarodne organizacije, organizacije iz država u razvoju, istraživački timovi i grupe koje rade na tom području.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, države kandidatkinje za EU, EFTA – EEA, države u razvoju.

POPIS DRŽAVA SUDIONICA VIDI NA STRANICI:
<http://www.cordis.lu/lifescihelth/workprogramme.htm>

KAKO SE PRIJAVITI: Sredstva se dodjeljuju na temelju prijave nakon objave periodičkih poziva za prijavu projekata. Natječaj uglavnom specificira popis određenih istraživačkih tema i vrstu projekta koju svaka tema može podržati. Oni koji se žele natjecati za financiranje moraju oformiti odgovarajuća partnerstva i predati detaljan prijedlog projekta koji ocjenjuje nezavisno tijelo stručnjaka. Pozivi su objavljeni u Biltenu i na web stranici: <http://www.cordis.lu/lifescihelth/calls.cfm>

Za dodatne obavijesti obratite se vašem nacionalnom uredu, kontakt podatke možete naći na stranici: <http://www.cordis.lu/lifescihelth/contacts.htm> ili kontaktirajte Komisiju.

E-MAIL: rtd-genomics-biotec@cec.eu.int

08 02 01 02 Borba protiv osnovnih bolesti

PRORAČUN: 322, 5 mil.

OPIS: Ta proračunska stavka financira istraživačke aktivnosti koje teže integriranju genetskih pristupa, medicinskog znanja i tehnologija kako bi:

- poboljšali strategije za prevenciju i upravljanje ljudskim bolestima
- poboljšali i koristili napredne tehnologije za zdrav život i zdravo starenje
- istraživali bolesti i zdravstvene odrednice
- borili se protiv raka razvojem strategija orijentiranih na bolesnike
- prenosili znanje u praktičnu kliničku primjenu
- suočili se s glavnim prenosivim bolestima vezanim uz siromaštvo, a posebno tri osnovne bolesti: HIV – AIDS, malarija i tuberkuloza
- razvili djelotvorne interventne mjere, posebno za primjenu u državama u razvoju

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Udruge i/ili istraživačke institucije koje rade na ovom području iz država članica EU; grupe i organizacije iz država u razvoju; mala i srednja poduzeća

PODRUČJE FINANCIRANJA: Posebna namjena za države u razvoju od kojih se očekuje znatan doprinos u fazi primjene.

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu projekata objavljuju se u Biltenu i na stranici:

<http://www.cordis.lu/lifescihelth/funds.htm>

Za dodatne obavijesti kontaktirajte vaš nacionalni ured, kontakt podatke možete naći na:

<http://www.cordis.lu/lifescihelth/contacts.htm>

ili kontaktirajte Komisiju.

KONTAKT:

— Arnd HOEVELER, Head of Unit
European Commission,
Directorate-General for Research,
Directorate F – Health
Unit F.3 “Poverty diseases”

Secretariat, Room SDME 7/25

B-1049 Brussels, Belgium

E-MAIL: Arnd.hoeveler@cec.eu.int

— Ms. Laurence BASTIN, secretary

FAX: +32 2 295 53 65

E-MAIL: Laurence.bastin@cec.eu.int ili
rtd-diseases@cec.eu.int

17 02 01 Aktivnosti Zajednice u korist potrošača

PRORAČUN: 19.07 mil.

OPIS: Financira višegodišnje strategije zaštite potrošača (2002.-2006.) s tri strateška cilja:

- visoka razina usklađene zaštite potrošača širom EU
- djelotvorna primjena pravila o zaštiti potrošača
- uključenje organizacija potrošača u politike Komisije

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Nevladine nezavisne organizacije potrošača na europskoj razini koje predstavljaju nacionalne organizacije potrošača.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu prijedloga objavljeni su u Biltenu i na web stranici. Za detaljnije obavijesti kontaktirajte Komisiju.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/consumers/index_en.htm

KONTAKT: Mr. Arturo MONFORTE or Ms. Anne FILY

European Commission

Directorate-General Health and Consumer Protection

SANCO B1, B1/B 232 6/79

B-1049 Brussels

E-MAIL: arturo.monforte@cec.eu.int or anne.fily@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM OBAVIJESTIMA:

http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/index_fr.htm

17 03 01 01 Javno zdravlje (2003.-2008.)

PRORAČUN: 51.3mil.

OPIS: Namjena je te stavke održavanje visoke razine zaštite zdravlja, poboljšanje javnog zdravlja i sprječavanje bolesti. Prioriteti su:

- poboljšanje razine informiranosti i znanja za razvoj javnog zdravlja, djelovanjem i dobro strukturiranim sustavom za prikupljanje, analiziranje, evaluaciju i širenje informacija o zdravlju mjerodavnim vlastima, zdravstvenim djelatnicima i javnosti
- jačanje sposobnosti za brzim i koordiniranim odgovorom na prijetnje zdravlju
- posvećivanje javnom zdravlju promicanjem zdravlja i promicanjem mjera sprječavanja bolesti

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Stavka je otvorena svim pravnim tijelima uspostavljenim u državama članicama EU; 10 novih država članica, države EFTA koje su članice EEA (Island, Lihtenštajn i Norveška); Turska i Rumunjska; nevladine organizacije, udruženje, tijela javnog sektora, sveučilišta i institucije višeg školstva, organizacije kojima temeljna svrha nije stjecanje dobiti. Sredstva će biti na raspolaganju tijelima uspostavljenim u Bugarskoj kada se potpišu odgovarajući protokoli i ugovori za njihovo sudjelovanje u programu javnog zdravlja.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija, EFTA, države kandidatkinje.

KAKO SE PRIJAVITI: Prijava mora biti na standardnom prijavnom obrascu koji možete naći na:

http://www.europa.eu.int/comm/health/ph_programme/howtoapply/call_for_propal_forms_en.htm

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/health/index_en.html

KONTAKT: Ms. Josepha WONNER

DG Health and Protection Consumer C4
Plateau du Kirchberg
LUX-2920 Luxembourg

TEL.: +352 4301.33 077/ + 352 4301 32 345

E-MAIL: josepha.wonner@cec.eu.int ili

sanco-php-call2004@cec.eu.int

WEB STRANICA S OPĆIM OBAVIJESTIMA:

http://www.europa.eu.int/comm/health/index_en.html

4.1.10 Pravosuđe i unutarnji poslovi**18 05 01 02 AGIS: Okvirni program za policiju i pravnu suradnju na pitanjima kriminala**

PRORAČUN: 15, 745 mil.

OPIS: Program podržava projektna područja vezana uz djelotvornu zaštitu prava žrtve u kriminalističkom postupku. Dio proračuna namijenjen je promidžbi prava na obranu i postupovna jamstva i podršku osobi za vrijeme kriminalističkog postupka u okviru međunacionalne pravne suradnje. Cilj je stavke također pomoć pravnicima, policijskim službenicima i službi predstavnika žrtvi iz država članica i država kandidatkinjama da uspostave mrežu širom Europe, razmjenu informacija i primjera dobrih praksi u suradnji na pitanjima kriminala. Proračunska će stavka financirati projekte u trajanju od najviše dvije godine u sljedećim područjima:

- osnova pravna suradnja i suradnja na području kriminala, uključujući programe obuke
- suradnja između policijskih vlasti i drugih javnih i privatnih organizacija u državama članicama uključenim u prevenciju i borbu protiv kriminala, organiziranog i drugog
- suradnja između država članica kako bi se postigla djelotvorna zaštita u interesu žrtve u kriminalističkom postupku.

VRSTE SU AKTIVNOST: program obuke, razmjena informacija, izrada studija i istraživanja, promidžba dobivenih rezultata, uspostava mreža, konferencije i seminari.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Javne ili privatne institucije i tijela, uključujući profesionalne organizacije, nevladine organizacije, udruženja, organizacije koje predstavljaju poslovni sektor, institucije za istraživanja i obuku. Sve navedene organizacije moraju imati pravni status. Program ne financira privatne inicijative.

KAKO SE PRIJAVITI: Kontaktirajte opću upravu na adresu elektroničke pošte, niže navedenu.

FINANCIRANJE ZAJEDNICE: Komisija sufinancira do 70% ukupnih poželjnih troškova projekta. Za posebne aktivnosti i komplementarne mjere, sufinanciranje može biti i 100%. Također je

moguće da se sufinanciraju aktivnosti nevladinih organizacija koje zadovoljavaju određene kriterije. Za dodatne obavijesti kontaktirajte odgovarajući ured (prema navedenim podacima).

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

KONTAKT: Roberto SEGRE

DG Justice and Home Affairs

Office: LX46 3/159

Rue de Genève 1

B-1140 Bruxelles-Evere

TEL.: +32 2 295 13 27

FAX: +32 2 299 82 15

E-MAIL TAJNIKA/CE PROGRAMA: JAI-AGIS@cec.eu.int

18 06 01 02 Suradnja na civilnim pitanjima

PRORAČUN: 3,75 mil.

OPIS: Program se odvija se u razdoblju 2002.-2006. Ciljevi su:

- promicanje pravne suradnje na civilnim pitanjima kojima je cilj osiguravanje pravne izvjesnosti i poboljšanja pristupa pravdi, promicanje zajedničkog prepoznavanja pravnih odluka i prosudbi, promicanje potrebnih usklađivanja pravosuđa ili uklanjanje prepreka stvorenih razlikama u civilnom pravu i civilnim postupcima
- poboljšanje zajedničkog znanja država članica o pravnom i pravosudnom sustavu u civilnim pitanjima
- osiguranje kvalitetne primjene instrumenata Zajednice u području pravne suradnje u civilnim pitanjima
- poboljšanje informiranosti javnosti o pristupu pravdi, pravnoj suradnji i pravnom sustavu država članica u civilnim pitanjima

VRSTE SU AKTIVNOSTI: aktivnosti koje se poduzimaju na inicijativu Komisije; aktivnosti koje osiguravaju financijsku potporu za osobite projekte od interesa za Zajednice i aktivnosti koje omogućuju financijsku potporu za aktivnosti nevladinih organizacija.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Institucije i javne i privatne organizacije uključujući profesionalne organizacije, istraživačke institute i pravne i pravosudne organizacije koje pružaju programe obuke za pravne djelatnike. Da bi se finan-

ciro, projekt mora uključivati barem tri države koje će sudjelovati u ovom programu.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Sve države članice EU osim Danske.

KAKO SE PRIJAVITI: Godišnji program i poziv za prijavu projekata 2004. je objavljen. Poziv za prijavu projekata za potpore aktivnostima udruga bit će objavljen u travnju 2004. a dodatne obavijesti kontaktirajte Komisiju.

KONTAKT: Mr. Michel VERSCHRAEGEN

European Commission

DG Justice and Home Affairs, Unit B/4

JAI A/4 LX46, 05/160, 46, Rue du Luxembourg, 1049 Bruxelles

TEL.: + 32 2 296 20 14/299 04 39

FAX: +32 2 299 64 57

E-MAIL: michel.verschraegen@cec.eu.int ili

jai-framework-civil@cec.eu.int

18 03 06 Integracija državljana iz država nečlanica

PRORAČUN: 5 mil.

OPIS: Osnovno je načelo promicanje novih i inovativnih načina integriranja emigranata. Cilj je poticati suradnju između država članica i stvaranje međunacionalnih partnerstava i mreža. Prioritet je dan aktivnostima koje jačaju status emigranata i doprinose međunacionalnom i konstruktivnom dijalogu. Aktivnosti koje financira ta stavka jesu: promicanje integracije državljana iz država nečlanica posebnim projektima koji sadrže primjerice jezične tečajeve i informacije o kulturnim, političkim i socijalnim značajkama određene države, razvoj dijaloga s civilnim društvom, razvoj integracijskih modela, uspostava mreža na europskoj razini.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Pravne osobe, tvrtke, privatne, javne ili nevladine organizacije, nacionalne, regionalne i lokalne vlasti iz jedne od država članica kao i međunarodne organizacije koje rade isključivo neprofitno. Podnositelj prijave mora dokazati iskustvo i stručnost na području integracije državljana iz drugih država. Projekt trebaju predati barem tri pravne osobe registrirane u različitim državama članicama, od

kojih je jedna vodeći partner. Aktivnosti također mogu uključivati partnere i sudionike iz država kandidatkinja i trećih država, ali bez troškova.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija. Treće države mogu sudjelovati u aktivnostima država članica, ali ne mogu tražiti ili primiti financijsku potporu u ovom programu.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu projekata objavljuje se u Biltenu i na web stranici Opće uprave za pravosuđe i unutarnje poslove (podaci niže navedeni). Sljedeći poziv za prijavu projekata predviđa se u proljeće 2004.

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/justice_home/funding/inti/funding_inti_en.htm

KONTAKT:

— Ms. Isabelle AUGUSTIN

European Commission

DG Justice and Home Affairs, Unit B/4

JAI INTI

LX 46-5/166

B-1049 Brussels

TEL.: + 32 2 298 55 43

FAX: +32 2 298 03 06

E-MAIL: isabelle.augustin@cec.eu.int ili

JLS-INTI@cec.eu.int

— Mrs. Muriel GUIN

European Commission

DG Justice and Home Affairs, Unit B/4

46, rue du Luxembourg, 1049 Brussels

TEL.: +32 2 296 00 13

FAX: +32 2 295 84 01

E-MAIL: muriel.guin@cec.eu.int

18 04 01 02 Mjere za borbu protiv nasilja nad djecom, adolescentima i ženama – Daphne II

PRORAČUN: 9, 685 mil.

OPIS: To je druga faza programa (Daphne II, 2004. – 2008.) koji zamjenjuje Daphne I, koji je završio 2003. Kao njegov nasljednik, taj program financira:

- projekte prevencije i zaštite djece, adolescenata i žena od svih vrsta i načina nasilja
- potpore udrugama ili volonterskim organizacijama koje rade na ostvarenju tih ciljeva, osobito na pravima djece i žena
- projekte vezane uz žrtve trgovine ljudima u svrhu seksualnog zlostavljanja, ženskog genitalnog unakažavanja, nasilnih brakova
- uvođenje instrumenata koji potiču prijavljivanje nasilja nad ženama i djecom
- informativne kampanje s ciljem borbe protiv korištenja djece u medijima; na radiju, TV-u, tisku ili novim medijima

TKO MOŽE OSTVARITI FINACIJSKU POTPORU: Javne i privatne institucije aktivne na području prevencije i zaštite od nasilja nad djecom, mladima i ženama, posebno udruge i volonterske organizacije. Projektni partneri moraju biti iz država članica EU.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU, države kandidatkinje i države EFTA – EEA.

KAKO SE PRIJAVITI: Poziv za prijavu projekata bit će objavljen polovicom 2004. u Biltenu i na web stranici. Upute za prijavu i prijavnici obrasci mogu se naći na web stranici ili dobiti zahtjevom na poštansku adresu.

WEB STRANICA: http://www.europa.eu.int/comm/justice_home/funding/daphne/funding_daphne_en.htm

KONTAKT: Mr. Patrick TROUSSON, Actg Head of Unit

European Commission

DG Justice and Home Affairs

Unit C-4: Financial support for Justice, rights and citizenship

Office LX46 0/151

B-1049 Brussels

FAX: +32 2 296 58 03

E-MAIL: Patrick.rousseau@cec.eu.int ili

daphne-helpdesk@transtec.be

18 04 03 Program istraživanja i evaluacije na temu poštivanja temeljnih prava

PRORAČUN: 1 mil.

OPIS: Ta je stavka je namijenjena pripremnim aktivnostima istraživanja i evaluacije o poštivanju temeljnih prava. Financirat će troškove uspostave mreža pravnih stručnjaka koji su autoriteti na području ljudskih prava i pravnik iz svake države članice. Aktivnosti će uključivati procjenu primjene svakog prava navedenog u Povelji o temeljnim pravima EU. Financira se i razvoj oruđa (baze podataka, telefonske linije za pomoć, pravna pomoć) u dogovoru s odgovarajućim institucijama u državama članicama i udrugama koje djeluju na području temeljnih prava, omogućujući svim osobama ostvarenje pristupa traženoj obavijesti.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Upravne i pravosudne vlasti, pravni stručnjaci – autoriteti za ljudska prava te pravnici iz svake države članice. Financiraju se i udruge koje djeluju na području temeljnih prava.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

KAKO SU PRIJAVITI: Kontaktirajte Komisiju, Opću upravu za pravosuđe i unutarnje poslove.

KONTAKT: European Commission

Directorate-General Justice and Home Affairs

Directorate A Rue de la Loi 200

B-1049

TEL.: +32 2 295 01 01

Bruxelles

19 04 02 Pomoć žrtvama kršenja ljudskih prava

PRORAČUN: pm (7 mil. eura u pričuvu u okviru stavke 31 02 41 01)

OPIS: Stavka financira:

- potporu za uspostavu i održavanje rehabilitacijskih središta za žrtve mučenja i njihove obitelji
- konkretnu pomoć žrtvama kršenja ljudskih prava

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Regionalne i međunarodne organizacije, nevladine organizacije, nacionalne, regio-

nalne i lokalne vlasti i službene agencije, organizacije u zajednici i javne ili privatne institucije i one koji nude konkretnu pomoć žrtvama kršenja ljudskih prava i koje rade na mjerama prevencije mučenja. Da bi se mogli prijaviti za financiranje, podnositelji prijave moraju imati sjedište u državi članici EU ili u trećoj državi koja se može prijaviti za pomoć Zajednice.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice EU, države kandidatkinje i treće države koje se mogu prijaviti za pomoć Zajednice.

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu projekata objavit će se u Biltenu i na web stranici:

http://www.europa.eu.int/comm/europeaid/projects/eidhr/cfp_en.htm

KONTAKT:

— Sonia HERRERO TONDA

TEL: +32 2 299 29

— Mrs. Taru KERNISALO

TEL.: +32 2 299 97 71

FAX: +32 2 299 66 30

EuropeAid AIDCO F

Rue de la Loi 200

B-1049 Brussels

E-MAIL: Taru.Kernisalo@cec.eu.int

4.1.11. Istraživanje, tehnološki razvoj

08 07 01 Građani i upravljanje društvom temeljnom na znanju

PRORAČUN: 61,1 mil.

OPIS: Stavka financira istraživačke aktivnosti u ekonomskim, političkim, socijalnim i humanističkim znanostima. Cilj je unaprijediti teme vezane za pojavu društva temeljenog na znanju i novim oblicima odnosa između građana i institucija. Projekt treba unaprijediti i razviti tematska područja društva temeljenog na znanju i socijalnoj koheziji, a ona su:

- poboljšanje prikupljanja, distribucije i korištenja znanja
- mogućnosti i izbori za razvoj društva temeljenog na znanju

- različiti putevi k ostavrenu društva temeljenog na znanju
U tematskom području državljanstva, demokracije i novih oblika upravljanja:
- posljedice europskih integracija i proširenja
- novi oblici upravljanja
- rješavanje konflikata i održanje mira
- novi oblici državljanstva i kulturnog identiteta

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Stavka je otvorena za sve pravne osobe i tijela uspostavljena u državama članicama EU, primjerice pojedinci, industrijske i gospodarske tvrtke, sveučilišta, istraživačke organizacije...uključujući malo i srednje poduzetništvo.

KAKO SE PRIJAVITI: Program će biti proveden kroz dva poziva za prikupljanje projekata. Prvi je bio objavljen 2003., a drugi će biti objavljen potkraj 2004. u Biltenu i na niže navedenoj internet-skoj adresi.

WEB STRANICA: <http://fp6.cordis.lu/citizens/calls.cfm>

KONTAKT:

— Mrs. Silvia DÜRMEIER
European Commission
Citizens and Governance in the Knowledge Based Society
TEL.: +32 2 295 70 97
FAX: +32 2 296 21 37
E-MAIL: rtd-citizens@cec.eu.int
WEB STRANICA S OPĆIM INFORMACIJAMA:
<http://www.cordis.lu/fp6/citizens.htm>

— European Commission
Priority 7 Information Desk
Directorate General RTD
B-1049 Brussels

08 10 01 04 Znanost i društvo

PRORAČUN: 21.8 mil.

OPIS: Europska je komisija odlučna premostiti procjep između znanstvene zajednice i društva u cjelini. Program podržava aktivnosti koje ujedinjuju stvaratelje politika, istraživače i građane. Ta je

stavka namijenjena podršci harmoničnih odnosa između znanosti i društva u Europi i otvorenosti inovacijama kao rezultati-ma uspostave novog odnosa i dijaloga između tih grupa uključujući i industrijalce. Vizija je znanosti i društva pomoći u kreiranju okoline gdje je javnost uglavnom, osobito mladi ljudi, informirana i zainteresirana za znanost, gdje su znanstveni naponi otvoreni javnosti, a stvaratelji politika i građani mogu napraviti izbore od široke lepeze mogućnosti koje im pruža tehnološki napredak.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Organizacije čija je osnovna uloga davanje znanstvenih savjeta za izradu politika, znanstveni 'help desk', nacionalna etička vijeća u europskom istraživačkom području, nacionalne i regionalne organizacije koje rade na znanstvenim područjima i koje imaju iskustva u sudjelovanju javnosti. Za dodatne obavijesti vidi: www.cordis.lu/science-society/programme.htm

PODRUČJE FINANCIRANJA: Europska unija.

KONTAKT: Mrs. Viviane VANDERHOUEDELINGEN

European Commission
Directorate General Research
Direction C - Unit 5 (Information and communication)

TEL.: + 32 2 298 73 23

FAX: + 32 2 295 82 20

E-MAIL: Viviane.VANDERHOUEDELINGEN@cec.eu.int

Obavijesti o toj proračunskoj stavci mogu se dobiti u nacionalnom informativnom uredu, a kontakt podaci su na adresi:
<http://www.cordis.lu/science-society/stepbystep.htm>
ili kontaktirajte Komisiju na adresu:
rtd-sciencesociety@cec.eu.int.

08 08 01 03 Posebne mjere za potporu međunarodnoj suradnji

PRORAČUN: 85, 5 mil.

OPIS: Cilj je otvaranje europskog istraživačkog područja (ERA - European Research Area) prema svijetu. To će uključivati posebne aktivnosti. Sredstva će biti osigurana putem projekata unutar

sedam prioriternih tematskih područja istraživanja kao i putem “specifičnih aktivnosti koje pokrivaju šire područje istraživanja”.

Popis tih područja nalazi se na:

www.cordis.lu/fp6/inco_focus.htm.

Za dodatne obavijesti kontaktirajte “*help desk*”.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Istraživači, timovi i institucije iz trećih država unutar sedam prioriternih tematskih područja, istraživanja i sudionici međunarodnih organizacija.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Mediteranske države koje nisu članice EU, države Zapadnog Balkana, Rusija i države u razvoju.

WEB STRANICA: www.cordis.lu/fp6/inco_focus.htm.

ZA OBAVIJESTI O VAŠEM NACIONALNOM UREDU POSJETITE:

<http://www.cordis.lu/fp6/getsupport.htm>

KONTAKT: Mrs. Nicole RIVEILL

European Commission

DG RDT - FP6

Rue de Genève 1

B – 1140 Brussels

TEL.: +32 2 299 42 04

E-MAIL: inco@cec.eu.int ili Nicole.riveill@cec.eu.int

08 08 01 01 Podrška politikama i predviđanje znanstvenih i tehnoloških potreba

PRORAČUN: 122, 2 mil.

OPIS: Pomoć razvoju i početak istraživačkih aktivnosti osobito s pojavom znanstvenih i tehnoloških potreba u područjima Zajedničke poljoprivredne politike (CAP – *Common Agriculture Policy*), održivi razvoj (koji se odnosi na ciljeve Zajednice za okoliš), transport i energija, te ostale politike Zajednice primjerice zdravlje, regionalni razvoj, trgovina, razvojna pomoć, unutarnje tržište, socijalna politika, obrazovanje, kultura, rodna jednakost, zaštita potrošača, područja sloboda, sigurnost i pravo, vanjski odnosi, uključujući politike koje podržavaju proširenje EU.

TKO MOŽE OSTVARITI FINANCIJSKU POTPORU: Pozivi za prijavu projekata mogu određivati ili ograničavati sudjelovanje pravnih osoba u neuzravnim aktivnostima, ovisno o vrsti tih aktivnosti,

i ovisno instrumentima koji se koriste i uzimajući u obzir specifične ciljeve programskog okvira. Podnositelji prijave mogu biti: istraživači, instituti utemeljeni u državama članicama i državama kandidatkinjama EU, međunarodne organizacije i sudionici iz trećih država. Za dodatne obavijesti kontaktirajte web stranicu i “*help desk*”.

KAKO SE PRIJAVITI: Pozivi za prijavu projekata objavit će se u Biltenu i na web stranici koja također pruža upute o postupcima prijave te rokovima.

PODRUČJE FINANCIRANJA: Države članice i države kandidatkinje EU.

WEB STRANICA: <http://www.cordis.lu/fp6/support.htm>

KONTAKT: Za obavijesti o vašem nacionalnom kontaktu posjetite:

<http://www.cordis.lu/fp6/getsupport.htm>

Za kontakt u Komisiji, na raspolaganju je E-mail:

inco@cec.eu.int

— Mr. William CANNEL

TEL.: +32 2 296 06 52

E-MAIL: william.cannel@cec.eu.int

5.1. Popis vanjskih proračunskih stavka

PODRUČJE POLITIKE 07- OKOLIŠ	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Doprinos međunarodnim aktivnostima na području okoliša	07 02 01	8,03m
Life III (europski financijski instrument za okoliš) – operacije izvan teritorija Zajednice	07 02 02	6,976m

PODRUČJE POLITIKE 19- VANJSKI ODNOSI	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Suradnja s trećim zemljama na području migracija	19 02 03	44,35m
Sudjelovanje Zajednice u aktivnostima vezanim uz protupješačke mine	19 02 04	15m
Mehanizmi brzog reagiranja	19 02 05	29m
Potpore žrtvama kršenja ljudskih prava	19 04 02	pm (7m u pričuvi)
Razvoj i učvršćivanje demokracije i vladavine prava – poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda	19 04 03	pm (104.63m u pričuvi)
Potpore aktivnostima međunarodnih kaznenih sudova i Međunarodnog kaznenog suda	19 04 04	pm (7m u pričuvi)
Pilot projekti za uspostavu mreže za prevenciju sukoba	19 04 05	pm
Pomoć država partnerima u Istočnoj Europi i Srednjoj Aziji	19 06 01	370,58m
Prekogranična suradnja u strukturnim pitanjima	19 06 02	53m
Rehabilitacija i aktivnosti obnove u državama partnerima u Istočnoj Europi i Središnjoj Aziji	19 06 04	pm
Pomoć u nuklearnom sektoru	19 06 05	60m
Pomoć državama Zapadnog Balkana	19 07 01	173m
Pomoć Srbiji i Crnoj Gori	19 07 02	198m
Pomoć za obnovu Kosova	19 07 03	59,5m

5. POGLAVLJE

– Vanjske proračunske stavke

MEDA (Mjere koje prate reforme ekonomskih i socijalnih struktura u državama nečlanicama Mediterana)	19 08 02 01	710,25m
Rehabilitacija i aktivnosti obnove u državama Mediterana i Srednjeg Istoka	19 08 05	pm
Ostale aktivnosti u svrhu razvoja država Srednjeg Istoka	19 08 06	8m
Pomoć za rehabilitaciju i obnovu Iraka	19 08 07	190m
Financijska i tehnička suradnja s južnoameričkim državama u razvoju	19 09 01	205,5m
Politička, ekonomska i kulturna suradnja s južnoameričkim državama u razvoju	19 09 02	80m
Pomoć prognanim osobama u južnoameričkim državama	19 09 03	20m
Rehabilitacija i aktivnosti obnove u južnoameričkim državama u razvoju	19 09 04	5,125m
Financijska i tehnička suradnja s azijskim državama u razvoju	19 10 01	327m
Politička, ekonomska i kulturna suradnja s azijskim državama u razvoju	19 10 02	98m
Pomoć prognanim osobama u azijskim državama	19 10 03	26m
Rehabilitacija i aktivnosti obnove u azijskim državama u razvoju	19 10 04	pm
Pomoć za rehabilitaciju i rekonstrukciju Afganistana	19 10 06	183m
PODRUČJE POLITIKE 21- RAZVOJ I ODNOSI S ACP DRŽAVAMA	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Doprinosi Zajednice programima koji se odnose na države u razvoju, a provode ih udruge	21 02 03	200,233m
Okoliš u državama u razvoju	21 02 05	56,27m
Integriranje rodni pitanja u razvojnu suradnju	21 02 06	2,83m
Pomoć za bolesti vezane uz siromaštvo u državama u razvoju (HIV – AIDS, malarija, tuberkuloza)	21 02 07 02	102,412m

Pomoć za stanovništvo i briga za reproduktivno zdravlje	21 02 07 03	18,84m
Pomoć za ostale bolesti vezane uz siromaštvo u državama u razvoju	21 02 07 04	10m
Decentralizirana suradnja	21 02 13	7,162m
Interventna pomoć – ACP države	21 03 07	pm
Pomoć za izbjeglice – ACP države	21 03 08	pm
Europski program za rekonstrukciju i razvoj (EPRD) u Južnoj Africi	21 03 17	131,5m
Pomoć u hrani	21 02 01	131,55m
Druga pomoć	21 02 02	262,38m
Europski program za rekonstrukciju i razvoj (EPRD)	21 03 17	131,5m
Rehabilitacija i rekonstrukcija u državama u razvoju, posebice ACP državama	21 03 20	pm

PODRUČJE POLITIKE 22- PROŠIRENJE EU	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Pretpristupna pomoć državama Srednje i Istočne Europe (SIE)	22 02 01	701,6m
Prekogrančna suradnja za SIE	22 02 02	84m
Pretpristupna pomoć za Tursku	22 02 04/01	277,7m

PODRUČJE POLITIKE 23 - HUMANITARNA POMOĆ	PRORAČUNSKE STAVKE	MILIJUNI €
Pomoć, uključujući interventnu pomoć u hrani za stanovništvo država u razvoju i druge države pogođene katastrofama ili ozbiljnim krizama	23 02 01	476,5m
Operativna potpora i spremnost za katastrofe	23 02 02	12,5m

5.2. Upravljanje vanjskom pomoći

Europska je unija jedan od glavnih čimbenika u međunarodnoj suradnji i potpori razvoju. Ukupno, Europska zajednica i države članice osiguravaju više od 50% ukupne svjetske službene razvojne potpore (ODA – *Official Development Assistance*) i više od 2/3 pomoći putem potpora. Europska komisija sama doprinosi 10% svjetske službene razvojne potpore. U 2003. Europska komisija odredila je gotovo 12 milijardi eura za nove programe pomoći širom svijeta.⁶⁵ Zbog visine te razvojne pomoći, bilo je neophodno reformirati upravljanje njome kako bi se poboljšala djelotvornost. Tijekom protekle četiri godine, Europska komisija radila je na toj reformi. Izvješće o reformi dostupno na adresi:

<http://europa.eu.int/comm/europeaid/reports/indeks-en.htm>

Upravljanje vanjskom pomoću trenutačno obavljaju četiri opće uprave. To su:

- 1) Ured suradnje EuropeAid,
- 2) Opća uprava za vanjske odnose,
- 3) Opća uprava za razvoj,
- 4) Ured za humanitarnu pomoć Europske zajednice (ECHO)

Skrećemo pozornost na to da je EU nedavno revidirala postupak upravljanja vanjskom pomoći. Reforma vanjske pomoći, koja stremi k učinkovitijem i odgovornijem reagiranju na probleme u zemljama u razvoju i učinkovitijem korištenju sredstava, bila je u razdoblju od četiri godine (2000.-2004.). Reforma koja je sad na snazi daje više autonomije i odgovornosti delegacijama Komisije u zemljama u razvoju. Kao rezultat, mnogim fondovima i proračunskim stavkama upravljat će se decentralizirano, izravno, uključujući delegacije EU u tim državama. Za najnovije obavijesti o procesu reforme pogledajte na internetskoj stranici: http://www.europe.eu.int/comm/europeaid/reports/reform_def_en.pdf

⁶⁵ Prikaz pomoći: 7,7 milijardi za vanjsku pomoć, 3,6 milijardi za predpristup, 0,6 milijardi za humanitarnu pomoć.

5.2.1. Opće uprave i službe koje se bave vanjskim financiranjem

EUROPEAID

Predsjedatelj je povjerenica Benita Ferrero – Waldner (Opća uprava za vanjske odnose), a povjerenik Louis Michel (Opća uprava za razvoj) glavni je vršitelj poslova. Misija je Ureda suradnje EuropeAid primjena instrumenata vanjske pomoći Europske komisije koje financira proračun EU i Europski razvojni fond. Taj program upravlja svim fazama projektnog ciklusa u 80% programa potpore EU (Afrika, Karibi Pacifik, Mediteran, Zapadni Balkan, bivši SSSR, Azija i Južna Amerika) i s više od 80% od godišnjih 9,6 milijardi eura proračuna EU za vanjsku pomoć. Od 1. siječnja 2001., kada je uspostavljen Ured suradnje EuropeAid, opće uprave za razvoj i vanjske odnose bile su odgovorne za višegodišnje programiranje i suradnje EuropeAid do kraja projektnog ciklusa. Tu je cilj razdvojiti političke i strateške zadaće od projektne identifikacije i primjene.

KONTAKT: European Commission

EuropeAid H/05, B-1049 Brussels

TEL.: + 32 2 299 4237/ 4825

FAX: + 32 2 299 6407

E-MAIL: EuropeAid-info@cec.eu.int

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/europeaid>

OPĆA UPRAVA ZA VANJSKE ODNOSI

Ta je uprava odgovorna za odnose s državama izvan EU i međunarodnim organizacijama, primjerice UN-om. Također je odgovorna za administraciju više od 120 delegacija Komisije u trećim zemljama. Povjerenica za vanjske odnose je Benita Ferrero – Waldner; povjerenica je osnovna veza Komisije s visokim predstavnikom za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, kao i veza s Vijećem općih poslova EU. Raspodjela odgovornosti ove uprave može se pogledati na stranici: http://europa.eu.int/comm/dgs/external_relations/indeks_en.htm

OPĆA UPRAVA ZA RAZVOJ

Ta uprava usko surađuje s Općom upravom za vanjske odnose, EuropeAid-om i ECHO-om. Povjerenik za razvoj i za ECHO je Louis Michel. Osnovna je zadaća te uprave financijska pomoć razvoju ACP država (Afrika, Karibi, Pacifik) i prekomorskih država i područja. (Cotonou ugovor pruža okvir za 20-godišnje partnerstvo za razvojnu pomoć u 77 ACP država.) EDF se financira izravnim doprinosima od država članica. Dodatne obavijesti o Općoj upravi za razvoj možete naći na internetskoj stranici.

http://europa.eu.int/comm/development/index_en.htm
Unit B/1 – Razvojna politika, koherentnost i predviđanja
Head of Unit

- Ms. Françoise MOREAU
TEL.: +32 2 299 07 72
FAX: +32 2 299 29 15
E-MAIL: Development@cec.eu.int
Unit A/3 - Relations with civil society
- Mr. P BANGMA
TEL.: +32 2 296 6052
FAX: +32 2 2993206
E-MAIL: Development@cec.eu.int

URED ZA HUMANITARNU POMOĆ EUROPSKE ZAJEDNICE (ECHO)

Cilj je ECHO-a, koji je uspostavljen 1992., osigurati hitnu humanitarnu pomoć kao odgovor na prirodne katastrofe i oružani sukob u državama nečlanicama. ECHO djeluje na temelju Okvira partnerskog ugovora (FPA – *Framework Partnership Agreements*) s humanitarnim udrugama i međunarodnim organizacijama za pomoć i na temelju financijskog i administrativnog okvira ugovora (FAFA – *Financial and Administrative Framework Agreements*) s agencijama UN-a. Novi Okvir partnerskog ugovora stupio je na snagu 1. siječnja 2004. s ciljem pojednostavljivanja administrativnih procedura vezanih uz ECHO financiranje i kako bi optimizirao provedbu i rezultate humanitarne pomoći koju financira Europska zajednica. ECHO je potpisao novi Okvir partnerskih

ugovora s 130 udruga. ECHO financira proračunski fond humanitarne pomoći Komisije pod glavom 23. i Europski razvojni fond. Uz financiranje humanitarne pomoći, ECHO je također odgovoran za financiranje programa obuke i kampanja podizanja svijesti, vezanim uz humanitarnu pomoć. Dodatne obavijesti o ECHO-u možete naći na: http://europe.eu.int/comm/echo/indeks_en.html

- INFORMIRANJE I KOMUNICIRANJE
Voditelj odjela (Head of Unit)
Mr. Giorgio GUARNERI
TEL: +32 2 296 3362/299 2996/8267, Fax: +32 2 295 4572
E-MAIL: echo-info@cec.eu.int
- ECHO 1 – HUMANITARNA POMOĆ I HITNA POMOĆ U HRANI ZA PACIFIČKE ZEMLJE
Voditelj odjela (Head of Unit)
Mr. Steffen STENBERG-JENSEN
E-MAIL: steffen.stenberg@cec.eu.int
- ECHO 2 – HUMANITARNA POMOĆ I HITNA POMOĆ U HRANI ZA ZEMLJE SREDNJE I ISTOČNE EUROPE, ZEMLJE NASTALE RASPADOM SOVJETSKOG SAVEZA, MEDITERANSKE ZEMLJE I BLISKI ISTOK
Head of Unit
Mr. Cornelis WITTEBROOD
E-MAIL: cornelis.wittebrood@cec.eu.int
- ECHO 3 – HUMANITARNA POMOĆ I HITNA POMOĆ U HRANI ZA AZIJU, SREDNJU I JUŽNU AMERIKU
Head of Unit
Ms. Ruth ALBUQUERQUE
E-MAIL: ruth.albuquerque@cec.eu.int
- ECHO 4 – OPĆA PITANJA I ODNOSI S INSTITUCIJAMA EU, PARTNERIMA I DRUGIM DONATORIMA; PLANIRANJE, KOORDINACIJA I POTPORA; OPĆA POTPORA VELIKIM KRIZNIM STANJIMA
Head of Unit

Mr. Michel ARRION
E-MAIL: michel.arrion@cec.eu.int

— ECHO 5 – UREDI ECHO; KADROVSKA SLUŽBA; INFORMACIJSKE
TEHNOLOGIJE
Head of Unit
Mr. René GUTH
E-MAIL: rene.guth@cec.eu.int

— ECHO 6 – FINANCIJE I REVIZIJA
Head of Unit
Mr. Vijay BHARDWAJ
E-MAIL: vijay.bhardwaj@cec.eu.int

— ECHO 7 – INFORMACIJE I KOMUNIKACIJA
Simon Horner
E-MAIL: simon.horner@cec.eu.int

— ECHO 8 – ZAKONSKI, REGULATIVNI I PROCEDURALNI POSLOVI

5.2.2 Reforma upravljanja vanjskom pomoći

U svibnju 2000. godine Komisija je uvela mjere reforme upravljanja vanjskom pomoći. Većina tih reformi sada su na snazi.

Ključni je element reforme – u naporima da se poboljša kvaliteta i brzina pomoći koja se dodjeljuje putem svih programa – decentralizacija upravljanja pomoći u smjeru delegacije Komisije. Komisija je predstavljena u 128 država širom svijeta i ta će predstavništva igrati sve veću i važniju ulogu u razvojnim potporama. Decentralizacija horizontalnih programa predviđena je u razdoblju od ožujka do prosinca 2003. Taj proces ima cilj jačanje delegacija, koje će imati sve veći utjecaj u identifikaciji projekata i ocjenjivanju, ugovaranju i raspodjeli sredstava Zajednice, nadzoru nad provedbom projekata i evoluciji. Kao dio ciljanog jačanja kapaciteta u državama, Europska komisija će također unaprijediti suradnju između država članica na terenu vezano uz državne vlasti.

U četvrtoj godišnjoj raspravi Vijeća, od 26. siječnja 2004., o poboljšanju djelotvornosti i povezivanju vanjskih aktivnosti EU, ključni zaključak bio je taj da ako se želi postići koherentnost, upotreba pomoći mora tvoriti dio zajedničkih jačajućih politika koje podržavaju vanjske ciljeve Unije. Također, s pomoću se mora upravljati uz najviše standarde djelotvornosti i odgovornosti. Potreba za stalnošću i ravnotežom u širokom rasponu vanjskih politika mora biti uvjet pristupa Uniji.

Vijeće pozdravlja napredak postignut reformama upravljanja vanjskom pomoći EU i ukazuje na potrebu za daljnjim napretkom. Poziva Komisiju, na temelju iskustava i dobrih međunarodnih praksi, da predstavi prijedloge o proširenju korištenja standarda, s ciljevima i jasnim izvorima sredstava temeljenim na potrebi i provedbi mjera vanjske pomoći Zajednice. Treba imati na umu posebne teškoće s kojima se suočavaju države u krizi ili u sukobu.

Tri specifične teme na koje je ukazalo Vijeće, bile su: (i) EU vodstvo u razvoju multilateralnih razvojnih tema, (ii) maksimaliziranje djelotvornosti vanjske pomoći EU, (iii) postizanje milenijskih razvojnih ciljeva.

Orijentacijske će se rasprave ubuduće održavati u listopadu, stupajući na snagu s predsjedanjem Nizozemske u listopadu 2004., kao dio tranzicije k novom godišnjem ciklusu i kako bi se omogućila bolja integracija proračunarnog planiranja, programiranja, izrade i procesa izvješćivanja o vanjskoj pomoći Europske zajednice. Za detaljnije obavijesti o vanjskoj pomoći kontaktirajte odgovarajuću delegaciju EK.

Za kontakte o delegacijama EK vidi na stranici:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/delegations/intro/web.htm

5.3. Programi vanjskog financiranja

Pozivi za prijavu prijedloga i natječaji za projekte vanjske pomoći objavljuju se na web stranici EuropeAid: <http://europa.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

Također su objavljeni i u Biltenu (*OJ-Official Journal*) Europske zajednice, koji se nalazi na stranici: <http://europa.eu.int/eurlex/en/indeks.html>

Praktični vodič kroz postupke ugovaranja koji se financira iz osnovnog proračuna EU, a vezan za vanjske aktivnosti, nalazi se na: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/pg/npg_en.doc - poglavlje o potporama počinje na 155. stranici.

Obratite pozornost: većina vanjskih proračunskih stavki uključuje samo kontakte EuropeAid-a. Ako želite cjelovite informacije o programima, kontakt podaci će biti u općim upravama za razvoj ili vanjske odnose. Osoblje EuropeAid-a trebalo bi vas uputiti na odgovarajući podatak.

5.3.1. Pomoć u hrani i aktivnosti potpore

● Proizvodi koji su uvršteni u Konvenciji o pomoći u hrani

- Druga pomoć u obliku proizvoda, vrste potpore, sustav ranog upozoravanja i pohranjivanja
- Transport, raspodjela, određivanje popratnih mjera i mjere za nadzor provedbe

PRORAČUNSKE STAVKE: 21 02 01, 21 02 02

PRORAČUN: 131,55 m il i 261, 38 mil.

WEB STRANICA: <http://www.euronaid.nl/>

KONTAKT: EuronAid

P.O. Box 12, NL 2501CA, The Hague, Netherlands

TEL.: +31 70 3305757

FAX: +31 70 3641701

E-MAIL: euronaid@euronaid.nl

Od 1996 Uredba (1292/96) odnosi se na pomoć u hrani i na aktivnosti koje podržavaju sigurnost hrane, a posebni naglasak stavljen je na aktivnosti koje promiču dugotrajnu sigurnost hrane. Više

od polovice sredstava koje osigurava Komisija daje se izravno nacionalnim vladama. Neizravna pomoć omogućuje Komisiji financijsku potporu organizacijama i programima za njihovu specifičnu konkurentnost i njihove usporedne prednosti. Svjetski program hrane (WFP – *World Food Programme*) ostaje privilegirani partner Komisije za raspodjelu pomoći u hrani. Druge međunarodne organizacije kao što su FAO i UNRWA kao i europske udruge također su važni primatelji neizravne pomoći Komisije.

EuronAid je kolektivna udruga partner Europskoj komisiji. Odgovorna je za ukupnost proračuna za hranu u robi koji dodjeljuje Komisija projektima udruga pod svojim programima *Food Aid* i *Food Security Programme*. Svake godine Europska komisija i EuronAid postižu službeni dogovor.

Također, ukupni proračun od oko 60 milijuna eura godišnje određuje se za financijsku potporu projektima udruga koje djeluju na području nedostatka hrane.

Načelni ciljevi programa pomoći u hrani i programa sigurnosti hrane trebali bi stvoriti:

- poboljšanu i stalnu razinu sigurnosti hrane na regionalnoj i nacionalnoj razini te s osobitim naglaskom na ugrožene skupine
- poboljšan pristup pričuvama hrane u situacijama kroničnih manjaka i u hitnim situacijama
- uravnoteženu ekonomiju i socijalno uključivanje.

Financiranje se osigurava za projekte u sljedećim područjima:

A. Prehrambeni proizvodi

- žitarice i proizvodi bazirani na žitaricama, gdje je moguće u obliku sjemena
- mlijeko u prahu ili ekvivalenti; biljno ulje i šećer
- ostali proizvodi, riba, keksi obogaćeni proteinima, sjemenje, itd.

B. Aktivnosti koje potiču sigurnost hrane

- Sustavi ranog upozoravanja i programi pohranjivanja

Flexibilnost u godišnjem postupku odabira projekata ostaje velika. Prije nego što predate prijedlog projekta, predložimo da

kontaktirate svoju lokalnu delegaciju Komisije i konzultirate se o svom projektu s lokalnim savjetnikom za pitanja sigurnosti hrane kako biste saznali je li vaš projekt uopće moguće financirati. Lokalna delegacija Komisije bit će uključena u postupak odabira, pa ćete tako izbjeći možebitno predavanje projekta koji se ne može financirati.

5.3.2. Interventna humanitarna pomoć

● Mehanizam brzog djelovanja

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 02 05

PRORAČUN: 29 mil.

KONTAKT: Ms Maria MCLOUGHLIN, Head of unit

DG External Relations Unit A/4

ECHO

TEL.: +32 2 296 1761

FAX: +32 2 299 0873

E-MAIL: maria.mcloughlin@cec.eu.int

Brzo odobravanje sredstava putem mehanizma brzog reagiranja dizajniran je za krize ili krize u nastajanju, situacije koje predstavljaju prijetnju zakonu i redu, sigurnosti pojedinaca, situacija koje se mogu pretvoriti u oružani sukob ili destabilizirati državu i gdje je moguće da takve situacije ugroze korisne učinke pomoći i suradnje politika i programa, njihovih učinaka i/ili uvjeta za njihovu pravilnu provedbu.

Proračunska stavka (pravna osnova EC 381/2001) ima namjenu financiranje aktivnosti civilne prirode kojima je cilj suprotno djelovanje ili rješavanje hitnih kriznih situacija i ozbiljnih prijetnji izbijanja sukoba.

Provedbeni partneri mogu biti vlasti država članica ili država kojima je program namijenjen i njihovim agencijama, regionalne i međunarodne organizacije i njihove agencije, udruge, javni i privatni operatori i pojedinačne organizacije i operatori (uključujući osoblje *sekondirano*) iz uprava država članica) s odgovarajućom stručnošću i iskustvom.

● Pomoć, uključujući hitnu pomoć u hrani, kako bi se pomoglo stanovništvu zemalja u razvoju i drugim zemljama pogođenim katastrofom ili ozbiljnom krizom

PRORAČUNSKA STAVKA: 23 02 01

PRORAČUN: 476,5 mil.

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/echo>

KONTAKT:

— Pacifičke zemlje

TEL.: +32 2 299 2740,

FAX: +32 2 299 2877

— Srednja i istočna Europa, zemlje nastale raspadom Sovjetskog Saveza, mediteranske zemlje i Bliski istok

TEL.: +32 2 295 7312,

FAX: +32 2 295 4551

— Azija, Srednja i Južna

TEL.: +32 2 295 3420

FAX: +32 2 295 4571

Proračunskom stavkom 23 02 01 upravlja ECHO. Cilj je te stavke financirati potpore, pomoć, zaštitu i hitne operacije dostave hrane kako bi se pomoglo ljudima u zemljama u razvoju. Voda je nov horizontalni prioritet: metodološko pročišćavanje bit će razvijeno 2004. za zemlje u razvoju uključuju ACP države (Afrika, Karibi, Pacifik), Aziju, Južnu Ameriku i ostale treće zemlje koje su suočene s prirodnim katastrofama ili katastrofama koje je prouzročio čovjek. Pomoć će biti osiguravana onoliko dugo koliko će biti hitnih situacija. ECHO će i dalje poklanjati posebnu pozornost zaboravljenim krizama i potrebama. Financiranje je u okviru ove stavke također moguće za bilo kakvu opremu ili proizvode koji su potrebni u ovakvoj vrsti pomoći, npr. podizanje kuća ili zaklona za ugrožene skupine te rekonstrukcija infrastrukture i uređaja. Mogu se također financirati troškovi izravno vezani uz provedbu operacija humanitarne pomoći. Hitne operacije pomoći mogu započeti na nekoliko načina: od strane udruge koja ima partnerski ugovor s ECHO-m, od države članice ili nečlanice ili od samog ECHO-a. Prije predaje projekta, udruga mora potpisati Okvir partnerskog ugovora sa ECHO-m.

Vidi: http://europa.eu.int/comm/echo/p_samog_artners/fpa_ngos_en.htm.

Zbog prirode posla koji se financira, projektna provedba od predaje prijedloga do završetka projekta može biti vrlo kratka. Uglavnom, projekti ne traju dulje od 6 mjeseci. Uobičajeno je da ECHO osigurava 100% sredstava.

● **Interventna pomoć – ACP države (Interventna pomoć prema**

Cotonou ugovoru – članak 72)

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 03 07

PRORAČUN: p.m.

KONTAKT: ECHO 1, Head of Unit: Pablo Ibanez

TEL.: +32 2 295 51 04, FAX: +32 2 299 28 53

E-MAIL: pablo.ibanez@cec.eu.int

KONTAKT ZA NVO-A: Mr. Simon Horner,

TEL.: +32 2 299 29 96

E-MAIL: simon.horner@cec.eu.int

Hitna pomoć može se dodijeliti ACP državam koje se suočavaju s ozbiljnim ekonomskim i socijalnim problemima koji su nastali zbog prirodnih katastrofa ili pod posebnim okolnostima, a imaju slične učinke. Pomoć bi trebala olakšati trenutačne poteškoće i trebala bi:

- biti dovoljno fleksibilna kako bi se prilagodila prilikama, npr. nabavi širokog spektra proizvoda i usluga i/ili distribuciji gotovine žrtvama
- biti na raspolaganju kako bi strukture i oprema bili operativni
- biti nepovratna i na raspolaganju brzo i lako.

Cilj je hitne pomoći da odgovori na trenutne potrebe i zato Komisija mora osigurati brzu mogućnost reagiranja. Kako bi se to postiglo: (i) sredstva osigurana pod hitnom pomoći moraju biti potpuno raspoloživa i isplaćena te spremna za upotrebu unutar 180 dana od uspostave provedbenog ugovora (osim u slučaju zajedničkog ugovora), (ii) ako isplata nije obavljena u cijelosti unutar vremena propisanog ugovorom, tada se razlika mora isplatiti posebnoj proračunskoj stavki, (iii) detaljna pravila za provedbu i alokaciju moraju podrazumijevati hitne i fleksibilne reakcije, (iv)

sredstva se mogu iskoristiti za retroaktivno financiranje hitnih aktivnosti koje poduzimaju ACP države.

Članak 72. *Cotonou* ugovora je pod odgovornošću ECHO-a, koji je odgovoran za sve hitne pomoći Komisije u zemljama u razvoju.

● **Operativna podrška i spremnost na katastrofe**

PRORAČUNSKA STAVKA: 23 02 02

PRORAČUN: 12, 5m

KONTAKT: Michel ARRION, Adviser for Disaster Preparedness

TEL.: +32 2 295 4278

E-MAIL: michel.arrion@cec.eu.int

Program DIPECHO (*Disaster Preparedness ECHO*) temelji se na ideji da je spremnost na katastrofe i prevencija integralni dio humanitarne pomoći. U smislu spremnosti na katastrofe, ECHO financira male infrastrukturne projekte s namjerom da njih slijede veći projekti koje poduzima lokalna zajednica i vlada. Regije na koje se odnosi ECHO strategija pomoći 2004 (vidi: http://europa.eu.int/comm/echo/pdf_files/strategy/2004/strategy2004_en.pdf) jesu Srednja Amerika, Jugoistočna Azija i Karibi. Svaka regija koja je uključena u program DIPECHO ima poseban poziv za prijavu projekata. Za financiranje u okviru ove stavke mogu se javiti europske udruge, međunarodne organizacije i specijalizirane agencije država članica.

5.3.3. Izbjeglice

● **Pomoć prognanicima azijskih država**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 10 03

PRORAČUN: 26 mil.

KONTAKT:

— Ms Valerie RAMET, Head of Unit
EuropeAid – D/04

TEL.: +32 2 295 5943/3319

— Mr. Manfred BRANDT

TEL.: +32 2 295 2801

E-MAIL: Manfred.brandt@cec.eu.int

● Pomoć prognanicima Južne Amerike

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 09 03

PRORAČUN: 20 m

KONTAKT: Mr. Jan TEN BLOEMENDAL, Head of Unit

EuropeAid – E/3

TEL.: +32 2 299 2817

FAX: +32 2 299 0806

E-MAIL: jan.tenbloemendal@cec.eu.int

Glavni je cilj uredbe Vijeća 2130/2001 omogućiti pomoć raseljenim osobama, izbjeglicama i prognanicima na takav način da postanu nezavisni i da se sami mogu uzdržavati. Tim ljudima treba pomoći kako bi našli novi dom ili se reintegrirali uz pomoć djelatnosti kao što su: poljoprivreda, uzgoj stoke, uzgoj riba, uspostava kreditnih sustava, osnovno obrazovanje, dobra zdravstvena i higijenska infrastruktura.

Korisnici su ove proračunske stavke:

- izbjeglice, raseljene osobe, povratnici i razvojačeni vojnici, te ostale skupine koje su napustile svoju matičnu državu zbog rata, nedostatka sigurnosti ili drugih kriza i sukoba koje je izazvao čovjek
- lokalno stanovništvo u državi domaćinu, ako se resursi te zajednice koriste za pomoć prognanim osobama

Stavka također financira sve mjere koje čine mogućim preživljavanje, repatrijaciju i naseljavanje izbjeglica te obrazovanje za djecu pogođenu ratom ili prirodnim katastrofama. Može se koristiti i za prevenciju raseljavanja stanovništva.

Partneri koje je moguće financirati jesu regionalne ili međunarodne organizacije, kao što su agencije UN-a, udruge, lokalna vlast i službena tijela, te organizacije na najnižoj lokalnoj razini, javne i privatne institucije i operatori. Intervencije zajednički trebaju financirati udruge i međunarodne organizacije. Doprinos organizacije razlikuje se u ovisnosti o njenim financijskim mogućnostima i prirodi projekta. Pod određenim uvjetima, ako je partner druga ili organizacija u zajednici, sufinanciranje treba biti *in-kind*. Financiranje se osigurava u obliku potpore. Uobičajeno je da Komisija doprinosi između 75 i 100%.

Maksimalno razdoblje trajanja aktivnosti je 24 mjeseca. Pozivi za prijavu projekata otvoreni su pod istim uvjetima svim fizičkim i pravnim osobama država članica i država primateljica pomoći.

● Pomoć izbjeglicama – ACP države (članak 72. Cotonou ugovora)

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 03 08

PRORAČUN: pm

KONTAKT: Ms. Dominique Dellicour

EuropeAid C/4

TEL.: +32 2 295 5937

FAX: +32 2 295 8051

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/externalrelations/delegations/intro/web.htm>

Prema članku 72., moguće je dati pomoć ACP državama (što ne ulazi u interventnu pomoć) kada trebaju odgovoriti na hitne potrebe izbjeglica ili povratnika u državi. Dodijeljena pomoć financirat će provedbu dugoročnih projekata i programa aktivnosti koji će postaviti temelje za samoodrživost i integraciju ili reintegraciju izbjeglica i raseljenih osoba.

Potpore se može dodijeliti za pomoć dobrovoljnoj integraciji ili reintegraciji ljudi ili osoba koje su napustile svoju regiju ili matičnu državu zbog sukoba ili prirodne katastrofe. Prije provedbe, neophodno je uzeti u obzir sve čimbenike koji su doveli do raseljavanja osoba, a posebno je važno uzeti u obzir želje tih ljudi i odgovornosti vlade prema potrebama svojih državljana.

Ako projekt naglašava razvojnu prirodu, moguće je koristiti ovu pomoć zajedno s nacionalnim programom određene države. Ovom vrstom pomoći treba upravljati i provoditi ju prema postupcima koje dopuštaju fleksibilnost i brzo reagiranje kada je to potrebno. Treba pokloniti pozornost najučinkovitijem načinu dostavljanja pomoći određenoj populaciji. Uvjeti za isplatu i provedbu bit će odlučeni za svaki slučaj posebno. Pomoć može biti pružena u suradnji s drugim specijaliziranim organizacijama kao što su UN ili je može osigurati izravno Komisija.

5.3.4. Migracije

● Suradnja s trećim zemljama na području migracije

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 02 03

PRORAČUN: 44,35 mil.

KONTAKT:

— Ms Nicola ANNECCHINO, Head of Unit
DG Justice and Home Affairs, Unit B/2,

TEL.: +32 2 296 1964

— Mr. Peter Bosch

TEL.: +32 2 296 2109

E-MAIL: peter.bosch@cec.eu.int

Program će financirati programe i projekte u partnerstvu s matičnim državama i regijama, a vezano uz migracije i azil, te tranzitnim državama i regijama. Prioritet će dobiti one države i regije čiji je plan aktivnosti usvojilo Vijeće, a sastavila Radna skupina za azil i migracije, ako te države i regije imaju određenu razinu osigurane stabilnosti. Unutar tog programa bit će specifične mjere za ograničavanje migracije (borba protiv ilegalnih emigranata, informativna kampanja o posljedicama ilegalnog ulaska i ilegalnog zapošljavanja u EU) koje će se kombinirati s mjerama za jačanje demokracije i vladavine zakona.

5.3.5 Obnova i izgradnja

Uglavnom, za rehabilitaciju i obnovu, od uredbe Vijeća 2258/96 mogu imati koristi države u sljedećim područjima: Afrika, karipske i pacifičke države, Mediteran, Južna Amerika, Azija i zemlje u razvoju Kavkaza, te Srednje Azije.

• Aktivnosti rehabilitacije i obnove u državama u razvoju Južne Amerike

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 09 04

PRORAČUN: 5,125 mil.

KONTAKT: Mr Javier PUYOL PINUELA, Head of Unit

EuropeAid – F/04

TEL.: +32 2 295 1466

FAX: +32 2 296 1430

● Aktivnosti rehabilitacije i obnove u azijskim državama u razvoju

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 10 04

PRORAČUN: pm

KONTAKT: Mr Eric Wilhelm Muller, Head of Unit

EuropeAid – D

TEL.: +32 2 299 07 75

FAX: +32 2 296 1430

Te proračunske stavke imaju cilj ojačati aktivnosti rehabilitacije i obnove u državama u razvoju Južne Amerike i Azije koje su ozbiljno oštećene u ratu, civilnom sukobu ili prirodnoj katastrofi. Prioritet je na najnerazvijenijim državama Južne Amerike i Azije. Aktivnostima će biti cilj ponovna uspostava radne ekonomije, institucionalnih kapaciteta i odgovaranja na potrebe stanovništva u cjelini. Najdulje trajanje aktivnosti može biti 24 mjeseca, a prednost imaju kratki projekti. Aktivnosti se odnose na sljedeća područja:

- ponovno pokretanje dugoročne proizvodnje
- fizička i operativna rehabilitacija osnovne infrastrukture, uključujući čišćenje mina
- socijalna reintegracija, posebice izbjeglica, raseljenih osoba i razvojačenih postrojbi
- obnova institucionalnih kapaciteta koji su potrebni u razdoblju rehabilitacije, posebno na lokalnoj razini
- osiguravanje potreba osoba sa invaliditetom i djece, posebice rehabilitacija djece pogođene ratom, uključujući djecu vojnike
- podrška ženama i ženskim organizacijama kako bi se smanjila rodna nejednakost u društvu

Partneri koji se mogu prijaviti za financijsku podršku u okviru ove proračunske stavke jesu regionalne i međunarodne organizacije, udruge, nacionalni, regionalni i lokalni odjeli vlada i agencija, organizacije u zajednicama, instituti, te javni i privatni operatori. Te aktivnosti trebale bi poticati sudjelovanje lokalnog

stanovništva, korisnika usluga, na svakoj razini donošenja odluka i tijekom provedbe. Ocjenjivanje projekata i programa uzimat će u obzir sljedeće čimbenike:

- djelotvornost i učinkovitost aktivnosti
- kulturne, socijalne i rodne aspekte, te aspekt okoliša
- institucionalni razvoj potreban da se postigne projektni cilj
- iskustvo stečeno kroz slične aktivnosti

Prema Uredbi Vijeća 2258/96, doprinos partnera ovisi o njihovom financijskom statusu i prirodni projekta. U posebnim slučajevima udruge ili organizacije u zajednici doprinose *in kind*.

● **Aktivnosti rehabilitacije i obnove na Mediteranu i Srednjem Istoku**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 08 05

PRORAČUN: pm

KONTAKT: Ms Elisabeth Feret, Head of Unit

EuropeAid – Unit B

TEL.: +32 2 296 9794

FAX: +32 2 298 4862

E-MAIL: elisabeth.feret@cec.eu.int

Ta se proračunska stavka odnosi na aktivnosti slične onima koje su navedene za Južnu Ameriku i Aziju, a koje djeluju na razvoj mjera koje potiču povratak u normalan život stanovnika u mediteranskim državama nečlanicama i u partnerskim državama Istočne Europe i Središnje Azije neposredno nakon kriznih situacija nastalih zbog rata, civilnog sukoba ili prirodne katastrofe.

● **Aktivnosti rehabilitacije i obnove u državama u razvoju, osobito ACP državama**

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 03 20

PRORAČUN: pm

KONTAKT: Mr. Jose-Luis Trimino Peres

EuropeAid Unit C/5

TEL.: +32 2 299 0823

FAX: +32 2 299 4947

E-MAIL: jose-luis.trimino-perez@cec.eu.int

Ta proračunska stavka ima cilj poticanje povratka normalnom životu ljudi u državama u razvoju, osobito u ACP državama, neposredno nakon prirodnih katastrofa, nasilnih sukoba i ostalih kriza. Aktivnosti koje stavka financira uključuju:

- ponovno pokretanje dugotrajne proizvodnje
- fizička i operativna rehabilitacija osnovne infrastrukture, uključujući čišćenje mina
- pomirenje kroz nestrukturane mjere u društvima gdje se dogodio nasilni sukob
- socijalna reintegracija, posebice izbjeglica, raseljenih osoba i razvojačenih postrojbi
- obnova institucionalnih kapaciteta koji su potrebni u razdoblju rehabilitacije, posebno na lokalnoj razini
- osiguravanje potreba za djecu, posebice rehabilitacija djece pogođene ratom, uključujući djecu vojnike (također financira obrazovanje djece pogođene ratom ili prirodnim katastrofama)
- podizanje svijesti o opasnosti koju predstavljaju prirodne katastrofe
- potpora osobama s invaliditetom i njihovim organizacijama kako bi razvijali svoja ljudska prava

Te aktivnosti osobito se odnose na programe i projekte koje provode razvojne nevladine udruge i čimbenici civilnog društva koji potiču uključenost lokalnog stanovništva, korisnika usluga, na svakoj razini donošenja odluka i tijekom provedbe.

● **Pomoć u rehabilitaciji i obnovi Iraka**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 08 07

PRORAČUN: 190 mil.

KONTAKT: Mr. A. MANCINI, Desk Officer

DG External Relations Unit F/2

TEL.: +32 2 296 1091

FAX: +32 2 296 6611

Ta proračunska stavka financira aktivnosti Komisije u okviru procesa obnove Iraka. Može biti nadopunjena sredstvima iz dru-

gih poglavlja, uključujući 23 02 (Humanitarna pomoć), 21 02 01 i 21 02 02 (Pomoć u hrani i aktivnosti potpore), 19 04 (Ljudska prava i demokratizacija) i 19 02 05 (Mehanizam brzog reagiranja).

Prioriteti potpore Zajednice uključuju pomoć u područjima kao što su institucionalna i izgradnja kapaciteta, stvaranje socijalne sigurnosne mreže, zdravlje, voda i sanitet, obrazovanje, zapošljavanje, kao i jačanje civilnog društva i zaštita i promicanje ljudskih prava i demokracije. Sredstva će uglavnom biti raspodijeljena mehanizmima Međunarodnog fonda za rekonstrukciju za Irak kojim upravljaju UN i Svjetska banka.

● Pomoć u rehabilitaciji i obnovi Afganistana

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 10 06

PRORAČUN: 183 mil.

KONTAKT: AiDCO

Mr Eric Wilhelm Muller, Head of Unit

TEL.: +32 2 299 07 75

FAX: +32 2 296 3912

Ta se proračunska stavka odnosi na aktivnosti Komisije u okviru procesa obnove Afganistana. Može biti nadopunjena sredstvima iz drugih poglavlja, uključujući 23 02 (Humanitarna pomoć), 21 02 01 i 21 02 02 (Pomoć u hrani i operacije potpore) i 19 02 05 (Mehanizam brzog reagiranja). Komisija će provoditi nadzor nad podudarnošću s uvjetima određenim za ove doprinose, točnije potpunu provedbu ugovora iz Bonna/Petrograda. Posebna pozornost bit će poklonjena položaju žena i djevojaka u okviru aktivnosti koje podupire ta proračunska stavka.

Također financira i provedbu projekata koji razvijaju i potiču održive alternativne nasade izuzev maka.

5.3.5.1. Drugi programi obnove

● Europski program za obnovu i razvoj (EPRD) u Južnoj Africi

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 03 17

PRORAČUN: 131,5m

WEB STRANICA: <http://www.eusa.org.za/Content/Development/TheEPRD.html>

KONTAKT:

— Pascal Dumont

(savjetnik za Južnu Afriku / Desk Officer South Africa)

AiDCO, Unit C/1

TEL.: +32 2 296 31 01

FAX: +32 2 296 7141

E-MAIL: pascal.dumont@cec.eu.int i
development@cec.eu.int

— Mr Cupini (Ugovorna pitanja / Contractual issues)

TEL.: +32 2 299 2819

FAX: +32 2 299 2903

— DELEGACIJA EU U JUŽNOJ AFRICI

1-2 Green Park Estate, 27 George Storrer Drive
Groenkloof 0181, Pretoria, Republic of South Africa

TEL.: +27-(0) 12 452 5200

FAX: +27-(0) 12 460 9923

E-MAIL: delegation-s-africa@cec.eu.int

EPRD je razvojni program suradnje između EU i Južne Afrike, a odluka o provedbi toga programa donesena je 1995. godine. Projektni programi financirani u okviru ove proračunske stavke trebaju podržavati strategiju južnoafričke vlade, a osobito program rasta, zapošljavanja i preraspodjele, temeljen na ekonomskim reformama, potpori privatnom sektoru i pružanju osnovnih socijalnih servisa. Prioritet će biti dan najsiromašnijim dijelovima južnoafričkog društva.

Programi i projekti trebaju imati cilj smanjenje siromaštva, poticanje ekonomskog rasta, daljnju integraciju države u svjetsku ekonomiju i učvršćivanje demokratske države. Posebnu pozornost

treba posvetiti jačanju institucionalnih kapaciteta. Program će također pridonositi učvršćenju dijaloga i partnerstvu između javnih vlasti i nevladinih razvojnih partnera i čimbenika. Proračunska stavka 21 03 17 također pokriva zaštitu i promicanje prava djece i integraciju dječjih prava u programe, uključujući u CSP, N i P i polugodišnje preglede u Južnoj Africi.

Ta proračunska stavka nije otvorena izravno europskim udrugama. Samo južnoafričke udruge mogu dobiti sredstva. Partneri koji mogu tražiti financijsku pomoć jesu: nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, javna tijela, udruge i organizacije u zajednici, regionalne kao i međunarodne organizacije, institucije, javni i privatni operatori. Financiranje Zajednice je u obliku potpore. Visina financiranja za projekt razlikuje se ovisno o organizaciji/agenciji uključenoj u provedbu. Financiranje može dostići i 100% ako udruga implementira projekt. Barem 25% ukupne pomoći bit će uplaćeno kroz NVO-e. Trajanje projekata ovisi o njihovoj vrsti, ali uobičajeno traju od 3 do 5 godina. Ciljna područja za sljedeće tri godine jesu:

- osnovne socijalne usluge (zdravlje, stanovanje, voda, higijenske potrepštine)
- razvoj privatnog sektora (razvijanje malog i srednjeg poduzetništva)
- dobro upravljanje i demokratizacija (ljudska prava, vladavina prava)
- regionalna integracija

Projektne prijedlozi moraju odgovarati prioritetima višegodišnjeg programa (2003.-2005.) koji možete naći na: http://europa.eu.int/comm/development/body/csp_rsp/csp_en.cfm

Nacrt polugodišnjih izvješća za 2003. naći ćete u pdf formatu na: http://europa.eu.int/comm/development/body/csp_rsp/reviews_en.cfm

5.3.6. Suradnja s udrugama

● Doprinos Zajednice programima koje provode udruge u zemljama u razvoju

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 02 03

PRORAČUN: 200, 223m

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/ong_cd/ed_page_en.htm

— KONTAKT ZA UDRUGE U DRŽAVAMA ČLANICAMA

Mr Arisotelis BOURATSIS, Head of Unit

EuropeAid/F2 – Sufinanciranje udruga/Co-financing with NGOs

TEL.: +32 2 299 92 44

FAX: +32 2 299 29 14

E-MAIL: aristotelis.bouratsis@cec.eu.int

— Pacifičke zemlje ACP države

Mr. Carlos CARDAO

E-MAIL: carlos.cardao@cec.eu.int

— AZIJA, BLISKI ISTOK I MEDITERAN, ZEMLJE NASTALE RASPADOM SOVJETSKOG SAVEZA

Mr. Reinhard Junghanns

E-MAIL: reinhard.junghanns@cec.eu.int

— JUŽNA I SREDNJA AMERIKA

Mr Paulo CAMPILHO

E-MAIL: paulo.campilho@cec.eu.int

ZEMLJE U RAZVOJU I OBRAZOVANJE ZA RAZVOJ
(KONTAKTI ZA UDRUGE U DRŽAVAMA ČLANICAMA)

— BELGIJA, ITALIJA, PORTUGAL I NIZOZEMSKA

Ms. Marie-Claire BRENARD

TEL.: + 32 2 296 0878

E-MAIL: marie-claire.brenard@cec.eu.int

— GRČKA, ŠPANJOLSKA, VELIKA BRITANIJA

Mr Sandro D'ANGELO

TEL.: +32 2 299 2972

E-MAIL: sandro.dangelo@cec.eu.int

— AUSTRIJA, DANSKA, FINSKA, FRANCUSKA, NJEMAČKA, IRSKA, ŠVEDSKA

Ms Simone-Michèle PIERRARD

TEL.: +32 2 299 26 51

E-MAIL: simone-michele.pierrard@cec.eu.int

Uredba Vijeća 1658/98 od 17. srpnja 1998. godine pravna je osnova za ovu proračunsku stavku koja sufinancira europske udruge u sljedećim aktivnostima:

- aktivnosti poticanja socijalnog i ekonomskog razvoja u korist najsiromašnijih ljudi u zemljama u razvoju, a osobito ugrožene skupine
- podizanje razine svijesti u Europi o razvojnim temama u zemljama u razvoju, osobito o odnosima između razvijenih i zemalja u razvoju
- mjere za jačanje suradnje između europskih udruga i njihovih partnera u zemljama u razvoju.

Kada je riječ o podizanju razine svijesti o razvojnim temama, glavni cilj Komisije je poboljšanje odnosa između sjevera i juga kako bi se ostvarila javna potpora za razvoj, strategije i aktivnosti koje će koristiti zemljama u razvoju. Projekti bi trebali poticati i suradnju između udruga i omogućiti partnerima u zemljama u razvoju da ostvare aktivnu ulogu.

Razvojnim projektima koje provode europske udruge naglasak je na ublažavanju siromaštva putem potpora ljudima u nepovlaštenom položaju u zemljama u razvoju kako bi se odgovorilo na njihove osnovne potrebe, poboljšala kvaliteta života i ojačalo njihove razvojne mogućnosti. Posebna pozornost posvećuje se aktivnostima usmjerenim na:

- jačanje civilnog društva i promicanje ljudskih prava i demokracije
- jačanjem uloge žene u razvoju
- održivim razvojem
- zaštitom ugroženih kultura te zaštitom i poboljšanjem prava djece

U okviru ove stavke postoje tri vrste potpora: projekt; program (trenutno nisu na raspolaganju); i *blok* potpore (za fleksibilno sufinanciranje manjih aktivnosti.)

Europske udruge koje se mogu javiti za financiranje moraju zadovoljiti zahtjevima za transparentnošću i odgovornošću te ograničiti svoje administrativne troškove na minimum u odnosu na ukupni trošak. Prioritet će dobiti aktivnosti koje zajednički provode udruge iz EU15 i udruge iz novih država članica. Dodatne obavijesti o tom programu nalazi se na web stranici:

http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/ong_cd/index_en.htm

5.3.7. Podizanje svijesti

● Integriranje rodni tema u razvojnim aktivnostima

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 02 06

PRORAČUN: 2, 83 m.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/development/sector/social/gender_en.htm

KONTAKT:

— Mr Javier PUYOL PINUELA, Head of Unit

EuropeAid – Unit F4

Tel.: +32 2 295 1466

Fax: +32 2 296 1430

E-mail: javier.puyol-pinuela@cec.eu.int

— Ms Daniela ROFI

TEL.: +32 2 299 4081

E-MAIL: daniela.rofi@cec.eu.int

— Ms Angelina HEERENS

TEL.: +32 2 296 5092

E-MAIL: angelina.heerens@cec.eu.int

Nova uredba Vijeća, (COD) 2003/0176, pružat će pravni okvir za upravljanje tom proračunskom stavkom. Ciljevi koje će imati ova uredba, u skladu s ciljem promicanja rodne jednakosti i jačanja položaja žena kao jedan od važnih UN-ovih milenijskih razvojnih ciljeva, jesu sljedeći:

- podrška *mainstreamingu* temama roda u svim područjima razvojne suradnje, zajedno s posebnim mjerama u korist žena, s ciljem promicanja rodne jednakosti kao važnog doprinosa smanjenju siromaštva
- podrška unutarnjim javnim i privatnim kapacitetima u zemljama u razvoju koje mogu preuzeti odgovornost i inicijative za promicanje rodne jednakosti.

Aktivnosti na području rodne jednakosti koje se mogu financirati jesu:

- podrška posebnim mjerama vezanim uz pristup i kontrolu resursima i službama za žene, npr. na području obrazovanja, mogućnosti zapošljavanja i političkog odlučivanja
- podrška analizama i poboljšanju statistika o disegregaciji na temelju spola i godina, razvoju i promidžbi metodologija, naputaka, određivanju rodnog učinka, izradi tematskih studija, indikatorima i ostalim operativnim instrumentima
- podrška podizanju razine svijesti i poslovima zagovaranja
- podrška aktivnostima kojima je cilj jačanje institucionalnih i operativnih kapaciteta ključnih sudionika u razvojnom procesu kao što je osiguravanje stručnjaka za rodna pitanja te programi obuke i tehničku pomoć.

Organizacije i korisnici koji mogu tražiti financiranje jesu: upravne vlasti i agencije na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; lokalne vlasti i druga decentralizirana tijela; lokalne zajednice, udruge, organizacije u zajednici, sindikati i ostale neprofitne pravne osobe i tijela; regionalne organizacije; međunarodne organizacije kao što su Ujedinjeni narodi i njezine agencije, fondovi i programi kao i razvojne banke, financijske institucije, globalne inicijative, međunarodna javne/privatna partnerstva, istraživački i razvojni studiji i sveučilišta.

Prije predavanja prijedloga, savjetujemo vam da kontaktirate svoju lokalnu delegaciju Komisije (www.europa.e.int/comm/external_relations/repdel) i da razgovarate o svom projektu. Lokalna delegacija bit će uključena u postupak odabira i može vam pomoći da ne predajete pogrešan projekt.

5.3.8. Okoliš

● Okoliš u zemljama u razvoju

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 02 05

PRORAČUN: 56, 27 mil.

WEB STRANICA: <http://www.etfrn.org/etfrn/eucomm/6fp/europeaid.htm>

KONTAKT:

— Mr Javier PUYOL PINUELA, Head of Unit
EuropeAid – Unit F4

TEL.: +32 2 295 1466

FAX: +32 2 296 1430

— *Općenito*: Mr Joachim KREYSA

TEL.: +32 2 295 3692

— *Pacifičke zemlje*: Mr Mathieu BOUSQUET

TEL.: +32 2 295 9053

— *Azija*: Mr Louis DU BREIL DE PONTBRIAND

TEL.: +32 2 295 4516

— *Južna Amerika*: Mr Gianluca AZZONI

TEL.: +32 2 296 2828

— *Koordinacija i natječaji*: Mr Frank JACOBS

TEL.: +32 2 296 5050

E-MAIL: frank.jacobs@cec.eu.int

Ciljevi te proračunske stavke su financirati poslove koji doprinose: (i) integraciji dimenzije okoliša u razvojni proces i tako dalje razvijaju proces održivog razvoja, (ii) promicanju očuvanja tropskih i drugih šuma u zemljama u razvoju kako bi se odgovorilo na ekonomske i socijalne zahtjeve i zahtjeve okoliša koje imaju šume.

Aktivnosti koje se financiraju u okviru (i) jesu:

- globalna pitanja okoliša kao što su promjene klime, opustinjavanje i biološka raznolikost
- opća pitanja okoliša, a osobito onečišćenje tla i vode
- očuvanje biološke raznolikosti
- učinci na okoliš vezani uz integraciju zemalja u razvoju u svjetsku ekonomiju
- očuvanje morskih ekosustava i priobalnih područja i drugih područja pod visokom pritiskom na okoliš

- održivi načini proizvodnje i potrošnje i održivo upravljanje i korištenje prirodnih resursa i resursa okoliša
- održiva proizvodnja i korištenje energije i kemijskih proizvoda
- upravljanje resursima svježe vode, priobalno područje, estuariji (morski rukavac ili riječno korito) i upravljanje močvarnim područjima
- problemi urbanog razvoja vezani između ostalog za transport, otpad, otpadne vode, onečišćenje zraka te buku i kvalitetu pitke vode

Aktivnosti koje se financiraju u okviru (ii) uključuju:

- razvoj odgovarajućeg nacionalnog i međunarodnog okvira vezanog za upravljanje šumama
- održavanje i očuvanje šuma koje se smatraju vrlo važnim zbog svoje ekološke vrijednosti
- održivo upravljanje šumama s pomoću primjene ekonomskih i socijalnih mjera uključujući i certifikaciju šuma
- ekonomske mogućnosti i održivo upravljanje šumama kroz djelotvorniju uporabu proizvoda od drveta i tehnička poboljšanja aktivnosti vezanih uz sektor šuma kao što je održivo korištenje drveta kao izvora energije, te proizvodnja i prodaja proizvoda od drveta
- poboljšanje razine znanja i informiranosti, te upravljanja šumskim službama.

Vrste projekata posebno se određuju za svaki poziv za prijavu projekata. Najveći doprinos Komisije je u iznosu od 80%. Rok za 2004. je 09. ožujka 2004.

Koristan kontakt za organizacije koje rade na ovom području je Prekomorski razvojni institut (ODI – *Overseas Development Institute*). ODI, putem svog sustava informacija o tropskim šumama (TROPICS) pruža obavijesti o projektima tropskih šuma bez obzira je li riječ o projektima Komisije ili projektima država članica. Za detaljnije informacije vidi web stranicu:

<http://www.odi.org.uk/tropics> ili kontaktirajte ODI,

TEL: + 44 (0) 20 7922 0300.

● **Jačanje kapaciteta zemalja u razvoju za pripremu i sudjelovanje u pregovorima o budućim aktivnostima u okviru projekta UNFCCC odnosno Protokolu iz Kyota**

PRORAČUNSKA STAVKA: 07 02 01

PRORAČUN: 0.75 mil.

KONTAKT: Mr. Jürgen LEFEVERE

DG Environment, Unit C/2

TEL.: +32 2 296 6525

FAX: +32 2 296 9970

E-MAIL: juergen.lefevere@cec.eu.int

Cilj je projekata koji će se financirati iz te proračunske stavke ojačati kapacitet ključnih zemalja u razvoju da bi ih se pripremio za sudjelovanje i pregovore o budućim aktivnostima u okviru Protokola iz Kyota. Projekt bi trebao ojačati analitičke kapacitete zemalja u razvoju, posebno njihovu mogućnost razumijevanja postojećih aktivnosti i razvoja novih prijedloga za buduće aktivnosti u okviru Protokola; ojačati kapacitete za analizu klimatskih promjena i učinaka razvoja upotrebom ekonomskih modela. Projekt bi također trebao pridonijeti jačanju pregovaračkih kapaciteta zemalja u razvoju, osobito kroz jačanje razumijevanja pregovaračkog procesa, mogućnosti da reagiraju na prijedloge drugih sudionika i mogućnosti predstavljanja i obrane vlastitih prijedloga. Projekt treba pridonijeti izgradnji povjerenja stvaranjem neformalnih platformi za razmjenu ideja među zemljama u razvoju i među zemljama u razvoju i razvijenim zemljama. Fokus ovog projekta treba biti ojačan, dugotrajni kapacitet u samoj državi, te jačanje i korištenje vlastitih resursa, gdje god je to moguće. Projekt treba biti veza s postojećim inicijativama i treba izbjegavati preklapanja. Prednost će imati projekti koji uključuju nekoliko od sljedećih država: Kina, Brazil, Indija, Južna Afrika, Južna Koreja i Meksiko.

- Vrsta ciljanih korisnika: mreže instituta ili organizacija s prethodnim iskustvom u izgradnji kapaciteta u zemljama u razvoju koji organiziraju uspješne neformalne dijaloge s međunarodnim sudionicima, s mogućnošću ekonomskog modeliranja i s obuhvatnim znanjem međunarodnih klimatskih politika i tema održivog razvoja. Mreža mora poka-

zati jaku prisutnost u zemljama u razvoju ili povezanost s organizacijama u zemljama u razvoju. Doprinos Europske komisije iznosi najviše 80%.

- Pravna osnova: zahtjev Komisije temeljen na članku 49(2)(c) financijske uredbe 1605/2002

● Proširenje i susjedne države

PRORAČUNSKA STAVKA: 07 02 01

PRORAČUN: 2, 08 mil.

KONTAKT: Ms. Anne BURRILL

DG Environment Unit E/3

TEL.: +32 2 295 4388

FAX: +32 2 299 4123

E-MAIL: Anne.Burrill@cec.eu.int

Cilj je poziva za prijavu projekata identifikacija projekata koje će financirati Opća uprava za okoliš. Ta potpora odobravat će se u obliku sufinanciranja. Opća uprava za okoliš planira odobriti potporu za 30 – 38 projekata, a određen je ukupni iznos od oko 2,080 milijuna eura. Projekti koje će moći ostvariti financijsku potporu trebaju biti u skladu s jednim ili više definiranih ciljeva i u skladu s zakonima Zajednice (direktive, uredbe ili odluke Vijeća EU) ili trebaju pomoći u promicanju ciljeva specifičnih područja.

Makar je službena odgovornost za prilagođavanje zakonodavstva o okolišu zadaća uprava određenih država, osobito na području okoliša, nevladina scena ima veliku ulogu u toj zadaći. Udruge u državama članicama EU nadopunjuju rad uprave tako da ukazuju na nedostatke, prikupljaju informacije, koordiniraju pilot projekte i informiraju građane o njihovim pravima i obvezama. Iskustvo opće uprave za okoliš pokazalo je da su pritužbe koje primaju od udruga najvažniji izvor informacija o prihvaćanju zakonodavstva Zajednice o okolišu u državama članicama.

U državama na koje se program odnosi, udruge koje se bave okolišem razvijaju svoju ulogu i mjesto, ali ipak, većina udruga koja je aktivna na području okoliša još nije dostigla pun raspon neophodnih organizacijskih i institucionalnih vještina. Iako su razvili neke kompetencije za ukazivanje na nedostatke u određenim

područjima, moraju razviti sveobuhvatne kapacitete i naučiti kako raditi kao pravi partner uprave pri primjeni zakonodavstva koja se odnosi na okoliš.

Taj projekt razvit će kapacitete prijenosom iskustava uspješnih udruga na području okoliša iz EU25 država, na udruge u Rumunjskoj, Bugarskoj, Turskoj, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Rusiji, Ukrajini, Bjelorusiji i Moldaviji pomoću metoda *twinninga*, mentorskog rada i razmjene informacija.

Komisija će dati prioritet projektima koji namjeravaju razviti osnovne vještine, radije nego onima koji će se baviti određenim temama. Te vještine mogu uključivati rad s industrijom, privlačenje sredstava, suradnja sa sektorskim ministarstvima i ministarstvom okoliša, upravljanje projektom, komunikacija s javnošću i motiviranje volontera. Projekt se mora implementirati kroz programe razmjene i *twinning* aranžmane. Sve projektne aktivnosti moraju imati cilj jačanje kapaciteta udruge korisnika (podnositelja prijave), ne treće strane.

Potpore su otvorene udrugama koje su aktivne na području okoliša. Podnositelj prijave, koji mora biti i glavni korisnik projekta, mora biti udruga iz jedne od država koje su navedene u prethodnom tekstu. Ostali partneri u projektu moraju biti udruge (udruge) iz jedne od država članica EU (uključujući i nove članice) koja/e će imati ulogu mentora korisniku. Projekt mora uključivati barem jednog partnera mentora i najviše dva partnera mentora iz EU25. Drugi partneri izvan EU25 ne mogu biti uključeni u prijavu.

Komisija će u svojoj odluci uzeti u obzir buduće potencijale određene udruge u smislu potpore javnosti za aktivnosti koje provodi i raspona aktivnosti, kao i potrebe udruge za vanjskom pomoći. (Udruge koje već primaju znatnu vanjsku pomoć neće biti prioritet). Uspjeh udruge partnera iz EU25, i samim time njihova pogodnost za mentorstvo, također će biti razmatrani u određivanju proračuna projekta. Projekt ne bi smio trajati dulje od 12 mjeseci. U skladu s uredbama koje se odnose na europske potpore aktivnosti izgradnje kapaciteta koja je završena ili je već počela u vrijeme zaprimanja projektnog prijedloga bit će isključene. Komisija može dodijeliti potporu u između 15.000 do 20.000 eura. Potpore ne mogu biti više od 90% od ukupnog proračuna projekta.

Za dodatne obavijesti o kriterijima i financijskim pitanjima pogledajte: http://europe.eu.int/comm/environment/funding/gneral/indeks_en.htm

Pravna osnova: Uredba Komisije temeljena na članku 49(2)(c) Financijske uredbe 1605/2002.

● **LIFE III (Europski financijski instrument za okoliš)**

– operacije izvan područja Zajednice

PRORAČUNSKA STAVKA: 07 02 02

PRORAČUN: 6, 976 mil.

WEB STRANICA: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

KONTAKT: Mr. Julien BRUNO, Head of Unit
The LIFE Unit, DG Environment D.1
BU-902/1B-1049 Brussels, Belgium
FAX: +32 2 296 9556
E-MAIL: life-environment@cec.eu.int

Cilj je programa LIFE za treće zemlje pridonijeti uspostavi kapaciteta i upravnih struktura potrebnih u sektoru okoliša i u razvoju politika za okoliš i programe aktivnosti. Pomoću te potpore, LIFE za treće zemlje pridonosi jačanju nacionalne politike za okoliš i zato podiže razinu zaštite okoliša u graničnim područjima s EU.

Države/regije koje se trenutno mogu javiti za financiranje su Albanija, Alžir, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Egipat, Izrael, Jordan, Libanon, Maroko, Sirija, Turska, zapadna obala Gaze i Baltička morska obala Rusije (područja Kaliningrada i Petrograda.)

Financiranje je omogućeno osobito za projekte koji promiču održiv razvoj na međunarodnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, i/ili koji pružaju rješenja osnovnih problema okoliša. Prioritet će imati projekti koji promiču suradnju i koordinaciju između nekoliko država (EU i graničnih država.) Istraživački projekti, konferencije i seminari ne mogu se financirati iz ove proračunske stavke. Financiranje ne pokriva više od 70% troškova i projekti običnu trajanje između 1 i 3 godine. Financiranje je na raspolaganju za organizacije iz država članica EU. Sve prijave treba predati putem odgovarajućih nacionalnih tijela (koja su navedena na web stranici projekta LIFE), koja će ih zatim predati Komisiji.

Europska komisija predložila je produženje programa LIFE III do kraja 2006. godine i sada je to točka rasprave u Europskom parlamentu i drugim europskim institucijama. Budući pozivi za prijavu sredstava bit će objavljeni u Biltenu, a ista informacija može se naći na web stranici projekta LIFE.

5.3.9. Zdravlje i obrazovanje

● **Pomoć za bolesti vezane uz siromaštvo (HIV/AIDS, malarija i tuberkuloza) u zemljama u razvoju**

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 02 07 02

PRORAČUN: 102, 412 mil.

KONTAKT: Mr. Javier PUYOL PINUELA, Head of Unit
EuropeAid – Unit F/4
TEL.: +32 2 295 1466
FAX: +32 2 296 1430
E-MAIL: javier.puyol-pinuela@cec.eu.int

Uredbe Vijeća (EC) 550/97 i (EC) 1568/2003 pravna su osnova za ovu proračunsku stavku koja će osiguravati doprinos Zajednice provedbi programa aktivnosti europske zajednice kojima je cilj borba protiv tri osnovne bolesti koje se prenose kontaktom: HIV/AIDS, malarija i tuberkuloza, u zemljama u razvoju. Prioritete za financiranje imat će najsiromašniji u najnerazvijenijim državama ili najugroženiji dijelovi populacije. Također prioritet imaju aktivnosti koje nadopunjuju i jačaju i politike i kapacitete zemalja u razvoju i pomoći pružene putem drugih instrumenata razvojne suradnje.

— Namjena svih aktivnosti bit će:

- optimalizacija učinka postojećih intervencija, servisa i pogodnosti koje imaju cilj prevenciju i borbu protiv osnovnih bolesti koje se prenose kontaktom, a utječu na najsiromašniji stanovništvo
- povećanje dostupnosti ključnih farmaceutskih i dijagnostičkih potrepština za te tri bolesti
- jačanje istraživanja i razvoja, uključujući cijepljenje

- mikrobicidi i inovativni tretmani
- jačanje aktivnosti na području prevencije bolesti, uključujući VCCT testiranje, ciljane informativne kampanje i konzultacije za skupine visokog rizika
- kampanje podizanja razine svijesti, izobrazba, informativni i komunikacijski napori koji imaju cilj smanjenje rizičnog ponašanja
- integrirani rodni programi za HIV/AIDS i razvoj preventivnih metoda koje iniciraju i kontroliraju žene kao i integracija muškaraca u programe usmjerene na učinak žena i djevojaka
- promicanje programa obuke za podizanje svijesti.

Financirat će se projekti koji će podržavati navedene ciljeve i također globalne inicijative, točnije globalni fond. Partneri koji se mogu javiti za financiranje jesu: upravne vlasti/agencije na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; lokalne vlasti i druga decentralizirana tijela; lokalne zajednice, udruge, organizacije u zajednici i druge pravne neprofitne osobe i tijela iz privatnog sektora, regionalne organizacije, međunarodne organizacije kao što su Ujedinjeni narodi i njezine agencije, fondovi i programi, kao i razvojne banke, financijske institucije i sveučilišta. Doprinos Zajednice je najviše 90%. Proračun za 2004. koristit će se za financiranje projekata iz natječaja 2003.

● Pomoć za stanovništvo i briga za reproduktivno zdravlje

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 02 07 03

PRORAČUN: 18.84 mil.

KONTAKT: Mr. Javier PUYOL PINUELA, Head of Unit

EuropeAid – Unit F/4

TEL.: +32 2 295 1466

FAX: +32 2 296 1430

E-MAIL: javier.puyol-pinuela@cec.eu.int

Uredbe Vijeća (EC) 1484/97 i (EC) 1567/2003 pravna su osnova te proračunske stavke kojima je cilj promicanje prepoznavanja reproduktivnih i seksualnih prava, sigurnog majčinstva i općeg pristupa obuhvatnom rasponu sigurnih i pouzdanih reproduk-

tivnih i seksualnih zdravstvenih službi u zemljama u razvoju. Prioritet će imati projekti koji su namijenjeni najsiromašnijima i najnerazvijenijim zemljama ili najugroženijim grupama stanovništva u tim zemljama.

- Financijska potpora bit će pružena za mnoge aktivnosti, a kojima je cilj:
 - osiguravanje uvjeta za prava žena, muškaraca i adolescenata na dobro reproduktivno i seksualno zdravlje
 - omogućavanje ženama, muškarcima i adolescentima pristup brojnim sigurnim i pouzdanim reproduktivnim i seksualnim zdravstvenim službama i proizvodima
 - smanjenje smrtnosti majki pri porodu, s posebnim naglaskom na države i populaciju gdje je taj postotak najviši
 - borba protiv genitalnog unakažavanja žena

Financiranje u okviru ove stavke otvoreno je upravnim vlastima na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; lokalnim zajednicama; nevladinim organizacijama; regionalnim organizacijama; istraživačkim institutima i sveučilištima; drugim donatorima kao što su Ujedinjeni narodi. Najviša potpora je 90% od ukupnog iznosa troškova.

● Pomoć za ostale bolesti vezane uz siromaštvo u zemljama u razvoju

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 02 07 04

PRORAČUN: 10 mil.

KONTAKT: Mr. Javier PUYOL PINUELA, Head of Unit

EuropeAid – Unit F/4

TEL.: +32 2 295 1466

FAX: +32 2 296 1430

E-MAIL: javier.puyol-pinuela@cec.eu.int

- Ta proračunska stavka namjerava:
 - financirati pilot projekte koji se bore protiv ostalih bolesti (osim HIV/AIDS, malarije i tuberkuloze) nadopunjavanjem i jačanjem napora programa drugih organizacija i država

- financirati pilot projekte koji se bore protiv nemogućnosti prevencije bolesti te koji se bore za pomoć i dostupnost dobre zdravstvene i socijalne skrbi, uključujući pristup medicinskim uređajima i rehabilitacijskim službama za osobe s invaliditetom te poticanje obrazovanih i programa obuke koji se bore protiv diskriminacije
- doprinositi programima imunizacije protiv bolesti kao što su boginje, difterija, tetanus, hripavac, hepatitis B, hemofilija B, žuta groznica, meningitis i bolesti izazvane pneumokokom.

Partneri koji se mogu prijaviti za financijsku potporu uključuju: upravne vlasti/agencije na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; lokalne vlasti i ostala decentralizirana tijela; lokalne zajednice, udruge, organizacije u zajednici i druge neprofitne pravne osobe i tijela iz privatnog sektora; regionalne organizacije; međunarodne organizacije kao što su Ujedinjeni narodi i njihove agencije, fondovi i programi kao i razvojne banke, financijske institucije, globalne inicijative, međunarodna javno-privatna partnerstva i istraživački instituti i sveučilišta.

5.3.10. Decentralizirana suradnja

● Decentralizirana suradnja u zemljama u razvoju

PRORAČUNSKA STAVKA: 21 02 13

PRORAČUN: 7,162 mil.

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/ong_cd/cdc_page_en.htm

KONTAKT:

- Mr. Aristotelis BOURATSIS, Head of Unit
EuropeAid F/2
TEL.: +32 2 299 9277
- Ms. Efterpi VERIGAKI, Task Manager
TEL.: +32 2 296 6214
FAX: +32 2 299 2847
E-MAIL: efterpi.verigaki@cec.eu.int

- Ta proračunska stavka omogućuje potporu za održivi razvoj mjera i inicijativa koje imaju cilj sljedeće:
 - pomoć različitosti i jačanju civilnog društva i podrška osnovnoj, *grass-root*, demokratizaciji u državama na koje se program odnosi
 - u većoj mjeri sudionički razvoj koji odgovara na potrebe i inicijative ljudi u zemljama u razvoju.
- Svaki poziv za prijavu projekata imat će posebne prioritete financiranja, ali osnovni ciljevi i mjere bit će:
 - pružanje potpore izgradnji institucija i jačanje mogućnosti za sve čimbenike koji poduzimaju aktivnosti
 - informiranje i mobilizacija svih čimbenika uključenih u decentraliziranu suradnju
 - razvoj ljudskih i tehničkih resursa te provedba lokalnog i urbanog, socijalnog i ekonomskog razvoja u zemljama u razvoju
 - pružanje potpore i metodološko praćenje mjera.

Partneri koji se mogu javiti za financiranje u okviru te proračunske stavke jesu: lokalne vlasti, organizacije lokalnih grupa građana, lokalne trgovačke organizacije i lokalne skupine građana, kooperanti, sindikati, organizacije žena i mladih, tehnički i kulturni istraživački instituti, crkve i sve udruge. Europske organizacije mogu se prijaviti za financiranje ako rade u partnerstvu s lokalnim organizacijama u zemlji u kojoj se provodi projekt. Financiranje je u obliku potpore. Doprinos udruge projektu ovisi o tome gdje se geografski udruge nalazi, ipak, uobičajeno je da udruge mora pridonijeti 20% od ukupnog troška projekta.

Prije predavanja prijedloga, savjetujemo vam da kontaktirate svoju lokalnu delegaciju Komisije. (www.europa.eu.int/comm/external_relations/repdel) i razgovate o svom projektu. Lokalna delegacija bit će uključena u postupak odabira pa će vam pomoći da, eventualno, ne predajete pogrešan projekt.

5.3.11. Ljudska prava i demokratizacija

● Europska inicijativa za demokraciju i ljudska prava (EIDHR)

PRORAČUNSKE STAVKE:

19 04 02 Pomoć žrtvama kršenja ljudskih prava

PRORAČUN: pm (1, 732 mil. pod stavkom 31 02)

19 04 03 Razvoj i učvršćivanje demokracije i vladavine prava – Poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda

PRORAČUN: pm (104, 63 mil. rezervirano je u stavki 31 02)

19 04 04 Pomoć aktivnostima međunarodnih kaznenih sudova i Međunarodnom kaznenom sudu

PRORAČUN: pm (7 mil. rezervirano je u stavki 31 02)

19 04 05 Pomoć Mreži sprječavanja sukoba

PRORAČUN: pm

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/eidhr/pdf/eidhr-annual-work-programme-2004_en.pdf

KONTAKT: Ms. Taru KERNISALO

EuropeAid Unit F/3

TEL.: +32 2 299 9771

FAX: +32 2 296 6630

E-MAIL: Taru.Kernisalo@cec.eu.int

Programiranje EIDHR-a (Europska inicijativa za demokraciju i ljudska prava) za 2005. i 2006. godinu ima cilj povećati učinkovitost i vidljivost poduzetih aktivnosti koje podržavaju zaštitu i promicanje ljudskih prava i demokratizaciju u trećim zemljama. Da bi se to postiglo, povećana su ciljana sredstva koja su usmjerena na šire geografsko područje s više tematskih cjelina.

- Osnovni su ciljevi aktivnosti ovog programa:
 1. pomoć jačanju demokratizacije, dobrom upravljanju i vladavini prava
 2. pomoć odbacivanju smrtne kazne
 3. pomoć borbi protiv mučenja i nekažnjavanja i potpora međunarodnim sudovima i Međunarodnom kaznenom sudu
 4. borba protiv rasizma i ksenofobije i diskriminacije etničkih manjina i autohtonih ljudi

- Programiranje EIDHR za 2005. i 2006. usmjereno je na četiri tematske kampanje:
 1. Promicanje pravde i vladavine prava
 2. Jačanje kulture ljudskih prava
 3. Promicanje demokratskog procesa
 4. Unaprjeđenje jednakosti, tolerancije i mira

Sve kampanje provodit će se na globalnoj razini, na razini odabranih regija i određenih država unutar tih regija. Odabir ovih regija i država temelji se na procjeni ljudskih prava i demokratizacije u tim regijama /državama i na tematskim prioritetima kojima se treba baviti.
- Politički kontekst i fokus svake kampanje za slijedeće regije u kratkom opisu:
 1. ZAPADNI BALKAN I DRŽAVE KANDIDATKINJE • Tekući CARDS program (2000.-2006.) iznosi 4,65 milijardi eura i donosi značajna sredstva za institucionalno jačanje i izgradnju administrativnih kapaciteta, posebice na području pravosuđa i unutarnjih poslova. Kampanje 2 i 4 osnovni su fokus za ovu regiju.
 2. ISTOČNA EUROPA I JUŽNI KAVKAZ • EU je pristupila ugovorima o partnerstvu i suradnji sa svim državama ove regije, osim Bjelorusije. Osnovni instrument za financijsku potporu je u okviru programa TACIS. EU poklanja veliku važnost promicanju ljudskih prava i demokraciji u regiji, uključujući promatranje izbora i potpore. U okviru EIDHR programiranja, od 2004.-2006. regija će biti obuhvaćena kampanjama 2 i 3, na regionalnoj i državnoj razini. Zbog događaja u Čečeniji, Rusija će se također moći prijaviti za financiranje u okviru kampanje 4.
 3. MEDITERAN I BLISKI ISTOK • MEDA program ključni je financijski instrument primjenjiv na veliki dio ove regije. EIDHR nadopunit će ove aktivnosti kroz potporu civilnom društvu u ovoj regiji fokusiranjem na kampanje 2 i 3 na regionalnoj i državnoj razini. Posebno će biti relevantne aktivnosti koje promiču slobodu udruživanja i izražavanja i koje jačaju sposobnosti civilnog društva da se uključi u politički dijalog s vlastima. Također su predviđene aktivnosti kojima je cilj bor-

ba protiv mučenja te aktivnosti civilnog društva koje promiču prava žena i poboljšanje položaja branitelja ljudskih prava. Kampanja 1 moći će se primijeniti na regionalnoj razini posebno u smislu ukidanja smrtne kazne u nacionalnim zakonodavstvima širom Mediterana i Bliskog istoka. EIDRH je iz svog operacijskog proračuna predvidio 10 milijuna eura za potporu projektima na temu ljudskih prava i demokratizacije u Iraku. Ova će potpora biti na raspolaganju kroz sve kampanje u ovisnosti o prepoznatim potrebama. Za Iran su predviđene kampanje 1 i 2. Pod kampanjom 1, potpora će biti pružena za aktivnosti kojima je cilj učinkovita primjena međunarodnih ljudskih prava kao i ukidanje smrtne kazne. Kampanja 2 bit će usredotočena na zagovaranje ljudskih prava, programe izobrazbe vezane uz sprječavanje mučenja, promicanje prava žena i potporu braniteljima ljudskih prava.

4. SREDIŠNJA AZIJA • Ova regija biti će obuhvaćena kampanjama 2 i 3, na regionalnoj i, koliko god je to moguće, na državnoj razini. Unutar kampanje 2, osnovni ciljevi biti će zagovaranje ljudskih i civilnih prava s ciljem jačanja civilnog društva i potporom braniteljima ljudskih prava. Kampanja 3 imat će cilj jačanje sposobnosti civilnog društva da sudjeluju u političkim procesima te poboljšanje sloboda tiska i medija.
5. AZIJA • Kampanje 2 i 4 osnovni su cilj ove regije. Pod kampanjom 2, uz izobrazbu o ljudskim pravima za mjerodavne službenike, provest će se izobrazba usredotočena na prevenciju mučenja. Također će se baviti trgovinom ljudima, dječjim radom i djecom vojnicima. Kampanja 4, uz osnovne teme uključivat će i teme diskriminacije na temelju kaste. Dodatno, kampanja 1 bit će prioritet kako bi se ohrabrila daljnja ratifikacija Rimskog statuta u regiji o Međunarodnom kaznenom sudu i sprečavanju primjene smrtne kazne.
6. PODSAHARSKA AFRIKA • EIDHR program za razdoblje 2004.-2006. bavit će se ovom regijom kampanjama 3 i 4. Kampanja 3 podržat će aktivnosti vezane uz predizborno i poslijeizborno promatranje, komplementarno odgovarajućem financiranju Europskog razvojnog fonda. Uz ove aktivnosti podržavat će se i aktivnosti vezane uz jačanje sudjelovanja civilnog društva u

demokratskom upravljanju, izobrazbi za novinare i razvoju medija. Kampanja 4 bavit će se temama međuetničkog razumijevanja, te manjinama i diskriminacijom, posebno u smislu promicanja poslijeratnog procesa pomirenja. Za dijelove regije gdje postoje problemi vezani uz djecu i oružane sukobe, trgovinu djecom i ženama i mučenje, moći će se primijeniti kampanja 2. Također će se u određenim državama baviti i unakažavanjem ženskih genitalija i potporom braniteljima prava. Na regionalnoj razini, također se može primijeniti kampanja 1 za potporu usvajanju Rimskog statuta o Međunarodnom kaznenom sudu.

7. JUŽNA AMERIKA I KARIBI • Kampanje 2 i 4 bit će glavni fokus ove regije. U okviru kampanje 2 bit će podržano zagovaranje prava djece, podizanje razine svijesti o trgovini ljudima te izobrazba o ljudskim pravima, uključujući uspostavu regionalnog poslijediplomskog programa za ljudska prava (*Human Rights Masters Programme*.) Kampanja 4 imat će cilj promicanje prava starosjedilačkih naroda te sprječavanje etničkih sukoba vezanih uz njih. U nekim projektima financiranje će biti komplementarno s ALA regionalnim programima koji se već provode (završavaju 2005.) Na razini pojedinačnih država, koliko je to moguće, Haiti i Kuba bit će obuhvaćeni kampanjom 3, usredotočenoj na promicanje razvoja demokracije kao i nastavljanje potpore za izgradnju demokracije u Gvatemali.
- Programiranje razlikuje makro i mikroprojekte. Instrumenti primjene definiraju se kao:
- **EIDHR makroprojekti:** projekti u okviru određene kampanje s najmanjom potporom od 300.000 eura kad projekt provode podnositelji prijava iz Europske unije, i 150.000 eura kada projekt provodi organizacija civilnog društva u državi ili regiji koja je korisnik projekta. Globalni ili regionalni projekti bit će po svojoj prirodi makroprojekti, a podnositelji prijava će imati ista prava bilo da dolaze iz EU ili iz regije u kojoj se provodi kampanja.
 - **EIDHR mikroprojekti:** projekti u okviru određene kampanje koji će podržavati projekte u rasponu od 10.000-100.000

aura, isključivo za lokalne organizacije civilnog društva u državi pod određenom kampanjom. No, ovi projekti također mogu funkcionirati u suradnji s udrugom iz EU.

- U svim projektima, bilo da su globalni, regionalni ili usredotočeni na pojedinačnu državu, prednost će biti dana, gdje je to važno i moguće, projektima koji:
 - (a) uključuju organizacije koje predstavljaju starosjedilačko stanovništvo ili im je fokus starosjedilačko stanovništvo ili pojedini starosjediloci, i
 - (b) uključuje aspekte koji promiču ciljeve sprječavanja sukoba i rješavanja sukoba.

Posebna pozornost bit će posvećena tome da se promicanje rodne jednakosti i prava djece odražavaju u svim aktivnostima.

Pravna osnova za financiranje: Uredba Vijeća (EC) 975/99 i (EC) 976/99 o razvoju i učvršćivanju demokracije i vladavine prava i poštivanju ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Korisnici aktivnosti koje će se provoditi moraju biti neprofitne, nevladine organizacije ili institucije visokog školstva koje, naravno, imaju svoje sjedište u EU ili u državi korisnici programa. Mogu uključivati regionalne i međunarodne organizacije, nevladine organizacije, nacionalne, regionalne i lokalne vlasti i službene agencije, organizacije u zajednici, javne ili privatne institucije i operatore i pružatelje servisa. Kriteriji o prijavi na natječaj bit će jasno istaknuti u pozivu za prijavu projekata.

— Objava poziva za prijavu projekata:

ZA MAKROPROJEKTE: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/eidhr/cfp_en.htm#macro

ZA MIKROPROJEKTE: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/eidhr/cfp-micro_en.htm

Dodatne obavijesti o prijavi projekata, izbornim promatračkim misijama i upravnom pomoći možete naći na:

http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/eidhr/index_en.htm

5.3.12 Protupješačke mine

● Doprinos Zajednice aktivnostima na području protupješačkih mina

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 02 04

PRORAČUN: 15 m

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/external_relations/mine/intro/index.htm

KONTAKT: Mr. A. ANTANASIOTIS

DG External Relations

Unit A/3 – Anti-personnel mines

TEL.: + 32 2 299 3448

FAX: + 32 2 295 05 80

- Pravna su osnova za financiranje tog programa uredbe (EC) 1724/2001 i (EC) 1725/2001. Odnosi se na razdoblje od 2002.-2009. Osnovni je cilj za godišnji radni program 2004. pomoć državama koje su suočene s posljedicama protupješačkih mina, kako bi se stvorili uvjeti potrebni za ekonomski i socijalni razvoj tih područja. Dva su tematska prioriteta:
 1. aktivnosti za uklanjanje neeksplozivnih protupješačkih mina koje su prijetnja stanovništvu te otklanjanje njihovih mogućih učinaka (čišćenje mina, izobrazba o opasnostima od mina, smanjenje opasnosti mina i razni načini uništavanja mina);
 2. aktivnosti koje grade i jačaju lokalne kapacitete i povećavaju učinkovitost i djelotvornost aktivnosti usmjerenih na čišćenje mina (istraživanje učinka i sličnih alata.)

Uz tematske prioritete, određeno je nekoliko geografskih prioriteta na temelju četiriju nabrojanih kriterija (prijelaz na ugovor o zabrani mina ili naporu usklađivanja, humanitarni učinak problema mina, određivanje prioriteta problemima u nacionalnom kontekstu, strateška važnost za EU.) Postoji također nekoliko problema koji uključuju više prioriteta.

- Potpore temeljene na pozivu za prikupljanje projekata odnosit će se na pet geografskih prioriteta:

TEMATSKI PRIORITETI: 1. Bosna i Hercegovina (čišćenje mina), Kirgistan (svijest o minama), Mozambik (čišćenje mina), Sudan (čišćenje mina).

TEMATSKI PRIORITETI 1 I 2: Somalija (čišćenje mina).

Komisija će financirati ciljane projekte u sljedećim državama: Angola, Eritreja, Gruzija/Abkazija, Tadžikistan i Peru/Ekvador. Tim će projektima biti cilj provedba tematskih prioriteta, a jedan projekt će uključivati više prioriteta. Pomoć se mora sastojati od humanitarnih aktivnosti za mine (u skladu s člankom 4 Uredbe Vijeća 1257/96); mora biti interventne prirode ili korisnici moraju biti u mogućnosti *de facto* ili *de jure* imati monopol nad provedbom specifičnih projekata.

Da bi se prijavili za financiranje za 2004. podnositelji prijava moraju biti: neprofitne pravne osobe, organizacije integrirane u javni sektor, specijalizirane agencije ili nevladine udruge; moraju imati svoj stožer u EU i/ili u državi korisnici (osim međunarodnih organizacija i agencija). U posebnim slučajevima i gdje je sasvim opravdano, stožer može biti u drugoj državi, ali mora biti izravno odgovoran za pripremanje i upravljanje aktivnostima, a ne imati ulogu posrednika. Najviši doprinos Komisije je 90% sredstava.

5.3.13. Suradnja sa specifičnim geografskim područjima

AFRIKA, KARIBI, PACIFIČKE DRŽAVE (ACP)

EUROPSKI RAZVOJNI FOND (EDF) I COTONOU UGOVOR

Cotonou ugovor stupio je na snagu 1. travnja 2003. godine. Taj ugovor, reforma ACP – EZ partnerstva trajat će 20 godina, ali se može razmatrati svakih pet godina kada se postiže financijski protokol. ACP grupa uključuje 79 članica, a 77 je potpisalo *Cotonou* ugovor. Kuba nije potpisala ugovor, a Južna Afrika ostaje pridružena članica i zato nije u mogućnosti sudjelovati u nereguliranoj trgovini i pristupu EDF-u, ali može sudjelovati u *Cotonou* institucijama. Južnoafričke tvrtke imaju pristup natječajima EDF-a i ugovorima u svim ostalim državama ACP-a.

- *Cotonou* ugovor temelji se na pet međuovisnih stupova:
 - sveobuhvatna politička dimenzija – uključuje osnovno poštovanje ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava.
 - participativni pristupi – osiguravaju uključenost civilnog društva i omogućuju ili pomažu nedržavnim tijelima u provedbi programa i projekata.
 - ojačani naglasak na smanjenje siromaštva – uključuje globalne strategije razvoja i tri horizontalne teme rodne jednakosti, održivosti okoliša, institucionalnog razvoja i izgradnje kapaciteta.
 - novi okvir za ekonomsku i trgovačku suradnju – promiče neometanu integraciju ACP država u svjetsku ekonomiju i jača njihove kapacitete.
 - reforma financijske suradnje – vodeće načelo bit će koherentna fleksibilnost i učinkovitost. Država partner mora biti odgovorna za svoju politiku, doznačivanje sredstava nije više automatsko. Nedržavna tijela imat će izravan pristup resursima.

Opće odredbe ugovora imaju cilj promicanje i uključivanje civilnog društva, ekonomskih i socijalnih partnera i privatnog sektora unutar partnerstva. Nedržavna tijela bit će poticana da aktivno sudjeluju u svim vidovima suradnje (prijavi, provedbi i evaluaciji) uključujući i diskusiju nacionalnog i regionalnog indikativnog programa kada se donose odluke o tome koji će sektor primiti najviše sredstava. Ugovor ukazuje na to da se 15% financiranja mora dodijeliti civilnom društvu i da nacrt indikativnog programa koji se predstavlja Komisiji mora ustanoviti odgovarajuće nedržavne čimbenike i resurse koji su im dodijeljeni. U usporedbi s prethodnom *Lome* konvencijom, najvažnija novost *Cotonou* ugovora je to da učešće nedržavnih čimbenika nije više ograničeno na provedbu projekata iako je odluka o najboljem načinu primjene pravila uključenih u ugovor ostavljena svakoj ACP državi ili regiji.

Svaka ACP država imat će svoju strategiju za potporu (CSP – *Country Support Strategy*) koja se koristi za jasnu analizu položaja države i prioritete, te ustanovljuje mjere potpore EZ. Nacionalni indikativni program (NIP) dio je strategije za potporu, navodi sek-

tore područja koja će primiti pomoć, pruža provedbeni raspored i, ako je bitno, određuje kako će nedržavni čimbenici biti uključeni u suradnju. Identifikacija i priprema projekata i programa odgovornost je ACP država u kojima se programi odvijaju ili bilo kojih drugih mogućih korisnika. Nacionalni indikativni program pruža sličnu funkciju za korištenje resursa odobrenih za svaku od šest ACP regija. Svaka ACP država postavlja potvrđenog nacionalnog službenika (NAO - *National Authorising Officer*) koji je predstavlja u svim programima koje podržava Komisija. NAO usko surađuje sa službenicima delegacije Komisije u svojoj zemlji. (Europska komisija nema delegacije u nekim malim ACP državama pa se odnosima s tom državom bavi druga delegacija u regiji.) Nacionalni je službenik odgovoran za predavanje ugovora na natječaj, odobravanje troškova i omogućavanje da se projekti i programi pravilno provode, te upravlja odnosima s nedržavnim tijelima. (Postoje regionalni strateški dokumenti, Regionalni indikativni programi i imenovani Regionalni ovlašteni službenici za tijela s mandatom u šest regija: Karibi, Pacifik, Južna, Središnja, Istočna i Zapadna Afrika.)

- Nacionalni indikativni program i druge obavijesti za svaku državu mogu se naći na: http://europe.eu.int/development/body/country/country_en.cfm
- Cjelovit *Cotonou* ugovor možete naći na stanici Komisije: http://europa.eu.int/comm/development/body/cotonou/agreement_en.htm

DEVETI EUROPSKI RAZVOJNI FOND (EDF) I FINANCIRANJE

Razvojna pomoć Komisije za ACP države pod *Cotonou* ugovorom dolazi iz Europskog razvojnog fonda (EDF), a Europska komisija predložila je uključivanje pomoći za ACP države kao i prekomorske države i teritorije (OCT) iz EDF-a u proračun EU-a. Taj je prijedlog trenutno u razmatranju.

Europski razvojni fond financira se izravnim doprinosom, dogovorenim u pregovorima, iz država članica. Iznos koji država članica plaća, između ostalog, ovisi i o njezinom bruto domaćem proizvodu, a djelomično se temelji na povijesnim vezama (npr.

bivše kolonije) s određenim ACP državama. U 9. europskom razvojnog fondu znatan je iznos – približno 13.5 milijardi eura za tekuće petogodišnje razdoblje – koji će se podijeliti između ACP država i regija. Također je iz prethodnog EDF-a prebačeno 2.5 milijarde eura koje se mogu koristiti za nove obveze.

Cotonou ugovor usmjeren je najviše na potpore nacionalnim razvojnim strategijama i sektorskim politikama što znači da sad postoji nekoliko individualnih programa i da je pomoć usredotočena na ograničen skup sektora. Ta promjena u usmjerenju na pomoć Komisije također je utjecala na načine na koje se pomoć pruža. *Cotonou* ugovor aktivno promiče korištenje “proračunske podrške” kao oruđa koje osigurava jače lokalno posjedovanje projekta/programa (*ownership*) kako bi se postigao bolji učinak i poboljšala održivost pružene pomoći.

Proračunska podrška znači da Komisija doznačuje novac izravno u proračun ACP države (određenim sektorima oko kojih je postignut zajednički dogovor).

Podjela financijskih resursa EDF-a provodit će se putem dvaju novih instrumenta: dugotrajni razvojni fond pomoći (u obliku potpora) i putem ulaganja (*Stabex* i *Sysmin* nisu više u funkciji). Dugotrajni razvojni fond pomoći omogućit će ACP državama da financiraju širok raspon aktivnosti, uključujući industrijske projekte, oslobođenje od dugovanja i humanitarnu pomoć. Alokacija resursa temeljit će se na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijima i na temelju prethodne evaluacije potreba i rezultata zainteresirane države. Financiranje projekata zamijenila je potpora sektorskim strategijama. Zato se području zdravstva pomoć više ne dodjeljuje primjerice za izgradnju bolnica, nego će se moći podržavati zdravstvena politika.

Sustav se programiranja također promijenio. Alokacija će se resursa ACP državama od sad temeljiti ne samo na njihovim potrebama nego i na temelju kakvoće njihovih rezultata. Indikativna priroda programiranja promijenit će se tako da država neće nužno primiti svoj odobreni iznos, nego će taj iznos biti određen naknadno. On može biti veći ili manji ovisno o rezultatima zajedničke periodičke evaluacije. Tim se sprječava da priličan iznos sredstava bude zarobljen u državi u kojoj se ne koristi na pravi način.

Postoje dva osnovna puta financiranja nedržavnih tijela koja žele primiti sredstva od Komisije: putem EDF-a i EU proračunskih stavaka koje se koriste za projekte koje predlože nedržavna tijela iz ACP država i ostalih regija u razvoju.

EUROPSKI RAZVOJNI FOND (EDF) I NEDRŽAVNA TIJELA

Postoje tri načina za nedržavna tijela kojima mogu dobiti sredstva iz EDF-a odbrena za ACP države/regije ali, u načelu, sredstva se ne mogu dodijeliti nedržavnim tijelima bez prethodnog odobrenja potvrđenog nacionalnog službenika (NAO - *National Authorising Officer*). Nakon što je program potpore za nedržavna tijela uključen u Nacionalni indikativni program (NIP) države i nakon što su ustanovljeni kriteriji odabira i prioriteta, poziv za prijavu projekata bit će objavljen u lokalnim novinama.

- programi izgradnje kapaciteta za nedržavna tijela: aktivnosti mogu uključivati napore za poboljšanje organizacija i predstavnika nedržavnih tijela; uspostavu mehanizma konzultacija među organizacijama nedržavnih tijela; podrška umrežavanju; izgradnja kapaciteta za lobiranje.
- mikroprojekti i decentralizirani programi suradnje* koji se fokusiraju na izravne aktivnosti koje se bave smanjenjem siromaštva
- sudjelovanje u primjeni standarda EDF programa, tj. sektorskih programa ili razvojnih projekata koje promiču njihove vlade (i uključeni Nacionalni indikativni program)

Europski razvojni fond sudjeluje u financiranju mikroprojekata na zahtjev ACP država. Programi za mikroprojekte odnose se na male projekte koji će vjerojatno imati ekonomski i socijalni učinak na život ljudi i lokalne zajednice, odgovoriti na prikazane i promatrane prioritetne potrebe te koji su poduzeti na inicijativu i s aktivnim sudjelovanjem lokalne zajednice koja će od njih imati koristi.

Potpore (doprinosi Europskog razvojnog fonda) ne bi trebao biti veći od 75% ukupnog iznosa, a ostatak bi trebala osigurati

* Mikroprojekti i decentralizirani programi suradnje (članci 70 i 71 *Cotonou* ugovora)

lokalna zajednice (*in kind* ili u obliku servisa ili gotovine koja bi trebala odgovarati sposobnosti zajednice.) U određenim uvjetima, sama ACP država mogla bi dati doprinos u financijskoj potpori ili putem korištenja opreme, servisa ili zalihe. Najviši doprinos od 75% sredstava EDF-a ne odnosi se na tehničku pomoć koju obično daju pojedini stručnjaci ili europske udruge.

- Sudionici u mikroprojektima mogu biti:
 - lokalne vlasti
 - lokalne grupe ili udruženja
 - instituti i kompanije koje rade za zajednicu (banke, osiguravajuća društva)
 - grupe i udruženja koja promiču razvoj (udruge, konzultantske tvrtke, istraživački i učilišni instituti, itd.)
 - federacije i mreže (sindikati, organizacije za ljudska prava, itd.)
 - privatni operatori, osobito mala i srednja poduzeća
- Prioriteti financiranja:
 - zajednička korist sa socijalno-ekonomskim učinkom na lokalne zajednice
 - operacije koje trebaju inicirati i voditi korisnici

Udruge zainteresirane za sudjelovanje, bilo izravno ili neizravno (npr. kroz lokalna partnerstva u programima mikroprojekata trebaju kontaktirati lokalnu delegaciju Komisije i odgovarajućeg potvrđenog nacionalnog službenika ili:

EuropeAid Unit
 C/5- Društveni i ljudski razvoj
 (Social and Human Development),
 mr. Jose – Luis Trimino Peres,
 TEL.: +32 2 299 0823,
 FAX: + 32 2 299 4947,
 E-MAIL: jose – luis.trimino-peres@cec.eu.int.

- *EU proračunske stavke koje se koriste za projektne prijedloge nedržavnih tijela iz ACP država i ostalih regija u razvoju* (potankosti o tim programima možete naći pod odgovarajućim poglav-

ljima). Samo europski partneri mogu se prijaviti za proračunsku stavku 21 02 03. Projekte pod drugim proračunskim stavkama mogu predložiti nedržavna tijela u ACP državama.

- Doprinos Zajednice koji se odnosi na zemalje u razvoju i koji provode NVO-i (proračunska stavka: 21 02 03)
 - Proizvodi mobilizirani pod Konvencijom pomoći u hrani (proračunska stavka: 21 02 01)
 - Druga pomoć u obliku proizvoda, operacija podrške, sustava za rano uzbunjivanje STORAGE TRANSPORT, distribucija, zaštitne mjere i mjere nadzora provedbe (proračunska stavka: 21 02 02)
 - Demokracija i ljudska prava (proračunske stavke: 19.04.02, 19.04.03, 19.04.04, 19.04.05)
 - Pomoć stanovništvu i briga za reproduktivno zdravlje (proračunska stavka: 21 02 07 03)
 - Borba protiv bolesti siromaštva (HIV/AIDS, malarija, tuberkuloza) (proračunska stavka: 21 02 07 02)
 - Decentralizirana suradnja (proračunska stavka: 21 02 13)
 - Okoliš u zemljama u razvoju (proračunska stavka: 21 02 05)
 - Integriranje rodni tema u razvojnu suradnju (proračunska stavka: 21 02 06)
 - Rehabilitacija i aktivnosti obnove u zemljama u razvoju, posebice ACP državama (proračunska stavka: 21 03 20)
- Sljedeći programi također se financiraju iz proračuna EZ.
- Interventna pomoć* – ACP države (*Cotonuo* ugovor – članak 72), (proračunska stavka: 21 03 07)
- Pomoć izbjeglicama* – ACP države (*Cotonuo* ugovor – članak 72), (proračunska stavka: 21 03 09)
- Za opće informacije o EDF-u i *Cotonuo* ugovoru, kontaktirajte: EuropeAid
Unit C- ACP
- Trenutačno je voditelj ureda ms. Dominique Dellicour, TEL.: + 32 2 295 5937.
- U Bruxellesu također postoji ACP Tajništvo koje je koristan izvor informacija:
General Secretariat of the ACP Group of States,

451 Avenue Georges Henry, B-1200 Bruxelles,
E-MAIL: info@acpsec.org,
TEL.: + 32 2 743 06 00,
FAX: + 32 2 735 55 73,
WEB STRANICA: <http://www.acpsec.org>
ACP Tajništvo i Europski centar za upravljanje razvojnih politika zajedno su načinili *Cotonuo* ugovor: vodič za države nečlanice ACP grupe koji je dostupan na: <http://www.ecdpm.org>

JUŽNA AMERIKA I AZIJA

- **Financijska i tehnička suradnja s azijskim zemljama u razvoju**
PRORAČUNSKA STAVKA: 19 10 01
- **Politička, ekonomska i kulturna suradnja s azijskim zemljama u razvoju (Asia Pro Eco programme)**
PRORAČUNSKA STAVKA: 19 10 02
PRORAČUNI: 327 m
98 m
KONTAKT: EuropeAid, Head of Unit D/4 (Društveni razvoj / Social Development)
— Ms.Marianne Wenning, TEL.: +32 2 295 5943
EuropeAid, Head of Unit D/2
(Gospodarska suradnja / Economic co-operation)
— Mr.David Macrae, TEL.: +32 2 299 8217
— Ms.R. Mandy, TEL.: +32 2 299 9052
E-MAIL: europeaid-asia-pro-eco@cec.eu.int
- **Financijska i tehnička suradnja s južnoameričkim zemljama u razvoju**
PRORAČUNSKA STAVKA: 19 09 01
- **Ekonomska suradnja sa zemljama Južne Amerike**
PRORAČUNSKA STAVKA: 19 09 02
PRORAČUNI: 205, 5m
80 m
KONTAKT: Mr. Riccardo GAMBINI, Head of Unit

EuropeAid, Unit E/2

TEL.: +32 2 299 1760

Mr. Jan Ten BLOEMENDEL, Head of Unit

EuropeAid Unit E/3

TEL.: +32 2 299 2817

FAX: +32 2 299 0806

E-MAIL: jan.tenbloemendal@cec.eu.int

Sljedeće države Azije i Južne Amerike mogu se prijaviti za financiranje u okviru ove proračunske stavke: Afganistan, Argentina, Bangladeš, Burma, Butan, Bolivija, Brazil, Čile, Kolumbija, Kostarika, El Salvador, Ekvador, Filipini, Gvatemala, Honduras, Indija, Indonezija, Jemen, Kambodža, Kina, Kuba, Laos, Maldivi, Meksiko, Nepal, Nikaragva, Pakistan, Panama, Paragvaj, Peru, Singapur, Šri Lanka, Tajland, Urugvaj, Venecuela i Vijetnam.

FINANCIJSKA I TEHNIČKA SURADNJA

Proračunskoj stavci 19 10 01 (azijske države u razvoju) namjena je financirati razvojne nacрте u azijskim državama u razvoju, posebice u najsiromašnijim zemljama, kako bi se otvaraorila pitanja o makroekonomskim i sektorskim problemima. Naglasak je stavljen na aktivnosti koje utječu na organizaciju ekonomije i institucionalni razvoj, jačanje civilnog društva, uključujući aktivnosti koje se odnose na demokratizaciju, jednak pristup djeci obaju spolova i ženama, osnovnom i srednjem obrazovanju, okolišu, tropskim šumama, kampanjama usmjerenim protiv droge, regionalnoj suradnji, prevenciji katastrofa i mjerama obnove, kao i boljem korištenju informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

— Odnosi se i na:

- aktivnosti informiranja i programa obuke na područjima kao što je borba protiv diskriminacije žena i iskorištavanja djece obaju spolova
- promicanje politike zaštite potrošača, kampanje protiv droge i AIDS-a, te promicanje boljeg korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija
- mikro, male i srednje pozajmice i kredite dodijeljene putem

bankarskog sustava koji naročito podržavaju inicijative promicanja zapošljavanja žena

- potporu razvoju civilnog društva i, posebice, potporu aktivnostima nevladinih organizacija koje promiču i brane prava ugroženih skupina kao što su žene, djeca, etničke manjine i osobe s invaliditetom
- troškove pomoći stanovništvu Istočnog Timora
- aktivnosti i ostale mjere horizontalne prirode koje jačaju profil ili podižu svijest o suradnji EU s azijskim državama u razvoju

Korištenje te proračunske stavke ovisi o rezultatima promatranja onih aktivnosti koje promiču načela EU. Nedostatak aktivnosti za sprječavanje i borbu protiv ozbiljnog nasilja nad ženama (ka-menovanje, javna kažnjavanja, unakažavanje genitalija, paljenje ili silovanje) rezultat će prekidom EU pomoći.

- **Proračunska stavka 19 09 01 (južnoameričke države u razvoju).** Ta proračunska stavka financira razvojne nacрте u južnoameričkim državama, posebice u najsiromašnijima, usmjerenim uglavnom na najugroženije dijelove stanovništva, kako bi:
- pomogla u institucionalnoj potpori i učvršćivanju demokracije i vladavine prava
 - borila se protiv siromaštva i socijalne isključivosti
 - pomogla integriranim pristupima (povezivanjem ekonomskog napretka sa socijalnim razvojem i zaštitom okoliša i zaštitom potrošača)
 - pomogla regionalnim integracijama
 - poboljšala obrazovnu, zdravstvenu i transportnu infrastrukturu
 - promicala pojačano korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija

Naglasak je stavljen na aktivnosti koje utječu na zakonodavnu strukturu te u tom smislu i suradnju s EU, organizaciju ekonomije i institucionalni razvoj, aktivnosti vezane uz okoliš, obrazovanje žena i djece, bavljenje problemom djece beskućnika, promicanje

politike potrošača, demokratizaciju, regionalnu suradnju, sprječavanje katastrofa, mjere obnove i promicanje mirovnog i demokratskog procesa u Kolumbiji i na Kubi. Ulaganja u države tradicionalno nastanjene autohtonim stanovništvom ili drugim lokalnim zajednicama, te projekti koji bi znatno utjecali na način života ili socijalno ustrojstvo tog stanovništva neće se provoditi bez, koliko god je to moguće, njihove prethodne konzultacije i pristanka.

- Proračunska stavka također financira i:
 - aktivnosti i druge mjere horizontalne prirode koje jačaju profil ili podižu razinu znanja o suradnji EU s južnoameričkim državama u razvoju
 - aktivnosti informiranja i održavanja seminara na teme kao što je seksualna jednakost, sprječavanje diskriminacije djece, zaštita okoliša i zaštita tropskih šuma
 - potpora aktivnostima NVO-a koje promiču i brane prava ugroženih skupina kao što su žene, djeca i etničke manjine. Odnosi se na aktivnosti kojima je cilj pomaganje ženama i ženskim organizacijama u smanjenju rodne nejednakosti u društvu te borbu protiv diskriminacije žena
 - sistematičan nadzor i evaluaciju razvojnih nacрта kako bi odredili učinci na okoliš, te publikaciju godišnjeg izvješća

Makar 10% sredstava koristit će se za potpore politikama prema okolišu proizašlim iz programa Agende 21 dogovorene na Konferenciji UN-a o okolišu i razvoju, održanoj u Rio de Janeiru od 3. do 14. lipnja 1992., uključujući projekte vezane za obnovljive izvore energije kako bi se pomogao prijelaz na obnovljive izvore energije i nultu stopu emisije, te s tim povezane tehnologije.

Korištenje te proračunske stavke ovisi o udovoljavanju uvjetima demokratske klauzule u ugovoru o suradnji. Nedostatak aktivnosti usmjerenih na sprječavanje i borbu protiv ozbiljnog nasilja nad ženama (kamenovanje, javna kažnjavanja, unakažavanje genitalija, paljenje ili silovanje) rezultirat će prekidom EU pomoći.

EKONOMSKA SURADNJA

- Proračunska stavka 19 10 02 (azijske države u razvoju) ima namjenu, vezano za zajednički interes EU i njenih partnera, financirati različite vrste aktivnosti koje uključuju tehničku pomoć, izobrazbu, tehnološki transfer i institucionalnu podršku na području promicanja trgovine i energije (naročito obnovljivih izvora energije), okoliš, upravljanje kako bi:
 - poboljšali ekonomski, socijalni, kulturni, zakonodavni i provedbeni kontekst te pomogli ekonomskim vezama i trgovini između EU i Azije
 - poticali regionalnu integraciju
 - podržavali izgradnju kapaciteta, osobito u najslabije razvijenim državama kako bi pomogli u boljoj integraciji u multilateralni sustav trgovine, uključujući njihovu sposobnost učešća u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO)
 - ohrabрили prijenos *'know how'* i promicali kontakt i suradnju između poslovnih čimbenika s obje strane
 - promicali povoljnije uvjete za ekonomski razvoj, a time i ukupni razvoj tih država
 - promicali povećanu uporabu informatičkih i komunikacijskih tehnologija
 - financirali nacрте koji promiču poslovanje sigurno za okoliš i socijalno okruženje, uključujući prijenos tehničkog znanja o primjerima dobre prakse u 'čistim' tehnologijama i ekonomijama, te pomagali prijenos EU obnovljivih izvora energije s nultom stopom emisije, kao i s tim povezanih tehnologija
 - financirali nadzor učinka regionalnih integracijama NVO-a, prepoznavanja političkih zaklada i ekonomskih i socijalnih skupina, kao što su udruge radnika, male i srednje tvrtke, poljoprivrednici i potrošači, te organizacije koje se bave okolišem, sindikati i njima slične organizacije

Odobranje sredstava predviđenih za Nepal ovisit će o pružanju jamstava nepalskih vlasti da neće odbijati izbjeglice s Tibeta. Korištenje te proračunske stavke ovisi o rezultatima promatranja aktivnosti koje promiču načela EU.

- Proračunskoj je stavci 19 09 02 namjena, temeljeno na zajedničkim interesima EU i njenih partnera, provesti aktivnosti iz ugovora sklopljenih između EU i južnoameričkih država u razvoju. Stavka će financirati različite aktivnosti tehničke pomoći, potpore regionalnoj integraciji, kulturnoj suradnji, obrazovanju, izobrazbi i promicanju vrhunskih obrazovnih središta, uključujući tehnološki prijenos, aktivnosti od zajedničkog interesa na području opće suradnje, poslovnu suradnju, posebice vezanu uz institucionalnu potporu, promicanje trgovine, energiju (osobito obnovljive izvore energije s nultom stopom emisije i s tim povezane tehnologije), okoliš, upravljanje kako bi:
 - poboljšali ekonomski, socijalni, kulturni, zakonodavni i provedbeni okvir te pomogli ekonomskim vezama i trgovini između EU i Azije
 - poticali regionalnu integraciju
 - podržavali izgradnju kapaciteta, osobito u najslabije razvijenim državama, kako bi im pomogli u boljoj integraciji u multilateralni sustav trgovine, uključujući njihovu sposobnost učešća u WTO-u
 - ohrabрили prijenos *'know how'* i promicali suradnju između poslovnih čimbenika s obje strane, poticali povoljnije uvjete za ekonomski razvoj i time ukupni razvoj tih država
 - podržavali sindikate, udruge i lokalne inicijative u nadzoru učinaka europskih ulaganja u nacionalnu ekonomiju, osobito učinaka na poslovnu politiku i sektorske ugovore koji podrazumijevaju poštivanje standarda vezanih za radnike, okoliš, socijalne aspekte i ljudska prava
 - promicali financiranje projekata koji promiču poslovanje sigurno za okoliš i socijalno okruženje, uključujući prijenos tehničkog znanja o primjerima dobre prakse u 'čistim' tehnologijama i ekonomijama, te pomagali prijenos znanja iz EU o obnovljivim izvorima energije s nultom stopom emisije, kao i s tim povezanih tehnologija
- Uz tu proračunsku stavku, financiranje je suradnje između EU i država Azije i Južne Amerike osigurano i putem sljedećih programa:

- **Azija -Urbs** – opći je cilj tog programa jačanje međunarodne suradnje između lokalnih vlasti kako bi poboljšali održiv urbani razvoj i uvjete življenja na lokalnoj razini u azijskim gradovima. Točnije, poboljšati kakvoću i pristup informacijama i stručnosti na području održivog urbanog razvoja u Aziji, te promovirati pristup EU – azijskom partnerstvu i dobrom upravljanju, kao i projektnoj provedbi. Potpore su raspoložive u dvjema programskim sastavnicama: izgradnja kapaciteta te umrežavanje i demonstracija. NVO-i mogu se prijaviti za sastavnicu umrežavanje i izgradnja kapaciteta. Za dodatne obavijesti kontaktirajte:
Mr. V. Rotge,
TEL.: + 32 2 298 4730,
FAX: +32 2 296 5833.
WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/asia-urbs/indeks_en.htm
- **ALFA** – podupire zajedničku projektnu suradnju između EU i južnoameričkih institucija višeg obrazovanja kako bi potakla suradnju među njima. Program će završiti do 2005. godine. Daljnje obavijesti o tom programu možete naći na: http://europa.eu.int/grants/grants/alfa/alfa_en.htm
- **Urb – AL** – decentralizirani je program suradnje za potporu uspostavi partnerstava između lokalnih vlasti u gradovima, urbanim područjima i drugim regijama EU i Južne Amerike. Program podržava tri područja aktivnosti: sastanci svake 2 godine, tematsko umrežavanje i zajednički projekti. Mreže djeluju kao stalni okviri za različite suradnje, posebice za zajedničke projekte i prijavljivanje na temelju uvida dobivenih tematskim umrežavanjem i suradnjom udruga, sveučilišta, kulturnih, znanstvenih i tehničkih središta, poduzeća i NVO-a. Za dodatne obavijesti o tom programu, kontaktirajte:
E-MAIL: europeaid-urb-al@cec.eu.int
WEB STRANICA: http://europeaid/projects/urbal/indeks_en.htm
- **Asia IT & C II** – ima cilj poboljšanje kakvoće europsko-azijskih partnerstava, a povezivat će dvije regije u potrazi za

inovativnim i kompatibilnim mogućnostima i standardima u informacijskim i komunikacijskim tehnologijama. Doprinos koji napravi podnositelj prijave u informacijskim i komunikacijskim tehnologijama u posebnim područjima kao što su poljoprivreda, obrazovanje, e-upravljanje, okoliš, zdravlje i transport doprinose integraciji država/područja sudionica u globalno informacijsko društvo. Podnositelji prijavi i partneri koji se mogu javiti na natječaj su udruge uključene u jedno od područja aktivnosti: nacionalne i regionalne organizacije, istraživački instituti, sveučilišta, profesionalne udruge, gospodarske komore. Dodatne obavijesti o tom programu vidi na:

<http://europeaid/projects/asia-itc/cf/indeks.cfm>

- **Asia – Link** – inicijativa je Komisije za promicanje regionalnog i multilateralnog umrežavanja između institucija visokog obrazovanja država članica EU i Južne i Jugoistočne Azije i Kine. Za dodatne obavijesti kontaktirajte:

E-MAIL: europeaid-asia-link@cec.eu.int.

WEB STRANICA: http://europeaid/projects/asia_link/indeks_en.htm

Pozivi za prijavu projekata na natječaje za projekte Azije i Južne Amerike objavljuju se na web stranici: <http://www.europe.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

MEDITERANSKE DRŽAVE NEČLANICE

● MEDA (Mjere koje podupiru reforme socijalnih struktura u mediteranskim državama nečlanicama)

PRORAČUNSKE STAVKE: 19 08 02 I 19 08 02 01

PRORAČUN: 710, 25 mil.

WEB STRANICE: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/med/indeks_en.htm

http://europa.eu.int/comm/external_relations/euromed/meda.htm

KONTAKT: Projektni ciklus EuropeAid Unit B/5

Head of Unit: mr. Marco Mazzocchi Alemanni

TEL.: + 32 2 299 3044

FAX: + 32 2 296 9844

DELEGACIJE: http://europe.eu.int/comm/europeaid/projects/med/link_deleg_en.htm

Suradnjom s Turskom upravlja Opća uprava za proširenje.

WEB STRANICA: http://europe.eu.int/comm/enlargement/indeks_en.html

Program MEDA II odvijat će se do 2006. Opći je cilj programa izgradnja trajne veze između euro-mediteranskih partnera (države članice EU i mediteranske države i teritoriji) na područjima zajedničkog interesa. Partneri su: Alžir, Egipat, Izrael, Jordan, Libanon, Maroko, Palestina (Gaza i Zapadna obala), Sirija, Tunis i Turska. Ta proračunska stavka posebno je namijenjena financiranju potpore ekonomskoj tranziciji, postizanju bolje socioekonomske ravnoteže, potpori regionalne suradnje i pomoći međunacionalnom i međuetničkom dijalogu putem programa edukacije te postizanja područja slobodne trgovine do 2010.

— Financira i:

- izradu studija i analiza za bolje znanje o socioekonomskim trendovima, posebice sektorskim trendovima, u državama korisnicama i u MEDA regiji u cjelini
- pripremne operacije i pilot-projekte o informacijama i izobrazbi na području rodne jednakosti, kampanje protiv diskriminacije djece, zaštite okoliša, kontroli droge i AIDS-a te problemima stanovništva
- pilot-projekte na području socijalnog razvoja, naročito za promicanje sudionništva civilnog društva i njegovih čimbenika u primjeni participativnih socioekonomskih razvojnih programa na lokalnoj razini
- pilot-projekte za promicanje djelatnosti sigurnih za okoliš i socijalno okruženje
- sistematično nadziranje i evaluaciju razvojnih projekata vezanih za okoliš kako bi se odredio učinak projekata koje financira ova proračunska stavka te objavljivanje godišnjih izvješća
- posebne programe suradnje na području okoliša, posebice aktivnosti korisne za održivi razvoj na Mediteranu

- financiranje jednog ili više projekata o veterinarskoj prevenciji i kontroli u državama koje graniče s EU
- aktivnosti podizanja svijesti o EU, a koje su izravno povezane s postizanjem ciljeva aktivnosti EU u mediteranskim državama nečlanicama
- financiranje različitih djelatnosti, točnije industrije, znanosti i tehnologije, energije, rudarstva, transporta, komunikacija, turizma, poljoprivrede i ribarstva koje su dio ugovora o suradnji s trećim zemljama, uključujući države Srednjeg Istoka gdje ti sektori nisu predviđeni u posebnim programima

Znatna sredstva iz te proračunske stavke namijenjena su programu malih projekata.

Barem 10% ovih sredstava koristit će se za projekte okoliša.

Financiranje u okviru programa MEDA otvoreno je ne samo državama i regijama, nego i lokalnim vlastima, regionalnim organizacijama, javnim agencijama, lokalnim zajednicama, organizacijama koje podupiru poslovanje, privatnim operatorima, kooperantima, zajedničkim društvima, udrugama, zakladama i neprofitnim organizacijama.

Nacionalni i regionalni indikativni programi uzimaju u obzir prioritete određene zajedno s mediteranskim partnerima, posebice zaključke ekonomskog dijaloga te definiraju glavne ciljeve, na putke i prioritetne sektore za potporu EU u određenim područjima.

— U okviru programa MEDA postoje dvije vrste potprograma:

- *Bilateralna suradnja*: oko 90% sredstava MEDA fondova određeno je za te programe u kojima sudjeluje devet mediteranskih država i područja: Alžir, Egipat, Jordan, Libanon, Maroko, Sirija, pojas Gaze i Zapadna obala i Jemen.
- *Regionalna suradnja*: oko 10% MEDA fondova određeno je za sljedeće programe koji nadopunjuju i jačaju bilateralne programe:
 - 1) političko i sigurnosno partnerstvo koje ima cilj stvaranje mira u regiji

- 2) ekonomsko i financijsko partnerstvo koje želi voditi dijalog o usklađivanju sektorskih ekonomskih politika kako bi se jačala suradnja između nevladinih organizacija i tijela kao što su gospodarske komore, ekonomski instituti, tijela koja promiču trgovinu i kako bi se provodili regionalni projekti koji korisno nadopunjavaju bilateralne mjere
- 3) socijalno, kulturno i humanitarno partnerstvo koje ima cilj poboljšati razumijevanje ljudi.

— Osnovne regionalne aktivnosti MEDA programe koje djeluju u smjeru dijaloga između kultura i civilizacija uključuju:

- *Euro MEDA naslijeđe* - cilj je te proračunske stavke očuvanje i razvoj kulturnog naslijeđa euromediteranske regije. Za dodatne obavijesti vidi: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/med/regional/heritage_en.htm
- *Euro MEDA mladi* – programski je cilj pomoći integraciju mladih ljudi u socijalni i profesionalni život i potaknuti demokratizaciju civilnog društva mediteranskih država partnera. Specifični je cilj poboljšati zajedničko razumijevanje i koheziju između mladih ljudi širom Mediterana temeljenu na zajedničkom poštovanju, toleranciji i dijalogu između različitih kultura. Želi povećati važnost organizacija mladih, razviti 'aktivno' građanstvo kod mladih ljudi, posebice mladih žena, poticati razmjenu informacija, iskustava i stručnosti između organizacija mladih. Financira se iz MEDA i EU programa za mlade.

ZA DODATNE OBAVIJESTI KONTAKTIRAJTE:

European Commission

DG Education And Culture, Youth Unit (Opća uprava za obrazovanje i kulturu, Odjel za mladež)

B-1049, Bruxelles

E-MAIL: youth@cec.eu.int

I POSJETITE WEB STRANICU:

http://europe.int.eu/comm/europeaid/projects/med/regional/youth_en.htm

http://europe.int.eu/comm/youth/programme/index_en.html

DRUGE PRORAČUNSKE STAVKE KOJE NE FINANCIRA PROGRAM MEDA

● Ostale aktivnosti u korist zemalja u razvoju Srednjeg istoka

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 08 06

PRORAČUN: 8m

KONTAKT: Mr. M. Webb Deputy, Head of Unit

DG External Relations Unit F/2 (Opća uprava za vanjske odnose)

TEL.: +32 2 296 24 06

FAX: +32 2 296 66 11

Ta proračunska stavka financira aktivnosti u državama koje nisu obuhvaćene MEDA programom (Jemen, Vijeće šest zaljevskih država članica, Iran, i moguće je i – Irak). Stavka financira mjere za promicanje ekonomije, socijalnu i političku promjenu i razvoj, ekonomsku suradnju, jačanje demokracije i civilnog društva, pomoć izbjeglicama i kontrolu droga.

Pravna osnova: Uredba Vijeća br. 443/92

● Pretpristupna pomoć za Tursku

PRORAČUNSKA STAVKA: 22 02 04/04 01

PRORAČUN: 277, 7m

KONTAKT:

— DG Enlargement Unit B/4 (Opća uprava za proširenje, Odjel B)

Rue Montoyer 19

B-1000 Bruxelles

— Head of Unit

Mr. Martin Harvey

TEL: + 32 2 299 5681

FAX: + 32 2 295 7431

E-MAIL: Martin.Harvey@cec.eu.int ili

enlargement@cec.eu.int

Ta proračunska stavka namijenjena je financiranju različitih aktivnosti koji su u okviru posebne pretpristupne strategije za Tursku, a koja je temeljena na zaključcima Europskog vijeća iz Helsinkija iz prosinca 1999. Aktivnosti u okviru tog programa bit će usmjerene na dva glavna prioriteta:

- (1) *Izgradnja institucija* za razvoj učinkovitih kapaciteta primjene pravne stečevine EU, osobito pomoću:
 - usklađivanje zakonodavstva
 - strukturnih reformi i regionalnih politika
 - promicanja demokracije, socijalnog dijaloga i civilnog društva te aktivne suradnje na području prava i unutarnjih poslova
 - otvaranja programa EU, uključujući područje socijalne uključenosti
- (2) *Financiranje ulaganja*, posebice kako bi se pomoglo Turskoj u usklađivanju s EU pravnim standardima i usvajanjem pravne stečevine na području ekonomije i socijalne kohezije. Pomoć u okviru tog programa usredotočit će se uglavnom na prioritete ustanovljene u okviru pretpristupnog partnerstva za Tursku i uzet će u obzir napredak postignut u usvajanju pravne stečevine EU, a osobito:
 - učešće u određenim ciljanim projektima, posebice onim koji jačaju upravne i pravne kapacitete i projekte na području pravosuđa
 - učešće u određenim programima i agencijama EU
 - međugranična suradnja
 - korištenje tehničke pomoći koju pruža TAIEX (*Technical Assistance Information Exchange Office*)
 - izobrazba, informativne i obrazovne mjere koje promiču civilno društvo i jačaju civilnu dimenziju humanosti u Turskoj

Približno 30% proračuna namijenjeno je prvom prioritetu – izgradnji institucija, a nekih 70% za financiranje infrastrukture. Ti iznosi navode se samo kao pokazatelji i mogu se razlikovati u ovisnosti o prilikama u određenom sektoru. Sve mjere trebaju uključivati rodnu dimenziju i jednakost.

ISTOČNA EUROPA I SREDIŠNJA AZIJA – TACIS

- **Pomoć ekonomskoj reformi i oporavku u partnerskim državama Istočne Europe i Središnje Azije**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 06 01

PRORAČUN: 370, 58 mil.

- **Međugranična suradnja u strukturnim pitanjima**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 06 02

PRORAČUN: 53 mil.

- **Aktivnosti obnove i izgradnje u partnerskim državama Istočne Europe i Središnje Azije**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 06 04

PRORAČUN: pm

- **Potpora u nuklearnom sektoru**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 06 05

PRORAČUN: 60 mil.

WEB STRANICA: http://europe.eu.int/comm/europeaid/projects/tacis/indeks_en.htm

KONTAKT:

— Political Direction/ Multiannual programming

DG External Relations

Mr. Alistair McDonald, Head of Horizontal Matters

TEL.: + 32 2 299 0822

FAX: + 32 2 296 3379

E-MAIL: alistair.mcdonald@cec.eu.int

— Project Circle (Projektni ciklus)

EuropeAid-Unit A

Information Officer

Ms. Barbara LUECKE, Head of Unit

EuropeAid - Unit A

TEL.: +32 2 296 32 23

FAX: +32 2 296 74 82

E-MAIL: barbara.luecke@cec.eu.int

— POSTOJE I TACIS KOORDINACIJSKI UREDI U DRŽAVAMA KO-

RISNICAMA: <http://www.europa.eu.int/comm/>

externalrelations/ceeca/tacis/contacts.htm

Te proračunske stavke financiraju ili djelomično financiraju mjere potpore koje pomažu prijelaz u tržišnu ekonomiju, jačanje demokracije i vladavine prava u partnerskim državama. Mjere uključuju potporu institucijama, pravnu i upravnu reformu, privatni sektor i ekonomski razvoj, posljedice promjena u društvu, infrastrukturno umrežavanje i promicanje zaštite okoliša, upravljanje prirodnim resursima te razvoj ruralne ekonomije. Program će imati cilj promicanje potpore nuklearnoj sigurnosti, međudržavnu, međuregionalnu i međugraničnu suradnju i jednake mogućnosti za žene, kao i uzimanje u obzir socijalnog učinka mjera reforme.

TACIS PROGRAMI:

- *Nacionalni program:* uključuju indikativne programe, u trajanju od 3 do 4 godine, koji određuju prioritete i područja suradnje, kao i godišnje i dvogodišnje programe koji postavljaju projekte i osiguravaju sredstva unutar smjernica određenih indikativnih programa.
 - *Regionalni programi:* multidržavni programi koji se koriste u područjima kao što je zaštita okoliša ili promicanje prometnih mreža. Međugranični programi također su kreirani tako da promiču suradnju i razvoj veza između susjednih zajednica u različitim državama. Ti regionalni programi temelje se na indikativnim programima i programima aktivnosti.
- (i) *Programi malih projekata:* ograničeni broj programa malih projekata koristi se kako bi se bavilo vrlo određenim zadacima, kao što je savjetovanje vlada u određenim područjima: trgovinska pravila, suradnja u visokom obrazovanju ili poticanje EU ulaganja u partnerske države. Kako ciljevi tih programa nisu određeni u odnosu na moguće korisnike, organiziraju se na različite načine, sa specifičnim prioritetima koji se određuju svake godine.
- Tek kada se oko projekata tehničke potpore dogovore države članice, program se stavlja na web stranicu EuropeAida: <http://europe.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>
- Za provedbu projekata biraju se organizacije iz EU koje prijenose svoj *'know how'* korisnicima u partnerskim državama.

TACIS REGIONALNI PROGRAM AKTIVNOSTI 2000

Regionalni program pokušava ustanoviti one probleme i načini rješenja koja su zajednička barem nekim ili svim partnerskim državama u kojima bi aktivnosti koje se poduzimaju bile djelotvornije ako se provode istodobno u više država. Razvijeni su posebni programi i potprogrami kako bi se bavilo određenim potrebama u određenim sektorima koji su po svojoj prirodi regionalni i uključuju Partnerski program izgradnje institucija (IBPP – *Institution Building Partnership Programme*), Tempus i međugrađničku suradnju.

PARTNERSKI PROGRAM IZGRADNJE INSTITUCIJA

TACIS IBPP dizajniran je kako bi pomogao razvoj neprofitnih organizacija civilnog društva, lokalnih i regionalnih vlasti, javnih institucija u Savezu nezavisnih država (*New Independent States* – NIS; države bivšeg SSSR-a; Ruska Federacija, Bjelorusija, Ukrajina i Moldavija) i Mongoliji. IBPP temelji se na međunarodnom partnerstvu i razmjenama između organizacija i institucija unutar EU ili država u kojima se provodi PHARE program, te njihovih partnera u Savezu nezavisnih država i Mongoliji.

Program podržava dvije vrste partnerstava:

- Ključne institucije: cilj je ograničen broj institucija koje imaju presudnu ulogu u tranzicijskim procesima. To mogu biti izvršna (ministarstva, nacionalne agencije), zakonodavna ili izvršna tijela.
- Podrška civilnom društvu i lokalnim inicijativama: cilj je širok raspon 'grassroot' – temeljnih organizacija koje su često tek nedavno uspostavljene (udruge, profesionalna udruženja) ili koje redefiniiraju svoju ulogu, posebice u odnosu na državu (gradove, regije). Njihov razvoj bit će potpomognut provođenjem projekata u suradnji sa partnerskim organizacijama iz EU. Svrha ovakvih projekata najčešće će biti postizanje konkretnog cilja (primjerice uspostava novih aktivnosti/slужbi) zajedničkim aktivnostima, ali konačni je cilj jačavanje lokalnih partnera i održivost rezultata.

IBPP se uklapa u širi okvir programa TACIS čiji je osnovni cilj promicanje tranzicije ovih država u tržišnu ekonomiju i jačanje demokracije i vladavine prava.

Države korisnice programa jesu: Armenija, Azerbajdžan, Bjelorusija, Gruzija, Mongolija, Ruska Federacija, Ukrajina i Uzbekistan. Kontakt podaci za program IBPP jesu:

EuropeAid Unit A/3,

Ms. Bierens de Haan

E-MAIL: Machteld.Bierens-de-Haan@cec.eu.int ili

EuropeAid-IBPP@cec.eu.int

WEB STRANICA: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/ibpp/indeks_en.htm

PROGRAM TEMPUS

Program Tempus TACIS podržava reformu i restrukturiranje sustava visokog obrazovanja partnerskih država i njihove prilagodbe novim socioekonomskim potrebama. To se postiže potporom partnerstvima između institucija visokog obrazovanja država članica EU i partnerskih država.

Projekti se bave:

- (1) Razvojem *curriculum*a (školskog programa)
- (2) Reformom struktura i institucija visokog obrazovanja
- (3) Razvojem programa obuke (treninga) koji pružaju vještine kako bi se ispravili nedostaci specifičnih viših i naprednih razina vještina
- (4) Doprinosom visokog obrazovanja i programima izobrazbe 'građanstva', te jačanjem demokracije

Vrste aktivnosti koje financira program Tempus jesu: Zajednički europski projekti (JEP – *Joint European Projects*), Projekti umrežavanja (NP – *Networking Projects*) i individualne mobilne potpore (IMG – *Individual Mobility Grants*). Zajednički europski projekti i Projekti umrežavanja financiraju se u razdoblju od 2 do 3 godine. Osnovni je cilj restrukturiranje i modernizacija sustava visokog obrazovanja i njegova uloga u društvu pružanjem okvira za partnerstvo između sveučilišta partnerskih država i država članica EU. Projekti se biraju iz godišnjeg otvorenog poziva za prikupljanje.

Individualne mobilne potpore upotpunjuju strukturni pristup Zajedničkom europskom projektu i Projekta umrežavanja. Individ-

ualne mobilne potpore na raspolaganju su pojedincima (primjerice učiteljima, trenerima, administrativnom osoblju sveučilišta, višim službenicima ministarstava, savjetnicima u obrazovanju i drugim stručnjacima) kako bi im pomogli u provođenju specifičnih aktivnosti u njihovim državama.

Program Tempus otvoren je svim državama u okviru programa TACIS i svim prepoznatim institucijama visokog obrazovanja.

Tim programom upravlja Europska komisija;

— DG Education and Culture

Unit A/5

Mr. Augusto Gonzalez Hernandez, Head of Unit

TEL.: + 32 2 296 6319

WEB STRANICA: <http://www.europe.eu.int/comm/education/tempus/home.html>

TEHNIČKU POTPORU ZA PROGRAM TEMPUS PRUŽA:

The European Training Fundation

E MAIL: tempus@etf.eu.int

WEB STRANICA: <http://www.etf.eu.int/tempus.nsf>

DODATNE OBAVIJESTI MOŽETE NAĆI NA STRANICI:
http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/tacis/tempus_en.htm

TACIS MEĐUGRANIČNA SURADNJA (CBC – CROSS-BORDER COOPERATION)

Programi TACIS međugranične suradnje imaju cilj poboljšanje ekonomija i socijalnih veza između graničnih regija. Potpora je usmjerena na četiri prioritetna područja, a to su: upravna reforma, razvoj lokalne ekonomije, socijalni poslovi i okoliš, te energetska učinkovitost. Cilj je pružiti podršku tim područjima omogućavanjem zajedničkog djelovanja različitih partnera na zajedničkim problemima s obje strane granica ili razvoj partnerske konkurencije u prioritetnim područjima. Program poklanja veliku važnost međugraničnoj dimenziji projekata i održivosti suradnje.

Mali i mikroprojekti dio su tog programa. Oni podržavaju suradnju malih projekata između regija, gradova i lokalnih vlasti u državama bivšeg SSSR-a i državama kandidatkinjama EU. Lokalne i regionalne vlasti mogu se prijaviti za financiranje za male i mikroprojekte.

- DODATNE OBAVIJESTI: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/tacis/cbc_en.htm
- Delegacija Europske komisije u Rusiji: <http://www.eur.ru>
- Delegacija Europske komisije u Ukrajini, Bjelorusiji i Moldaviji: <http://www.delukr.cec.eu.int>
- Pozivi za prijavu projekata i natječaji za MEDA programe objavljuju se na EuropeAid web stranici: <http://www.europe.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

JUGOISTOČNA EUROPA – CARDS

● **Pomoć državama Zapadnog Balkana**

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 07 01

PRORAČUN: 173m

KONTAKT: EuropeAid Unit A/1

— Ms Barbara Luecke (Head of Unit)

TEL: +32 2 296 3223, Fax: +32 2 296 7482

EMAIL: Barbara.Luecke@cec.eu.int

Osnovni je cilj tog programa podrška učešću država korisnica (Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Srbija i Crna Gora, Makedonija) u procesu stabilizacije i pridruživanja (SAP – *Stabilization and Association Process*). Taj je proces temelj politike EU prema ovoj regiji. Svrha mu je promicanje stabilnosti unutar regije i podrška jačanju veza s EU. Ključni element procesa stabilizacije i pridruživanja, za države koje su postigle dovoljan napredak u smislu političkih i ekonomskih reformi i administrativnih kapaciteta, jest formalni ugovorni odnos s EU u obliku Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju. Proces stabilizacije i pridruživanja načinjen je kako bi pomogao svakoj državi u napretku u njenom vlastitom ritmu, a prema širim EU integracijama.

Program će osobito pomagati:

- obnovu, pomoć povratku izbjeglica i raseljenih osoba i stabilizaciji regije
- uspostavu institucionalnog i zakonodavnog okvira kao potporu demokraciji, vladavini prava, ljudskim i pravima ma-

njina, procesu pomirenja i učvršćivanju civilnog društva, neovisnosti medija i jačanju zakonodavstva i borbe protiv organiziranog kriminala

- održivi ekonomski razvoj i reforme usmjerene prema tržišnoj ekonomiji
- socijalni razvoj, posebice smanjenje siromaštva, rodna jednakost, obrazovanje, učenje i izobrazba, te zaštita okoliša
- regionalnu, međunacionalnu, međugraničnu i međuregionalnu suradnju

Znatan postotak te proračunske stavke koristit će se za promicanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Proračun financira i operativne programe povjerene Europskoj agenciji za obnovu (EAR – *European Agency for Reconstruction*) i njenim operativnim troškovima.

Prema Uredbi Vijeća 2666/2000 (Pravna osnova za CARDS), sljedeća se tijela mogu prijaviti za financiranje: regionalna i lokalna tijela, javna i polujavna tijela, socijalni partneri, organizacije koje podupiru poslovanje, kooperanti, zajednička društva, udruge i zaklade. Pomoć EU bit će u obliku potpora, a sufinanciranje će se koristiti gdje god je to moguće.

— *Bilateralna suradnja*: EU potpore kreirane su prema potrebama i prioritetima reformi svake države. Ona podržava procese stabilizacije i pridruživanja i primjene Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju, u kojem svaka država navodi zajedničke vrijednosti i načela koja stvaraju odnos između EU i svake pojedine države.

- ALBANIJA • Prioritetni sektori za potpore u okviru CARDS pomoći jesu: borba protiv kriminala, prijevara i korupcije, jačanje javne uprave, potpora trgovini, obrazovanju i transportu, nadzor nad onečišćenjem okoliša te urbano planiranje i reforma izbornog sustava.
- BOSNA I HERCEGOVINA • Prioritetni sektori za potpore u okviru CARDS pomoći jesu: povratak izbjeglica, potpora institucijama (porezi i carine), lokalni razvoj i socijalna kohezija, poslovi policije, azil i migracija, integrirano upravljanje granicama, prirodni resursi.

- HRVATSKA • Prioritetni sektori za potpore u okviru CARDS pomoć jesu: povratak izbjeglica, trgovina, poticanje investicijske klime i socijalna kohezija, poslovi policije i organizirani kriminal, upravljanje granicama, reforma uprave, prirodni resursi.
- MAKEDONIJA • Prioritetni sektori za potpore u okviru CARDS pomoći jesu: granice i porezi, reforma uprave, energija, transport i okoliš, jačanje regionalne suradnje, strukovno i visoko obrazovanje.
- SRBIJA I CRNA GORA • Prioritetni sektori za potpore u okviru CARDS pomoći jesu: međuetnički odnosi i civilno društvo, trgovina i razvoj privatnog sektora, razvoj infrastrukture, reforma sudstva, upravljanje granicama, migracije i azil, borba protiv kriminala.

Za dodatne obavijesti o bilateralnoj suradnji vidi: http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/cards/bilateral_en.htm

— *Regionalna suradnja*: Jedan je od glavnih elemenata procesa stabilizacije i pridruživanja regionalna suradnja pet država Zapadnog Balkana temeljena na modelu EU integracija i suradnje. Stoga je u okviru programa CARDS određeno 197 mil. eura za razvojne regionalne programe u razdoblju od 2002. do 2004.

OSNOVNA SU PODRUČJA DJELOVANJA:

- *Promicanje integriranog upravljanja granicama* – upravljanjem granicama bavi se uz obuhvatne zalihe, ulaganja i programe izgradnje institucija koji se temelje na jasnoj nacionalnoj strategiji. Pomoć će se koristiti za omogućavanje protoka trgovine i ljudi preko granica, jačanje granične kontrole, razvoj pograničnih regija i aktivno promicanje suradnje između agencija uključenih u programe.
- *Promicanje stabilizacije demokracije* – raspon potreba za stabilizacijom demokracije velik je u regiji u kojoj se odvija proces stabilizacije i pridruživanja. Iz tog razloga sva će potpora EU biti pružena u pomoći rješavanja tih problema. Usporedno s aktivnostima nacionalnih programa CARDS i Europskom inicijativom za demokraciju i ljudska prava (EIDHR – *European Initiative for Democracy and Human Rights*)

dodatna sredstva osigurat će se putem regionalnih CARDS programa za podršku djelovanju postojećim zakladama i međunarodnim organizacijama na programima koji uključuju više od jedne države.

- *Izgradnja institucija* – nacionalna i regionalna pomoć programa CARDS usredotočuje se prvenstveno na reforme civilnih službi i jačanje kapaciteta javne uprave u fiskalnom i financijskom upravljanju, javne nabave, prava i unutarnjih poslova, trgovinskih ugovora i sličnih trgovinskih aktivnosti, te upoznavanje s pravnom stečevinom EU.
- *Pristupi razvoju regionalne infrastrukture* – regionalni program podržat će razvoj koherentnih strategija za infrastrukturu (promet, energija i okoliš), s međunarodnom dimenzijom. Jedna je od osnovnih aktivnosti razvoj studija kako bi se paneuropski mrežni sustav proširio na Zapadni Balkan. Drugo je glavno područje intervencija jačanje kapaciteta i institucija uključenih u programe te kontrola i sigurnost zračnog prometa.
- *Tempus* – djeluje na području visokog obrazovanja i strukovne izobrazbe. Za dodatne obavijesti o tom programu vidi program TACIS u prethodnom poglavlju.
- *Sigma (Support for Improvement in Governance and Management)* – to je zajednička inicijativa Europske komisije i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD – *Organization for Economic Cooperation and Development*) koju u načelo financira EU, a provodi OECD.
- *Twinning* – program u osnovi nije regionalan, već je ponuđen svim državama regije, a financira se iz nacionalnih CARDS ureda.

Pozivi za prijavu projekata i natječaji u okviru CARDS-a objavljuju se na EuropeAid web stranici: <http://www.europe.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

● Pomoć za obnovu Kosova

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 07 03

PRORAČUN: 59, 5m

WEB STRANICE: <http://www.seerecon.org/Kosovo>

<http://www.ear.eu.int/kosovo/kosovo.htm>

KONTAKT: mr Driton Zhubi, Information Officer

European Agency for Reconstruction

P.O. Box 200 Pristina, Kosovo UNMIK

TEL.: +381 38 513 1 200, Fax: +381 38 249 963

E-MAIL: Driton.Zhubi@ear.eu.int

Ta proračunska stavka financira operativne programe koje vodi Europska agencija za obnovu koja je odgovorna za upravljanje glavnim programima EU pomoći na Kosovu kojim upravlja UN. Agencija je odgovorna za upravljanje dugoročnom, održivom obnovom i razvojnim programima u tom dijelu Balkana. Provedba projekata provodi se u bliskoj suradnji s UNMIK-om, drugim međunarodnim organizacijama i donatorima i KFOR-om. Sudjelovanje u pozivima za prijavu projekata i natječajima otvoreno je svim pravnim osobama i tijelima iz država članica EU, državama primateljicama i državama kandidatkinjama. Pomoć je u obliku potpora.

Pomoć je uglavnom usmjerena na izgradnju institucija, zakonodavstvo, ekonomski i socijalni okvir i promicanje tržišne ekonomije. Ciljevi su povratak izbjeglica i raseljenih osoba, promicanje demokracije i ljudskih prava, održiv ekonomski razvoj, socijalni razvoj i razvoj bliskih odnosa s državama susjedima i državama članicama EU. Proračun također financira socijalne i ekonomske mjere za romsku populaciju.

● Pomoć Srbiji i Crnoj Gori

PRORAČUNSKA STAVKA: 19 07 02

PRORAČUN: 198 m

WEB STRANICE: <http://www.ear.eu.int/yugo/yugo.htm>

www.europa.eu.int/comm/externalrelations/see/fry/serbia/delivery/indeks.htm

KONTAKT:

— EuropeAid Unit A (Europa i središnja Azija),
Ms. Therese Sobieski, Head of Unit, Relex D2

TEL.: +32 2 299 02 25

FAX: +32 2 296 28 90

— Unit 1 - regionalna suradnja

M. Michel Peretti (head of horizontal matters)

TEL.: +32 2 299 38 06 / 295 31 40

FAX: +32 2 296 33 79

E-MAIL: michel.peretti@ear.eu.int

Ta proračunska stavka financira operativne programe koje vodi Europska agencija za obnovu i njeni partneri, a odgovorna je za upravljanje glavnim programima EU pomoći Srbiji i Crnoj Gori. Prioriteti pomoći jesu:

- obnova, povratak izbjeglica i stabilizacija
- uspostava institucionalnog i zakonodavnog okvira za potporu demokraciji, vladavini prava i ljudskim pravima
- ekonomski razvoj i reforme okrenute tržištu
- socijalni razvoj
- regionalna, međunacionalna, međugranična i međuregionalna suradnja
- socijalne i ekonomske mjere za Rome

Znatno postotak te proračunske stavke namijenjen je promicanju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava.

SREDIŠNJA I ISTOČNA EUROPA

PROGRAM PHARE

Program PHARE jedan je od triju pretpripravnih instrumenta koje financira Europska komisija kako bi pomogla državama kandidatkinjama Srednje Europe u pripremanju za ulazak u EU. S dogođanjem velikih promjena, zatvaranjem pregovora za osam korisnica programa PHARE, temeljem Uvjeta pristupnih ugovora (*Terms of the Accession Treaties*), dodatnih nacrti i prilagodbe financijskog okvira, temeljna politika okvira primjenjiva je na korisnice programa PHARE (trenutačno su to Bugarska i Rumunjs-

ka⁷ 48, za Tursku vidi proračunsku stavku 22 02 04 u poglavlju Mediteranske države nečlanice za pretpripravnne programe).

Trenutačna financijska predviđanja za razdoblje od 2000.-2006. i godišnji proračun za PHARE od 1.56 milijardi eura (prema cijenama iz 1999.). Zaključci luksemburškog Vijeća Europe, pod pretpostavkom da se financijska potpora temelji na načelu jednakog tretmana, neovisno o vremenu predviđenom za priključenje, posvećuju posebnu pozornost državama s najvećim potrebama. U kontekstu završetka pregovora za deset država, uključujući osam korisnica programa PHARE, u Kopenhagenu je, u prosincu 2002. godine, utvrđen nacrt za Bugarsku i Rumunjsku, uključujući povećanu pretpripravnnu pomoć kako bi se ubrzao proces priključenja u tim državama.

Za razdoblje 2004.-2006., Komisija će s državama kandidatkinjama razviti višegodišnje perspektive mjera za ukupan program PHARE ili za prioritetne sektore. Upravno vijeće programa PHARE (*Management Committee*) bit će obaviješteno o tim višegodišnjim perspektivama kada se predstave planski dokumenti za 2004. Višegodišnje perspektive, ovisno o potrebama, podložne su reviziranju 2005. i 2006. Dok se višegodišnje planiranje i programiranje aktivno provodi, financijska pomoć za prioritete određene u dokumentima *Pristupno partnerstvo, Planovi aktivnosti i Nacrti (Accession Partnership, Action Plans, Road Maps)* na raspolaganju je putem Odluka Komisije o godišnjem financiranju koje se naslanjaju na postupak istaknut u članku 9. Uredbe Vijeća 3906/89.

Aktivnosti u okviru programa PHARE usmjerene su na dva osnovna prioriteta:

— IZGRADNJU INSTITUCIJA kako bi se razvili djelotvorni kapaciteti za primjenu pravne stečevine EU, a osobito putem:

- prilagodbe zakonodavstva
- strukturnih reformi i regionalnih politika
- promicanja demokracije, socijalnog dijaloga i civilnog društva i aktivne suradnje na području prava i unutrašnjih poslova
- otvaranja programa Europske komisije, uključujući područje programa socijalne inkluzije

— FINANCIRANJE INVESTICIJA, osobito kako bi se pomoglo državama kandidatkinjama u prihvaćanju standarda zakonodavstva EU i u usvajanju pravne stečevine EU na području ekonomske i socijalne kohezije.

Iz programa PHARE, oko 30% sredstava predviđeno je za izgradnju institucija koje uključuju prenošenje *know-how* za provedbu pravne stečevine EU, oko 35% za izgradnju institucija u području ekonomske i socijalne kohezije. Točan će se proračun temeljiti na procjeni potreba i kapacitetima upotrebe sredstava.

Usvajanje pravne stečevine EU podrazumijeva da država kandidatkinja, što je moguće prije, prilagodi svoja poduzeća i osnovnu infrastrukturu na poštivanje norma i standarda EU. To se osobito odnosi na jačanje prava EU na područjima kao što je okoliš, nuklearna sigurnost, sigurnost prometa, radno pravo, prodaja i proizvodnja hrane, informiranje potrošača i kontrola proizvodnih procesa. Kako bi se izbjegla duga prijelazna razdoblja, potrebno je uložiti znatne napore u brzu prilagodbu normama EU i razvoju osnovne infrastrukture. Vrste potpora u koja će se ulagati uključivat će strukturne i socijalne aktivnosti, razvoj malog i srednjeg poduzetništva, prilagodba normama EU te razvoj osnovne infrastrukture.

IZGRADNJA INSTITUCIJA

Jačanje institucionalnih i upravnih kapaciteta država kandidatkinja ključni je uvjet za proširenje kako bi države prilagodile, primjenile i ispunile pravnu stečevinu EU. To zahtijeva modernizaciju njihove uprave i zakonodavstva i, u nekim slučajevima, potpuno nove upravne strukture. U posebnom dijelu faze priključenja, korištenje instrumenata izgradnje institucija treba posebno usmjeriti na potrebe budućih upravljačkih i financijskih službi kako bi se otvorio dobar put za buduće učinkovito i transparentno korištenje strukturnih i kohezijskih fondova. Pomoć će također biti usmjerena na:

- organizacije koje se bave socijalnim dijalogom kao što su udruge poslodavaca, sindikati, profesionalne organizacije kao što je gospodarska komora i poljoprivreda
- vladina i nevladina tijela kako bi se osiguralo promicanje

demokracije, vladavine prava, ljudskih prava, poštovanja i zaštite manjina i razvoj civilnog društva u skladu s Kopenhaškim kriterijima.

Twinning je osnovni instrument izgradnje institucija. Komisija radi s mrežom nacionalnih kontakata za *twinning* kako bi omogućila i nadzirala aktivnosti.

Pomoć programa PHARE:

- omogućuje *twinning* aranžmane između ministarstava, institucija, profesionalnih organizacija (primjerice pravosuđe i socijalni partneri), agencija, europskih i regionalnih tijela i lokalnih vlasti, posebno kroz sekundiranje službenika iz država članica EU, unaprijeđeno, ako bude potrebno, kratkim angažmanima i osposobljavanjem
- pružanje posebnih tehničkih savjeta o pravnoj stečevini, između ostalog programom TAIEX
- pomoć razvoju upravnih kapaciteta na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Postoje također tri specifične aktivnosti na polju institucionalne izgradnje: sudjelovanje u programima zajednice; sudjelovanje u agencijama zajednica; i razvoj mjera civilnog društva.

Mjere su civilnog društva: čuvanje i razvoj demokratskih procesa u državama kandidatkinjama presudna je za udovoljavanje Kopenhaških kriterija. Uz pomoć koja može biti pružena vladama za tu namjenu, npr. za zaštitu manjina kao što su Romi, pruža se i financijska i tehnička pomoć nevladinim organizacijama za sljedeće namjene:

- podršku inicijativama kojima je cilj jačanje i razvoj demokratskih praksi i vladavine prava
- jačanje institucionalnih kapaciteta nevladinih organizacija i socijalnih partnera na svim razinama
- podrška inkluziji i sudjelovanju pojedinaca ili skupina koje su izložene riziku socijalnog, ekonomskog ili političkog isključivanja zbog kulture, uvjerenja, roda, godina, seksualne orijentacije ili invaliditeta.

ULAGANJE U EKONOMSKU I SOCIJALNU KOHEZIJU

Prilagodba ekonomija država kandidatkinja ekonomiji EU i mogućnost ispunjavanja obveza članstva podrazumijeva da poduzeća moraju pojačati svoju konkurentnost, te da se infrastrukture moraju prilagoditi. Program PHARE može odgovoriti samo na male potrebe za ulaganjem država kandidatkinja, ali zajedno s fondovima ISPA i SAPARD može nastaviti djelovati kao katalizator aktivnostima sufinanciranja koje provode Europska investicijska banka i druge međunarodne financijske institucije.

Program PHARE ne podržava projekte ulaganju na područjima prometa, okoliša i poljoprivrede, osim regulatorne infrastrukture koja se ne može financirati iz programa ISPA i SAPARD.

Program ISPA je financirao programe prometa i okoliša u svim zemljama srednje i istočne Europe CEEC od početka 2000., usporedo s kohezijskim fondom osmišljenim za najnerazvijenije članice EU. Taj fond osigurava izravno financiranje projekata okoliša kako bi se mogli primijeniti naputci koji zahtijevaju velika ulaganja, i za projekte prometa vezane izravno uz deset paneuropskih **koridora** koji su identificirani u tim državama. Za dodatne obavijesti vidi: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/ispa_en.htm

Program SAPARD ima cilj pomoći državama kandidatkinjama u svladavanju problema strukturnih prilagodbi u poljoprivrednom sektoru i u ruralnim područjima kao i u primjeni pravnih stečevina EU koje se odnose na zajedničku poljoprivrednu politiku (CAP-*Common Agricultural Policy*) i zakonodavstva koje je uz nju vezano. Za dodatne obavijesti vidi: <http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/sapard.htm>

Program PHARE, u kontekstu ekonomske i socijalne kohezije, sufinancira mjere promicanja mjesne infrastrukture i mjesnih financija te najvećih programa koji promiču malo i srednje poduzetništvo. Mogućnosti malih i srednjih poduzetništava razvijene su prvo u suradnji s EBRD, a kasnije i s drugim međunarodnim financijskim institucijama. Te mogućnosti ohrabruju posredničke banke u kreditiranju malog i srednjeg poduzetništva u partnerskim državama, što nadopunjuje potporu razvoju malog i srednjeg poduzetništva putem nacionalnih programa. Drugi tekući

višegodišnji program uključuje, između ostalog, TAIEX, Sigmu, nadzor i evaluaciju, statističku i institucionalnu izgradnju na području borbe protiv prijevара. Ako bude opravdano, bit će uspostavljeni slični programi. U tom se kontekstu koherencija i stalnost oštro održavaju između pomoći kroz programe za više zemalja i nacionalne PHARE programe. Za dodatne obavijesti vidi:

<http://www.europa.eu.int/comm/enlargement/pas/phare/programmes/multi-bene/index.htm>

PREKOGRANIČNA SURADNJA (CBC – CROSS BORDER CO-OPERATION)

Slijedeći Kopenhaško Vijeće Europe iz 2002., pravila programa PHARE za prekograničnu suradnju promijenjena su kako bi se ažurirao popis država koje se mogu prijaviti za financiranje i pravila za razdoblje od 2004.-2006. bit će proširena kako bi uključila bugarsku granicu s Turskom i bugarsku i rumunjsku granicu s TACIS i CARDS državama (Ukrajina, Moldovija, Srbija i Crna Gora, Makedonija). Proširenje na regije u Bugarskoj i Rumunjskoj, koje graniče sa zapadnim državama bivšeg Sovjetskog saveza i Zapadnim Balkanom dobilo je novi fond Komisije - "Utiranje puta za instrument *Novog susjedstva*", o kojem možete naći informacije u poglavlju o strukturnim fondovima ovog vodiča (III. poglavlje).

PROVEDBA PHARE PROGRAMA

Europska komisija će nastaviti nadgledati primjenu programa PHARE u okviru svog decentraliziranog sustava koji djeluje kroz delegacije EU u svakoj državi.

— KONTAKT ZA DELEGACIJE EU:

- *Bugarska*: 9, Moskovska St., 1000 Sofia

TEL: +359 2 933 5252, FAX: +359 2 933 5233

E-MAIL: guest@evropa.bg

WEB STRANICA: [www://www.evropa.bg](http://www.evropa.bg)

- *Rumunjska*: Information Centre of the European

Commission in Romania,

88 Calea Victoriei (Central University Library);

Bucharest, TEL: +40 315 3470, FAX: +40 315 3473

E-MAIL: contact@infoeuropa.ro

WEB STRANICA: <http://www.infoeuropa.ro/infoeuropa/default.jsp>

- *Hrvatska*: Delegation of the EC in Croatia
Masarykova 1, 10 000 Zagreb
TEL: 48 96 500
FAX: 48 96 555
- PHARE program
Thomas Von Handel, koordinator za Hrvatsku
Koordinator za PHARE, CARDS, IPA, prekograničnu suradnju
European Commission DG ELARG B2
OFFICE: CHAR 05/103
B-1049 Brussels
TEL.: +32 2 298 51 12
FAX: +32 2 295 80 94
E-MAIL: thomas.von-handel@cec.eu.int

— Sljedeće se strukture zahtijevaju u svakoj državi kandidatkinji koja implementira program PHARE:

1. Nacionalni fond, odgovornost nacionalnog odgovornog službenika smještenog u ministarstvu financija koji upravlja sredstvima.
2. Broj provedbenih agencija, kroz koje se provodi program PHARE u svakoj državi u nadležnosti odgovornog službenika, mora biti strogo ograničen.
3. Središnje jedinice za ugovaranje i financiranje nastavit će se koristiti kako bi provodile natječaje i ugovarale specifične programe koji su višesektorski, kao što je institucionalna izgradnja/*twinning*. Odabir projekata i nadzor ostaje odgovornost Ministarstva/uprave koja ima izravnu korist od pomoći.

Potpota će se nastaviti ugovarati na temelju postojećih procedura koje su u skladu s financijskim uredbom Europske komisije i njezinim provedbenim pravilima koja možete pogledati na:
http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

U približavanju programatskom pristupu strukturnih fondova, sheme potpora (točnije mjere strukturnih fondova) uvedene su u okvir ulaganja ekonomske i socijalne kohezije. Sheme potpora koriste se u slučaju da su projekti premali da se identificiraju ili su premali da bi upravljanje njima bilo isplativo na individualnoj razini. Sheme potpora moraju biti u skladu s jasnim prioritetima istaknutim u Nacionalnom razvojnom planu, u jednom od sljedećih područja: razvoj ljudskih resursa, produktivna sektorska ulaganja ili infrastruktura vezana uz poslovanje.

Dok održava načela koncentracije i učinka, ciljevi shema potpora definiraju se u Financijskom memorandumu, a kriteriji poželjnosti i odabira, procesa evaluacije i provedbe navedeni su u projektnom ugovoru. Individualni projekti odabiru se nakon odluke Komisije koja slijedi poziv za prikupljanje projekata. Sheme potpora mogu sufinancirati projekte za koje je doprinos PHARE manji od 2 milijuna eura. Sigurno i djelotvorno upravljanje traži svođenje broja malih projekata na najmanju moguću mjeru. Zato najmanji doprinos za individualni projekt u načelu ne bi trebao biti manji od 50.000 eura (PHARE doprinosa). Ako je riječ o manjem iznosu, projekt bi se preusmjerio u shemu koja se provodi na EDIS osnovama ili će se financirati u slučaju da je odgovarajuća provedbena agencija procijenjena sposobnom pružiti jamstva sigurnog financijskog upravljanja. Niži iznosi neće se financirati ako je riječ o udrugama. Ako projekt nije dio sheme potpora, najmanji iznos za financirati je 2 milijuna eura.

Što se tiče progama PHARE-CBC, pristup iz navedene sheme je primjenjiv. Projekti u vrijednosti ispod 50.000 eura (PHARE doprinosa) mogu se financirati pod programom malih potpora u skladu s člankom 5(2) uredbe Komisije 2760/98. Primjena inače određenog minimuma za projekte (2 milijuna eura PHARE doprinosa) dopušta ograničavanje samo na temelju procjene od slučaja do slučaja i u određenim prilikama neuspjeha međugranične suradnje unutar prioriternih mjera definiranih u dokumentima zajedničkog programiranja.

Za obavijesti o programu PHARE, njegovim programima i kontakt podacima za službenike u Općoj upravi za proširenje, vidi: <http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/phare>.

